VICENTINI.

APHOR: CHYM:

1619. 20

BILLICHII

RESP:

A. SALÆ APHOR:

1622.

ISAACI.

OPERA

MINERALIA.

1600.

MAGISTRI IOANNIS ISAACI HOLLANDI, VIRI IN Philoſophia, potiſſimùm verò in Chymia celeberrimi,

Opera Mineralia, ſiue de Lapide Philoſophico, omnia, duobus libris comprehenſa.

Nunquam antehac edita, ac nunc primùm ex optimis manu-ſcriptis Teutonicis exemplaribus fideliſſimè in Latinum ſermonem tranſlata, à
P. M. G.

MIDDELBVRGI,
Excudebat Richardus Schilders, Ordinum Zelandiæ Typographus.
1600.

DE IOANNIS ISAACI BATAVI PHILOSOPHI OPERE Minerali iam demùm in publicum prodeunti.

AVRIS Batava, crassa si fuisti
Cùm te diceret esse Martialis;
Qualem dixerat esse desiisti,
Cùm Desiderius tuus, tuumq́;
Pro! desiderium esse te negaret,
Negaret simul & simul probaret.
Stat sententia tum negationis,
Stat sententia tum probationis:
Alter qui neget, ille quod negavit
(Auris Batava) prodit & tacendo
Confirmat priùs ille quod probarat;
Vt vel martius æstimator ille
Causam iudicet ipse Martialis.
Prodit Batavus insolentiore
Arcanæ genio refertus auræ.
Euge plaudite quotquot inter umbras
Ignoti procul ambulatis horti:
Hic filum simul ingredi volenti,
Et filum dabit exitum paranti;
Manum porrige, meta te sequetur,
Et finem feret ultimum labori:
Si finis modò semper ambigenti
Aut meta, ampliùs usque quæritanti est.
*At ô! quam * * * * * te beasti,*
Huius muneris explicatione?
Quam nos, illius applicatione?
Vive Belgia, particepsq́; vive
Auris Batava notioris auræ.

P. HONDIVS.

In editionem operis Mineralis M. IOANNIS ISAACI, nunquam antehac visi.

FAMA vetus, spolium pretiosi Velleris aureum
  Colchidos Æsonidē diripuisse solo.
Creditur Hesperidum Alcides bona plurima ab hortis
  Vexisse in patriā, cùm aurea mala tulit.
Pone tuos fastus, nec tecum tolle triumphos
  Græcia; non soli gloria tanta tibi est.
Maior apud Belgas nunc erit Romanus Iason,
  Maior & Alcides Teutona rura beat.
Qui quātū inter oues Aries supereminet omnes
  Fuluus, & Hesperidum gloria præstat agri:
Tātùm hic Alcida est, & maior Iasone: idipsum
  Ex certis poterit cuique liquêre notis.
Quippè semel prędā hanc tulerint heroes opimā
  Quæ tamen hinc natis commoda nata suis?
Cùmq; pares nequeat tanto in certamine vires
  Promere Posteritas, excidit vsque bonis.
Adde quod, & rapuisse pudor, spoliasse cruentū,
  Contra naturæ fœdera ijsse, parum est.
Te minor Alcides ergò, Minor ipsus Iason
  Iane, quod auspicio sit patefacta tuo
Semita, qua Crasso parasangis pluribus auro
  Præstes, Naturæ conveniente modo.
Et Chymiæ claras animum dimittis in artes
  Naturæ effœtæ subsidium arte ferens.
Salue Iane redux, tenebris emerse profundis:
  Cùm antè fores tenebris semisepultus atris.

ENOCH STERTHEMIVS.

CORNELIVS HERLS MEDICINÆ VTRIVSQVE STVDIOSVS, in doctissimum spagyrum IOANN. ISAACVM.

HErmetē Alchymię Regē, produxit Egyptus:
Raymundū Hesperia, & Græcia Aristotelē:
Ast non inferior fuit his, quem Belgia Belgis
Ædidit, ingenio, nec minus arte parem.
Sicut enim fuerat Hermes ter maximus illis
Dictus, sic nobis noster ISACVS erit.
Nam Vegetabilium naturas novit, & omne
Fossile, tùm quidquid spiritus intus alit.
Hic monstrat cœlum terrę cōiungere, & ignem
Iungere aquæ, Iustæ fœdere amicitiæ:
Hic fixum solvit, docet hicque volare solutum,
Hacque via certum, fingere elixirium.

ILLV-

ILLVSTRI AC GENEROSO COMITI, DOMINO *GEORGIO EBERARDO*, Comiti *Solmensi*, &c.

ETSI non ignoro, Generose D. Comes, quãtam negotiorum publicorum molem sustineas: tamẽ opinio singularis humanitatis tuæ fecit, vt auderem præsenti ad te epistola de his duobus differere: primò de caussis quæ me impulerunt, vt authorem hunc latinitate donatum in publicum æderem, deinde cur illum tuo adeò illustri nomini inscriberem.

Principio quia comperiebam multa hodie à multis de arte Chymica in lucem dari, quorum ferè nulla est nec Veritas nec authoritas. Multosq́; hoc tempore huius artis nasci studiosos, qui infinitis laboribus, nec minoribus sumptibus eò

aſpirant, vt tandem in hoc ſtudij genere excellant: Putabam optimè me de ijs mereri poſſe: ſi M. Ioan. Iſaaci ſcripta, cuius nomen per totum Christianum Orbem eſt celeberrimum, Latinitate donarem, atque prælo ſubijcerem.

Eſt & alia ratio, quæ me ad hunc laborem impulit: nempè, quod magnã in manu-ſcriptis exemplaribus comperi varietatẽ: multis multa deeſſe, nonnulla ea etiam continere, quæ authoris ſtylum parum ſapiunt. Denique in quibuſdam ordinem omnino eſſe inuerſum. Quorum primũ eſt, quod temporis lapſu (vt ferè fit) quædã ſcripta ab alijs elaborata, ſub noſtri Philoſophi nomine ſubornari, vulgoq́ue obtrudi potuiſſent. Ex quo quantum damni ſchola Chymica acciperet, dici vix poteſt. Huic malo non melius remediũ adhiberi (mea quidem ſententia) potuit, quàm ſi poſtquam doctiſsimi viri in hac arte peritiſſimi, varia huius authoris exemplaria inter ſe contuliſſent, tandem clariſs. Iſaaci ſcripta optima fide, prælo committerentur.

Et quanquam plures in hac arte Philoſophus conſcripſerit libros, ſcilicet Vegetabilium, Mineralium atque Animalium, &c. Tamen ab ijs quæ de Mineralibus tractavit, incipiendum putaui,

taui, vt ex ijs quis de reliquis fructus exspectandus sit, primùm periculum facerem: ea tamẽ sententia, vt, si ex isto meo labore fructus non pœnitendos ad istius artis Candidatos pervenire intelligam, brevi reliqua etiam (Deo dante) luci expositurus sim.

Duos de Mineralibus (quos Cels. T. offero) conscripsit libros. In quorũ primo varias enunciat huius operis rationes: docetq; ex Saturno, Luna ac lapide quodam (quem album vocat) simul iunctis, tincturam Lunificam componere. Ostendit etiam varios fixandi, incerandi, atque fermentandi modos. Multisq; de erroribus qui in hoc opere interdum committuntur, studiosos cautos facit. Annotat insuper, quomodo ritè lapidis proiectionem facere conveniat. Ac quinam lapis ex mero Sole ad rubrum: itemque oleum quo metalla tingenda, immutandaque sint, conficiantur. Tradit quoque rationem formandi lapidis ex luminaribus vnà iunctis. Posteà tractat de sale Sapientum. Denique apertè, quî Lapis multiplicetur, demonstrat.

In initio libri secundi varias difficultates, quæ in opere physico incidere possunt, enumerat. Deinde multa tùm de subiecto, tùm de operatio-

ne magni operis disceptat. Proponitque varias rationes incerandi Lapidem, quò fusibilis efficiatur. Multorum hominũ errores in hoc opere refutat. Proponit deinde opus quod vocant Solificũ & Lunificum: ac quomodo ex Mercurio, Sole & Luna cõficiatur, cõmonstrat. Tandem tractat de salibus, oleisq́ꝫ quibus metalla tinguntur. Postremò varias particulares tincturas docet.

Translatio est simplex, atque omnino incompta fateor, sed tamen eiusmodi, qualem putamus arti atque operi maximè conuenire. Etenim relicta omni verborum pompa, atque orationis ornatu: in hoc vnum incubuimus, vt nudam authoris mẽtem, quàm potuimus, clarissimè atque integerrimè exponeremus. Hunc ad scopum summo cum studio collimamus, in hoc laudem quærentes, quod maxima pars eorum, qui authores transferunt, vitio nobis verterent: qui putant vix laudem se aliquam mereri, nisi vbique inani verborum strepitu omnia repleant. Quod facit vt quam plurimum ab authoris mente toto cælo aberrent, atque lectoribus suis molestiam incomparabilem pariant. Qui nostra vel potius authoris spreta simplicitate atque candore, populo suas proponit ineptias, næ ille Lectori facilè imponit.

Si

Si nusquam non Celss. T. in tautologiam impinget, sciet nos maluisse Philosophi nostri vitium sequi (si alioqui vitij nomē id meretur, quod sponte atque data opera tantus vir expressit) quàm vt latum vnguem ab eius sententia, vana eloquētiæ ostentatione recederemus. Et (vt paucis dicam) Lectori inservire mens nobis fuit: eiusque vtilitati consulere, ne sub præclaro titulo Magistri Isaaci nostra commenta tibi obtruderentur. Opera viri tanti condignis laudibus celebrare, mearum virium omninò non est. Hoc vnum (quod omnes facilè comperient) dicam: vix quenquā huius artis studiosum tria verba sine summa admiratione degustaturum. Certè illum qui legere authoris nostri scripta incipit, tantum capit desiderium, tantaq; afficitur voluptate, vt non priùs à lectione abstinere possit, quàm principio finem attexuerit.

Vtitur quidem mira in scribendo author noster simplicitate, atque multoties, ac variè vnam eandemque rem inculcat. Quod tantum abest, vt quenquā à studiosa indagatione lucubrationū eius auertat, vt eum potiùs ad diligentiorem investigationem earundem alliciat. Quid enim magis veritati consentaneum, quam simplici-

tas, veritatis vera lux, atque indiuidua comes? Quamobrem vbi valedicto omni candori, ad verborum involucra confugitur, suspicio erroris, ac falsitatis ibi statim enascitur.

Quanquam (ne quenquam fallam) hoc mihi hîc addendum est: Philosophum nostrum, nisi cum singulari iudicio, magnaq́; cum diligentia atque attentione legatur, parum Lectori profuturum. Neque enim inertes Philosophia vnquã pro filijs suis amplexa est, sed eos qui studijs insudantes, scientiam magno labore emunt: quam equidem nullo alio pretio, auro (puta) aut argento quispiam comparare sibi potest. Cæterum, clarius Chymiæ artem à nemine hactenus Philosophorum traditam fuisse, multorum doctissimorumq́; hominum iudicio constat. Itaque Philosophus noster mediũ tenens, & nimiã simplicitatem & obscuritatem nimiam, in tractanda sua arte omnino vitavit; ne si, in alterutro modũ excessisset, aut sancta obijcere canibus, aut Chymicæ artis studiosos à regia via abducere, aut verborum involucris fallere eos videretur. Vbique omnia sententijs sunt referta, & ne quid Lector in eo desideret: Habet de ijs quæ tractat veterum Philosophorum, habet & recentiorum

senten-

ſententiam. Denique habet hîc de quavis re authoris iudicium firmiſsimum: vtpote quod & demonſtrationibus infallibilibus, & experientiæ ſtultorum magiſtræ innititur.

Quid dicã amplius? Habet in hoc vno Philoſopho artis Chymiæ abſolutiſsimum compendiũ. Adeo vt mirum non ſit, ſi is qui ſemel iſtius autoris lucubrationum energiam deguſtauit, relictis infinitis libris qui de eadem materia vbiq; extant, ſemotiſq; authoribus vulgaribus, parumq; probatis, vno noſtro Philoſopho ſit contẽtus. Etenim ſi id temporis quod in evoluendis variorum authorum ſcriptis maxima pars impendit, vni noſtro Philoſopho darent: profectò longè vberiores fructus ex iſta ſtudiorum ſuorum ratione colligerent.

Addam & hoc, Paracelſum arcanorum (vt ita dicã) Monarcham, quicquid in hac arte habuit cognitionis, ex iſto authore ferè id omne hauſiſſe. Nam illud quidẽ extra controuerſiam eſt omnem noſtrum hunc ante illum Philoſophũ natum: hoc etiam: Paracelſum vbique, maximè verò in ijs quæ de Principijs rerum ſcripſit, authorem hunc noſtrum eſſe ſequutum. Adeò vt ſi quis libros Paracelſi pro doctiſsimis Philoſophi

noſtri

nostri commentarijs accipiat: haud multùm in isthac sua opinione fallatur. Neque id Paracelsus ipse (si viveret) Præceptori suo clarissimo invideret. Non pigebit itaque istius artis candidatos illo vti magistro, qui talem habuit discipulum, cui vix ab origine mundi quispiam hominum par extitit.

Porrò denuò ad translationē, laboresq́ nostros redeamus. Scio operam hanc meam quam pluri- mis fore ingratam. Iis primo, qui artis Chymiæ omninò ignari, eam multis modis lacerant. At quid mirum, si (quemadmodū in proverbio est) ars inimicum non habeat nisi artis ignorantem?

Sed & ab ijs exiguam gratiam referam, qui ab invidia canina penè consumpti, sibi solis viuunt, eos puto, quibus huius authoris manu-scripta exemplaria ad manum cum sint: mallent doctissimas clarissimorum virorum lucubrationes à tineis corrodi: quam vt ijs in lucem mittendis publicæ vtilitati consulatur. His vt satisfaciam non magnopere laboro. Arcana naturæ (aiunt) me omnibus, maximèq́ ijs indignis cōmunia facere: Philosophiam me prodere, quæ nō nisi filijs suis vult innotescere. Quasi verò doctissimorum Philosophorū scripta antehac ab ipsis-

met Philosophis nunquàm sint evulgata. Quasi etiam propterea statim omnibus palàm fierent abstrusa naturæ, quòd Philosophorū scripta omnium hominū manibus teruntur. Meminerint isti homines eius, quod aiunt olim Aristotelem Alexandro magno respondisse, qui istorum opinione imbutus Aristoteli significabat non parū se dolere, quod libros de Philosophia, priuatim sibi in schola prælectos evulgasset; Libros scilicet illos editos fore tanquam nō editos, quia nemo illos intellecturus esset, quàm qui ab ipso Aristotele eosdem audiret. Omitto me ideo nostri authoris opera latinitate donasse, ne homines omnino indocti, quique non nisi maternum idioma callent per me ad hanc artem admittantur.

At rogabit fortassis quispiam, quem quis fructum ex istiusmodi Philosophorum scriptis colligere posit: cùm experientia abundè doceat, eos ferè ad extremam miseriam, paupertatemq́; pervenire, qui se inani spe lactantes, huic studij generi insudant? Respondeo: Illud palàm esse, eum de Republica nō malè mereri, qui vt publico malo medeatur, summam dat operam. Nunc quia certum est, huius mali fontem in eo consistere, quod plærunque artis Chymiæ studiosi,

in perscrutanda hac arte, authores sequuntur, aut nimium obscuros, aut parum probatos (qui cùm cæco de coloribus disputant.) Quis non videt illum de Rep. optimè mereri, qui istiusmodi devijs erroribusq́ue captis, & maximè probatos, & præter cæteros candidos tradit authores, vt ab erroribus suis purgati ad meliorem tandem redeant mentē: vtque miseriam suam cum summa felicitate, animiq́ue quiete commutent. Sanæ mentis est, errores corrigere, non errorum causa artem ipsam tollere, aut statim sepelire velle. Addam & hoc, quòd nunquam me meorum nec laborum, nec sumptuum pœnitebit, modò eorum fructus ad aliquos quantūvis paucos pertigerit, à quibus tandem ad infinitos homines defluat.

Nunc tempus est, vt ad alteram epistolæ partem transeam, ne æquo longior nauseam tuæ C. pariam. Rationes ergo quæ me mouerunt, vt authorem hunc C. T. potissimùm nomini dedicarē consecraremq́ue, etsi multæ gravesq́ue à me in medium adferri possent: vna tamen atque altera in præsentia ero contentus.

Prima est, quod Philosophi siue authoris habita ratione, talem mihi in dedicatione virum eligendum putaui: qualem ille, si viueret, aut si

olim

olim sua scripta in lucem exposuisset, fuisset electurus; cui inscriptio, materiaq; ipsa honorifica futura, quique vicissim decus atque æstimationem à splendore nominis sui, ipsi operi allaturus videretur.

Secunda cum priore concurrit, scilicet, quoniam authoris nostri nomen apud omnes ferè nationes, quæ Christum Dominum profitentur, est celeberrimum: maximè verò apud artis spagiricæ candidatos: putaui tanti viri operum dedicationem nunquam cuiquam maiore iure competere, quàm illi, cuius nomen ac fama merentur per totum Christianũ Orbem celeberrima fieri.

Quæ ratio exigit vt quæ in C.T. laudem dici possunt longa oratione prosequerer. Quod autem in tuarum laudum præconium non digredior, facit conscientia meæ tenuitatis. Ea est enim amplitudo illarum, & cumulus, vt etiam eloquentissimũ quenque absterrere posint. Vnum tamen (ne nihil dicã) eximium imprimis, adeoq; admiratione dignũ silentio præterire nõ possum, quod is qui à prima adolescentia in castris inter arma & strepitum militarem vixit, ita tamen literas doctrinamque complectitur, vt excellere in ijs, & cum summis artificibus comparari possit,

ſit. Accipies ergo, Illuſt. & Generoſ. D. Comes munuſculum hoc levidenſe ab animo tui ſtudioſiſsimo profectum, ea clementia & benevolentia qua ſoles etiam leviora. Ita ego nec laborem meum mihi periiſſe videbo, & ad cætera eiuſdem authoris opera emittenda, vulgandaque, animabor. Datæ è muſæo meo pridie calendas Septēbris, Anno à Chriſto nato quadragies quadrageſimo.

Tuæ Celſitudinis obſervantiſsimus,

L. D.

Operum Mineralium M. IOANNIS ISAACI Hollandi, siue de Lapide Philosophico, *Liber primus.*

NVNC Filium meum docere volo primum modum in Alchymia inuẽtum, omnia metalla quæ mortua & impura sunt, ad verum Solem & Lunam reducendi: sciet́q; filius meus hanc rationem in Alchymia primum ordinem vocari, quia prima est quæ in rerum natura inuenta fuit, ad imperfecta metalla perficienda.

Opus primi ordinis.

Cap. I.

PRIMVM recipe Saturni ℔. 12. eum in cineres mouendo redige in oblongo vase luteo, ita vt exiguo cribro transmittere possis: tum ablue prædictos cineres Saturni, aqua munda pura, donec aqua pura defluat: quo facto exsicca tuum Saturnum igni

1 In opere primi ordinis Saturnum sumẽdum docet, ac quomodo is parandus.

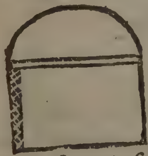
puſillo donec puluereſcat. Deinde ſumito ſal populare ſiue non decoctum; proijce in aquam frigidam, ac quicquid in aqua frigida reſolui nequit, abijcito, prorſus enim inutile: Sal verò reſolutum in eam ſiccitatem congela, vt puluereſcat. Accipito tum partem illius ſalis & Saturni tantundem, ſimulq́ue ſuper lapide cum acri aceto ex vino confecto conterito: tum lento igni ſiccato vt pulvereſcat: Deinde in vas calcinatorium luteum ita coctum vt ignem ferre poſſit, immittito, factum in hunc modum.

Salis pars 1. & Saturni ana.

Lutabis id forti operculo; poneſque in fornace calcinatoria calcinandum per dies noctesq; 12. ſineſque hoc pacto modicè candere, ita vt Sal non liqueſcat: vas verò adeò firmũ eſſe debet, vt prædicto 12. dierum ſpacio nec findatur, nec rumpatur: quibus exactis exime, ac ſalſedine abluta, calcē moue, & identidē reſidere ſine, rurſuſq; ſuperinfunde, moue & ſine reſidere, donec aqua pura defluat, guſtumq́ue ſalis non ampliùs retineat: tum calces tuas terendo ſuper lapide cum aqua munda tam tenues effice vt ijs penicillo pingi queat: tũ denuò laua calces aqua pura calida toties, donec aqua tua pura defluat: deinde exſiccabis in

Calcinandũ 12. dies & noctes.

ſartagine ad lentũ ignem, donec in pulverẽ redigantur. Hoc facto calces in aceto deſtillato ſoluendas pones in cantharo lapideo mundo, aut vitreo: ac ſi non omninò reſolvantur iterùm calcinandas pones cum ſale, vt ſupra dictum eſt per tres dies, àc facito vt ſupra: quibus exactis iterùm ſolvendas pones in aceto, ac breui ſoluentur. Tum congela aut acetum decola, ac remanet tibi pulvis ſubtilis qui in aquam non reſoluetur, tumque Saturnum tuum paratum habes.

Calcinandum vt prius 3 dies.

Saturnus paratus.

Cap. 2.

NVNC ſcies, mi fili, tibi ſumendam eſſe Lunam Cupellatam puram, eamq; in laminas tenues, rediges, ac calcinabis cum ſale communi præparato, vt ſupra, per tres dies, quibus exactis Sal aqua calida ablues, quodq; non eſt calcinatum denuò calcinandum, vt prius, pones, donec omninò in calces fuerit redactum, tum calces aqua communi calida lauabis, & à ſale repurgabis, donec aqua pura defluat: tum exiccabis calces ac ſoluendas in aceto deſtillato pones, ac ſingulis octo diebus acetum effundes, recenſque denuò infundes, donec omne ſolutum fuerit: ac ſi omne reſolui nequeat, ſale rurſum calcinabis, vt ſupra, per diem ac noctem, ſalque elues, & calces exſiccabis, ac pones ſoluẽdas in aceto deſtillato, donec omninò ſolutæ fuerint: tum congelato, ac

ij. Sumendam Lunã, & quomodo paranda

Singulis 8. diebus acetum recens infundendum.

Luna tua facilè ſoluetur in aqua communi deſtillata: ac ſi nō omnis reſoluatur in aqua cōmuni deſtillata, ignefiant calces, vt prius dictum, & reſolue iterùm in aceto, ac denuò congela, ac facilè in aqua communi deſtillata ſoluetur, atque Luna tua parata erit.

Luna parata.

Cap. 3.

iij. Sumendum eſſe album lapidem, acquomodo is parandus.

TVM verò ſumes album lapidem tibi notum, eoque in ſubtilem puluerem conterendo redacto, recipe alumen per diem integrum calcinatum igni puſillo, vt tantummodo candeſcat, nec amplius: tum recipe Sal commune præparatum vt ſupra, etiam partem aluminis calcinati, contere ſimul cum aceto deſtillato in denſam pultem: tum in vas ſublimatorium infrà latum impone, alembico magno & amplo ſuperimpoſito, luta receptaculnm ad roſtrum, eiq; exiguum ignem adde, vt humiditas abſumatur, qua deſtillata ſublimabitur in alēbico ſubtiliſſimus ſpiritus cōbuſtibilis: quod cùm videbis ignem minues, tamque exiguum efficies, vt ſoli media æſtate lucenti, calore ſit ſimilis, ac tamdiu in eo calore retinebis, donec certus eris nullam humiditatē ampliùs ſupereſſe: tum ignem inſigniter minues: humiditate enim deſtillata, & ſubtili ſpiritu deſtillante, niſi ignem minueres, ſubtiles illi ſpiritus vnà cum aqua deſtillarent in receptaculū: idcirco per diem vnum

Vas ſublimatorium infra latum.

Ignis minuendus cùm ſpiritus combuſtibilis ſublimatur.

ad

ad pusillum ignem habeto, donec certus eris nullam humiditatem restare: tumq; augeatur ignis per gradus, ita vt validè sublimare incipias, sublimaque ad horas 24. igni mediocriter vehementi, ita vt materia vnâ cum olla sublimatoria infra candeat ad horas 2. tùm sinito vt frigescat, & alembico sublato, exime id quod sublimatum est: fæces remoue; an verò nihil præter fæces remanserit super carbone ardente, aut lamina ærea aut ferrea candente probabis.

Cap. 4.

TVM denuò sublimabis id quod semel sublimatum est, per materiã recentem, facies verò modis omnibus vt suprà: istamque sublimationem tertiò iterabis, semper per materiam recentem: postremò sublimabis per se, 1. sine vlla alia materia, donec nihil amplius remaneat: tum lapis purus est. Primùm enim ab omni suo sulphure combustibili repurgatus est, ità vt non amplius sit igni consumptibilis: est etiam perpurgatus à sua terrestritate quæ ingressum prohibebat: nam terrestritas illa & sulphur combustibile vtraque cum fæcibus relictæ sunt. Sulphur combustibile urebat priùs corpus eius cum igni admoueretur, ac terrestritas ingressum prohibebat, vt in metalla ingredi nequiret: ab his duobus iam separatus & liber est, vti dictum.

Cap. 5.

IAM etiam sciet filius meus lapidē istum adhuc materiam in se habere, quæ fixationem eius adimit: quamdiu enim materiam eam in se habet, nō poterit hic lapis vllo tempore fixari: Et in hoc multi decipiuntur qui hanc materiam non nouere. Quærat verò filius meus quæ sit ista materia? Habeat itaque filius meus pro magno arcano, huic lapidi tam albo quā rubro, inesse quendam spiritum subtilissimum tam fugacem ac subtilem, vt lapis nunquam fixari posset, quamvis vel 1000. annos in igni esset: cùm enim fixabitur siue cum ferméto, siue cum aliquo corpore, tam pusillus ei ignis adhibendus erit, vt nihil prorsus sursum sublimetur, alioqui fixum non fiet cum fermento aut corpore, atque ita denuò identidem agglutinandum essèt, quomodo vllo tempore id fixari queat? Habet verò lapis iste subtiles illos spiritus quorum nihil ascendere potest. Itaque subtilis spiritus à lapide separandus est, sicuti rudis illa terrestritas, siue materia terrea ingressum prohibens. Ita 2 istæ materiæ à lapide separandæ erunt, antequam lapis cum vllo fermento aut corpore fixari possit.

Lapidi insunt spiritus quidā subtiles.

Medius spiritus est sumendus aut materia quæ semper medio loco reperitur, estque is spiritus quem quærimus qui est inter fixum

& nō fixum. Nam si eam materiā crucibulo vitreo indideris, ipsa prius liquescet quam evolare incipiat: nec citò volabit, sed ad modum ceræ purè ac sensim ab igni ascendentis. Ita materia lapidis temperata est inter fixum & non fixum, cùm ei adempta est eius superfluitas. 1. primùm Sulphur combustibile, deinde eius terrestritas ingressum prohibens aut adimens, eiusq; subtiles spiritus cōbustibiles fixationem lapidi tollentes. Et in hoc errant omnes Alchymistæ, eò quod lapidem non nouerunt neq; naturam eius, ac superfluitatem ei non adimunt: hoc est, quia superflua eius non tollunt, nec possunt temperata inter fixum ac non fixum servare: estque hoc maximum in hac arte secretum. Quocirca disce lapidem, eiusque naturam nosse, & non errabis.

Lapis partim fix⁹ est, partim non fixus.

Lapis à 3. superfluitatibus mundificandus est, videlicet, à Sulphure combustibili, à terrestritate ingressum prohibente, & à spiritu subtili fixationem impediente.

Superflua à lapide remouēda, temperata autem in eo seruanda sunt.

Cap. 6.

NVNC sumet filius meus lapidem cum simul omnis ascendit, ita vt nihil remaneat, ac ollæ vitreæ aut lapideæ indet, & alembico superaddito, ponet super fornace sublimationis, receptaculo ad rostrū probè lutato, perpusillum ignem addet, paulò calidiorem quam Sol æstate media, eumq; calorem seruabit ad horas 10. deinde augeatur ignis paulatim modicè per gradus ad horas 12. post augebis adhuc ignem insigniter per gradus ad horas 12. ita vt olla ferè in fundo

Quomodo spiritus subtilissimus à medio separetur.

candeat, ita tamen vt vix percipiatur vtrum fundus candeat nec-ne, ficq; retine per horam vnam aut duas in eo calore: tum finas frigefieri: ac tum ablato alembico, fubtilis fpiritus afcenderit in fuperiorem partem alembici,aut circa marginē eiufdem: hunc deme fubtiliter, eftq; fpiritus ifte ad nullam rem vtilis, præterquam ad corrodendum in ferro aut chalybe, &c. Et materia lapidis quæ omnibus naturis affimilatur, eft & in medio, ad collum ollæ fublimata non tam altè afcendit,quam fubtiles illi fpiritus combuftibiles. Nam materia lapidis non poteft, neque valet ad eam altitudinem afcendere, ad quam fpiritus ille fubtilis afcendit: habet enim materia lapidis aliquas partes fixasin fua natura,quæ volatiles illas partes retinēt, vt tam altè afcendere nequeant, quam fubtiles illi intemperati fpiritus, quibus nullæ partes fixæ funt permiftæ. Nobilem verò materiam lapidis exime ac ferua, eft enim verus ille lapis quem nobis Deus omnipotens gratis donauit, eftque ad opus noftrum paratus: eft enim in omnibus fuis æqualis ad operandum, idque in omnibus operibus Philofophorum. Pone enim lapidem iftum in crucibulo vitreo ad ignem, liquefcet ad modum ceræ, prius quam fit afcenfurus, tumque fenfim afcendet, vt cera,aut aliud quippiam quod per ignem afcendit: idque effici-

efficiunt partes eius fixæ quas in ſe habet, hæ retinent apud ſe partes illas volatiles, adeò vt cum ipſo liqueſcere debeant, antequam aſcendant: atque ita aſcendunt etiam partes illæ fixæ interdum vnâ: partes enim volatiles lapidis ſunt maiores quam fixæ, idcircò partes volatiles partim ſecum attollunt partes fixas vi ignis. Scito hoc, mi fili, notitiam huius lapidis opus tuum ad exitum felicem perducturã, ope Dei Optimi Maximi, ignorantia verò lapidis multos errores parit.

Cap. 7.

TENEBIS item nunc, mi fili, te impurum corpus tibi præparaſſe. 1. Saturnum, & animam. 1. Lunam, quam ei infundes aut indes, & lapidem qui ſpiritus eſt, qui animam & corpus cõtinet, vt nullo vnquam tempore ſeparentur: quique hoc medium non intelligit, is nullo vnquam tempore in arte noſtra quicquam proferet.

Cap. 8.

Quomodo materiæ præparatæ ſint miſcendæ.

SCIES prætereà fili mi tibi ſumendas 10. ℔. Saturni præparati ac ℔. 1. Lunæ pręparatæ quæ efficiunt 11. ℔. ſimul, tum ſumes pro 12. de ſpiritu tuo præparato, ac probè ſimul miſcebis, tũ teres ſuper lapide cum aqua communi, ita vt pictor penicillo pingere ea materia poſſit, tum humiditatem evapo-

evapora super balneo, donec pulueréscat, tumq; pone in ampla olla vitrea aut lapidea facta in hunc modum, ollam verò super æquali lapide levigabis, eique operculum etiam levigatum impones, eique pondere plumbeo superimposito, in fornace Philosophorum collocabis, in testa cum cineribus, tribus concavitatibus fornaci superimpositis, ita vt tam supernè quam infernè calorem recipiat: ac quicquid agas exiguum ignem adde primùm ad sex hebdomadas, quibus exactis ignem gradatim augebis, donec magnum ignem ferre possit, idque sæpius proba eximendo parum laminæ impositũ, vt videas num fixum sit: si nondum est fixum stare sinito, cumque fixum evasisse vides, exime drachmam, inde crucibulo vitreo, igniq; imponito, sinasque candere 4 partem horæ, tum verò sinas frigefieri, ac appendas, vt videas an pondus tuum habeas, si non habes, iterùm impone donec fixum fiat. Tum habes bonam Lunam in omnibus probis, eaq; Luna exiguo labore ad bonum Solem reduci posset. Atq; hoc modo Iupiter ad Lunam reducitur, vt hic de Saturno traditum, & si ponas Solem fermenti loco, fiet Sol ex Saturno: sed in opere Iouis nihil præter Lunam efficere possis. Estque hic liber primi ordinis de Ioue &

Satur-

Saturno ad Lunam & Solem reducendis: ſi verò Saturnum ad Solem voles reducere, lapis ruber erit præparãdus, ſicuti de albo traditum eſt, ſumenduſq; Sol in ſuo eſſe, ſaltem vt in calces redigatur.

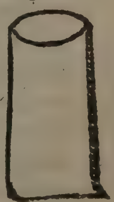
Opus ſecundi ordinis.

Cap. 9.

IAM tenebit filius meus eſſe præterea aliud opus ſecundi ordinis, idque eſt ad medicinam parandam in metalla mundificata proijciendam, quæ iam viuificata ſunt.

Prædictis materijs quomodo vtendum.

Primùm para Saturnũ ſicuti à me edoctus es, ac deinde tuum fermentum vt viciſſim te docui in opere primi ordinis, lapidemq; itidem præpara vt edoctus es. Tum ſume 4 partes, fermenti, 2 partes tui ſpiritus præparati, cõtere ſubtiliter ſuper lapide duro cum aqua communi deſtillata, ita vt penicillo ijs pingi queat: quo facto iterum ſiccabis in vaſe vitreo in quo operari vis, aut ſuper balneo, pelvi cum arena ſuperimpoſita in phialam vitream immiſſum: exſiccabis verò donec puluereſcat: deinde in tale vitrũ immittes, in ſuperiore parte leuigatum ſuper æquali lapide, vitreo leuigato operculo impoſito, cui pondus plumbi ſuperimpones, ac in for-

nace

nace ſecreta collocabis, in cuius ſuperiore & inferiore parte æqualis ſit calor. Adhibebis verò initio ignem puſillum continuè ad 12. dies & noctes lampade, deinde ignem augebis paululum per gradus, provt ignem aut calorem poſſe ferre videris. Id verò hoc modo perſpicere aut animadvertere poteris. Sume aliquantulũ tuæ materiæ inſtrumento argenteo, laminæque argenteæ impone, qua carbonibus ardentibus ſuperimpoſita: ſines interdum calorem magis magiſq; augeri: tum facilè videbis quam calidum poſſis efficere: materiam autem quam ex vitro ſumes pondera prius quam laminæ imponas, cùmque eam à lamina removes, rurſum pondera, ſi fortè quid impuri abierit: ita noſſe poteris numquid ſis perditurus necne, & ſecundum id ignem augere poteris: ac quicquid agas nunquã ignem augeas, quin prius aliquid eximas, ponderes, ac laminæ argenteæ imponas, vti prius dictum eſt: & quin videas quem calorem ferre poſſit, antequam aſcendat: ita facilè in igni errare non poteris, eſtque hoc ſecretum tam magnum quàm eſt in arte. Nam ſi tantum adderes ignem vt ſublimaret, aut ſpiritus exiret ex fermento, ac ſupra fermentum ſeſe locaret, quamuis ſurſum non ſublimaret, rurſum tibi eximendũ eſſet, ac denuò conterendum: quomodo enim lapis vna cum fer-

fermento fixari posset, cum sibi inuicē permista non essent, id omninò foret impossibile. Itaque nihil aliud hic nobis curandum est, quam vt ignem ita regamus, ne spiritus è fermento sublimet, néue exeat, ac sese supra fermentum locet, aut prætereà ne supernè talem illi adhibeas calorē, vt spiritus per fermentum exeat, infraque in fundo vitri sese reponat. Itaque hoc pacto ignis regendus, vt in superiore ac inferiore parte fornacis sit æqualis calor. Valdè fallereris si maiorem in superiore quam in inferiore parte fornacis calorem excitares, ita vt spiritus per fermentum infra subsideret, & tum inde aliquid ad probandum sumeres. Quocirca fac, vt suprà edoctus es, videlicet vt probes & ponderes: nam si eximeres & probares, non autem pōderares: cùm de tuo fermento sumeres ex quo spiritus esset sublimatus infra supráue, plenum pondus reperires: tum fixum esse reputares, verùm fallereris: Spiritus enim infra in fundo iaceret, & fermentum super Spiritum, nihilque probasses aliud quam solum fermentum. Quare accuratè prospice vti ignem ita regas, vt calor infrà & suprà, & in lateribus sit æquè magnus: & quicquid agas potius minorē quam maiorem ignem adhibeas: ita falli non poteris, ac tametsi tempore multò longiore opus erit antequam fixabitur, tamen multò certius

Præstat errare in paucitate quam in vehementia ignis.

tius eſt. Itaque ſapias, mi fili, tibique in igni ſtruendo caueas, ne de integro iterum tibi ſit incipiendum, perinde ac ſi igni admotum nõ fuiſſet. In tota enim arte nihil magis hac fixatione curãdum eſt. Spiritus enim ac fermentum coniuncta & coadunata manere debent, ſi alioqui tandem fixarentur. Nam quomodo duo vnum fierent, cùm vnum alteri ſe ſubſtrahit; cumque à ſe inuicem ſeparantur? Itaque, mi fili, prudenter vide, vt ignem tuum ita modereris, ne ſpiritum, animam & corpus à ſe inuicem fuges igni vehementiore, ſed ſemper exiguũ ignem ſtrue, vt coniuncta maneant, vt anima & corpus vtraque vnum eſſe poſſint. Hanc lectionem ſæpius relege, animoque imprime; ignis enim negligentia multa opera perdũtur: nam orationis dominicæ ſpatio fit vt ignis negligatur, ita vt rurſum de integro ſit incipiendum. Item nunc, fili mi, aliquoties aliquid eximes, vt prædictum eſt, ac diſpicies quem calorem ferre poſſit; addeſq; talem calorem per gradus donec fixum ſit, ac flammam ferre poſſit eo temporis ſpacio, quo decies aut duodecies oratio dominica recitari poſſet: tum ſi nihil in pondere amittis, fixum eſt, ac tum illi adhuc quintam partem ſpirituũ appone, hoc eſt, evacua vitrum, materiamque tuam pondera, ac ſume pro 4 partibus materiæ vnam partem ſpiritus, quæ efficiunt ſimul

Nota, orationis dominicæ ſpatio ignem poſſe negligi, ita vt ab integro incipiendum ſit: quare iſta ſæpius relegenda & retinenda.

ſimul 5 partes: tum optimè miſcebis inter ſe, ſuper lapide conterens, vti antea doctum eſt: quo facto ſiccabis rurſumque ſuo vitro indes, iterumque impones, vt prius, ignemque vt prius, admouebis, &c. Ac vbi denuò fixum fuerit, ſume iterum quintam partem ſpirituum, vt prius, pro 4 partibus materiæ, impone vt prius, hocq; tandiu facito, donec materia liqueſcat inſtar ceræ. Id verò hoc pacto probabis. ℞. æs mundificatum, radas atque bellè polias, ei paululum tuæ materiæ impone, ignique ſiue carbonibus immitte, ſi materia liqueſcit, ac ſeipſam diffundit ſuper lamina candente, locuſque vbi materia iacet albus eſt, medicina tua ſecundi ordinis perfecta eſt. Age gratias Deo, &c.

Proba perfectionis.

Proiectio.

Cap. 10.

SVMES item, mi Fili, Venerē puram mundificatam, eiuſq; 4 partes liquefacies ſuper vna parte Lunæ, cumq; liquitur ac optimè fluit. inijce dimidiā partē tuæ medicinæ, ſinaſq; ſimul fluere octauam partem horæ, tum reſtingue, effunde, habeſq; bonam Lunam in omnibus probis: ſiq; nimiū tuæ medicinæ inieceris, tota maſſa frangibilis erit, itaq; liquefacito, vt prius, adde plus Veneris, facitoq; id tandiu, donec maſſa tua malleabilis eſt, tum habes verā mēſurā virtutemq;

tuæ medicinæ, ſicque in omni medicinā probandum eſt.

Tertium opus Medicinæ 3. ordinis.

Cap. 11.

SCIES item nunc, fili mi, eſſe prætereà aliud opus aut medicinam, eſtque opus tertij ordinis: nulla autem eſt differentia inter opus ſecundi & tertij ordinis, quàm ea ſola, quod tertium ſubtiliùs & fortiùs paratur, ſecunduſque ordo, nullam facit proiectionem præterquā in metalla mundificata, ſed tertius proiectionem facit in metalla impura. Vnde *Alanus* Philoſophus ait: *Noſtra medicina rubiginem metallis demit, æternamq́; tincturam dat, quam in æternum ſervant.*

Diſcrimen operis ſecundi & tertij ordinis.

Cap. 12.

SCIES verò deinceps, mi fili, hoc ſecretum. Cum voles parare medicinam tertij ordinis, facies modis omnibus vt in 2. doctum eſt, præterquam quod cùm ſpiritus cum fermento fixus eſt; ipſumque inflammaueris per octauam partem horæ, ac in tuo pondere nihil amittis, certuſque es tuum ſpiritum cum fermento fixum eſſe, exime materiam ex vitro, ac calcinandam pone in fornace Sapiētum in qua calcinatur, in vaſe patente, aut in fornace in qua ſpiritus calcinantur,

nantur, qui cùm resolui nequeunt, calcinādi sunt in fornace ad eam rem constructa, in qua plus caloris in superiore quàm in inferiore parte sit. Spiritus enim quos dissoluere velimus, in vase patente calcinandi sunt, ac in tali fornace hæc materia calcināda est: tum verò hanc materiam sumes ex vase vitreo, ac immittes in vas vitreum latum ac planum ad modùm planæ sartaginis luteæ sine manubrio factum plano fundo, huic materiam tuam indes mensuram pollicis densam aut paulò ampliùs, fornacique impone, primùm ignem pusillum addendo, & paulatim maiorem, ita vt materia sit inter candere & non candere: atque hoc pacto ad ignem relinque per 4 dies & noctes: quibus exactis exime, ac pone soluendam cum aceto destillato, in balneo, & quoq; triduo acetum effunde, ac semper denuò acetū recens infunde, singulis diebus ter quaterve misce: ac si quid esset quod in aceto solvi nollet, id ipsum rursum calcinabis, vt supra, continuè per horas 24, tum eximes, iterumque dissoluendum pones in aceto destillato, vt supra, idque facito tandiu, donec omne solutū fuerit: quo facto iterum congelabis vt puluerescat, rursusq; calcinandum pones ad horas 21 ad Spiritum ab aceto repellendum. Tum exemptam materiam tuam appendes quā grauis sit. His sic se habentibus sumes

quintam partem ſpiritus ad tuam materiam fixam, videlicet 4 partes materiæ fixæ, vnâque ſpiritus, miſcebis, ac probè inter ſe conteres, vti in opere ſecundi ordinis traditum eſt, ſuper balneo ſiccabis, iterumque impones vt vnum fiat cum alio fixatum, vt in opere ſecundi ordinis doctum eſt. Cumque iterum fixum eſt, rurſum calcinandum pone, túmque iterum diſſoluendum & congelandum, ac tum rurſus calcinandum, ad ſpiritum aceti extrahendum, tumque iterum commiſcendum cum ſpiritu, atque denuò tum fixandum tandiu donec tua materia nō ſeſe amplius calcinari ſinat, ſed liqueſcat inſtar ceræ, tum medicina tua tertij ordinis perfecta erit. Age gratias Deo, tuámq; fac proiectionem in metalla imperfecta animā habentia.

Ad Lapidem ex Luna ſola parandum.

DEINCEPS, mi Fili, docere te volo compoſitionem Lapidis Veterum, ac primùm quomodo ad eam peruenies. Studebis autem, mi fili, in hac arte ſedulò, & acuta mente comprehendes veterum dicta, debeſque etiam diſcere naturam omnium rerum, & quomodo in rebus omnibus operetur, ac præcipuè quicquid circulo

Natura eorum omniū cognoſcenda eſt, quę ſub circulo Lunari exiſtunt.

culo Lunari ſubiacet, curſumque eius: & quando Luna primum curſum in Orbe cœperit, & vnde. Præterea tibi tenendum, vnde metalla in fodinis ſuam originem ducāt, vndè primùm creſcant & augeantur, & quomodo, & ad quid natura metallorum reduci amet, ſéque reduxiſſet, ni natura fuiſſet impedita per res alias, vt id perficere nequiuerit. Reſque impedimenti noſſe debes, ſcire etiam (ſi alioqui operarius in arte eſſe vis) quibus in operibus naturam non imitabere, aut in quibus eam imitari debes. Idque tibi dico ſciendum eſſe, aut tibi opus aggrediendum non ſuadeo. Quiq; hoc ignorant, procul ab arte abſunt, ſine fundamento aut radice cui cogitata aut ſenſa animi eorum poſſint inniti: ac ob id neſciunt rectè an ſecus faciant. Niſi verò eſſentiam & naturam eorum noris, principium, augmentationem ac defectus, quare natura eò pervenire non poſſit, ac ſi interiora eorū non noveris, nihil in arte noſtra efficies. Quare ſedulò ſtude antequam ad opus accedas, ſique æger aut infirma valetudine ſis, ne incipias, opus enim vbi ſemel inceptū fuerit, intermitti minimè poteſt. Etiam acumine ingenij præſtare debes, nam ſubtiliter hîc eſt operandum. Qui præterea huic operi manus admouere vult, nihil aliud exercere poteſt: ex auaritia item minimè iſtud aggrediendum eſt;

finem enim expectare non posses, semper enim auari de lucro cogitant : sique pauper fueris etiam persequi non poteris, ars enim ista inimica pauperibus, sumptus magnus est, opusque pauca materia fieri nequit, tempusque longum est, ac nisi te tantis opibus instructum esse noris, vt in duos annos, sumptus, vasa, vitra aliaque vtensilia parare possis tibi & socijs, ne cœperis, opus enim solus exequi non potes : atque itidē multùm materiæ tibi habendum est ex qua opus tuum conficias : nam vt id perficias, ad minimum 3 ℔ materiæ habere debes, ac ab initio paratam, vt si quid tibi in opere desit, satis materiæ tibi esse possit, ad opus corrigendum. Nunc, mi fili, cùm te his rebus prędictis probè instructum sentis, ac te ipsum idoneum ad opus nostrum faciendum, ipsumque ad finem perducendum, ita vt nihil desit, vti prædictum, ac notitiam omnium rerum habes, metallorumque naturam nosti, cognoscenda etiam materia est, ex qua opus hoc præstantissimum fieri debeat.

Ars chymica, inimica pauperibus.

Cap. 14.

NOSTI præterea ex *Mercurio* & sulphure omnia metalla crescere mixtione eorundem, tam munda quam immunda, constat etiam ex nulla alia re in rerum natura metalla gigni posse quam ex his duabus. Quare planum est in nostrum lapidem

nullas

nullas res peregrinas ingredi, quæ ex his duabus originem primam non duxerint. Errant omnes qui lapidem præſumunt extrahere ex pilis, ouis, ſanguine, animantibus, aut ex vllo 4 ſpirituum, & qui ex lotio, aut ex Mercurio, aut ex Sulphure, quæ corpora non fuere, ſuntque hæc omnia deliramenta & ſomnia hominũ naturam ignorantium. Alij amalgamant Solem, Lunam, & Mercurium purificatum, ponuntque ea coquenda, cùmque iam multò tempore coxerint, nanciſcuntur rubrum puluerẽ, vt lateritiũ, ac cùm iam probare cupiũt, an fixus ſit Mercurius in fumum abit, ſecumque optimam partem corporis rapit, atque id quod fixum eſt remanet in materiam aridam quæ liquefieri nequit, adeò igni exiccatum eſt. Sunt & alij qui lapidem volunt elicere ex Sole & Luna, quaſi putarent ſe poſſe extrahere Lapidem rubrum aut album ex his perfectis corporibus, quæ dura & ſolida ſunt, quare id etiam nobis impoſſibile. Noſter enim ignis naturalis hæc corpora minimè lædit, nihilque in ea poſſet, quamuis lapis inde educi poſſet: dura ſunt & fixa, nihilque peregrinum ad noſtrum lapidẽ addi poteſt, tantummodò ei detrahenda quæ in eo ſuperflua ſunt, ac ipſe ſubtilis & plus quam ſubtilis efficiendus, atque ea ſunt dura illa ac fixa corpora, quæ ſi reducerẽtur eò, vt lapis inde

Error multorũ Sophiſtarum lapidem ex alijs rebus extrahere cupientium.

elici posset, essent defixanda, ex ijsque spiritus efficiendi, si quid ex ijs produci queat: Ita planum fit, lapidem nostrum ex duris fixis corporibus extrahi non posse.

Quærat verò nunc filius meus, vnde Lapis nöster sit extrahendus? Sciat autem filius meus, Sapientes quæsiuisse quiddam in Mineralibus in quo Mercurius purus putusque esset, ac Sulphur incombustibile, quod etiam purum mundumque esset: & vbi illa duo sic permista essent, quodq; pro sua proportione, & sic simul congelata, vt separari non possent, ambóque volatilia & spiritualia essent: inde suum lapidem elicuerunt. Iamque tibi dico apertè nulla circuitione vsus, materiam ex qua lapidem fabricabis, & conficies, si quidem mente & ratione præditus es, vt verba mea & rationes capere, & intelligere possis, omniaque metalla nosti quæ in fodinis crescunt, ac naturam eorum: nosti iam materiam ex qua lapidem elicies, nosti etiam me tibi hîc manifestè materiam demonstrasse ac nominasse sub alijs verbis.

Cap. 15.

Vnam duntaxat esse rationem ad rubrũ & album lapidem
* Aliàs, nõ esse nisi vnam materiam.

SCIET pro certo filius meus, * nõ esse plures vnâ rationes ad rubrum & album lapidem. Fuêre autem olim qui hunc lapidem elicere non possent quam ex duobus luminaribus, id est, ex prædicta materia, cũque iam lapidem eduxissent, efficiebant pri-

primum lapidem ad album, nullum fermẽtum album adhibentes, ac magno labore lapidem produxêre: deinde efficiebant præterea eundem ad rubrum, nullo fermento rubro adhibito, magnoque labore produxere, longo tempore, magna ſubtilitate. Lapis enim ita effectus miram faciebat proiectionem & infinitam: Lapidem etiam aliter cõficere non nouerant, quam ex vtrâque materia ad rubrum & album ſine vllo fermento: Itaque in ſuis ſecretis libris ſcripſerunt, Lapidem confici nõ poſſe quam ex vtrâque illa materia, tam ad rubrum quam ad albũ. In quo verum ſcripſere: ſed lapis ad rubrũ non poteſt confici, niſi fermentum addas, materiaque ad album adeſſe debet: Similiter lapis ad album extrahi non poteſt, niſi fermento adhibito, materiáque ad rubrum adeſſe debet. Hi fuére primi qui materiã ad conficiendum lapidem invenere.

Cap. 16.

POSTEA autem alij Philoſophi extitere qui penitiùs rem perſpexêre, eſſe videlicet duplicem materiam à Deo creatam; vnã ad rubrum, alteram ad albũ, ac vlteriùs progreſſi, videre Deum 2 creaſſe lumina ad orbem illuſtrandum; vnum interdiu alterum noctu, quemadmodum oculis cernimus. Luna de nocte lucet vt Sol de die, alter ſine alterius adminiculo. Dicunt præterea

Solem &Lunam vtraque interdiu lucere ità vt ſeſe inuicem non impediant: verùm cùm vtraque lucerent, eſſe lumen clarius. Tum amplius quam primi cogitabant. Deus 2 materias largitus eſt, vnam ad rubrum, alteram ad album lapidem, ſicuti interdiu Solem, ac noctu Lunam dedit,& vterque illuſtrat orbem ſine ope alterius, illuſtrant etiam mundum cum ambo lucent, neuterque alterũ impedit. Ita rubram materiã ſolam ſumebant, atque ex ea lapidẽ conflabant albæ adminiculo, ſicuti in opere manifeſtò docebitur: deinde albam materiam ſumebant,& ex ea lapidem eliciebant album, abſque ope materiæ rubræ, aut ſulphuris combuſtibilis. Verùm lapidi albo fermentum argenti puri dabant. Ita lapidis albi compoſitionem invenerunt ſine ope rubri, verùm fermentum argenti illi dare cogebantur: ſed non tam ſubtilis eſt, neque talem facit proiectionem, qualem albus ille lapis, quem primi Philoſophi producebant, qui ex vtrâque illa materia fuerat extractus: verùm opus poſterius multò minoris laboris eſt, temporis breuioris, ſumptus minoris, nulliuſque periculi. Ita ſcies, mi fili,& intelliges confici poſſe lapidem album ſolum ſine rubro, verùm fermentum argenti illi largiendum eſt. Ruber verò lapis ſine adminiculo albi confici non poteſt, ſicuti antè in præfatione doctum eſt:

hæc

hæc ſecreta memoriæ manda. Scies prætere-rea, mi fili, multas eſſe ſectas Philoſophorũ, & vnaquæq; harum peculiares habuit operationes: omnes veró vnam ſumpſere materiam ex qua lapidem conflarunt. Sunt breues & longæ viæ, verùm quò ſubtiliùs lapidem confeceris pluſque mundificaueris, eò maiorem proiectionem eſt facturus. Alius Philoſophorum reduxit ad 10, alius ad 20 atque ita deinceps altiùs prout benè operari, lapidemq́ue ſuum ritè purgare nouerant: imò etiam ad 100000, &c. idq́ue ex vna eàdemq́ue materia.

Hoc pacto diſces, mi fili, admodum ſubtiliter lapidem è materia extrahere, cumq́ue ipſum eduxeris, magna diligentia purgabis, mundabiſq́ue magna ſubtilitate: tumq́ue ſumma diligentia eum ſubtilem ac plus quã ſubtilem efficies, ac ita poteris ipſum perducere ad magnas vires. Nunc præfationem ſæpius relege, vt hæc probè intelligas, prius quam ad opus accedas: néue inſtar inſani ad magiſterium artis noſtræ decurras, verùm cordatè quodque ex ordine incipe: neque duo vel tria ſimul incipias, neque probes nunc hoc, nunc illud, ſed conſtans in opere permaneas, neque animum alijs rebus applices, nec magnis nec parvis, niſi ijs ſolis quæ ad opus tuum pertinent: & interdum aliquid faciens libellum ſume, in eoq; ſcri-

be quicquid agis, quantumuis opus ſit exiguum, ſcribe itidem omnia ſigna, colores ac mutationes, tempuſq; quo fiunt, caloremque quem adhibes.

Finis præfationis.

Cap. 17.

IAM filium meum opificium Philoſophorum docere volo, hi multiplex habuere opificiũ, quiſq; pro vt libebat, ac prout breviter aut diu operari voluere. Filius meus eligat opus tam breue aut longum quã velit, annus aut eò amplius inſumetur, ita rationem tuam ineas : atque hoc opus pauca materia aggredi non potes : debes ad minimum 4 aut 5 ℔ habere materiæ, ſi alioqui opus ſufficiens foret. Nam pauperum opus non eſt, niſi fortè lapis gratis à Deo conceſſus haberi poſſet, tum alij ſumptus faciendi non eſſent, præterquã vaſorum, carbonum, & alimenti, donec lapidem præparaſſemus. Ac duo lapides quos Deus gratis donauit in albo & rubro dimidia parte temporis tantũ opus habent, quam materia quæ ſumenda erit, præparationum cauſa, & antequam ad ſublimationẽ ventum ſit, lapis gratis nobis donatus iam ferè ad fixationẽ perductus eſt. Lapidem verò cum aquirere non poſſimus, quia in locis illis non ſumus vbi duo iſti lapides creſcunt: materiæ his lapidibus ſimiles nobis ſumendæ ſunt, eiuſq; naturæ, ſi alio-

Opificium Philoſophorum pergit docere.

qui

qui opus nostrum præparare velimus, idque est magni sumptus, multiq; temporis. Itaq; Recipe minimùm 4 ℔ ad lapidem album, materiamque quam nosti, sique non nosti coram tibi dicā, dixi etiam tibi atque etiam scripsi in libro vegetabili, quem mihi remisisti. Si ergo exempli gratia breve opus ad album suscipis, sume primùm & purga materiam in sua essentia existentem, ac tam puram effice quam potes: tumque resolue in eius aqua alba, cumque omne simul resolutū fuerit, ita vt nullæ fæces in fundo reliquæ sint: alēbico vitro tuo imposito super quo ipsum resoluisti, pone super fornace in quodā balneo, receptaculumq; ad rostrū luta probè, ac luto sicco, ignē sub balneo struè destilla sensim tepido balneo, ita vt commodè manum in eo tenere possis, destilla inquam, donec omnis materia tua exiccata fuerit, ac omnis humiditas exudarit, tum materiam resoluere poteris cum aqua tua alba, hoc modo: Sines vitrum tuum in balneo, sicuti est, eritque foramen supra in alembico cui infundibulum impones, ac per ipsum aquam tuam infundes, donec ad 3 aut 4 pollices aut latitudinem manus emineat, non eo corrumpere poteris, alembicum probè obtura suo vitro leuigato, destilla vt prius, cumque materia tua sicca est, rursus eam humecta, rursum destilla, idq; septies itera, tum

Quæ & quantum materiæ sumendum ad album lapidē.

Materia hæc purganda.

Soluenda in eius aqua alba.

Aqua alba balneo tepido destillāda à materia vsque ad siccitatem.

Hæc aqua denuò ad materiam affundēda, & rursum materia soluēda, ideoque opus est galea perforata, vt subito aqua effundi possit.

Id opus septies repetendum.

Post materia frigefacta, eximenda ex suo vase, & erit perfectè putrefacta.

tum sine vt frigescat & materiam exime, nã probè tota putrificata est, idque multò minori temporis spatio confici potest, quam si priùs putrefaceres, & tum destillares, iuxta vulgarem doctrinam Philosophorum. Istud æquè bonum est, imò melius.

Cap. 18.

Quid præterea faciendum.

HIs ita se habentibus, receptaculum magnum sumes, cui infundibulo vitreo superimposito, ac receptaculo, repones in testa cum cribratis cineribus, super fornace in qua ignis vehemens accendi possit: tum vitrum, cui inest materia tua, sume, superinfunde aquam communem destillatam, ac omnis 2 aut 3 horarum spatio resolvetur in aquam liquidam: tum in magnum illud receptaculum infundes, quod est super fornace in testa cum cineribus, ac olla vitrea ex qua materiam euacuasti probè abluta, omnem materiam simul cõfundes in magnum receptaculum: tum habe 5 aut 6 quartarios aquæ destillatæ, eamque simul funde in magnum receptaculum super materiam solutam, donec 2 partes magni receptaculi impleantur. Quo facto, ignem fornaci subijce, eumque aliquoties auge per gradus, donec materia cũ aqua in vitro calefiat, ac vitrum suprà patere sinas, ita non rumpetur, ac relinquas hoc pacto ad ignẽ modicè bullire ad semihoram, ac deinde spontè refrigera-

Lapis hic in aqua communi destillata solvendus.

Solutio in amplo vase infũdenda, & addendæ 4. vel 5 mensuræ aquæ communis destillatæ. Et simul totũ super cineres leniter bulliendũ spatio semihoræ, ac post aqua frigefacta cum sua materia in vase relinquẽda erit per 3 dies integros. Ac tota materia residebit in fundo.

gerari. His factis, relinque vitrum ſuper fornace per 3 dies naturales, ac materia tua in fundo reſidebit; tum vitrum paululũ in alteram partem inclina, laneumque funiculũ inde 8 aut 10 fila ſpiſſum, ſuſpende alteram extremitatem ex alio vitro infra aut iuxta fornacem locato, ac Philtra donec materia ferè ſicca eſt, infunde rurſus aquam cõmunem deſtillatam ac ſinas bullire, faciens in omnibus vt priùs per 4 vices, eritque materia tua probè lota & repurgata à ſua aqua alba: omnes verò aquas quas ad hunc modum eduxeris, ſeruabis vnamquamque ſeparatim, & in balneum evapora, omneſque tuas aquas albas denuò accipies, eruntque tam bonæ quàm prius, ſerva in aliud tempus ad vſum, &c.

Inde per philtrationem & inclinationem tota aqua elicienda eſt, vt lapis omni careat acredine aquæ ſuæ ſolutiuæ.

Cap. 19.

ITEM evacua iam tuam materiam ex magno illo vitro, ac in 2 aut 3 amplas pateras vitreas mitte; pone ſuper cineribus tepidis, exicca vt pulvereſcat, aut ſuper pelui cum arena ſuper balneo locata, ita nullos ſpiritus ſubtiles inuiſibiles amittes.

Exiccatio lapidis per evaporationem.

Cap. 20.

ITEM præterea habe acre acetum deſtillatũm ex vino, probè rectificatum, ita vt nihil remaneat, ac tuam materiã in magnum receptaculum immitte, pone in balneo, ei materiam inde, bona quantitate illius aceti de-

Solutio lapidis in aceto deſtillato per balneum tepidum.

destillati superinfusa. Tum vitrum tuum suprà operias vitro levigato, ignem strue sub balneo, calorem adde qualis est sanguinis humani aut vrinæ. Sed ne sinas aquam balnei magis fervere, retineas hoc pacto die ac nocte in eo calore, ac tua materia aliquoties resolvetur: Id verò hoc pacto nosces, cùm acetum erit colore cæruleo tendente ad viridem, is primus color est qui se in opere ostẽdit, id signum scribe, bonum enim est signum, quod videlicet materia tua probè sit putrefacta ac mortua in putrefactione in sua aqua alba, & quod omninò mortua sit, quodque nullo vnquam tempore in corpus redigetur, estque bonum signum. Nam simul atque in opere vlli colores apparẽt, certi sumus nostram materiam mortificatam esse, eiusque interius extra tendere, putrefactionemque bonam fuisse. His factis, magnum vitrum paratum habe, in hoc acetum coloratũ infunde declinatione sensim, tum ilicò probè obtura, pone in balneo tepido, ac denuò acetum recens funde super materiam, faciens vt suprà, hocque iterabis, donec omnis materia soluta fuerit, ita vt nullæ fæces supersint: verùm caue ne inter diffundendum refrigescere sinas. Sumere poteris infundibulum vitreum, ac vitrum super fornace sinere, atque ita transfundere: & retine tum omnem tuam materiam ita re-

Signum solutionis color cæruleus in aceto

Solutum per declinationem separandum à non soluto. Solutum seruandum in balneo tepido

resolutam in aceto calore commodo, in balneo, nimirum vt stabat ad soluendum: retine hoc pacto 20 aut 22 dies. Interea materia tua tam volatilis ac spiritualis fiet, vt eam vel ad oleum, vel ad lapidem valeas reducere, ad alterum horum vtrum vis. Nam spiritualis est effecta quæ antea corporalis fuerat.

Omne solutū seruandum tepidum cum suo aceto per 20 aut 22 dies, vt materia euadat volatilis.

Cap. 21.

HIc Luna apta est ad destillandam per alembicum in oleum, atque etiam in lapides crystallinos fusibiles reducendam, tum verò alembico vitro imposito, ac aceto destillato per balneum, materiam tam siccam, quā potes redde, aut minimùm quasi siccā ita vt eam in pateras vitreas possis trāsfundere: tum materiam tuam sicca in pelui cum arena super balneo locata, ita nullos spiritus amittes, cumque materia sicca est & subtilis, sume paululum ex ea, immitte in ampullulam, superfunde aquam communem destillatam ita mundificatam, vt nihil remaneat, ita aqua rectificata esse debet: tum pone in testula cum cineribus super fornace, ac vide an materia solui velit in aqua cōmuni destillata: tum rectè est: sin minus, iterum in aceto soluenda est, vt prius: sed si in aqua cōmuni soluatur, sume materiam tuam omnem, pone in balneo, ac sine ibidem donec omnis resoluta fuerit in aquam liquidam, calo-

Abstractio aceti per destillationem vsq; ad plenam siccitatem.

Solutio lapidis in aqua communi.

Si solui non potest in aqua communi, reiteranda est solutio per acetū, idque toties donec omnis materia in aqua communi soluta nullas post se relinquit fæces.

calorem accommodum adde qualem ferre possit. Si quid verò in fundo infrà remaneret quod solvi nollet, effūde supernè id quod solutum est in balneum calidum: nam solutum refrigescere minimè potest, donec coagulaueris, atque etiam postquam coagulaueris, semper calidum serua in loco arido, materia enim frigefieri opus non habet. Super id verò quod in fundo vitri remansit acetum destillatum funde, atque ita rursum in aceto sinas, cumque solutum fuerit, rursus acetum destilla, ac superinfunde rursus aquam communem; resolue quod resolui vult, ac si omne resolui respuat, fac modis omnibus, vt prædictum est, donec omne in aqua communi soluatur, ac in aquam liquidam, ita vt nullæ fæces in fundo vitri ponātur. Tum tua materia ex sua natura perducta est. i. in aquam simplicem, ita vt nihil adiunctum sit, cumque ita se habet, dixere Philosophi de lapide, Pauperes ipsum habent æquè ac diuites, ac reperitur in mari & fluuijs & in locis omnibus, ac verū dixêre, iam enim est aqua vulgaris quæ vbique reperitur. His peractis congela, aquamque è balneo destilla, vsque in eam siccitatem vt puluerescat: tum Philosophi terram nuncuparunt, remque vilem, quodque in latrinis ac puteis, super montes, in montibus, omnibusque locis reperiatur dixêre, ac verè.

Congelatio lapidis per abstractionem aquę communis vsque ad plenam siccitatē, & relinquetur terra mortua nulli nisi Philosopho vilis.

Iam

Iam enim terra effecta est quæ nulli amplius valet quàm quæuis alia, præterquam soli Philosopho. Nam qui lapidem conficere non norit, ei nihilo plus valet quam quæuis alia terra: nam nec iam, nec vllo tempore potest corpus fieri. Quare iam res vilis est quæ vbique facilè reperitur.

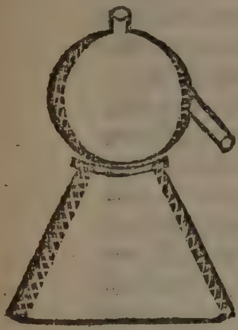
Cap. 22.

IAM verò, mi fili, noris materiam tuam paratam esse ad lapidem cõficiendum: tamdiu laborasti antequam hæc materia subtilis & spiritualis effecta est, ita vt eam sublimare possis: Si verò lapidem posses acquirere quem nobis Dominus gratis largitus est, eum non opus esset ita præparare: sed statim sumeres ac intangibiliter puluerizares, eiusque immunditiem ablueres aqua communi, donec aqua indè pura & liquida deflueret: tum siccares iterum, ac paratus esset vt sublimãdum poneres: quare opus eius breuius. Verùm quia hanc materiam ignoramus, nec acquirere possumus, alia sumenda & paranda est, vt prædictum est, meliorque & subtilior reddenda quam ex lapide quem nobis gratis Deus donauit. Nunc, mi fili, nihil aliud faciendum restat, quam vt solvas, ac rursum congeles in aceto rectificato toties & tandiu, donec ampliùs nolit congelare, concrescatque in oleum: hoc verò oleum serua in ampulla vitrea in fornace se-

Reductio lapidis in oleũ per solutionem & congelationẽ in aceto.

Fixatio lapidis Imbibitio lapidis cùm suo spiritu. Mercurio videlicet, qui in siccando ascēdebat, pro vt latius de sale metallorum. Reductio lapidis ad perfectiorem virtutem p sublimationē

secreta donec omnino fixum sit, ac penetret candentem laimnā æream, vt laminæ similes fiant puræ lunæ: ac si tum etiàmnum perfectiorem vis reddere, suo ipsius spiritui immerge, & fixa suo ipsius spiritu, ac facito proiectionē ad album. Siq́ue filius meus hunc lapidē conficere vult ad album, poterit materiam sublimandam ponere in hunc modum.

Sume ollam firmam amplam vitream quæ infra latum habeat fundum, eique materiam tuam inde, vt coràm tibi facilè dicam, ac ollæ magnum impone alembicum cum amplo rostro, receptaculumq́; ei luto affixum.

Erit autem inferior olla vitrea admodum humilis, plana & admodum lata in inferiore parte, vt hæc figura tibi demonstrat, huic tuas materias præparatas inde, & alembico superaddito, luto probè obtura, & fornaci sublimationis impone, cum testa cinerum, luto receptaculum rostro adglutina, ac luto sicco, paratus es ad sublimandum. Qua de re quidam Philosophus sic ait: Terra est infimus mundus, & aqua quæ sursum ascendit habet in se animā: nec sunt plura quam

2 co-

2 cognita, 2 in aperto, & duo in ſecreto, vt etiam in elementis palam eſt, terra & aqua ſunt nota eaque videri & tangi poſſunt: ignis verò & aër ſunt in abdito; ita etiam ſe res habet in noſtro lapide: 2 videntur manifeſtò, & 2 cernuntur obſcurè. Quomodo igitur videri poſſunt? Quemadmodum apparet in aſpectu ſub nigredine albedine latere, ac poſt rubedinem quæ ſub albedine latebat. Illa 2 primum erant in intellectu, at nunc ſunt in aſpectu.

Mi fili, quomodo intelligenda ſunt abdita Philoſophorum dicta? Dixere, in prima reductione, ea eſt quam ſolutionem vocarunt, eſtque fundamentum artis. Qua de re Raſis ait: Niſi corpus reſoluas, fruſtrà laboras: corpora enim ad tales aquas ſunt reducenda, quales ſunt ex quibus primùm originem duxere. 1. in aquam vulgarem. Hanc verò ſolutionem vulgus non capit. Eſtque hæc prima eius reductio in ſuam eſſentiam, &c.

Prima operatio.

Alius Philoſophus ait: Niſi ex craſſitudine aquæ terra efficiatur, in noſtra arte operam ludis, &c.

2 Operatio.

Tertium opus eſt purificatio aut mundificatio: *Morienus* inquit: Quando hæc terra cum terra putrefit, & attenuatur, tumque purificatur, ſtatim omnis noſtra ars ope diuina perficitur.

3 Operatio.

Geber ait: detrahe ei humiditatem ſuam, ac ad ſublimationem ſtatim perducito, & ex eo ſpiritum trahe quem in eo reperies, qui *Hermetis* auis appellatur. Et de hac *Morienus* ait: remanebit tibi terra calcinata & arena. De qua idem præterea *Morienus*: Ne contemne cineres in inferiori loco, nam ſunt reſplendentes. Quare ex cineribus etiamnùm cineres reſplendentes extrahe, & in ijs prætioſum adamantem reperies, inquit *Morienus*.

Cap. 23.

Reditus ad opus.

Sublimatio lapidis per ſuos gradus ignis, donec quicquid volatile à fæcibus ſublimatum ſit.

NVNC, mi fili, ad opus noſtrum redeamus: ignem fornaci ſubijcies, primùm puſillum ac paulatim maiorem per gradus, donec materiã tuam ſublimare videas: tum ſerua ignem in eo calore, quamdiu aſcendit, ſed potius auge ignem paululum quam refrigeſceret, & quamdiu vides aſcendere, hoc pacto relinque modicè igni prædicto, cùmque ipſe aſcenſus incipit minui, ignem auge, prout videbis opus eſſe: Hoc verò per alembicum vitreum videre poteris. Sic relinquito nocte diéque, ſemper ignem augmẽtans, provt videbis opus eſſe: cùmque cernes non amplius ſublimare; ignem tuum auge gradatim, donec olla tua vitrea infrà candeat: eo ſtatu retine cãdentem ad horas 2, aut donec cernes, non amplius aſcendere: tum ſinas ſpontè frigefieri, & alembico ablato, eva-

evacua, & in pyxide vitrea repone, fæcesque ex olla vitrea exime, & mitte in magnũ vitrum, ac acetum vehemens ex vino confectum destillatum superfunde, ac in tepido balneo colloca, ac per dies octo soluendum relinquito. Tum acetum effunde in vas vitreum, ac coagulandum pone super balneũ in pelui cum arena donec siccum sit.

Fæces soluendæ in aceto, vt quod non est sublimatũ eliciatur ex fæcibus sublimationis quæ terra est lapidis.

Scies item, mi fili, quando materias pones sublimandas, eas esse miscendas cum huiusmodi materia quæ talis naturæ sit, vt paratã materiam tuam conservet à liquefactione. Adeò enim subtilem materiam tuam reddidisti, vt etiam ad pusillum ignem liquescerer instar butyri. Quare materia per quam materiam lapidis sublimabis ita paranda est, vt materiã tuam minimè polluat: ac vt huius materiæ nihil ascendat, vtque nullo igni destrui posit, quamlibet magnum ei subijcias: debet præterea ita parata esse, vt ex materia vitrum confici nõ posit, neq; ex ea sal extrahi: debet etiam ita præparari vt nulla re dissolui posit, vtq; nullas fæces de se mittat: para item vt intangibilis sit: siq;, fili mi, talem materiam non habeas, materiam tuam præparatam sublimare non poteris. Quocirca huiusmodi materiam para, alioqui in arte nihil præstabis. Dicam tibi coràm quomodo eam parabis: cumq; materiam tuam sublimandam pones, primò ponderabis materiam

Sublimatum, eius spiritus aut elementũ aquæ.

Vtrumque separatim seruãdum donec denuò vtenda sint.

Terra lapidis ponderanda, & eius spiritus aut sublimatũ è terra.

 teriam

teriam per quam ſublimare vis, ponduśq; ſuę tuum memoriæ mandabis, etiam materiam ponderabis ex qua tuum lapidem vis extrahere, pondusque ſcribes, ita non falleris.

Itaq;, mi fili, cùm ſpiritũ è materia eduxeris, omne quod in olla reperies ſoluendum pones, ac ſolues corpus ex materia ex qua ſpiritum ſublimaſti. Hoc quidem confidenter facere poteris: materia enim tua per quã ſublimaſti nõ ſoluetur: quare nihil amplius ſolues quam corpus illud aut terram cum fæcibus ex qua ſpiritum tuum ſoluendo eduxiſti: quare vbi ſiccũ fuerit pondera quod ex fæcibus ſoluendo eduxiſti: tumque etiam ſpiritum tuum quem ſublimaſti pondera: ita ſcire poteris an omnem tuam materiam habeas: poſt omnes etiam fæces exime atq; etiam pondera, ita manifeſtò ſcire poteris quomodo res ſe habeat, quidque tibi deſit, an omne ſit eductum nec ne; ſedulo aduerte, nihilque ſcribere pigeat, ita ſemper quid feceris tibi conſtare poterit, & ſi quid de opere dubites, imaginari ex ſiniſtro euentu poteris, qui id acciderit, ac emenda vbicumque poteris.

Cap. 24.

NOris præterea, mi fili, te materiam ex qua ſpiritum tuũ extrahes tam ſubtilẽ poſſe facere, tamque ſpiritualem primùm in eius aqua alba, in qua poſita eſt in putrefa-

ctione, ac deinde in solutione in aceto, vt in sublimatione tota ascendat, ita vt nihil præter fæces relinquat. Quare materiam in aceto solues, facta sublimatione, ac solues terrã aut fæces ex materia per quam sublimaris, ita facilè videbis an omnis materia lapidis sursum sublimarit nec ne. In materia enim per quam sublimasti non soluitur aliud, quã quod in ea remansit ex materia lapidis quæ ex ea sublimata fuerit : ac facito vt prædictum est.

Cap.. 25.

SEruabis itẽ, mi fili, in vase vitreo id quod ex ea materia soluisti per quam sublimastitum id quod sursum sublimasti sume, ac deiuò pone sublimandũ primùm igni pusillo, gradatim augẽdo, donec omne sursum sublimatum fuerit, quod sublimari posit.

Sublimatio lapidis per se sine fæcibus adiunctis idque igne lentiore.

Præterea, mi fili, solum sublimabis ita vt nihil adsit aut permixtum sit, fæces verò remanentes adde huic quod tibi seruare iussi, quod cum aceto educebas, ac sublimationẽ muta toties, donec omne ascendat, ita vt nihil remaneat: tum satis est: tum habes Mercurium illum ex quo Philosophi lapidem suum extrahunt; tum habes sulphur incõbustibile, tum habes lapidem ad album: ac Sapientes vocarunt istum spiritum aquam, ac rem albam, & arsenicum, multaq; nomina ei imposuere, vt sulphur, lac virginis.

Fæces in hac sublimatione relictæ adiungendæ terræ lapidis suprà dictæ

Hæc sublimatio toties reiterãda donec lapis nullas post se relinquat fæces.

Et sublimatum illud purum loco Mercurij Philosophorũ erit: Et etiam sulphur incombustile.

Cap. 26.

Terra omnis supra dictarum sublimationũ reuerberanda ad albedinem niuis.

ITem nunc sumes F.M. omnem illam terram & fæces quas in prima sublimatione seruasti, cum acetò eductas, vnà cũ alijs fæcibus omnibus quas in alijs sublimationib. reliquisti, eas omnes simul sumes ac pones reuerberãdas, donec tã albę fiant quam nix, tum sinas refrigescere: ex fornace deprome, inque vitro repone, colloca in balneo, atque acetum acre destillatum superfunde probè rectificatum: balneum verò mediocriter accende, ac tuum acetum subviride fiet: tum sine refrigescere, & effunde inclinatione in aliud vitrum, obtura ac depone, ac rursum aliud acetum infunde, & in balneo denuò colloca, vt prius, ac vbi acetum rursum colorẽ amiserit, iterum declinatione effunde, priorique aceto adde, atque id ipsum itera toties, donec acetũ tuum non amplius colore à rebus inficiatur. Tum fæces sicca atq; iterum pone calcinandas per horas 24. tum refrigerari sine, ex fornace extrahe, pone denuò in vitro, colloca rursum in balneo, acetum denuò superfunde, pone soluendas vt prius, faciens modis omnibus, vt prius. Erit autem infundendum & effundendum, fæcesque calcinandæ, donec acetum tuũ non amplius colore tingatur. Itaque paululum in crucibulum vitreum euacua, tum cineri-

Solutio terræ reuerberatæ in balneo per a-

Terra soluta post euaporationem denuò reuerberanda spatio 24 horarum, iterumque soluenda, vt supra.

bus ca-

bus calidis impone, ac vide an ita omninò evaporet: tum terram omninò ex fæcibus remouisti: quo facto acetum tuum coagula, ac puluis albus egregius tibi restabit, eum pones iterum calcinandum in fornace reuerberatoria per horas 24 calore modico, ita vt solummodo candescat, nec intentiore, ne liquescat, tum sinas refrigescere, ex fornace depromas, pone soluendum in aceto rectificato, modis omnibus vt suprà, soluesque ac rursum congelabis, ac deinde calcinabis toties, donec nullas ampliùs fæces reperis in fundo vitri tui: ac cùm iam omne simul solutum est, ita vt nullæ fæces remaneant, rursum congela, ac remanebit tibi insignis resplendens clara terra, corpusq; tui lapidis. Estq; hoc illud quod Morienus ait. Ne sperne cineres in inferiore statu: & iterum: cineres ex cineribus extrahe, ac in ijs pulcherrimum adamantem reperies.

Hęc reuerberatio & solutio toties repetenda, donec terra in solutione nullas relinquat fæcęs. Ac post vltimam solutionem & euaporationē relinquetur pulcherrima & splendens terra.

Cap. 27.

NVnc scies, fili mi, magnum secretum, quòd videlicet sumes 3 partes aquæ, vt Philosophi dixere, Spiritum enim aquam nuncupant, ac partem terræ tuæ præparatæ aut corporis, nimirùm quòd sumes & ponderabis omnē terram tuam aut corpus, quod sit eius pondus, tum sumes ter tantundem de tuo spiritu, quantum terræ tuæ pondus est.

Ad vnam partem terræ iungendæ 3. partes spiritus sublimati supra dictι.

Cap. 28.

NOn multum item terræ aut corporis retinebis ex 4 ℔. materiæ quas imposuisti, sed quamuis parum sit satis tamen habebis, vt ea opus tuum perficias quamlibet paululum sit. Terra enim tantæ virtutis est, quamlibet pusillum eius sit.

Cap. 29.

CVmque, mi fili, terram aut corpus ad eum modum contriueris, miscebis ea probè inter se.i. terram cum spiritu siccè super lapide, aut poteris soluere ac permiscere duas illas materias simul, ac tum congelare donec siccæ sint, adeò vt pulverescant. &c. Verùm non est necesse, sed misce siccè super mensa vitrea, ac probè permistas, simul sublimandas pone primùm igni pusillo, ac paulatim maiore per gradus, ac sublima quicquid sublimari vult, cùmque ampliùs sublimari respuit, refrigerari sine. Tum alembico ablato, quod sublimatum est evacua in pyxidem vitream, ac prudenter serua. Tum quod in olla infrà remansit, exime, ac rursum pondera, & tum demùm nosse poteris quantũ de tua terra & corpore sursum sublimarit. Tum sumas rursum ter tantùm de tuo spiritu, quantum ponderis retinuisti de terra tua, permisce ea probè inter se, vt priùs; pone rursùm sublimanda, vt antè, donec non ascendat ampliùs, tum sinas refrigescere:

Sublimatio spiritus cum terra per suos gradus ignis.

Quod sublimatum separatim seruandum.

Relicta terra ponderanda & ei rursus adiungendæ 3. partes spiritus recentis, rursúmque sublimandum, vt supra.

Hæc sublimatio toties reite-

re: deme alembicum & adde primò in pyxide vitrea, ac ſerua,&c. Eam verò ſublimationem iterabis toties donec totum corpus tuum ſurſùm ſublimatum fuerit: ita inferius effeciſti, ſicut ſuperius, vt Philoſophi loquuntur,&c.

randa donec omnis terra à ſuo ſpiritu ſublimata fuerit.

Cap. 30.

MAGNA item quantitas materiæ habenda eſt,ac ab initio præparanda ob eam cauſam. Quia opus hoc vnâ cum ſpiritu faciendum eſt, ac minimùm debet terra omnis ſimul cum ſpiritu attrahi, ac poſteà cum ſpiritu incerari ſæpè & multis vicibus, antequam lapis velit liquidus fieri & ſubtilis,ad quod magna copia ſpiritus opus eſt,&c.

Cap. 31.

IAM verò tempus eſt vt corpori quod vnâ cum ſuo ſpiritu præparatum eſt, anima aut ſpiritus indatur, idque eſt fermentum. *Arnoldus* de *villa nova* ait hac de re: Cùm ſpiritus vnà cum corpore præparatus eſt, animam illi inde, vt poſſit à morte reſurgere in vnum corpus, vt in æternum viuere poſſit, tum omnes hoſtes eius pacem cum eo inibunt.

Fermentatio lapidis coniun&i cum ſua terta.

Cap. 32.

ITEM cùm iam corpus aut terram ſurſum ſublimaſti, ac ſimul ſeruas in pyxide vitrea: fermentum tibi parandum eſt, quod illi addes in hunc modum: Sumes

purám

Pro fermento sumenda Luna
Ad Lunam calcinandam.

puram Lunam cupellatam, flando probè à plumbo repurgatam in crucibulo, tum in laminas ducito, ac pone stratum super stratū in crucibulo cum sale communi benè præparato, pone calcinandum modicè ne liquescat ad 3 dies continuè: tùm exime, ac sal aqua calida elue; ac si quid non calcinatum superfit, rursus id impone vt prius: tum puluerem tuum sicca super igni pusillo: tum sume bis tantúm salis præparati cùmque puluere tuo misce: ac iterum pone calcinādum in crucibulo probè lutato ad 3 dies in igni pusillo, ne sal liquescat, donec subrubicundo colore cādeat, ita vt tantummodò appareat candere, nec ampliùs. Tribus illis diebus exactis sinas refrigescere, aqua calida ablue, puluerem tuum sicca, ac pone iterum calcinandum; id itera toties, donec videris puluerem tuum sale nitidum ac purum fieri ex calcinatione, ac nullam vides nigredinem, sed nitidus, candidus & purus crucibulo aperto, iacet, tumque satis calcinatum erit. His factis puluerem aqua calida laua, lotum exicca ad ignem pusillum, ac puluis tuus probè ab omnibus sordibus, & superflua humiditate repurgatus erit. Pòst puluerē vitro magno immissum, in balneo colloca, ac superfuso aceto ex vino confecto destillato, ac probè rectificato, pusillum vitrum ori impone, calore commodò addito mu-

Calcinatio Lunæ cum sale communi.

Hęc calcinatio toties reiteranda donec Luna cùm suo sale alba ex calcinatione redeat.

Luna calcinata soluenda in aceto.

eumque acetum colore cæruleo ad viridem tendente imbuitur, relinquito etiamnùm per 5 aut 6 dies in balneo, ac refrigeſcere ſine: ac tum acetum deſuper effunde declinatione in aliud vitrum, obtura, ſepone, rurſum acetum recens ſuper Lunam tuam funde, ac in balneo repone. Hoc facito toties donec vides acetum tuum non amplius colorem recipere, aut Lunam tuam omnino ſolutam, ita vt nullæ fæces in fundo relinquantur, confundendo ſemper acetum coloratum, ac ſi quid in fundo remaneat quod ſolui renuat, hoc ſume ac crucibulo inde, pone calcinandū per horas 24 candore naturali, ſinaſq; crucibulum ſupra patere, ſed præſtaret immitti in plana patella, ac in fornace reuerberatoria calcinari, hanc in balneo pone, ſolue vt prius: atque hoc itera toties, donec omne ſolutum eſt. Hoc facto omne acetum coloratum deſtilla, ac puluerem tuum probè ſicca ſuper pelui cum cineribus ſtante ſuper balneum. Tum puluerem tuum patellæ immitte aut 2 vel 3 pro vt multum habes, pone in fornace reuerberatoria, ſine candere modicè per horā vel horam cum ſemiſſe continuè, aut ſi diutiſſimè per horas 2. Tum refrigeſcere ſinas, ex fornace eximas, ſinas denuò reſolui in balneo modis omnibus, vt prius, ſed nunc ſtatim ſoluetur: atque hæc ſolutio fit propter eius inte-

Luna ſoluta & aceto euaporato denuò calcinanda ſpatio 24 horarum. Iterum ſoluenda in aceto.

Tertiò calcinanda Luna ſpatio 2 horarū, aut potius reuerberanda.

3. Soluenda in aceto & poſt euaporationē aceti vltimo reuerberāda ſpatio dimidię horæ, vt omnis aceti acredo exeat: eritque fermentū perfectè mundatum.

interiores fæces, nimirùm si luna adhuc vllas fæces intus haberet, hæ tum infrà in vitro manerent, ac solui nollènt. Tum rursum congela, ac fæces tuas sicca, & pone denuò in fornace reuerberatoria in patella, ac sine puluerem illum candere ad semihoram aut circiter, si qui fortè spiritus aceti Lunæ tuæ remansissent, per quos auolaret: nam apud lapidem nostrum nihil peregrinum esse potest. Nunc fermentum tuum paratum habes ad lapidem tuum conficiendum, habes puluerem album candore niuali, eumque impalpabilem, estque extrinsecus mundus, nullaque amplius immundities in eo reperitur. Hermes hac de re sic ait: Spiritus in corpus nō ingredietur, neque se cum eo permiscebit, quamdiu vlla immundities in eo reperitur &c. aut cum eo manebit.

Cap. 33.

Æquales partes sumendæ fermenti & lapidis qui cum sua terra vni-

IAm verò, mi fili, sumes spiritum cum terra aut corpore quæ simul sublimasti, & ponderabis, aut bilanci impone, ac Lunam præparatam in altera parte bilancis pone, æqua pondus vtriusque, nam vtraq; eiusdem ponderis esse debent, videlicet fermentum & spiritus vná cum terra aut corpore, tum, permisce inter se in mēsa vitrea, ac in huiuscemodi vitrum conijce, ac comprime iuxta

extre-

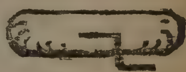
extremitatem ad rotunditatem ventris vbi eſt gracillimum: tum pone in teſta cum cineribus cribratis menſuram dimidij pedis ſub cineribus, teſtam in tali fornace colloca, quæ infrà & ſuprà æquè caleat quæ fornax fixatoria dicitur, collumque per fornacem extrude, ita vt vitrũ ſæpè circum-rotari poſſit, tam interdiu quam noctu.

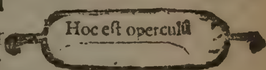
tus eſt, ſimul terenda in tabula vitra. Fermentum & lapidis coniuncta in vaſe imponenda ſigillo Hermetis ſignato.

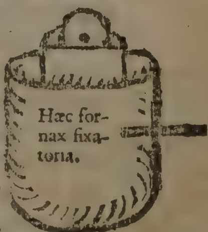
Collocatio lapidis in fornace fixatoria.

Cap. 34.

SCIES, mi fili, te materiam iſtam lapidis poſſe ponere ſuper fornace in teſta cum cineribus in tali forma vitri aut paulò brevioris, ac probè obturabis firmo luto, & pones teſtam illam cum cineribus penitius in fornace, vt tantum latitudine manus ex fornace emineat, ei vitrum tuum impone tam profundè, quã materia in vitro eminet, tum habe operculum è terra coctum, quod ſupra fornaci quadret, quod imponere ac deponere queas, vt colores tui lapidis videre poſſis, atque vbi omne ſublimatum fuerit inferiorem partem vitri ſuprâ pone; eſtque hæc figura fornacis, vt ſuprà: Hanc, mi fili, lampadibus accendes, ac modico calore, initio qualis eſt ſolis in Martio, ac ſingulis 8 diebus,

auge-

Vasis revolutio, ita vt id quod superius inferius ponatur.
Hæc revolutio toties repetenda, donec lapis cum suo fermento fixetur.

augebitur ignis, cumque sursum sublimatum fuerit, inferiorem partem vitri cui materia inest sursum pones, sinesque iterum sublimare, atque ita inuertere debes, donec omne simul fixum est.

Cap. 35.

AC cùm fili mi colores in opere sese manifestantes cernere vis, operculum fornacis deme, atque denuò superimpone. Et quoties lapis colorem mutat, ignem paululum augebis, donec omne infra maneat, ac simul omne fixum sit. Omnes verò mutationes ac colores scribes, tempusque inter vnumquodque intercedens annotabis, ac fixationis tempus. Et quicquid agas, ne magnum ignem strue, donec omne fixum sit, & ad album colorem perductum.

Obseruatio colorum.

Et si operari vis in fornace cæca, vt prius dictum est, adde ei ignem die noctéque, vt manum tenere possis non eximendo, inter vas & parietes fornacis, vnius verò diei & noctis spatio vitrum vel vigesies invertendum est: idque administrandum est, donec omne simul fixum sit: aut poteris materiam tuam indere ouo vitreo, ac suspēdere in fornace secreta per 40 dies, prædicto calore, quibus exactis frāge, ac vide an materia tua fixa sit; sin minus, pone denuò in fornace secreta 20 dies, tum probè fixa erit. Ita lapidē tuū 3 modis fixare poteris. Sed suadeo tibi, vt

Exactum ignis regimen.

Spatium temporis quo lapis fixādus, nempè 40 dierum, aut ad summū 60.

vt ponas in fornace cum operculo, ac videas lapidis mutationes, ac colores eius, atque omne eius regimen, quia primum est quod operaris, vt omne & videas ac scribas.

Item cùm lapis tuus iam fixus est, tum paratus est: ac scias, mi fili, multos magnum laborem in hac arte sumpsisse, qui hactenus quidem progressi sunt, vt intelligerent quã materiam sumerent ad hunc lapidem, eumque ex ea eduxêre, & subtilẽ fecere, vt prædictum, ac fermentum suum probè purgarunt & pararunt: atque opus cõglutinarunt ac fixere, omnes viderunt tincturas quas lapidem ostendere convenit, & prudenter fixarunt: quo facto se satisfecisse putabant, iuxta doctrinam Philosophorum: ac tum proiectionem facere volebant, sed frustrà: Lapis enim nullam faciebat proiectionem: opusque deseruere, artem impossibilem esse dictitantes: & verè quod ad ipsos; naturam enim non intelligebant; non cognoscebant fermentum nondum esse volatile, nec fuisse: non intelligunt verba veterum, cùm inquiunt: Noster lapis constat ex corpore, anima & spiritu, ac ista sunt & erunt vna essentia, ac quid inseparabile. Itaque fermentum etiam volatile ac fugax esse debet æquè ac corpus & spiritus fuere. Atque opus deserunt cùm fixum est, animadvertere nequeũt materiam fixam aut lapidem iterùm fugacem

Lapis fixus iã iterum volatilis reddendus vt eiusdẽ qualitatis evadat cum fermẽto.

 effi-

efficì debere, fermenti causa quod in ea locabitur. Quamuis spiritus cum corpore sit fixus, non sunt tamen cum fermento congregata: fermentum enim nondùm volatile fuit, & tam diu non sunt verè congregata: nullis scriptis aut verbis crede: nam qui tibi aliud dicturus est, te fallet: fermentum cum spiritu & corpore, aut terra interire debet: alioqui operam ludis: ac in ascendendo fit subtile magnæque virtutis, & corpori suo vnitur. Quare Sapientes fermentum animam appellauere, cùm dicunt, spiritus attrahit animam in superiora, ac iterum in inferiora descendit. Natura sequenda est, eritne corpus glorificatum durans in diem nouissimum in æternum, nisi omnino subtile sit, atque ita vt nunquam moriatur: manebitque anima tam rudis in statu suo primo, sicut in corpore in terris erat? Fieri non potest, debet esse tam volatilis & spiritualis quam spiritus. Nosque aliud petimus quàm Deus Omnipotens in sua ordinatione fecit, aliud itidem petimus quam natura nos docet, quare decipimur. Veteres verò naturam sunt sequuti, quantum poterant: quare ad bonum finem operis peruenere, ac voti compotes sunt effecti.

Sapientes fermentum vocarunt animam.

Nunc

Cap. 36.

NVnc, mi fili, etiam naturam ſequere, quantum potes, vt ad optatum finem itidem peruenire poſſis, ita fiet vt te nullius laboris pæniteat, vt lapidem fixum denuò volatilem reddas.

Natura imitanda, vt lapis volatilis fiat.

Item cùm terrā tuam aut corpus, aut fermentum, aut quiduis aliud fixum, vis volatile efficere, ſumes 3 partes volatilis vnamque fixi, vnâ permiſcebis, ad ſublimationem pones igni mediocri, vt prius te docui, cùm terram cum ſpiritu ſublimatione ſubveheres: & quando ſpiritus aut partes volatiles plures ſunt quam fixæ, partes volatiles attrahunt ſecum ſurſum partes fixas, ac cùm tum partes fixæ puræ & mundæ ſunt, & volatiles etiam puræ & mundæ, cùmque vnius naturæ ſunt vt hæc 2, ſimul permanere cupiunt, tantoque faciliùs volatile illud fixum ad ſe trahit, inque ſuam naturam conuertit. Vbi verò ſurſum ſublimaris, quod tum tibi remanet, nec aſcendit, ponderare poteris, ac tùm facilè ter tantum ſpiritus ſumere, quam fixi remanſit, ac pone rurſum ſublimādum vt priùs: idque itera donec omne ſimul ſublimaris: atque ita facito cum tua fixa materia aut lapide, fermentumque eius cum ipſo attrahe, ita vnius naturæ fiunt: nam ſi fermentum cum ſpiritu & corpore non fuiſſent omnino ſimul ſublimata,

Lapidis fixi vna pars cum 3 ſpiritus ſupra dictis ſublimāda, donec totus euadat volatilis, addendo ſemper poſt ſublimationem relictæ parti fixæ 3 partes ſpiritus volatilis & ita fermētum etiam volatile fiet.

Corpus cum ſpiritu & anima vnâ ſurſum ſublimare debent, vt vnius fiant naturæ.

Simul ſublimata & vnita 1000. ſubtiliora, redduntur quam prius.

non eſſent vnius naturæ, etiamſi ſimul fixata eſſent. Cumque hæc ſimul omnino ſublimata fuerint, nullo vnquam tempore ſeparari queunt, & inter aſcendendum millies ſubtiliora redduntur quam prius fuerant.

Cap. 37.

Altera lapidis ſupradicti fixatio, vbi diuerſi apparebunt colores.

CVMQVE, mi fili, vnum cum alio ſurſum ſublimaſti, tùm iterum omnes iſtas materias in vitro fixatorio pones fixandas, vt antè doctum eſt; ac tum rectificatio fiet.

Quando colores ſeſe oſtendant, lapiſque fixùs ſit.

Tunc verò omnes colores ſeſe oſtẽdent, qui cogitari in rerum natura poſſint: quos ſequetur cauda pavonis, ac tum incipient colores paulatim minui, ac pervenient tandem interdum ad album colorem, tum gaudeas: Lapis enim tuus iam fixus eſt.

Cap. 38.

NVNC ſcias, mi fili, multos præterea fuiſſe qui hoc opus aggreſſi ſunt, qui adhuc acutiores fuere primis, lapidemque ſuum perduxêre quò prius dictum eſt, ac gaudebant, ſe verè lapidem habere exiſtimãtes, ac ipſum proijciebant ſuper Mercurium ac ſuper Iouem, ſed nihil proficiebant: Lapis enim eorum neque ſoluere neque ingredi volebat, ac artem contemnebant, dicentes eſſe impoſſibilem: ſed ſi verba Veterum intellexiſſent, vbi dicunt: Humecta mundum infimum rore Maiali, donec ferat albos, lutheos ac rubros flores. Dicunt itidem: Nutri

Impedimenta inceratiónis cũ remedio.

re-

regẽ ſuo ipſius lacte, donec adoleverit. Item: Perfundatur terra clara ac munda aqua Paradiſi, atque ea aqua rurſum aſcendet in cœlũ, atque iterum deſcendet ac terram irrorabit, ita vt fertilis ſit futura, ac variorum colorum floſculos proferat, quorũ odore rex gloriæ confortabitur, ita vt à morte ſit reſurrecturus ac revicturus vnâ cum vxore, manſuruſque rex in æternum.

Inceratio lapidis fixi.

Ita, mi fili, cùm lapis tuus fixus eſt, ex igni eximes, ac ponderabis quàm grauis ſit, tum capies pro 3 partibus tui lapidis vnam ſpiritus, ac ſimul miſtas pones in vitro fixatorio, atque vna illa pars ſpiritus fixabitur cum lapide, ac facilè id fiet. Meminiſti eorum quæ antè te docui: Cùm fixum quid volatile vis efficere, ſumes pro vna parte fixa 3 partes tui ſpiritus, atque ita partes volatiles attrahunt fixas: & è contrario, vt volatile quid fixum efficias 3 partes fixæ, retinebunt apud ſe vnam volatilem, & fixabunt: cumque iam vnius complexionis, ac naturæ fuerint, & ad extremam puritatem & ſubtilitatem perductæ, ſtatim ſeſe invicem in fũdo complectuntur.

Sumendæ 3. partes lapidis fixi & vna pars ſpiritus eius volatilis & ſimul fixandæ: poſt fixionem idem opus repetendum è conuerſo ſemper cum 3. partibus fixis & vna volatili: idq; toties donec lapis in lamina Veneris candenti fluat, eamq; tingat.

Cùm iam hanc partem fixaſti illi alteram partem addes, ſemper 3 fixas pro vna volatili ſumens. Idque tandiu & toties iterabis, donec lapis tuus fluat ſuper candente lamina Veneris, eamque penetrat, vt oleum corium

rium ſiccum penetrat. Tum exulta: lapidem enim Philoſophorum verè confeciſti.

Cap. 39.

Ex hoc integro proceſſu conſiderari poteſt quantitas materiæ præparãdæ pro lapide perficiendo.

NVNC, mi fili, ipſemet animaduertere potes, quantùm materiæ initio ſit ponendum, ad omne opus vniuerſum perficiendum, vide quantùm ſpiritus deſideretur: nam primùm magna pars cum terra fixanda eſt: tumque ſpiritus qui apud terram fixati ſunt, vnà cum ſpiritu attrahendi ſunt, ſemper 3 partes ſpiritus pro vna parte fixa ſumendo, ac deinde fermentum cum materia vniuerſa, cum fixa ſimul fixata ſunt. Hæc etiam iterum omnia ſubtilia effici debent, ac ſemper 3 partes ſpiritus pro vna fixa ſumendæ ſunt, donec omne tuum fixum volatile ſit effectum, atque ita deinceps. Vbi verò iam omne volatile erit, tum omne illud fixatur, cumque omne fixum fuerit, cum ſpiritu incerandum eſt toties & multis vicibus, donec lapis tuus fluat vt cera aut butyrum, ac omnia illa opera ſpiritu fieri debent.

Et quamuis dixi de 4 ℔ materiæ, fortè vel 7 aut 8 ℔ opus eſſet, antequam opus ad finem perduceretur: ac ſi in opere eſſemus ſpirituſque deeſſent, tum opus eſſet intermittendum, donec materia recens poſita ac parata eſſet, vt prius; idque longum eſſet: quare

quare tantum materiæ initio ſume, quantum ſufficere tibi poſſit.

Cap. 40.

SCIES item, mi fili, materiam tuam non eſſe nimis fuſibilem efficiendam: facies enim proiectionem tuam ſuper Iouem: nam hoc eſt corpus Lunæ proximum, omniumq́; imperfectorum corpus puriſſimum, crudum eſt ac prauè coctum in fodina, quare ſtridet, cùm in eo mordetur, eſtque plenum albedinis. Quocirca proiectionem fac in Iouem, nam in eo medicina hæc nihil aliud habet quod agat, quam vt percoquat, ac ad ſuam naturam perducat; tum eſt multò melior & albior quā Luna ex fodinis veniens. Quare ſemper fac proiectionē ſuper Iouem ad album, & ad rubrū ſuper Venerem: nam ſi proiectionem ad album faceres ſuper Venerem, id multa medicina cōſtaret, ac multo ampliùs quam ſuper Iouem, eſt enim is albus ex ſeſe.

Lapis non eſt nimium fuſibilis reddendus, vt ſuper Iouē proijci poſſit.

Cap. 41.

SCIES adhæc, mi fili, tibi præparandum eſſe lapidem pro metallo ſuper quod ipſum vis proijcere. Medicinam enim quam ſuper Venerem vis iacere nō tam fuſibilem efficere debes, quam ſi in Saturnū aut Mercuriū velles iacere aut Iouem. Potes medicinā tuam tam fuſibilē facere quā vis, nam

Si ſuper Venerem proijci debet minus fuſibilis lapis oportet vt ſit, quā qui ſuper Saturnum, aut Mercuriū proijcitur.

quò plus ſpiritus cum ea fixaueris, eò fuſibilior fit, ac facilè tantũ ſpiritus cum ea fixares, vt ad extremum limoſum puluerem retineres, ita vt faciliùs ſolueretur quam butyrum in ſole. Quare caue tibi, mi fili, ne eam tam liquidam facias. Nam ſi velles proiectionem facere ſuper Mercurium, faceres proiectioné tuam fuſibiliorem, quam cùm eam vis facere ſuper Iouem: materia enim liqueſcere deberet antequam tuus Mercurius incipiat aſcendere: id verò ſuper Iouem nõ eſt neceſſe. Et quicquid agas, vide vt corpus tuum mortuum primùm viuifices, animamq́ue ei indas, antequam Medicinã ſuper id iacias: alioqui medicina tua proiectionem nullam faceret, tametſi præſtantiſſimam medicinam haberes, quæ vnquam in orbe fuit.

Cap. 42.

Corpus viuificandum neceſſariò antequàm ſuper id proiectio fieri poſsit.

SCIES, mi fili æquè neceſſariò mortuo corpori vitam eſſe infundendam antequam ſuper id proiectio fieri poſſit, quam neceſſariò fermentum in medicina ponendum eſt, idq́ue pro ſecreto habe. *Morienus* ait: Noſtrum orichalcum non eſt vulgare orichalcum, nam viuit, animamq́ue habet.

Cap. 43.

ITEM præterea ſcies, mi fili, ſi proiectionem vis facere ad rubrum ſuper Venerem, materiam ſemper igni puſillo ſublimabis & fixa-

fixabis, quamuis tempus illud longum ſit: nam cùm igni puſillo laboratur, materia melius ſuam humiditatem retinet, & quia Venus eſt admodum ſicca, medicina humidior eſſe debet, quam ſi eam in Saturnum proijceres, ac Venus ægrè fluit propter ſiccitatem eius. Cùm verò proiectionem vis facere in corpora quę facilè & citò liqueſcunt, vt in Iouem & Saturnum: materia tua lapidis igni vehemẽte ſublimanda eſt, nam tùm humiditas in ſeſe conſumitur: ac cùm proiectionem tuam vis facere ſuper Mercurium aut Lunam, ſublima materiam tuam ſuper igni mediocri: nam hæc duo durant cum medicina, donec omnis eorum humiditas in rubedinẽ conuerſa eſt, tum ſe ipſa ponunt in regulum, vt Sol aut Luna ſuper teſta faciunt. Ita, fili mi, Medicinam tuam parabis, provt metalla ſunt ſuper quæ proiectionem facere velis.

Cap. 44.

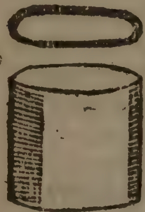
ITEM præterea ſi proiectionem facere vis ſuper Venerem & metallũ impurum: ſume 50 aut 60 ℔ Saturni aut Veneris, eaſque calcinato, ac ab omni impuritate laua, ac tum in vnum corpus coagmenta: tum ſoluito iterùm, ac animam indito, & viuifica: quo facto, Medicinam ſuper ea proijce, non quòd opus ſit metalla impura purgare antequã proiectionẽ ſuper ea facias: Nam habet qui-

quidem medicina tua virtutem transferendi metalla omnia impura in Solem & Lunã, sed purgata calcinatione, ablutione, amittunt suam impuritatem ac siccitatem, & sensim liquescunt, repurgantur à suo sulphure combustibili, ita vt medicina tua longiùs sese extendat, quam si metalla in sua impuritate essent. Exempli gratia: Tua medicina valet 1000 nõ purgata: & metallis iam purgatis faciè progredieter ad 10000: ita labor benè compensatur.

Cap. 45.

Quomodo Venus calcinãda.

ITEM ad Venerem calcinandam vas terreum magnum quadratum sume, factum ex terra firma quæ nõ finditur, in hunc modum,

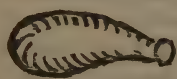

eritque operculum ei aptatum, quod probè quadret, ipsumq; occludat: tum ære rubro sumpto, in frusta quadrata id seca eius magnitudinis, vt in vase iacere possint: tum omnia illa frusta igni candere facias ac rursum in vrina veteri extingue. Idque quater itera candefaciens & extinguens semper in recenti vrina veteri. Tùm laua in aqua munda, ac panno lineo exterge nitidè in Sole: tum Venus tua ad calcinandum parata est. Tum recipe arsenicum album bis térve sublimatum, tere super lapide cum acri vini

ni aceto deſtillato, vſque ad pultis craſſioris conſiſtentiam, vt ſi ea velis pingere, & hac pulte laminas tuas inunge, ac pone ſiccandas in Sole, aut in balneo ſicco, tum iterum inunge, rurſum ſicca, atque hoc tertiò itera, ac vbique inunge, cùmque poſtrema vice ſiccæ fuerint, ſal commune accipe, ſemel ſolutum & congelatum, ac eo fundum vaſis inſterne, donec ad menſuram digiti emineat, ac ſuper hoc ſtratum laminarum colloca: deinde rurſus ſtratum ſalis, atque ita ex ordine perge, donec vas tuum plenum fuerit, tum fornaci impone, ac ignem tepidũ ſubijce eo calore qualis eſt Solis in Martio: ac ſinas humiditatẽ probè evaporare per 2 aut 3 dies continuè: tum luta operculum ſuper vas terreum luto firmo, ita vt nihil eſpirare poſſit: quo facto probè ſiccare ſine, ne findatur; tum pone vas in fornace calcinatoria: ac primùm igni puſillo addito per horas 12 ne vas candeat, tum ignem paulatim augebis per gradus: ita vt vas 6 aut 8 horas pòſt omnino candeat: ſic retine ad horas 12 in ea calida flamma, tum ſinas refrigeſcere: mox vas confringe, ac ſal omne calido igni ſoluendo deme: ac ſi non omne calcinatum fuerit, facito vt prius, pone denuò calcinandum, vt antè, ita vt nec inflammare nec vrina extinguere opus habeas; cumque omne calcinatum fuerit,

ſale

ſale probè abluto, calces illas in mortario ferreo contunde, ac cribro tranſmitte; quo facto iterũ laua aqua dulci, donec aqua nitidè defluat, tum ſicca in patella ſuper fornace, rurſumque tunde in mortario ferreo, &cribro cribra. Poſt calces ſuper lapide cum melle contere, permiſcens parum aquæ donec tam exiguæ ſint, vt pictor ijs pingere queat: tum aqua calida iterum laua, donec aqua munda defluat: tum denuò calces ſicca, vt ſuprà in patella ſuper fornace, ita Venus tua munda ac pura eſt: Tum ſume Sal alcali,& Sal vitri vtrumq; tundendo in puluerem redactum, ac miſce inter predictas calces: tum habe ſacculum lineum in hunc modum factũ, eum prædicta materia imple quã

fortiſſimè potes ligno impacta, ac probè obturatum, eius extremum fortiter religa, tum luta ſacculum luto cum pilis cõfecto, quod non findatur, luta circumquaque, ſine ſiccari, iterum luta, & rurſum ſine ſiccari, idque itera, donec ad 3 digitos emineat: atque vbi materia probè ſicca fuerit, foramen in altera parte ad latus terebra, ac in furno venti pone, vt extremitas perforata pede dimidio inferius iaceat quã altera: ſub foramine verò magnum crucibulũ loca, &ignem ſtrue ſub ſacco lutato carbonibus

quer-

quercinis, ac liquefacias, ita vt omne in crucibulum defluat, tum sine refrigescere: deinde iterum liquefacito, tum paratum est: & ad 10 ℔. illius Veneris adde Lunæ cupellatæ ℔. 1, solue simul, ac viuum est ad albam tuam medicinam superijciẽdum. Siq; Venerem ad rubram medicinam parare vis, sume loco arsenici albi, bonum arsenicum rubrum aut croceum bis terve sublimatum, ac eo laminas tuas inunge, ac facito vt suprà dimidio vitriolo & dimidio sale, strato super strato, atque ita deinceps vt suprà.

Scies autem, mi fili, hanc calcinationem summopere non esse necessariam, adeò quasi medicina ad album aut ad rubrum in Venere, alioqui virtutẽ non esset habitura ad eam in Lunam aut Solem reducendam. Nam vires quidẽm habet etiamsi ad eum modum non calcinetur, verùm non tàm alte tingit, quàm cum Venus ita præparata est, ita vt tùm medicina tua facilè decies millies altiorem proiectionem faciat, quàm si in Venerem non præparatam proijceres, cui sulphur combustibile etiamnum inest, cum pluribus alijs fæcibus: estq; etiam multò iocundius proiectionem facere in metallum purum quàm in impurum: nam super impurum debet medicina ipsum prius purgare, quam transmutationẽ possit facere, ac proijce flaccam ex metallo, ac flaccam illam flu-

ere

ere ſuper metallum facito: ac eam interdum baculo eximes & ex crucibulo eijcies, idq́; perſequeris donec nulla amplius flaccæ neque ſordes vllæ ſuper metallum fluant.

Nunc ſciendum eſt, quod ſemper flaccæ cum eas detrahis ex crucibulo aliquid probi metalli ſecum ſumũt, quod illis fortè adhæret, idq́; inutile eſt, omnibus verò flaccis omnino demptis, medicina perfectã ſuã vim exerit, tranſmutationẽ faciendo: ac metallum fluet nitidum ac clarum vt gemma abſque flaccis, & ſtatuet ſe denique in regulũ, atq; ita proiectio facta eſt. Tum ſinas refrigeſcere & extinguas: hic labor nõ eſt neceſſarius cũ Venus antè parata & purificata eſt.

Ad lapidem ad rubrum ex ſolo Sole conficiendum.

Cap. 46.

NVnc docere volo lapidem ad rubrum, eſtq́; maius ſecretum, pluſq́; temporis ac laboris exigit: ſubtilior etiam eſſe debet quam lapis ad album: Ruber meliùs ac diutiùs rectificandus: corpus enim firmũ ac cõpactum habet atque fixius. Quare longiore tempore opus eſt antequam partes eius à ſe invicem ſeparari poſſint, ad ipſum aperiendum, & ad ſubtiles ſpiritus ex eo extrahendos, aut ſaltem partem ſubtiliorem.

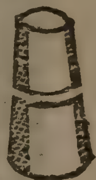
Itaque

Cap. 47.

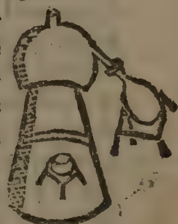
ITAQVE, mi fili, rubrum lapidem accipies, ac in rubra eius aqua ſolues, ac præcipitabis, ac eius aquam rubram ablues aqua nubium, & ſiccabis ad Solem aut ignem puſillum. Tum pones in fornace reuerberatoria calcinandum per 12 aut 16 dies: cauebis autem ne lapidem fluere facias. Quare modicā illi flammam da: tum exime ac iterum in aquam ſolue: quo facto, in putrefactione ponito. i. in balneo calido, atq; in eo per octiduum relinquito: tum aquam illam rurſum in balneo tepido deſtilla. Quibus factis, Solem exime, ac huiuſmodi vitro immitte.

Lapis ruber quomodo parandus.

Tum magnum receptaculum in 2 partes ſecabis per medium, in hunc modum, atque huic hoc paruum vitrum immttito chytrapodi aut tripodi vitreo impoſitum; ac receptaculum denuò firmiter luto adglutina: ac pone hocvitrum in arena aut cineribus, &

alembico ſuperimpoſito, ac receptaculo lutato, vbi lutum ſiccum fuerit, fornaci impone in arena illa vel cineribus tā altè vt cineres ad 3 digitos emineāt ſuper paruū vitrum, quod cū Sole in receptaculo eſt, eſtq; fabrefactum figura tali. His ita ſe habentib. ignē ſub

fornace ſtrue primùm puſillum & paulatim maiorem, donec magnum receptaculum incandeat: atque hoc pacto ad ignẽ relinquas per dies 5, ac tum ſinas vt ſponte refrigeſcat: mox vbi refrixerit, exime, ac vitrum, cui Sol ineſt, in vaſe luteo pone huiuſmodi quod ignem ferat, modò vitrum adhuc integrum fuerit. Nam vitra ſæpè finduntur cùm materia ſicca ſit: quare in magnis ponuntur receptaculis vt Sol in ea decidat, nec perdatur: verum ſi integrum adhuc fuerit in eo vaſe

luteo ponito in hunc modum facto, cui hoc paruum vitrum impones: ac probè lutabis ac alio vitro quod illi quadret obturabis: ſin exiguum vitrum fiſſum fuerit, ſolem in aliud quod ignem ferte poſſit immittito, ac tum in illo vaſe luteo pone, atque operi: lutabis luto quod ignem ferre poſſit, quo probè ſiccato, in fornace cal cinatoria colloca, ac primò ignem puſillum ſtrue, quem paulatim augebis, donec vas luteum candeat, ac ſinas in eo candore ad dies noctesq́ue 12: quo refrigerato Solem tuum rubrum inſtar ſanguinis reperies, neque adeò cãdefacies vt Sol tuus liqueſcat, ſed cãdore medico ſines candere. Tenebis pro magno ſecreto: cùm Sol eſt extra naturam propriam ipſum rubere in morem ſanguinis, vel ſanguinis draconis: ac ſi Sol adhuc integer

eſſet

eſſet cùm confringeres nondum incorporatus eſſet: tum iterum ſoluendus eſſet in eius aqua rubra, ac faciendum vt ſupra, id iterando donec rubeat:tumque eius color ſubtrahi poteſt in aceto deſtillato ſoluendo in hunc modum. Recipe Solem incorporatũ, contere ſuper lapide cum acri vini aceto, ac pone in magno receptaculo, ſuperfunde acetum,donec duæ partes impleantur, ac pone in balneo, ac calefacito vt oportet,atque in eo calido balneo ſine, donec acetum rubrum fiat vt ſanguis: tum deſuper acetũ effunde in aliud vitrum mundum, atque alio aceto ſuperfuſo ſtare ſine,&c.Hoc fac toties donec acetũ non amplius coloretur, ac ſatis eſt, tum acetum è terra ſolis deſtilla,calxque alba tibi remanebit in fũdo inſtar niuis: verum etiamnũ eius aqua ſicca reſtat, ea nondum educta eſt,ſed ſolus color:nihilominus in colore terra eſt, atq; eius terræ ſiccæ pars, atq; ignis eius cum colore permiſtus. i. partes eius ſubtiles & craſſæ infra permanſere. Itaque materia Solis à ſe inuicem non poteſt ſeparari:ſed ſubtilia à craſſis ſeparari poſſunt: verùm materiæ natura eſt in vtriſq; partibus tam craſſis quàm ſubtilibus.

Cap. 48.

Quid prædicto puluere ſit agendum.

ITEM tum album illum puluerem exime ac reuerberandũ pone in igni temperato, donec omninò intumeat inſtar ſpongiæ, tum

ſine vt refrigeſcat, exime ac ſoluendum pō-ne in aceto deſtillato, & pone in balneo, ac facilè ſoluetur: tum deſuper effunde: nam in fundo aliquas fæcés reperies quæ incide-rūt cùm reuerberaretur, ac ſi fortè quid So-lis ineſſet pone iterùm reverberandū etiam-nùm 2 dies, atque iterum ſoluendum pone, tum facile videre poteris num quid ſoluatur nec ne, confunde ſimul omne quod ſolutū eſt, atque acetum alembico deſtilla ac mate-ria albiſſima & limpidiſſima tibi in fundo remanebit, & partes illæ craſſæ iam ſubtiles ſunt effectæ, ſerua in vaſe vitreo ad vſum.

Tum omne acetum coloratū ſume quod ex craſſis partibus eduxiſti, acetum deſtilla, ac remanebit tibi in fundo pulvis ruber, vt ſan-guis draconis, eum puluerē pone ſubliman-dum per ſe, nihil aliud addens, totus albus ſublimabit, ac ſi quæ fæces remanēt, poteris illas poſteà ſublimare, verùm id non erit o-peræpretium. Itaque exime & abijce, atque iterū ſublima donec nihil amplius remaneat tum ſatis eſt, ſume, benè ſerua. Tum partes craſſas appende ſublimatas, tere ſuper lapi-de, vt in lapide albo te docui, & cùm omne fixum fuerit, tum iterum quartā partem ap-pone ei quod ſublimaſti, ac rurſum fixandā pone: atq; hoc tandiu perſequere, donec o-mne à te ſublimatū fixaris: tum mediocrem calorem adhibe, donec peruenias ad album colo-

colorem resplendenté instar oculorũ pisciũ, aut gemmarũ Orientalium, tum habes lapidem ad album. Tum verò ignem insigniter augebis, donec viridem colorem videas, verùm non magis viridé quam croceũ. Quó viso ignem auge, donec peruenias ad coloré cinericium, vt si esset color lateritius: tum ignem auge donec ad rubrũ colorem perveniás. Tum lapis perfectus est; ac inter quemlibet coloré hîc à nobis descriptũ secundùm quem ignis est augendus, colores varij sese ostendent, ita vt miraberis: nam antequàm ad perfectam rubedinem peruenias, omnes colores cernes qui in rerum natura cogitari possunt, vt multis in locis docetur.

Cap. 49.

SCIES, mi fili, Solem etiã resolui eo modo, quo doctum est in opere lapidis albi, sed plus temporis exigit, sæpiusq; deduci debet, atq; identidé aqua recens iterũ superfundi, magis quã in opere albo. Atq; ita resoluitur etiã Sol, vt hîc docetur, népè in hunc modũ.

Item postquã tincturã ex Sole eduxeris, vt in opere ostensum est, ac lapidé albũ perfeceris, tincturam omnem sublimare poteris, vt in opere doctum est, ac tum 3 partes lapidis albi ponere, partemq; huius tincturæ vnam, quã Philosophi sulphur rubrũ appellarũt, ac miscere inter se, ac fixanda ponere: donec tantum pondus rubri sulphuris vnâ fixaris,

Prædictis quo pacto vtendũ.

quãtum erat tui lapidis albi prius. Tum ignem insigniter augeas in modũ supra doctũ donec ad perfectam rubedinem peruenias.

Ac noris, mi fili, hanc optimam esse operãdi rationẽ quæ in orbe reperiatur, vt lapis albus conficiatur primùm atq; ex Luna extrahatur; ac tùm sulphure rubro lapis albus inceretur, donec æquet pondus albi lapidis, quale erat antequã rubro sulphure incerari inciperet. Ac si lapis albus aut ruber aliquoties tam fusibiles nollent fieri, vt super Mercurium conijci possent: nam is lapis qui super Mercurium cõijcitur, fusibilis esse debet, vt butyrũ, alioqui Mercurius evolaret, antequã lapis solueretur. Albus verò tam fusibilis effici non potest, quicquid etiam agatur. Medicina autem quæ Mercurium in Solem aut Lunam transferet, liquescere ad modum butyri debet, albusq; tam fusibilis reddi nequit, ac ruber multò minus, longè enim maiore calore opus habet, si alioqui rubedo proferri debeat.

Cap. 50.

QVÆRAS verò iam, mi fili, quo pacto medicina acquiretur quæ Mercurium in verum Solem aut Lunã transferat: videtur enim impossibile per rationes prædictas.

Magnum secretum artis Chymicæ.

Scies, mi fili, pro magno secreto in arte, medicinã ad album aut rubrum qui initio in aceto aut aqua communi dissolutus fuit, qui

qui post suam perfectionem semper soluitur in aceto aut aqua communi aut vino: nam cùm lapis albus aut ruber est perfectus facilè 1000 subtilior est, quam erat ante perfectionem, cùm in aceto solueretur. Quo enim res nobilior est, ac naturâ subtilior, eò faciliùs soluitur: nullæ enim partes crassæ in, sunt nec fæces, nec siccitas, quæ separanrur per solutionem in aceto. Nam partes crassæ & fæces ac superfluæ partes siccę quæ nisi vnum sunt, eæ sunt quæ impediunt quominus ad solutionem perducatur. Ac lapis albus & ruber nihil horum in se habent: sed sunt solubiles præ omnibus quæ in rerũ natura sunt, in vtrisque .i. in feruenti siccitate, & in humiditate frigidâ. Nam in ijs nullæ sunt partes quæ liquefactionem impedire possint: ac in toto orbe non est natura tam perfecta quam noster lapis albus ac ruber. Quare nihil est in rerum natura quod in vtroque soluatur .i. in feruenti siccitate & frigida humiditate, vt noster lapis.

Cap. 51.

ITAQVE, mi fili, hoc pro magno secreto in arte habe, nosse lapidem nostrum in natura interiore, ac scito nullam medicinam nec ad album nec ad rubrũ parari posse ad opus tam fusibilem, vt Mercurium super ignem retinere possit, quin subuolaret, antequam medicina liquescere posset.

Præthereà ſcito quando medicinam ad album aut rubrum pararis, ita vt proiectionẽ facias in metalla dura, ac in mollia corpora, ac tum cuperes proiectionem facere in Mercurium ad artem probandam: ſume partem tuæ medicinæ ad album aut ad rubrũ quam paraſti, eam ſolues in acri aceto deſtillato, ita rectificato, vt nihil prorſus poſt ſe relinquat: eam congela denuò, ac ſolue toties identidem in aceto recenti, vt fuſibilis fiat inſtar butyri: tum ſoluere deſine, ac proijce in Mercurium, ac proiectionem ſecundùm artem facito; ſolueres toties & congelares, vt concreſceret in oleum quod amplius congelare nollet. In omnibus enim vegetabilibus, aut animalibus non eſt tam ſolubilis ſpes quam in vino eſt, ac aqua vitæ calida eſt ac ſicca, cùm nullum phlegma ampliùs adeſt. Proba: ponas enim ſal, aut ſal armoniacum, aut ſal alcali, quæ cuncta ſua natura ſoluũtur: in aqua vitæ tametſi iacerent vſque ad diem noviſſimum non ſoluerentur, ac in deſtillatione partes craſſæ remanſeræ cum fæcibus, ac omne quod aſcendit per alembicum; quare acetum deſtillatũ eſt pars media vini quæ nobis ſeruit in arte noſtra: quẽadmodum materia media nobis ſeruit quæ eſt in materia, ac nulla alia, atque ſcias hoc eſſe maximũ in hac arte ſecretũ: partes enim mediæ aceti tantæ virtutis ſunt, vt ſit incre-

dibile, magna sua subtilitate. Nam admodũ subtile & penetrabile efficiunt omne cui miscentur. Quare lapidẽ millies subtiliorem reddunt, quã antè fuerat & penetrabiliorem, ac partes aceti subtiles permiscẽt se cum lapide: sunt enim vnius naturæ, ac vtraq; munda sunt & subtilia, ac permiscentur inter se, vt aqua cum aqua: estque medicina eius naturæ vt omne cum quo permiscetur fixum reddat, atque etiam naturæ suæ in qua est: atq; hoc pacto fixantur partes subtiles in lapide, ac efficiuntur in lapide vna natura, atq; lapidẽ tam fusibilem efficiunt, quam artifex cupit; prout lapidem sæpe soluit in aceto ac congelat, atque prout multi vel pauci spiritus in aceto remanent, fit medicina fusibilior. Quare filium meum docui, quo pacto lapidem suum tam fusibilem possit efficere, vt eo Mercurium ad Solem aut Lunam perducere possit: estq; magnum secretum paucis notum: Lectionem hanc sedulò perlego: quæ virtus aceto insit, ac quid materiâ mediâ aceti effici possit.

Cap. 51.

SCIET item, filius meus, Soli inclusam esse tam mirabilẽ naturã tincturæ, vt sit incredibile. Nam habe medicinam, aut rubrũ lapidem ex Sole factũ, qui magnam proiectionem faciat, exempli causa, ex vno in 1000, proijce super Lunam, ac omnis ea Luna con-

conuertetur in Solem, atque altioré ac pulchriorem habebit tincturam quam genuinus Sol ex fodinis veniens: vnde vna pars tantam tincturã dat quanta ex vno in 1000? tamen pro certo ita se res habet. Scito Deum nullam perfectioré creaturam creasse quam Solem, cumq; Sol ad suam altissimam perfectionem perducitur, tum tam perfectus est, vt in mundo perfectior substantia non sit, ac pro magna perfectione quam habet, omne perfectum redditur cum quo miscetur in vnum corpus, ac idipsum etiam extremè perfectum ac consummatũ efficitur.

Cap. 53.

Omne quod Deus creauit habere in se 4 elementa.

SCiet filius meus, omne quod Deus creauit habere in se 4 elementa, vt in libro vegetabili benè docetur, ac quamuis materia extrinsecus alba sit, è contrario eadé materia intus rubra est. Ac lapis ruber eam habet naturam, vt omne cui miscetur ad suam naturam perducat. Quare lapis ruber albedinem Lunæ intus ponit ac rubediné foris, ac Lunã reducit ad suam ipsius naturam. Quemadmodũ quotidie videre est in omnibus terra nascentibus, vt malis, pyris, prunis, cerasis, floribus, ac pluribus alijs fructibus cũ pendent in arboribus, ac matura sunt, vide quã insignem rubrum colorem nanciscantur, ex splendore solis recta in ipsa splendentis. Intuere malum quam rubeat ad alterã partem

qua

qua Sol in ipſum ſplenduit, ac quomodo Solis calor rubedinem pomi foras eduxit. Quocirca, mi fili, ne mireris, Vnam partem lapidis poſſe 1000 partes Lunæ ad ſuam naturam reducere. Atque etiam cùm Sol eſt extra naturam ſuam perductus, ita vt ſit exutus corpore, adeò vt amplius corpus fieri nequeat, tam ruber eſt quam ſanguis ater, vel vt ſanguis Draconis vel hirci exiccatus, eſtque tam plenus coloris vt ſcribi non poſſit: nam cùm eſt ſolutus ac iterum coagulatus, pondus grani triticei facilè 10 lota vini albi colore imbueret: tam abundans color Soli ineſt: Itaque ne mireris,

Ad Solem corpore exuendum.

Cap. 54.

Quomodo Sol corpore exuẽdus.

IAM Solem in folia tenuia redige, quaſi eo inaurare velis: tum ſume ſulphuris viui partes 4, ſalis armoniaci vnã, Mercurij ſublimati etiam partem 1. Contere ſubtiliter ſuper lapide cum oleo terebinthinæ, ita vt eo pingi poſſit, ac ea pulte laminas inunge: pone in crucibulo ſtratum ſuper ſtratũ, donec crucibulum plenum ſit, ac tum in igni è carbonibus, vehementer ardenti pone, ac ſine optimè incandere, eo tẽporis ſpatio quo decies aut duodecies oratio dominica recitari poſſet, tum exime, vt frigeſcat ſine. Quo facto contunde ſubtiliter in mortario, con-

tere ſuper lapide cum melle cum fauo, ac aqua gummi. Tum laua in pateris vitreis aqua communi deſtillata, ac identidem cùm aurum in fundo reſedit, effunde deſuper declinatione aut per philtrum. Hocque itera toties donec aqua munda & limpida defluat. Tum puluerem tuum exicca ad Solem aut lentum ignem, ac tum Solem in planis patelllis reverberandum pone, primò igni puſillo, poſt maiore, ita tamen ne Sol liqueſcat; retine in eo calore 21 dies, ac in fornace camerata 44 dies, aut tandiu donec in morem ſpongiæ intumeat. Tum exime, ac in aceto deſtillato pone, & ſi quid nolit reſolui, pone cum priùs benè ſiccatum eſt, reuerberãdum, vt antè dictum, ad 6 aut 8 dies, tum ſolue vt priùs in aceto, ac ſi ne tum quidem omne ſolvi velit, pone iterum reuerberandum vt priùs: idque itera toties, donec omnis tuus Sol in aceto ſolvitur: et ſi quid remaneat non ſolutum in fundo aceti, tolle, nam ex interioribus eius fæcibus eſſe poteſt. Iſtud ſolvere ac congelare itera toties ſemper in aceto recenti, donec amplius congelare nolit, ac concreſcat in oleum rubrum, inſtar atri ſanguinis, tum ſatis eſt; diligenter ſerva in vaſe vitreo firmo. Sume laminam Lunæ puræ, candefacito ac extingue in eo oleo, ac fit purus Sol. Inde crùcibulo Mercurium amalgamatum cum deci-

ma parte Solis, ac ita incendas vt incipiat aſcendere, tum deſtilla oleum ſuper Mercurium amalgamatum, ac ignem adde vt fluat, vt Luna aut Sol fluunt ſuper teſta, donec ſe regulus ſtatuat tam clarum quam Speculum; tum extingue, ac lætus exime, gratiaſque DEO age.

Item ſi F.M. vult hoc oleum rubrum reducere ad rubrum lapidem, ſumat Mercurium ex Luna eductum viuum, eumque ſublimet per vitriolum Romanum præparatum, & à terreſtritate ſua repurgatum, ſolvendo & congelando in aqua communi deſtillata, ita vt mundum & clarum reſideat, huius ſume 4 partes pro 1 parte Mercurij ex Luna educti, contere ſimul ſubtiliſſimè ſuper lapidẽ cũ aceto deſtillato: ac ſimul ſublimanda colloca in vaſe vitreo, aut lapideo, alembico ſuperimpoſito, ac receptaculo ad roſtrum lutato: cumque omne ſurſum ſublimatum fuerit, exime, ac iterum contere id quod ſublimatum eſt, cum vitriolo recenti, pone denuò ſublimandum vt prius: eamque ſublimationẽ octies aut decies repete, ſemper recẽti vitriolo: aut donec Mercurius totus croceus conſpicitur: tum denuò ſolum ac per ſe ſublima, eamq; ſublimationem toties iterabis, donec nihil amplius remaneat: tum ſatis eſt ſublimatum. Sume hunc Mercuriũ, contere ſuper lapide cum oleo tuo Solis,

lis ad pultis admodum densæ cõsistentiam: Quare tantum Mercurij ex Luna habe, vt oleum tuum in eo imbibi possit: debet ferè tàm densum esse quàm pasta aut paulò densius; tùm vasi vitreo inde ac tripodi impone, & vniformem ac continuum calorem da 40 dies ac noctes; atque interea temporis corpus erit in modum ceræ liquescens, ac præstans rubra medicina penetrans, ad omnia metalla ad verum Solem reducenda, atque etiam altam proiectionem faciet. Et si hanc rubram medicinã in dura massa habere vis, sume crucibulũ vitreum ex forti vitro Venetico conflatum, ac ei medicinam tuam inde, impone igni, ac liquescer vt cera, tum crucibulum illud ab igni remoue, atque sine vt frigescat, in duram massam coibit ac concrescet: aut inunge fusorium sæuo, aut calcem pone eiq; infunde, exime, ac cùm proiectionem vis facere, aliquid abscinde, pulueriza, ac super metallum conijce quod vis transmutare. Nunc te, mi fili, secretum artis docui: quare gratias Deo Omnipotenti age, quòd ad eam cognitionem perueneris.

De Lapide ex vtroque lumine.

Cap. 56.

Cõfectio lapidis Philosoph. ex 2. bus luminibus.

ITEM nunc te docere volo conficere lapidem Philosophorũ ex duobus luminibus, vt

vt Philoſophi veteres atque eorum poſteri cõfecere ſuis manibus, ſine obſcuritate verborum, opificium eius ac vires, atque tranſlationem ex ſua natura in primam eſſentiá. Nulla enim res ex ſua propria natura transferri poteſt, quam Natura in ſua extrema operatione operata eſt, vt in iſtis duobus luminibus fecit. Quamuis enim hæc duo lumina in fodinis vſque ad diem iudicij iacuiſſent, ex quibus prodiere, Natura nihil amplius in ijs operata fuiſſet. Natura enim in ijs extremam ſuam virtutem operata fuerat. Ac ſi hæc 2 cõiunctim ex ſua natura in meliorem aut peiorem volumus reducere; iterum nobis retrocedẽdum eſt, atque id quod natura operata eſt, retexẽdum, atque in eandem formam reducendum, in qua erat cùm natura in eo operari inciperet, cùmque ad eam formam perductum eſt, naturam arte ſequi quantum poſſumus, debemus: atque interdum natura ipſa ſuperanda eſt: videlicet in ſeparando & rectificando, ſolvendo & coagulando, calcinatione & mundificatione, ac coniunctione, Inceratione, ac varia attenuatione, atque alijs operibus quæ Natura efficere nõ poteſt. Natura enim ad huiuſmodi opera non mouetur. Quare metalla in formam aliam ac meliorem quam natura fecit, aut poteſt, transferimus. Præterea tenebis quo pacto Lunæ ſulphur combuſtibile

Natura ſequẽda, atque etiã interdum ſuperanda eſt.

bile

bile adimes. Luna enim corpus imperfectũ est, frigidum, humidum, & crassum, ac in se multùm humiditatis cum nigredine habet: estque admodum terrea & crassa, ac mulie-bris ob frigiditatem suam. Atque ob id Luna difficiliùs quam Sol ascendit. Itaque inprimis nigredinem ac sulphur combustibile debes adimere, alioqui errabis.

Lunæ inprimis nigredo, & sulphur combustibile adimendum.

Cap. 57.

Quomodo Lunę nigredo, sulphur combustibile nec nõ humiditas superflua adimi possit.

SVMES itaque Lunæ quantum voles, ac super testam purgabis ac reflabis, atque tũdes in tenues laminas instar calculorum. Tum sume arsenicum sublimatum, materiam mediam extremè præparatam, sicuti in opere eius doctum est: tum contere minutim super lapide cum aceto destillato, in pultem: ea laminas tuas Lunæ illine, ac sicca in Sole aut ad ignem, aut in stupha tua sicca; tum in crucibulo alterum super altero colloca, donec crucibulũ impleatur. Tum crucibulum solidè luto obtura, atq; in fornace calcinandum pone igni lento, vt Luna non liquescat 12 horas continuè, tum sinas frigefieri. Tum in mortario ferreo contunde, aut abrade id quod calcinatum est: ac si nondum omnino calcinatum fuerit, iterum vt prius calcinandum pone, donec Luna tua calcinata fuerit. Tum super lapidem cum aqua communi destillata contere. Tum

Calcinandum per horas 12 igni lento, vt Luna non liquescat.

Luna calcinata conterenda.

sumptis

ſumptis pateris vitreis omnem ei nigredinem ablue aqua communi deſtillata, donec in fundo paterarum vitrearum album pulverem retineas, atq; aqua tam pura defluat quam infuſa eſt: tum ſatis eſt. Atque opus infundendi atque effundendi eſt huiuſmodi. Cùm Luna contrita eſt, in 2 aut 3 pateras vitreas immitte, ac ſuper id aquam deſtillatam funde, & moue, ac eam Lunam contritam probè cum aqua permiſce: ac nobiliſſimum & grauiſſimũ eius ſubſidet: tum nigredinem atque immunditiem ſupernè effunde in magnum vas terreum plumbatum, ac tum denuò aquam mundam deſtillatam ſuper pulverem Lunæ tuæ funde, ac moue, & permiſce iterum cum aqua, ac ſine denuò ſubſidere: ac tum iterum aquam nigram & immundã ſupernè diffunde, atque adde priori in teſta terrea. Idque opificium itera tandiu donec nullam amplius nigredinem aut immunditiem puluis Lunæ tuæ de ſe mittat: Sed ipſa in fundo pateræ vitreæ reſideat, in morem niuis candida. Tum in Sole aut igni puſillo ſiccabis, ac in pyxide vitrea ſeruabis, donec ego te vlterius docebo. Tum aquam illam omnem quæ teſtæ terreæ ineſt quã à Luna tua abluiſti, evapora. Tum ſume fæces in ea remanẽtes, ac in teſta cũ plũbo colloca: cùmq; fluit, pone fæces paulatim ſuper teſtã, donec fæces omnes

Nigredo abluenda.

Quomodo infundendum & effundendum.

Omnis aqua à Luna abluta evaporanda.

in plumbo super testam omnino imbibitæ fuerint: tum fluat in testa, ac Luna tua in regulum remanebit. In fæcibus enim de Luna tua inerat, quam aqua proluisti. Ita nihil Lunæ tuæ in proluendo amittis præter eius sordes. Scies item te Lunam tuam tenuissimè limare posse, ac sumere in marcam limaturæ Lunæ tuæ vnciam arsenici præparati medio spiritu eius mundato, atque inter 2 crucibulos cõcludes, vbi cum arsenico probè miscueris: ac per horas 12 aut 16 continuè calcinãdam pone. Quibus exactis exime, contere super lapidem, atque modis omnibus, vt prius doctum est, ablue. Item tum pulverem ac Lunam tuam quam lavasti, sume, ac pone sublimanda in olla vitrea, ad spiritum arsenici inde sublimandum. Atque ollam cui Luna tua inest, modicè calefacies, ita vt Luna non liquescat; candefacito vt tantummodo rubeat, vt vix videri possit vtrum candeat, nec ne. Atque ita retine ad horas 24 aut 32, tum sine frigefieri. Tum pulverem Lunæ tuæ exime, ac pone calcinandum in fornace in qua spiritus calcinãtur ad dies 12. Ac talem calorem adhibe, vt non candeat, sed ferè candeat. Et 12 illis diebus exactis, sinas modicè cãdere colore puniceo, vt non liquescat. Atque ita etiamnũ habe ad ignem ad dies tres, in eodem calore. Tum sinito vt frigescat. Ac Lu-

Alius modus purgandi Lunam.

na

na tua ab ægritudinibus ſuis liberata eſt. Luna enim, ſicuti reliqua metalla imperfecta duobus morbis eſt obnoxia: ſed duo morbi non ita interiora Lunæ penetrant, vti morbi reliquorum 4 metallorum imperfectorum. Nam reliquorum metallorum imperfectorum profundiſſima, & interiora radicis occupauere: Sed 2 morbi Lunæ, vt ſulphur combuſtibile, quod Lunæ adimit quominus in cæmento ſtare poſſit, nec antimoniũ tranſire, nec colores retineat: ac ſulphur immundum, nigrum, incombuſtibile foris tãtummodo Lunæ adhæret, nec interiora radicis eius penetrat. Hoc pacto ſulphur combuſtibile tolli poteſt, vti hîc doctum eſt, verùm à reliquis 4 metallis non tã facilè quàm à Luna. Alter morbus quo Luna detinetur, eſt frigiditas, atque intemperata humiditas, quæ itidem Lunæ foris tantummodo adhæret, non penetrat interiora radicis Lunæ. Ac proinde 2 iſti morbi facilè à Luna repelli poſſunt, quod de reliquis fieri non poteſt. Primus morbus Lunæ videlicet ſulphur cõbuſtibile calcinatione arſenici à Luna tollitur, atque ablutione, vt ſuprà. Scies, item arſenicum in ſua craſſitudine exiſtens omnia corpora adurere & conſumere, vt etiam faciunt auripigmentum & ſulphur, quæ omnia 3 eiuſdem naturæ ſunt, vt corpora adurant & calcinent, ac deſtruãt, cũ quibus

Luna 2 morbis obnoxia.

Prior morbus Lunæ, ſulphur combuſtile.

permiſcentur. Cùmque arſenicum & auripigmentum liberata atque mundata ſunt à ſua immundicie, & terreſtritate, atque à ſpiritibus crudis, atque partibus non fixis, & indè ſpiritum medium ſumis: ac eo ſpiritu ſulphur omne cõbuſtibile abigis ex metallis, cùm ea ſæpè illo calcinas, lavas, teris, mundas & liquefacis, ac denuò eo calcinas: atq; id iterans tam ſæpè & toties donec à ſuo ſulphure cõbuſtibili liberentur. Lunæ verò non niſi ſemel id fieri debet, quia foris tantum Lunæ adhæret. Ita arſenicum aut auripigmentum ſimile eſt Theriacæ: nam materia vnde confecta eſt homines veneficari ac enecari poſſunt: eſt enim venenum: cùmque venenum illud in Theriaca præparatũ eſt, omne aliud venenum ab hominibus veneficatis repellit: idem arſenicũ & auripigmentum etiam faciũt, &c. Alter Lunæ morbus eſt ſuperflua frigiditas & humiditas, quæ Lunæ foris itidem adhærent, atq; à Luna tollũtur calcinãdo in fornace in qua ſpiritus calcinãtur. Atq; hoc pacto Luna ad tẽperaturã reducitur ad lapidẽ ex ea extrahendum: verùm etiamnũ ex partibus craſſis & fixis cõſtat, ac muliebris eſt. Idcirco *Morienus* ait: *Niſi corpus imperfectum mundes, operam in noſtra arte, & magiſterio ludis.*

Alter Lunæ morbus ſuperflua frigiditas, & humiditas.

Cap. 58.

Sol præparatus, vt ſupra doctum, mi-

ITEM Solem in ſubtilem pulverem præparabis, vt in opere de Sole doctũ eſt, ad eum

dem modum. Tum ſume Solis & Lunæ ita præparatæ pondus ana, contere ac probè inter ſe miſce cum aqua communi deſtillata, donec ijs pingi poſſit. Tum in Sole ſicca, aut ad ignem puſillum. Et pone reverberanda in fornace reverberatoria in exiguis patellis planis, donec intumeſcant in morem ſpongiæ. Tum ſine frigefieri, exime, ac ſolvenda pone in aceto deſtillato, in balneo, modis omnibus, vt in opere de Sole doctum eſt: tum acetum deſtillatum deſtilla, donec materia congelata fuerit, ac tum denuò ſolve. Iſtud ſolvere ac congelare tādiu itera, donec nullæ amplius fæces remaneant. Tum verbum illud *Dantini* Philoſophi perficitur: *Quod in eo incluſum eſt, reclude; quod ſiccum eſt, humecta; quod humidum eſt, exicca: tum frigiditatem Lunæ quære, ac caliditatem Solis reperies: ac caliditatem Solis quære, ac frigiditatem Lunæ reperies.*

ſcendus cum Luna prædicta.

Quamdiu ſolvendum ac congelādum.

Cap. 59.

ITEM nunc materia ad lapidem extrahendum parata eſt. Scies itaque materiam Solis ferè omnem ſimul aſcenſuram, ac rapturam ſecum ſurſum omnes partes ſubtiles Lunæ: ac Lunæ nihil aut parum aſcendit, quam partes eius ſubtiles. Maxima pars Lunæ eſt rudis, frigida, ac muliebris, ac in fundo remanet. Verùm Sol ſolus in

Materia ex qua lapis fit eliciendus, parata eſt.

ſuis partibus ſubtilis ac virilis eſt: ac Sole reſerato, omne ſimul aſcendit ob magnam ſubtilitatem eius: ſicut Luna infrà in fundo remanet, nec vult aſcendere ob craſſitiem. Ita cõtrarium iſtis duobus corporibus ineſt, vnius corruptio, alterius nutritio eſt. Quare vtraque ſimul in opere neceſſaria; vt probè noſti. Adhæc materiam iſtam ſublimandam pone, modis omnibus vt in opere albo & rubro doctum eſt. Ac tibi ab aëre cauere debes, cùm vaſa tua aperis, cumq; ſpiritum eximis, aër enim te necaret. Quare vaſa tua vt probè frigeſcant ſinito, antequam effringas. Ac ſi fortè accideret, vt ſpiritus tuum lutum penetrarent in ſublimatione, aut alembicum finderetur aut rimas ageret, aut olla vitrea, caue tibi ab eo aëre, ilico enim te necaret. Nam aër eius inviſibiliter aſcendit ob magnam ſubtilitatem eius, ac quò ſubtiliorem reddis, eò ferventior ac venenoſior fit. Deus enim nec ferventiorem nec ſubtiliorem ſpiritum cõdidit inter omnes res minerales, quam ſpiritum Solis, nec ſubtiliorem nec fugaciorem ſpiritum Sole. Si Sol in ſuis partibus apertus eſſet, vt Luna eſt, aut alia metalla, aut 4 elementa quæ in Sole ſunt inter ſe eſſent contraria, Sol facilius ab igni aſcenderet, quam vllus ſpiritus mineralis. Sed elementa adeò æqualiter in Sole temperata ſunt, ac tam munda ac pura, vt

Materia iſta ſublimanda.

nec

nec iam, nec vllo vnquam tempore ſeparari poſſint. Quare cùm Sol reſeratus eſt, omne ſimul ſurſum ſubvolat, ita vt nihil quicquam relinquat, niſi fortè quid aliud ei eſſet permixtum aliarum rerum metallicarum. Nam cum Sole facilè aliud corpus metallicum, aut aliqua res metallica colliquatur. Omne enim ex mineris veniens, libenter ſeſe cum Sole coniungit, cumq; illo amicum eſt. Nam Sol Rex & Dominus eſt. Quare qui ex ſolo Sole opus vult conficere, cauere debet, ne Solem vſque adeò aperiat aut reſeret, vt ſicut fermentum præparatus ſit, alioqui vnum cum altero omne ſimul aſcẽderet. Quod ſi accideret fermentum ei pulveris crudi, ſolis, ponendum eſſet, ſi alioqui lapidem perficeres: verùm id non foret ex vſu tuo, fermentum crudum ponere. Verum ſi ita tibi contingeret, vt Sol tuus omnis ſimul aſcenderet, magis ex vſu tuo eſſet lapidem album ex Luna perficere ad album, atque adeò non fuſibilem efficere, ac incerare tum ipſum cum ſpiritu Solis: ita duplex commodum ac lucrum tibi eſſet. Lapidem enim album ad virtutem Solis perducebas, ac ſpiritum tuum cum anima in virtutem propriam; qua de re in alio opere docebitur. Quæras itaque: exiſtimaueram Solem omnino fixum fuiſſe. Nam ſuper quartale manet abſque diminutione, atque etiam in cæ-

mento, ac in antimonio & in igni. Quamvis enim Sol ſemper in igni iaceret: Sol in igni non cremaretur: ac ſi Sol ſub terra vſq; ad finem mundi iaceret, minimè corrūperetur, aut putrefieret. Nullis rebus quæ in orbe ſunt, Sol corrumpi poteſt. Sol enim ſimplex eſt, atque omnes partes eius, atq; elementa ſibi invicem contraria non ſunt: atq; oleum eius ac ſal ita cū 4 elementis cōiuncta ſunt: & Mercurius eius, ac ſulphur cum oleo ac ſale eius adeò firmiter in vnum permiſta ſunt cum 4 elementis commixtione tali, vt eiuſdem naturæ ſint: atque vtrobiq; partes æquales ſunt: ita vt Sol vna res tātum ſit; ac vna res ſola, quæ ex nullis alijs rebus amplius eſt, nullis rebus à ſe invicē ſeparari poteſt. Talis eſt Sol, nam non niſi vna res eſt.

Nulla re Sol corrumpi poteſt.

Cap. 60.

ITEM adverſus odorem aut aërem lapidis cum ipſum ſublimas, duos oculos vitreos ante oculos alliga, ac latum corium ante os & nares, cui corio duplex panniculus laneus ſit inſertus, ac ſuper eum pannum laneum lata ſpongia, atque eam ante os & nares alliga: in ea reſpirare poteris: atque tibi ab aëre cave, inviſibiliter enim aſcendit. Ac lapidem toties iterùm atque iterùm ſublimabis, donec nullas amplius fæces poſt ſe relinquat, ſitque mundus, candidus inſtar nivis, ac clarus inſtar cryſtalli. Tum lapis mū-

Lapis toties ſublimandus, donec nullas fæces poſt ſe relinquat, ac inſtar niuis ſit candidus, ac clarus inſtar cryſtalli.

dus

dus ac purus eſt: ac Mercurium ac ſulphur Philoſophorum paraſti in ſua virtute& ſubtilitate. Omnes verò fæces ſimul ſerva quæ in ſublimatione remāſere. Nā iterū reverberandæ ſunt. Idq; quod remanet quod fæces appellavimus, corpus Lunæ eſt, quod etiānū in fæcibus ſepultū iacet: nōdum enim multum Lunæ aſcendit, corpus & fermentū noſtri lapidis. Ita corpus è fæcibus cū aceto deſtillato ſolve, quicquid ex eo ſolvi velit. Tū cōgela, tum pone reverberandū ad horas 24 igne leni, vt verè colore rubicundo candeat, nec ampliùs: ſine frigeſieri. Tū exime, atq; iterum in aceto deſtillato ſolve. Tum denuò congela: Tum pone rurſum reverberādum ad horas 5 aut 6, vt verè cādeat nec amplius: ſine frigeſieri, exime, ac denuò in aqua communi ſolve, rurſum cōgela. Poſt candefacito vt verè rubeat 5 aut 6 orationū dominicarū ſpatio. Tū rurſum exime, ac denuò ſolve in aqua cōmuni toties deſtillata, vt nihil remaneat. Hoc verò ſolvere toties iterabis, donec nullas amplius fæces relinquas, ſed aqua indè tā clara defluat, vt in ea nihil amplius videri poſſit, quā ſi in ea nihil ſolutū fuiſſet. Tū denuò cōgela donec penè omnis humiditas deſtillata fuerit: tum ſinas frigeſieri. Frigefactū verò inter ſe magnis fruſtis lapillaret, longitudine ac ſpiſſitudine digitorū, lucidis inſtar cryſtalli pellucidis, albis in more nivis.

Omnes fæces quæ in ſublimatione remāſere ſeruandæ.

Iterum reverberandæ.

Corpus ſoluēdum cū aceto. Congelandum & reverberandum.

Iterum ſolvēdum in aceto.

Denuò reverberandum ad horas 5 aut 6.

Rurſum ſolvēdum in aqua communi, & congelandum.

Iterum ſolvendùm in aqua communi.

Rurſum congelandum.

Tum frustula evapora, donec pulvisculus fiant instar niuis candidus. Hoc verò opificium administrandum est omne in pateris vitreis, ad id paratis, super balneo bulliente stantibus, vasisque duplici panno lineo tectis, ne quid pulveris aut sordium involet. Opus enim nostrum mundum ac extremè purum esse debet. Ac tum terra pretiosa, & corpus & fermentum paratum est, ad animam & spiritum in ijs recipiendum, & magna amicitia, ac magno desiderio amplectēdum, vt in æternū simul maneant in magna concordia & pace; ita vt posthac nullo vnquam tempore separentur: ac in æternum magna subtilitate ac virtute regnabunt. Ac corpus animam propriam ac spiritum accipere desiderat: atque anima cum spiritu cupit descendete ac requiescere in proprio corpore. Alterum enim sine altero esse non potest. Et cùm inter se, vt decet, copulata fuerint: tam firmum amoris vinculum inter ipsa est, ita vt omnino coëant, ac alterum cū altero permisceantur, vt eiusdem naturæ fiant, ac res vna. Estque tum res simplex sicuti cœlum invincibile: atque ita est quinta essentia ad omnes morbos sanandos in momento.

Cap. 61.

Multæ viæ sunt ad lapidē conficiendum.

SCIES verò deinceps pro magno secreto: multas esse vias ad lapidem conficiendū: ve-

verùm vna via eſt difficilior, magis laborioſa, & prolixior alia: nec etiam eandem vim in proiectione habent. Lapis enim ex rudi fermento conflatus non haberet eam virtutem nec vim, quam lapis eſſet habiturus, cui corpus extremè paratum eſſet. Ita prout ſubtiliter operaris, proiectionem facies. Ac lapis ex Sole & Luna eſt educendus, ex vtriſque. Rubicundus vir adſit oportet, ac femella candida, ſi alioqui vera coniunctio ac vera & perfecta mixtio ſit futura. Calidus enim rubeus vir operari debet in frigidam candidam mulierem, ſi fructus inde naſceretur, aut perfecta temperatura fieret. Res enim quæ ex ſua propria natura per omnes partes æquè calida atq; æquè frigida eſt, aut humida aut ſicca eſt: in ea ſimplex temperatura ineſt. Sed tãtùm vna natura eſt. Rem illam nõ potes corrigere: aut exaltare ex ſuo ſimplici ſtatu in meliorem. Potes quidem rem illam mundiorem, clariorem, & ſubtiliorem efficere quam eſt, vt ſit nobilior & perfectior quam eſt. Sed res illa manet res eadem: nam partes eius ſeparare non potes. Quemadmodum ab aqua pura nihil præter aquam puram ſeparare potes. At ſi aqua ſordes aut fæces in ſe habeat, eas inde arte extrahere potes, ac mundam reddere: ac tum quidem paulò melior quam prius fuerat. Interim manet aqua, ac nihil aliud ex ea efficere

Pro ſubtilitate proiectio fit lapidis.

Lapis ex Sole & Luna educẽdus, & quare.

cere potes. Ita se res habet cũ Sole & Luna, quãdo ijs per se operaris, est Sol, manet Sol, est Luna, & manet Luna, nisi quod spirituale efficis. Potes suo ipsius corpore suum ipsius spiritum fixare, ita vt aliquã proiectioné in metalla mundificata in tertio ordine faciat: sed lapis Philosophorũ non est. Simplex medicina tertij ordinis est, nec quicquam amplius.

Cap. 62.

Ex quibus rebus lapis conficiendus.

LAPIS conficiendus ex rebus quæ separari à se invicem possunt: atque ex duabus naturis constare debet, ex frigida & calida, graui & leui, alba & rubra, ex densa & gracili, ex mare & femina: atque vt vna natura in aliam operetur: quod densum gracile sit effectũ, & gracile densum, quod leue, graue, quod calidum, frigidũ effectum: humidum exiccatum & siccum humectatum. Ita vna natura in aliam operatur: & ad extremum omnia hæc in simplicem naturam perducta. Atq; vnumquodq; ante meliore statu erat, ac meliore & altiore forma, aut in aliam essentiam cõversum. Cumque tum ad extremũ omnia in vnum confluunt, in simplicem essentiam, res perfecta est, quemadmodũ est cœlum invincibile, quod simplex est. Sed si terra humiditate opus habeat: cœlum eam abundè largitur: ac si terra siccitate opus habeat, cœlum itidem abundè suppeditat. Atque ita etiam de calido & frigido sese

Confert lapidẽ cum cœlo.

tes habet. Nam quod in hac parte terræ deest, cœlum abundè suppeditare potest. Cœlum tamen nec calidum nec frigidum, nec humidum nec siccum. Corpus est simplex, perfectū in sua extrema perfectione, in qua in æternum manebit. Ac in ipso omnis perfectio inclusa est, & proprietates omnes: ita vt quicquid terræ, herbis, arboribus, pecudibus, animalibus, hominibus hîc opus est, cœlum id omne hîc abundè suppeditet, magna sua perfectione, quā Deus ei infudit, divina sua ordinatione, ac mirāda perfectione.

Cap. 63.

Lapis eandem proiectionem habere debet quam cœlum invincibile.

ITAQVE in hunc modum lapidem nosse disces extra medicinam tertij ordinis. Lapis enim noster eandem proiectionē habere debet, quam Deus cœlo invincibili infudit & concessit. Itaq; debemus etiam lapidi nostro infundere easdem proprietates, philosophica nostra medicina, eandem vt vim & proprietatem habeat, in simplici corpore existens. Cumque omnes easdem proprietates ac vim habet, tum noster lapis est: & quandiu eas non habet, lapis noster non est. Ita te docui quomodo, & vndè lapis sit parandus, & quibus proprietatibus, antequam nomen lapidis philosophorū accipiet, &c.

Cap. 64.

Corpus aut terra aut fermentum sumendū ac ponderandum.

ITEM nunc sumes corpus, aut terrā aut fermentū, aut quocūq; nomine appellabitur,

ac

ac ponderabis quàm graue ſit, ac in libellum tuum referes, ac huiuſmodi vitro indes. Tum verò 8 partes fermenti accipe.i. ſi habes 8 vncias fermenti, vnciam 1 tui ſpiritus ſublimati pondera, atque etiam exiguo vitro inde, ac aquam deſtillatam ſuperfunde: atque etiam aquam deſtillatam fermento ſuperfunde. Impones verò ſingulis vitris, exiguum vitrum leuigatum quod ori quadret: ac pone vtrumque vitrum in calido balneo, ac ſtatim vtrumqne in aqua nitida ſolvetur. Quo facto, aquas ambas confunde, atque agita ac moue, ac probè inter ſe miſce. Facilè enim inter ſe miſcentur: cupiunt enim altera alterius ingreſſum. Anima cum ſpiritu in proprium corpus ingredi cupit. Maritus propriam coniugem expetit: ac coniunx proprium maritum. Terra ſicca & frigida, aquam calidam & humidam appetit. Ita alterum alterius amplexum expetit, ac ingreſſum vſque ad fundum ac interiora radicis eorum. Ita hîc perfecta mixtio. Atq; etiam perfectior mixtio non eſt vlla quam aquæ cum aqua. Nullum hîc eſt interſtitium, continuo ſine mora alterum in alterum ingreditur. Cupiunt enim vtraque, alterum amplecti alterum ob magnam munditiem quam vtraque habent. Itaque vtraque in aquam nitidam reducito, ac permiſce aquas inter ſe, vti dictum eſt, ac tum alembicum

vitro

vitro impone, & receptaculum ad roſtrum pone in balneo: ac humiditatem balneo deſtilla ad eam ſiccitatem vt pulvereſcat. Tum exime, ac fixandum pone in fornace ſecreta, modis omnibus vt in opere albo doctum eſt: ac calorem adhibe ad eundem modum, vt in opere albo doctum eſt. Ac breui temporis ſpacio omnem materiam nigram conſpicies. Tum ſcias veram coniunctionem accidiſſe, ac ſub nigredine albedinem latere. Et ſcies, niſi nigredo ſeſe in opere oſtenderet, nullam mixtionem nec coniunctionem fore: nec vnquam alterum cum altero fixari poſſet. Ac vbi nulla nigredo ſeſe oſtendit, ibi nulla fixatio inter animam, ſpiritum & corpus accidit. Nullum enim medium eſt quod ea ſimul teneat: quod medium eſt Sal illud Sapientum, quod animam, ſpiritum & corpus continet, atque alterum in alterum vt ingrediatur, facit. Sal illud etiamnum in interiore parte corporis iacet. Spiritus enim animam è corpore non eduxit. Atque vbi ſpiritus animam è corpore non educit, ibi ſal naturæ manet in interiore parte mixturæ reconditum: eſtque ſal medium illud quod ſpiritum & corpus & animam continet. Ac ſal illud tum in interiore parte mixturæ ſepultum iacet. Quomodo igitur Sal illud ſe cum illis permiſceret, cùm ex interioribus mixturæ non educitur

Humiditas balneo deſtillanda, in eam ſiccitatem vt puluereſcat.

Fixandum eodem modo vt in opere albo, atq; calor eodem modo adhibendus.

Medium Sal Sapientum dicitur.

tur cum ſpiritu, ac ſecum ſal ſubvehit, quomodo tum ſal illud partem cum ſpiritu haberet? Sal enim hoc animam in ſe habet. Idcirco Veteres ſal illud, ſal animatum dixere: animã enim in ſe continet. Ideò mediator eſt inter corpus animam, & ſpiritum. Nam cum ipſis partem habere debet. Sua enim acrimonia ſpiritum, corpus atque animam continere debet, atq; vt alterum in alterum ingrediatur, efficere. Itaque cum ſal iſtud cum ſpiritu è corpore non educitur, ac ſal ſecum ſubvehit quod in ſe animam habet: atque ita nullam parté cum ſpiritu habet: nam in profundiore parte corporis remanet. Ita ſal vnâ cum ſpiritu è corpore educendum eſt, in ſe animam habens: ac ſpiritus ſecum ſubvehere debet, ac fieri vnum cum eo: ſi alioqui mediator ſit futurus inter ſpiritũ & corpus. Hoc enim ſal animam in ſe habet: corpus verò abſque anima ſua viuere nequit, nec anima ſine ſpiritu eſſe. Itaque ſal vnum eſſe debet cum ſpiritu, ac ſpiritus vnum eſſe cum ſale. Quare ſal illud intermedium eſt inter ea, ſi alioqui ſimul ſint manſura. Ac *Arnoldus de villa nova* ait; *hoc Sal mirabile eſſe.* Atque hac ratione prædicta planum eſt, nullam fixationem in rerum natura poſſe fieri, quæ ad extremum perfecta permanſura ſit, vbi hoc ſal è corpore cum ſpiritu non educitur, vti priùs dictum eſt.

Cur Veteres ſal illud ſal animatum vocarint.

ITAQVE

Cap. 65.

ITAQVE omnes illi errant qui vllas amalgamationes faciũt cum Sole & Mercurio, aut cum Luna & Mercurio, ac fixandas ponunt, ac vnum cum altero fixare volunt. Nequaquã fixabunt, nec iam nec vnquã. Nam sal illud in profundissimo solis ac Lunæ iacet: idq; apud se animã Solis & Lunæ habet: nec potest vlla materia quæ in rerũ natura sit ex interioribus Solis & Lunæ educi, quam suo ipsius spiritu, ac non alienis spiritibus. Idque non potest in Sole & Luna nec iam, nec vllo tempore fieri. Nam Sol & Luna ita aperiri & reserari debent, vt spiritum suum ex se emittant, ac spiritus sal attrahet animã in se ferens, ex interioribus Solis ac Lunæ, ac secum in cœlum subvehet, ac vna natura cum eo fiet. Cùm igitur iam corpus mundum ac purum est, ac spiritus cum sale in se animam ferente, anima itidem munda & pura existente: ac tum iterum conflantur iuxta corpus suum proprium idque mundum, vera coniunctio fit, ac nigrescit. Ac vbi hæc materia non est, ibi nulla nigredo sese proferet: ac vbi vera coniunctio non est, ibi nigredo sese non ostendit. Ita planum fit, omnes amalgamationes, omnes fixationes cynabrij, aut alia ficta insana opera omnia falsa ac fraudulenta esse, quamvis speciosa videantur, per rationes prius à me doctas.

Omnes illos errare qui amalgamationes faciunt cũ Sole & Mercurio, aut cum Luna & Mercurio, ac quare

Vbi vera coniunctio nõ est, ibi nigredo se non ostendit.

Ita-

Itaque omnes falsas opiniones vita, ac perpende sedulo quod te docui: vt in philosophia illuminari possis: ac intelligas sermonem quo veteres semper in libris suis vtuntur.

Cap. 66.

LApis noster ex vna re educendus est ac non ex pluribus: nec quicquã peregrinũ ei adhiberi debet, nec minori nec maiori quantitate. Verùm animam ei extrahas, ac superflua ei tollas, ac mũdes: & corpus præpares, ac statim animam denuò illi infunde, & in sæcula victurus est, &c.

Cap. 67.

Regimen ignis persequendum ab vno colore in alium.

ITAQVE nigredine conspecta, certus sis veram coniunctionem factam esse: atque ignem persequere ab vno colore in alium, qualiscunque tandem color sit, vt in opere albo doctum est. Cumque id vides, aliquid exime, ac pondera, ac super lamina candente an fixum sit, proba, & ignem ferre possit. Itaque exime ac calcinandum pone candore modico ad horas 24 in fornace reverberatoria, aut in fornace camerata. Tum sinas frigefieri. Frigefactum, pondera, quantum sit eius pondus: ac tum solvendum pone, modis omnibus, vt ante dictum est. Cumque vtraque in aquam claram soluta fuerint, vtramq; aquam simul misce, vt priùs doctum est. Destilla humiditatem ex balneo, vt prædictum

dictum, pone denuò fixandum in fornace ſecreta, modis omnibus, vt ſuprà doctum eſt, &c.

Cap. 68.

SCIES item pro ſecreto ſolutionem iſtam ſpiritus ac corporis non eſſe neceſſariam: ſed opus multò ſubtilius ac fortius evadit. Dico lapidem poſt ſuam perfectionem, in vnaquaque ſolutione & congelatione centum in ſua proiectione lucrifacere. Atque etiam certius eſt, vt fermentum & ſpiritus vtraque in aquam nitidã ſolvantur, quam ſi ſicca inter ſe permiſcerentur. Quæ enim melior ac certior mixtio quam aquæ cum aqua? vt prædictum eſt.

Solutione ſpiritus ac corporis iam dicta opus multò ſubtilius ac fortius evadit.

Nulla melior & certior mixtio quam aquæ cum aqua.

Cap. 69.

SCIES præterea cùm ſpiritus cum fermento fixus eſt, etiam opus non eſſe, vt tum calcines & ſoluas: Sed vnaquaque calcinatione & ſolutione te mille lucrifacturum in proiectione. Opus enim adeò ſubtile frequenti calcinatione cum ſolutione, evadit, vt ſit incredibile. Ac propterea te doceo vt fermenti partes 8 atque 1 ſpiritus ſumas, quia ſæpè opus fixabis, & ſæpè calcinabis, ſolves & congelabis: opuſq; adeò ſubtile evadet, quam fieri poteſt in fundo, vt poſt ad altiorem proiectionem perveniat. Sumi poſſent 4 partes fermenti & quinta pars ſpiritus, ac ſimul permiſceri. Sed tum toties calcinare

Frequenti calcinatione opus admodum ſubtile fit.

Fermenti 8 partes ac 1 ſpiritus cur ſumenda.

non posses nec solvere, nec congelare. Opus enim nimis fusibile fieret. Ita vt sæpè calcinare, solvere & coagulare non posses, quia nimis facilè fusibile tibi inter manus fieret, ita vt nullam flammam ferre posset. Quare si opus altum vis efficere ac subtile, multas partes fermenti, ac paucas spiritus sumito, ita opus tuum sæpé calcinare, solvere & coagulare poteris. Ac sive multas, sive paucas partes spiritus fermento apponas, tempus æquè longum est. Nam si parum spiritus fermento apponas, opus facilius fixabitur: ac si multum spiritus fermento addideris, stabit diutius antequam fixabitur. Proinde facito modis omnibus, vti antè dictum est, in 8 partes fermenti vnam spiritus sumendo, ac solve, permisce simul, congela & fixa, calcina, ac tum solue ac misce modis omnibus, vti suprà dictum est, donec materia adeo fusibilis fiat, vt iam sese non amplius candefieri aut calcinari permittat. Tum desine, ac spiritum ei da, donec ad perfectam albedinem pervenias. Item vbi perveneris ad perfectam albedinem, procedes atque operaberis, augmentatione ignis per gradus, donec ad perfectam rubedinem pervenies, ac facies per omnia, vt te in opere de Sole docui. Tum demùm gaudeas, vbi ad perfectam rubedinem perveneris.

Item

Cap. 70.

ITEM ad lapidem tuum multiplicandum in virtute & viribus eius, ac non in magnitudine eius. Sed exaltabit se in sua nobilitate ac subtilitate: ita vt iam faciat 10000 in sua proiectione. Cùmque tum multiplicatus est, ac subtilis effectus, atque exaltatur ad magnas vires & potentiam, facilè 100000 faciet in proiectione. Ac si lapidem istum ter multiplicares ac subtilem faceres in virtute & potentia, proiectio eius infinita esset, ob magnam subtilitatem quam tum lapis esset habiturus. Imò lapidem toties multiplicare posses, ita vt nunquam ad finem proiectionis eius pervenires; ob magnam eius subtilitatem ac virtutem quam nancisceretur. Sed facilè tam sæpè ipsum multiplicares, vt nullis vitris continere posses, recederet ac abiret, adeò subtilis lapis fieret, vt cùm solvere velles, vitrum penetraret invisibiliter, ac vitrum integrum maneret: ac lapis vitrum in speciem & colorem Rubini converteret. Vitrum enim liquandũ pone lapide confecto, ac de lapide proijce tantum ponderis super vitrum, quantum sumeres si Iovem in Solem velles convertere: lapis vitrum liquefactũ convertet in colorẽ, qualis ipsius est, in speciem & colorẽ inquam pretiosi Rubini. Ac retine ita, liquefactum

Quomodo lapis sit multiplicandus.

in eo crucibulo ad ſemihoram, ita materia dureſcet, adeo vt neque iam nec vllo vnquã tempore liqueſcat: eritque eâdem duritie, eodemque colore cum pretioſo Rubino ſine maculis. Fuitque magna diſceptatio inter Veteres, dicentes: vitrum illud ita coloratũ vti dictum lapide, melius & naturalius eſſe Rubinis naturalibus: ſicuti reperis in libro de lapidibus quẽ Hermes Philoſophus compoſuit: ait enim: In quamcunque rem lapis noſter proijciatur quæ liquefieri poteſt, quæ metallum non eſt, ſitque res illa vnius naturæ, eam cõverſurus eſt in ſe, quantum fieri poteſt: ſed non eodem gradu quo ipſe eſt: ſed eo gradu qui naturæ poſſibilis ſit. Quemadmodum dominus Deus hominem ſui ſimilem condidit in ſæcula, ac in eâdem libertate, ac in pluribus alijs partibus, quæ hoc loco ſcribere nimis longum foret, materiam enim noſtram nihil attingit. Itaque dico lapidem eas res ſolas in ſui ſimiles convertere, quæ metalla non ſunt, quæque vnius ſunt naturæ. Nihil autem in rerum natura quod vnius naturæ ſit reperitur, quam cryſtallus, aut vitrum, aut lapides prætioſi. Illa enim ex rebus compoſitis non ſunt, ſed ex re vna. Nam ex vitro aut cryſtallo nihil aliud confici poteſt, quam ex vitro vitrũ, nec ex cryſtallo quam cryſtallum: ſed coloribus imbui poteſt quibuſcunque. Nam album vitrum

cry-

cryſtallinum ſeſe habet inſtar elegantis tabulæ complanatæ, in qua quidlibet ſcribere poſſis:pari modo quolibet colore album vitrum cryſtallinum imbui poteſt: ac quò color nobilior, ac pulchrior ac ſubtilior eſt, eò vitrum nobilius ac præſtantius eſt. Ita etiam eſt in lapide, cum præſtantiſſimũ ſuum colorem vitro cryſtallino,aut cryſtallo infudit: ac ſui ſimile efficit,colore,pulchritudine,verùm non eodem gradu & potentia in qua lapis eſt. Nam vitrum illud nullam habet vim convertendi rem vllam, aut proiectionem faciendi. Verum eſt nobiliſſimum pulcherrimum & lucidiſſimum quod in rerum natura ſit : imò melius auro, quia natura nobiliſſima ei infuſa eſt, quæ ſub circulo cœleſti ſit. Itaque veteres in hoc conveniunt: vitrum hoc ita converſum eſſe tali gradu, vt nunquam liquari poſſit, nec igni comburi : eſtque tam nobile & præſtans ac præſtantius Rubinis Orientalibus,per rationem prædictam. Qui itaque ſumeret lapidem,ac vitrum cryſtallinum forti crucibulo inderet: cumque vitrum iam liquefactum eſſet, de lapide ſuper ipſum proijceret,donec color benè placeret. Nam lapis imbiberetur in vitro liquefacto, vt oleum in corio ſicco: cumq; iam color tibi arrideret nihil amplius inijceres:ac ſineres tum vnâ cum lapide fluere,donec ſe cõſtitueret in Regulum,ac du-

rus & pellucidus fieret. Id enim vna ex operationibus, viribus ac virtutibus lapidis nostri est, quòd res omnes cũ quibus sese miscet, liquidas convertat in non liquidas. Omnes res duras, molles efficit; ac omnia corpora mollia, dura: ac quicquid cõbustibile, incombustibile. Cùmq; istam proiectioné non haberet, nomen lapidis accipere non meretur. Tùm solummodo medicina secundi ordinis foret, nec quicquam amplius. Lapis omnes easdem proprietates in se habere debet, quas cœlũ invincibile habet. Nam quicquid hic in terra deest, cœlum abundè suppeditare potest: non tamen eius naturæ est cuius illud est quod nobis hîc suppeditat. Ita se res etiam habet cum lapide nostro. Omnia corpora sicca humectat, ac omnia corpora humida exiccat: omnia corpora frigida calefacit, ac omnia corpora calida frigefacit, omnia corpora immunda mundificat. Atq; etiamnùm multò plura facit, quam hîc explicare possumus. Tamen noster lapis nõ est naturæ vllius harum rerum, quarũ prius hîc mentionem fecimus: quemadmodũ cœlum invincibile facit: sed omnis potẽtia ei à Magistro arte divina impressa est, atque ignis adminiculo, ita vt potentiam & virtutem sit nactus: de quo gratiæ Deo agendæ.

Lapis omnis easdem proprietates in se habere debet quas cœlum invincibile.

Cap. 71.

Quomodo tales Rubini sint conflandi.

IAM si fortè tales Rubinos cõflare velis, facito vti dictum est: cumq; frigefacti fue-

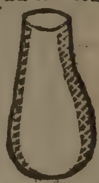
rint exime, ac dilleca, atq; exacue super mola super quâ lapides pretiosi exacuuntur, magnos aut parvos, prout libet, ac bellè expolias. Ac habes præstantes Rubinos sine maculis cor hominũ exhilarãtes, atq; hero victoriam cõciliantes, &c. Ac vim istam receperũt ex virtute lapidis in sese operãte. Ideò dico: Tam sæpè lapidẽ multiplicares, vt tam subtilis esset, cũ denuò solveres in illa rubra aqua ardente, vt vitrũ invisibiliter penetraret, ipsumq; amitteres, ac vitrũ integrũ maneret, sed rubrũ ac pellucidũ fieret in morem rubini, ac durũ ac incõbustibile, vti dictũ est: ac nobili tuo lapide privareris: atq; tã spiritualis fieret, vt ad extremũ nullis vasis vitreis quibuslibet quãvis 10 pedes spissis, contineri posset: isq; ea penetraret ob magnã subtilitatem multiplicationis eius, ac magnã potẽtiã. Itaq; lapidẽ sume, ipsumq; in hunc modum multiplica. *Cap.* 72.

Item cõfice aquã fortem ex vitriolo clarificato, ac à fecib⁹ præparato, & salnitro ana. Ex his aquã fortem destilla secundũ artem. Tum caput mortuũ ex olla vitrea sume, ac tenuite: pulveriza: tũ cõtere sup lapide: tũ in aqua cõmuni destillata impone, atq; omne sal extrahi sinito: tũ per philtrũ deprome, vt mundũ à fæcibus habeas: cõgela denuò: cũq; cõgelatũ est, pulverẽ impalpabilẽ indè cõfice, eũq; pulverẽ ollæ vitreæ immitte: atq; ibi

aquam illam fortem denuò ſuper pulverem funde, quam inde deſtillaſti, ac pone iterum deſtillandum, ac deſtilla quicquid deſtillare vult. Tum caput mortuum iterum exime, atque in pulverē contunde, vt prius; ac modis omnibus vt ſuprà, facito. Hocq; opus itera tandiu, donec ſal omne cū aqua forti omnino deſtillaveris. Tum aquam præſtantem habes rubrā lucentem de nocte, inſtar ignis lucidi. Tum aquam illam ſumptam in balneo rectifica, identidem deſtillando ac denuò ſuperinfundendo: ita vt ad extremum omne deſtillatum ex balneo habeas. Tum aqua tua pretioſa præparata eſt, in qua lapidem tuum multiplicabis & aperies. Item lapidem tuum ſume, atq; in ea aqua ſolue, ac ſtatim ſolvetur, ac in tepido balneo pone, ac alembico ſuperimpoſito, ac receptaculo ad roſtrum vbique probè lutato, balneum calidum tene: ac cùm aqua fortis tranſierit, pulverem proba candenti laminæ impoſitum, ac vide an ſubvolet, vt alijs locis doctū eſt. Tùm denuo aquam illam ſuperfunde, atque iterum firmiter luta, ac denuò deſtilla vt priùs, donec non amplius ſtillet. Tum iterum puſillū pulveris proba, ac vide an paulo magis avolet; ac ſi nihilo magis avolet quam prius, rurſum aquam fortem ſuperfunde, ac alembicum ſuperimpone, ac receptaculū juxta, luta vbique probè, ac rurſum

Aqua præſtans rubra lucens de nocte.

ſum tepido balneo deſtilla. Idque facito modis omnibus vt priùs doctum eſt. Atque hoc opificium itera tandiu, donec omne ſimul à candenti lamina ſubvolet: tum ſatis apertũ eſt, tum verò ſublimãdum pone modis omnibus vt prius. Iſtamque ſublimationem ter quatérve iterabis ſemper nullis fæcibus additis: tum ſatis eſt. Tum exiguam particulam eius quod ſurſum ſublimatũ eſt ſume, ac fixandam pone in fornace, in qua ſpiritus calcinantur, in tali vitro quale hîc appoſitum eſt: atq; exiguo vitro levigato ori impoſito: primũ puſillũ calorẽ adhibe: atq; aliquoties per gradus ignem auge, vt in opere doctum eſt.

Cumque fixum eſt, pondera quantum ſit pondus eius quod fixatum eſt; ac tum pro 3 partibus fixis, vnam ſpiritus ſume, ac rurſum fixandum pone, vt prius doctum eſt: atque ita facito donec omne quod ſublimatũ fuerat, fixum ſit. Ac facilè fixabitur. Fixum enim in omnibus ſuis partibus fuit. Ac partes aliæ quæ primæ parti adduntur, facilius quam prima fixantur: vna enim pars aliam fixat. Ac in multiplicatione nulla nigredo intervenit: nec vlli colores orbis ſeſe oſtendunt, nec albedo vlla. Nec in ſublimatione quicquam ſe præter rubedinem oſtẽdit: nec in fixatione ſeſe color alius præter proprium

In multiplicatione nulli colores ſeſe oſtẽdunt.

mani-

manifestat, is est egregia rubedo. Lapis enim nullum colorem alium præter rubediné habet. Est enim tantummodo vna substantia, simplex materia, vt est cœlum invincibile. Scies item quamvis sublimaretur, non fixitate sua privaretur, & cùm lapis confectus ac paratus est in extrema virtute eius, tum lapis iterum aliter ex sua essentia in aliã fabricando mutari non potest. Nam si lapis ex sua essentia extrahi posset in aliam essentiam aut naturam, aut si mutari posset: lapis Philosophorum non esset, nec simplex esset: nec corpus glorificatũ. Non, non. Sermoné meũ ritè intellige. Lapis in nullá aliam naturam aut essentiã mutari potest, postquã perfectus est. Est enim tantũ vna res: idq; in suo gradu intellige.

Cap. 73.

Quæstio eiusq; solutio.

NVNC quærat aliquis: an lapis nulla ratione mutari potest? ante fixus erat atq; ignem ferebat: ac doces me vt ipsum denuò volatilem efficiam, ita vt sublimem. An non igitur reductus est ex fixa eius corporea natura, in purè spiritualem naturam? Rectè dicis ignem ipsum primùm tulisse: ac pòst volatilem factum: vtrumque verum est. Idcirco ex natura sua non est reductus in naturã aliam: ita esse debet: ac ni ita esset, nullam proiectioné faceret. Id enim quod proiectionem facit, debet esse spiritus, anima, &

cor-

corpus æquè fortes ac potentes: ac si talis nó esset: sed corpus fortius esset quam spiritus, aut spiritus potentior quā corpus; tum in eo contraria natura esset: tum res vna non esset. Lapis noster est corpus, anima & spiritus; atque hæc 3 vnum sunt in simplici essentia inseparabiliter: æqualia magnitudine, viribus & potentia: vnum ab altero separatum non est: nam vna est essentia, vna natura simplex, alterum sicut alterū est. Tamen tria sunt, spiritus, anima & corpus, sunt in vnum vt intelligimus. Verba mea funditus intellige, ac lapidem nosse disce, cuiusnam naturæ esse debeat. *Cap.* 74.

SCIES item pro magno secreto lapidem nostrum neque fixum neque volatilem esse. Est simul spiritus & corpus, vtraque spiritum & corpus in sua natura habere debet, vtraque æquè valida, vt prius rationibus tibi demonstravimus.

Lapis noster neque volatilis est.

Ac quod videatur esse fixus, ignemque ferre, id fit ob soliditatem, ita vt partes lapidis tam in vnum cópactæ sint, vt nulla res in rerū natura tam arctè in vnum cópressa sit, quā est noster lapis. In orbe enim nonest tam subtilis ac mūda res, quā noster lapis. Ac quò res aliqua subtilior ac purior, eò partes subtiles ac puræ firmius coeunt, ac cóprimuntur in vnū, ac gravioris sunt ponderis. Amant enim se invicé, adeò vt in vnum cóprimantur,

Cur videatur fixus, ignemque ferat.

ita vt difficulter ſeparari queant. Vide præſtantiam eius ignem expectare:ac ignis partes eius ſeparare nequit, quia adeò firmiter in vnum compactũ eſt : & tamen purus ſpiritus eſt:nam multò facilius volat poſtquam apertum eſt, quam vlli ex ſpiritibus : Idque ob magnam ſubtilitaté ac puritatem quam habet in ſua natura. Non reſiſtet igitur lapis noſter melius &fortius igni?nam ex corpore ſimul & ſpiritu eſt : ac corpus tam ſubtile eſt ; imò ſubtilius erat quam ſpiritus. Ac iam corpus & ſpiritus vnum ſunt in vna eſſentia ac vna natura. Quantò fortius noſter lapis igni reſiſtere poterit, quam aurũ quod etiamnum eſt vt à natura formatum eſt, eſtque purus ſpiritus,ac igni reſiſtit : debet itaque lapis decies millies fortius igni reſiſtere, quam aurum. Cumque iam lapis noſter apertus eſt ac reſeratus aqua noſtra ardenti, quæ partes eius compactas ſeparat: atque vt attollantur atque inflentur facit in morem ſpongiæ. Si aurum aſcendit igni puſillo facilius quam vllus ſpiritus ob ſubtilitatem quam illi natura cóceſſit : quantò facilius ac velocius noſter lapis aſcendet ab igni exiguo calore quam aurum ? Lapis enim noſter extremam ſubtilitatem habet omnem, quam illi natura dare poteſt. Atque artifex ei extremam virtutem ac ſubtilitatem infudit, ſubtilitate ea quæ dari ipſi poteſt. Ita vt cen-

tio

ties millies ſubtilior ſit quam aurum. Itaque lapis noſter facilius aſcendere quam aurum, debet: quia multò ſubtilior eſt. Ac cùm ei partes eius denuò coniunctæ ſunt minori proportione, ita vt partes ſimul comprimantur, ita vt iterum in vnum coactæ ſint: quod fixationem appellamus: lapis denuò ignem expectabit, vt prius fecit: ac millies fortius igni, quam prius reſiſtet. Multo enim iam ſubtilior quam prius eſt. Nam quò ſæpius lapis aperitur ac ſublimatur, ac rurſum ſimul cogitur, ita vt denuò in vnum comprimatur, quod fixationem vocamus: eò firmius cohæreſcit, ita vt partes ſubtiles ob magnam ſubtilitatem tam firmiter in vnum cogantur, vt centies millies melius igni reſiſtat quam prius, &c.

Cap. 75.

Lapis non mutatur, ſed in propria eſſentia permanet, & quare.

SCIES item, cùm lapidem multiplicas ac attollis in altitudine ac viribus, in natura ſua non mutatur: non fit niger, nec quoſlibet colores de ſe mittit: ſed in propria ſua eſſentia permanet, ac in ſuâ ipſius naturâ, in quâ prius fuerat. Nam ad extremum perductus eſt, ita vt ſimplex eſſentiæ factus ſit, ac natura ſimplex. Ac natura ipſum non poteſt vlla ratione mutare, nec vlla arte quæ in orbe ſit. Verum ipſum ſubtiliorem potes reddere quã ſit: ſed in propria eſſentia ſua permanet, ac in propria natura in qua eſt, &c.

Itaque

Cap. 76.

ITAQVE lapidem tam sæpè aperire ac reserare potes, vti priùs dictum est: ac postea sublimare: ac pòst partibus exiguis denuò cōpingere, ita vt partes eius denuò in vnum cohærescant: quod nos fixationem appellamus. Fixare quidem nuncupamus: sed fixare non est: est tantummodo condensatio, ita vt omnes eius partes subtiles rursum in vnū cogantur, arctè simul, ita vt prius fuerant, ita vt denuò ignem expectet: ita vt rursum proiectionem facere eo possimus, vt prius faciebamus. Ita lapidem tuum facilè ter quaterve multiplicare poteris, nec sæpius. Nimis enim subtilis fieret, adeò vt invisibiliter tibi elaberetur, cùm in aquam perductus esset, ob magnam subtilitatem eius, vt te suprà docui. Itaque lapidem tuum attollere potes in supremum eius gradum adeò, vt hic infra circulum Lunæ materiam tam nobilem & subtilem, quam lapis est, non sit reperire. Nam cum iam ita sublatus est, vt magis attolli non possit, nec subtilior effici: nulla materia terrestris lapidem superare potest, nec nobilitate, nec subtilitate, nec pulchritudine, nec potentia, nec viribus, nec mirificis influentijs & virtutibus quæ in eò inclusæ sunt, cùm ad supremum eius gradum est perductus, quemadmodum in proiectione demonstrabitur, &c.

Condensatio Lapidis, quæ impropriè fixatio.

Scies

Cap. 77.

SCIES deinceps veteres Philoſophos lapidem ſuum ad eum modũ cõficere ſolitos, vt priùs doctum eſt, antequã ars aquarũ fortium eſſet reperta. Nam ad illud vſq; tẽpus corpora erant aperienda lentè, videlicet, calcinãdo, reverberãdo, ſolvendo in acri noſtro aceto, ac cõgelando, donec noſter lapis ſpiritualis eſſet: ac tum vlterius operabãtur, vt priùs doctũ eſt. Cùmq; iã lapis omnino perfectus eſſet, nõdum verã artem lapidẽ ſuum multiplicãdi habebãt in virtute propria: ſed paulatim in quãtum vt ipſum ꝑ perfectione eius conarẽtur ſubtilẽ efficere, ſolvẽdo in noſtro aceto acerrimo, ac cõgelando donec in clarum oleum permaneret: cùmque oleum denuò durum in maſſam cupiebant efficere: Solẽ præparatum ſumebãt, videlicet corpore exutum ac rubrum in morem ſanguinis, ac cum eò oleũ ſuum permiſcebant ſemel ſolvẽdo & cõgelando: ac tum in fornace ſecreta ponebãt, calore tẽperato, donec cõverteretur in obſcurã maſſam rubram inſtar ſanguinis draconis, quæ iam ob ſolutionẽ & cõgelationem frequentẽ multò ſubtilior quam prius erat. Id poſteri animadvertẽtes acumẽ mentis exacuerunt, ac aquam fortẽ adinvenêre, quæ viam illis multum abbreviauit. Aquam enim fortem confecêre, vt priùs dictum eſt, in qua vtrumq; corpus terere poterãt ac molere, vtriuſq; partẽ vnã ſumentes, poſtquam

Quomodò veteres ante inventas aquas fortes lapidem ſuum confecerint.

Poſteri aquas fortes adinvenêre.

mundata essent; ac tum aquas miscebant, atq; ita regebant vt mixtio sine fæcibus esset pellucida & clara. Ac facilè tum lapidem suum spiritualem efficiebant: atq; tum porrò lapidem suum ad extremã perfectionem perducebant: quem tum eâdem aquâ forti prædicta probè rectificatum, subtilem efficere ac multiplicare in propria virtute vti libebat, poterant: idq́ue modis omnibus, vt prius rectè doctum est. Ita aqua fortis magnum adminiculum est ad opus abbreviandum, & ad altiorem perfectionem lapidis perducendum.

Cap. 78.

Quomodo spiritus viri rubri in corpus mulieris candidæ infundendus.

DEINCEPS breviter te instituere cupio, quo pacto spiritum viri rubri in corpus mulieris candidæ infundere poteris. Estq́ue nobile ac delectabile opus, aut via in arte, vt audies. Sume igitur primùm Lunam super testam aut cupellam sicce purgatam, ac probè à plumbo reflatã: solue in eius aqua alba, eam præcipita, ac sal aquæ ablue, ac reverberandam pone, vt probè intumescere possit, ac tùm in aceto rectificato solue, quicquid solui velit, omnesq́ue solutiones in vnum congrega. Ac quicquid solui respuit, iterum reverberandum pone: & tum solve vt suprà. Atque ita persequere donec omne solutum fuerit in aceto. Tùm aceto per destillationem separato solue in aqua cõmuni recti-

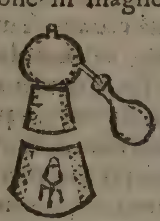
rectificata omne quod ſolui vult: ac denuò congrega omnes ſolutiones in vnum: ac quicquid non ſolvitur, exicca, ac in aceto ſolve, ac ſi ne ibi quidem omne ſolui velit, iterum paululum reverberare debes, ac in aceto facile ſolvetur. Et vt meliùs in aqua ſolvi poſſet, non foret inutile ſi ita pauliſper ſtaret fermentans in aceto. Tum acetum per deſtillationem ſepara, ac ſolvendum in aqua communi pone: idque perſequere, donec omne ſolutum fuerit in aquã claram. Tum id deſtilla: ac Lunam parumper calcinandam pone, vt ſpiritus aceti indè ſimul omnes aſcendere poſſint. Tùm ſolue iterum in aqua communi, & ſi quid eſt quod ſolui nolit, id denuò præpara ſolvendo in aqua communi, ac calcinatione, donec omne in aqua communi ſolvatur, ita vt nullæ fæces, aut ſpiritus aceti apud id remaneant. Tùm aquam ſiccè deſtilla. Ac Luna tua iam mediocriter ad opus hoc parata eſt: aqua enim fuit. Corpus hoc album ſerva in pyxide vitrea, in tua ſtupha ſicca, ita vt aridum maneat, donec eo tibi opus ſit, &c.

Cap. 79.

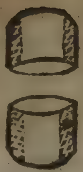
ITEM ſume Solem probè mundificatum in cæmento Regali, ac ſolve in eius aqua rubra, ac præcipitabis, bulliendo in magna quantitate aquæ communis probè rectificatæ: ac calcem probè à ſale ablue aqua prædicta

Quid Sole agendum mundificato in cæmento regali.

dicta. Sinas siccescere, ac tùm aperiendum ponas calcinationibus in fornace camerata dies 16, aut reverberatoria 12 dies, lenta flamma. Tùm pone in eius aqua rubra rectificata solvendum in balneo, ac ibi dies 88 sinas putrefieri. Pòst aquam illam destilla, idque quod in fundo remanet, crucibulo vitreo suprà levigato inde: eumque exiguo rotundo & plano ac æqualiter levigato, ac pone in magno receptaculo per medium

secto, vt hîc videre potes super vitreo pusillo tripode, partem superiorem amputatã denuò superimpone, ac alembicum receptaculo ei addito, omnibus probè lutatis: atq; ita in fornace pone cum arena aut cineribus, tam profundè, vt materia facilè 2 aut 3 digitos latos cineribus tecta sit. Ignem pusillum primùm adde, atque aliquoties vehementiorem, donec magnum receptaculum modicè candeat: ac in candore retine octo dies continuè. Sinas sua sponte frigefieri, ac paruum vitrum exime: ac si integrum est: dies octo ibi remanere sinito: sin ruptum est, alteri vitro inde quale priùs erat: atque in forti vase ter-

reo pone in hunc modum facto, quasi essent 2 crucibuli: leviga vt in vnum quadrent. Huic paruum illud vitrum impone probè lutatum: ac crucibulos itidem solidè luto obtura: ac cùm lutum siccum est, omnia simul in fornace calcinatoria pone, ac per gradus ignem strue, donec vas illud terreum candeat, ita vt Sol tuus non liquescat: atq; in eo candore retine 12 dies continuè: tùm spōtè sinas frigefieri: tum exime, ac Solem tuum rubrum instar sanguinis reperies: idq; indicio est, omnino exutū corpore esse. Ac si ruber nō esset, sed croceus aut intermedius, tum denuò solvēdus esset in eius aqua rubra rectificata, ac porrò faciēdū, vt hìc doctum est: id persequens donec ad plenū corpore sit exutus, ac ruber instar sanguinis. Tū in rubrâ eius aquâ forti rectificata pone, ad plenè putrificandum, donec omnino sit volatilis. Tum præcipita, à sale probè repurga: Solue in aceto, & in aqua communi rectificata congela, & calcina modicè in fornace in qua spiritus calcinantur, ad spiritum aceti inde separandum, ita vt nihil propriæ humiditatis natiuæ amittas. Pòst secundum artem sublima, vt alibi satis dictum est: ac sublimationem denuò itera, donec nihil omnino remaneat: tum

Rubedo Solis in morem sanguinis, quid significet.

I 2 spi-

ſpiritus probè paratus eſt. Atque eo incera corpus illud Lunæ, donec ad perfectam albedinem pervenias, qualis eſt oculorum piſcium. Ac tum albedinem porrò ad rubedinem perducas, vt priùs doctum eſt: ac ſi libet multiplica vim eius aut potentiam, aut facito liquidum, vt priùs in albo, atq; etiam in rubro ſatis declaratum eſt, &c.

De proiectione lapidis. *Cap.* 80.

Quomodo proiectio ſit inſtituenda.

DEINCEPS docebo te quî & quo pacto lapide tuo vtêris ac metallis iunges ad tranſmutandum in Solem aut in Lunam. Scies itaque pro magno ſecreto, te nullam proiectionē in vllum metallum poſſe facere, quin priùs ad id præparari debeat, ad hunc modum. Si proiectionem in Iovem vis facere, liquabis ipſum in crucibulo, ac pones ſuper ℔ Iovis vnciam puræ Lunæ, ac ſimul colliquabis, ac lapidem tuum album ſuperijcies: ac tum Iupiter in veram Lunam tranſmutabitur, multùm aut parùm, prout lapis tuus ſubtilis eſt effectus, vt iam meliùs explicabitur. Ac ſi rubro tuo lapide operari vis, ipſum ſuper Lunam proijcies, ei nihil facere debes, quam vt eam liquefacias, ac tum rubrum tuum lapidem ſuperijcias, ac Lua tua verus fiet Sol, melior eo qui ex mineris adfertur. Ac ante omnia

Metallū præparandum, antequam proiectio in id fieri poſſit.

omnia ſcies, cùm proiectionem facere vis, album tuum lapidem ſolummodò ſuper Iovem proijcias, ac in nullum aliud metallum. Iupiter enim metallum Lunæ proximũ eſt. Iupiter enim crudum & incoctum eſt corpus, ac lapis nihil aliud facere opus habet, quam Iovem percoquere, vt alibi doctum eſt. Ac alia metalla facilè etiam tranſmutaret in Lunam, ſed ſunt immundiora Ioue, ac proiectio tum tam alta non foret. Atque etiã deberet lapis diutius in igni fluere cum metallis impuris, antequã ſeſe in Regulum conſtituerent, quam Iupiter, &c.

Albus lapis tantummodo ſuper Lunam proijciatur, ac quare.

Cap. 81.

ADHÆC proiectionem tuam facies rubro lapide ſuper Lunam, id eſt metallum omnium puriſſimum ſuper quod proiectio fieri poſſit. Atq; etiam nulla proiectio fieri poteſt rubro lapide, quã ſuper Lunam. Nam ſi ipſum ſuper Saturnum aut reliqua metalla proijceres, nullam ſuper ea proiectionem faceret. Lapis enim ruber nihil præter Solem efficit. Ac ſcies à primo gradu ad tertium perveniri nõ poſſe, niſi ſecũdo præterito. Ita metalla imperfecta primum ad Lunam forent reducenda, ac tum ad Solem. Nullum enim metallum ad Solem pervenire poteſt, quin prius Luna ſit. Imò Sol priùs Luna fuit, antequam Sol factus ſit. Natura priùs inde Lunã generare debebat, antequã

Rubro lapide proiectio facienda ſuper Lunam, ac quare.

ad Solem perducere posset. Ita isthinc ad locum 100 miliaribus distantem perveniri nō potest, nisi iter intermedium transeas: ex vno extremo in alterum transiri non potest, nisi per medium transeas. Verum lapidem in quodlibet metallum proijce, ac Luna fit, siquidem metallum tuum vivificas, ac animā ei indis. Vt *Morienus* ait: *Metallum nostrum non est vulgare metallum, vivit, animamq́ habet*. Itaque lapidem tuum nosse disce, quid sit. Nam eo nullæ res impossibiles fieri possunt. Nam rubro lapide Sol confici nō potest, nisi prius Luna sit. Nam supra Naturam operari non possumus quoad gradum. Natura enim non potest pervenire à primo gradu ad tertium, nisi transeat per secundum, qui inter vtrumque medius est: de quo in libro Vegetabili ac animali, multis in locis docebitur, &c.

Cap. 82.

Modus proiectionis tenendus.

ADHÆC modum proijciēdi nosces. Nam si lapidem proijceres super Lunā aut Iovem tam crudum quā factus est, aut ex vase desumitur: materia lapidis ingredi metallū nollet, quamvis ei metallo animam indidisses, aut tametsi viuum corpus foret, sicuti Luna est: Lapis se cum eo permiscere nollet: quia tam subtilis, ac in vnum cōpactus est: quamvis etiam pulvis esset. Metallum enim crassum est ac liquefactum, ac si lapidem su-

per id proijceres, lapis liquesceret, ac cõsisteret super metallum, ac sese super illud spargeret: ac metallũ retineret quominus fluere posset: metallum etiã defenderet ne sulphur eius combustibile subvolare posset: nec ignis metallũ illud exurere posset auxilio sulphuris eius cõbustibilis. Ita lapis metallum defenderet. Nam super id iaceret, quemadmodum oleum liquefactum super aquam fluitat. Sed lapis sese permiscere nollet cũ metallo, quemadmodum oleum se cum aqua permiscere respuit: quamlibet oleum & aqua etiam contundantur: cùm iterum quiescit, oleum denuò supernatat, atque oleum custodit quominus alienæ humiditates in eam perveniant. Atque etiam oleum aquam servat quominus vllus aër inde espirare possit, nec spiritus subtilis vllus. Omnibus enim aquis quidam spiritus subtilior inest: Nam sinas aquam retectam stare 4 aut 5 dies, aqua illa statim fœtebit; cùm spiritum suum amisit. Verùm cum oleo tecta est, quamvis aqua per annos 10 sub oleo staret, non fœteret: ita oleum aquam illam ab omnib. corruptionib. tueretur, atq; spiritum aquæ servaret, quominus avolaret. Qui fit quæras, vt oleum se cum aqua non permisceat, ac semper supernatet? Oleũ enim aqua gravius est: quomodo igitur supernatat? Quotidie enim leve semper supernatare cernimus.

Omnibus aquis quidam spiritus inest: subtilior, quo amisso aquæ fœtebunt.

Quæstio eiusque solutio.

Cap. 83.

IN primis & ante omnia scies, oleum nullam partem cómunem cum aqua habere, quamvis vnum corpus cum aqua fuerit: tamen nullam cum oleo partem habet. Nam quinta essentia quam oleum retinet in semine aut in re alia ex qua oleum extunditur aut destillatur, abijt. Nam cùm quinta essentia recessit ab vlla re, in qua aqua, ignis, aër, terra, oleum ac sal simul tenentur: cùm iam quinta essentia abijt, omnia pariter separentur necesse est alia ab alijs: nec pòst amplius simul coire volent, antequã glorificata sint. Itaque oleum cum aquâ permisceri renuit, quamvis cum aquâ vnũ corpus fuerit quintâ essentiâ colligatum. Ac oleum semper supernatat, tamen aqua gravius est. Nostine quî fiat? Oleum multò subtilius est quam aqua, quamvis oleum multas partes crassas habeat in se, atque etiam sal armoniacum: atque partes olei firmiter in vnum cópressæ sint, ita vt separari nolit. Atque aqua est elemétum solidum, ac valde apertum, ob crassitudinem quæ ei inest: oleum verò subtile est atque igneum, ac firmiter in vnum compressum est: ac omnis ardor tendit sursum, atque omnis subtilitas tendit sursum: atque etiam partes firmæ separari nolunt à se invicem, ita vt aquas spissas nolit penetrare ad mer-

Cur oleum quamvis aquâ gravius sit, tamen supernatet.

mergendum. Ita vt oleum necessariò supernatare debeat. Ita quoque se res habet cum nostro lapide, is etiam super metalla natat, vt oleum super aquam. Nam lapis nondum partem habet cum metallis, quamvis metallum fuerit: metallo gravius est; idque est quod sit subtilior, ac firmiùs in vnum compactus; ac metallum stat liquefactum, estq; valdè solidum, vt aqua: ac lapis non est naturæ metalli, est enim iam quinta essentia; ideò se cum eo permiscere non vult, nec ingredi. Atque ita supernatat ob firmas illas partes quæ separari nolunt: ac lapis etiã ingredi non vult, atq; ita necessariò supernatare debet, ita vt in metallum ingredi nolit. Scies *Hermetem* dicere: *Lapis noster partem habere debet cum corpore & spiritu, atque cum anima, antequam proiectionem faciet.*

Cap. 84.

SCIES porrò lapidem nostrum partem habere cum corpore & anima & spiritu. Sed partes in lapide sunt tali perfectione, ac tali spirituali substantia vnitæ, ac in vnum coactæ, vt se cum nullis crassis, imperfectis, impuris partibus permiscere nolint, nisi per medium, quod medium spirituali substantiæ coiunctum esse debet, siue albus siue ruber sit. Nam nulla congregatio fieri potest in rebus vllis quæ sibi invicẽ contrariæ sint, quam

Nulla coniunctio rerum cõtrariarum fieri potest, nisi per medium.

quam per intermedium, quod res contrarias alteram in alteram ingredi facit: ac sese invicem cóplecti, ac simul manere; qua de re multis in locis te docui. Ita etiam hîc in projectione res habet. Lapis in metalla nigra, sordida immunda, & imperfecta ingredi non vult, sine medio. Nam nigra impura metalla imprimis lapidi contraria sunt. Quomodo igitur res illæ duæ contrariæ coirent vna in alteram sine medio? Profectò minimè nec iam nec vllo vnquam tempore. Medium adsit oportet, per quod medium, alterum alterum penetrabit. Iam quodnã erit illud medium per quod 2 illæ res dissimiles coibunt? Medium illud corpus vivum sit oportet & vnum cum mortuo, impuro, ac fœtenti corpore. Ac idem illud corpus viuum vnum esse debet in vno corpore cum lapide albo & rubro. Ac cùm iam hæc 2 mortua fœtentia metalla in sese habent purum illud viuum corpus, quod vnum cum illis est, vt sunt anima & corpus: ac lapis siue albus siue ruber in ea proijcitur etiam in se habens idem illud corpus viuum, ac tum conveniunt, quodq; suum in suam naturam trahit, ita vt ibi coniunctio fiat, atque vnum in alterum ingrediatur. Ita vt lapis ad eum modum congregatus secum omnem corruptionem expellat: ac perfectum viuum

cor-

corpus efficit, aut melius ac perfectius quã ex fodinis veniat.

Cap. 85.

Quo pacto lapis tam albus quam ruber sit parandus ad cõiungendum cum metallis.

NVNC te docere volo quo pacto lapidem tuum siue albus siue ruber sit parabis ac probabis, ad copulandum cum metallis, & in ea ingrediendum. Sumes itaque lapidis tui rubri partem 1, atque huic mille partes puri Solis addes, idque in tenues laminas tundes: tum sume viuum surphur, ac tere super lapide in densam pultem oleo, atque eo laminas tuas inunge, & sine siccescere: tum iterùm inunge, ac tertiò, sine identidem iterùm siccescere. Tùm viuis carbonibus impone, ac calcinari sine. Tùm contunde in pulverem, ac pulverem laua aqua communi destillata, donec aqua tuà nitida à pulvere defluat. Tùm pulverem super lapide contere cum melle cum favo aut aqua gummi, ac tam tenuitur contere ac si eo pingendum esset. Tùm denuò vasis vitreis inde: ac ablue aqua communi calida destillata sine pulverem subsidere: aquam supernè diffunde: move ac sine subsidere, rursus diffunde: idque itera donec aqua illa tam clara à pulvere defluat, quã eam superfundis. Tùm pulveré tuum exicca super pusillum ignem aut ad solé. Tùm Sol tuus paratus est, &c. Tum sumes mille partes huius pul-

pulveris Solis, ac partē 1 lapidis eius, ac lapidē ſubtiliter pulveriza, ac immiſce pulveri Solis tui præparati: ac tum habe crucibulum quod multum ac vehementem ignem ferre poſſit:atq; huic crucibulo aliud crucibulum apta, ac ſuper lapide leviga, ita vt alterum alteri quadret, aut alterū alteri includatur, quaſi eſſet operculū. Tum huic pulverem tuum inde, ac crucibula alterū ſuper alterū luta firmiter, ac foris circūda forti luto ſpiſſitudine trium aut quatuor digitorum: ac ſinas lutum probè ſicceſſere. Tum crucibulum pone in furno venti, ac primùm ignem puſillum adhibe: aliquoties magis magiſque calidiorē, tandiu donec crucibulum tuum probè incandeat. Tum ignem tuum inſigniter augebis, donec certus ſis materiā tuā in crucibulo liqueſcere. Tum retine crucibulū dies tres in vno calore: ita vt materia tua liqueſcens maneat: ac pòſt ſua ſpontè frigeſieri ſinas: ac effringe crucibulū tuum: ac reperis inſignem duram maſſam: eſtque frangibilis quaſi vitrum eſſet, ita vt pulverizare poſſis. Ac cùm iam proiectionē facere vis, proijce partem 1 huius maſſæ ſubtiliter pulverizatæ in mille partes metalli proximi animam habentis ac viui: ac transferet in verum Solem aut Lunam meliorem quàm ex mineris venit. Et hoc eſt opus illud trium dierum, de quo Veteres in ſuis libris meminerunt:

nerunt: estque opus magnum, corpus Solis adeo subtile reddens spatio 3 dierũ, interim quod cum lapide liquefactus stat: adeo vt Sol medicinalior fiat quã priùs fuerat: imò magis quam credi possit. Atque hoc pro magno secreto habe, &c.

Cap. 86.

ITEM nunc porrò scies lapidem hoc pacto paratum nullam proiectionem posse facere in Mercurium, propter difficilem fusionem. Nam lapide tantummodo proiectio fit ad rubrum super Lunam, & ad album super Iovem. Quare tam fusibilem efficere nihil opus est: qua de re in multiplicatione te abundè docui: quo pacto oleum ex hoc lapide conficies. Quare nihil opus est hîc de Mercurio tradere. Sed tenebis quando oleo operari vis, ac super Mercurium proijcere: sumes ℔ 1 Mercurij, semimarcam puræ Lunæ cupellatæ: atque ipsam eâ librâ Mercurij amalgama in crucibulo vitreo, impositamque crucibulo terreo: igni impone: cùmq; fumare incipit, oleum tui lapidis superijcito, quod cum corpore paratum est, vt te in multiplicatione docui, ac nunc etiam alijs modis docebo. Recipe oleum albi aut rubri lapidis: ac sume Solem ad oleum rubri lapidis. Tum in vnam partem olei, 10 partes Solis calcinati adde, ac parati, vt suprà doctum est: atque imbue hoc oleo calcem Solis, atq;

Lapidem modo prædicto paratum nullam proiectionem in Mercurium posse facere.

in ampulla vitrea pone in tripede. Ac primum ignem pusillum adhibe: ac aliquoties magis magisque maiorem, donec manum tuam in interiore parte fornacis vix tenere potes: atque hoc pacto ad 5 aut 6 dies stare sine. Pòst ignem auge donec lapis fornacis interioris stridet, quũ digito madido ipsum attingis: ac in eo calore 3 dies retine: Tùm sinas sponte frigefieri: exime, ac rupto vitro duram massam concretam reperis. Volens itaque proiectionem super Mercurium facere, Mercurium crucibulo inde, vt antè dictum est: ac partem huius massæ sume & pulveriza, ac superijcito, cum Mercurius fumare incipit. Tùm ignẽ auge, donec fluere incipiat. Tum sinas fluere, donec se in Regulum statuat. Tum extingue ac frigefieri sine: exime, ac malleo super incude tunde, ac vide an molle sit: si molle est, Solem bonum habes. Et quandiu frangibile aut fragile est vt vitrum, medicina est. Tùm Lunam liquefactam superijcito, donec molle sub malleo maneat. Tum bonum Solem habes. Et quandiu frangibile est, nondum ad finem proiectionis tuæ pervenisti, siue rubri siue albi lapidis: siue rubri siue albi olei: tum porrò in alia metalla proijcere debes tandiu, donec molle maneat, ac colore egregio, atq; omne examen transeat: tum finem proiectionis tuæ habes, &c. Tibi dico, mi fili, lapide con-

confecto vt te docui, in opere albo aut rubro, & in multiplicatione, proiectio eius tã infinita est, vt sit incredibile ijs qui artẽ funditus non intelligunt. Nam ægrè ad finem perveniri potest, nisi sæpè porrò proijciendo in metalla, donec mollia permaneant, ac omnes probas transeant, vt te docui.

Cap. 87.

VERBA mea quæ dicturus sum, probè intellige. Lapis albus & ruber primùm ortus est & coagulatus ex Mercurio & ex albo Sulphure: & sic coagulata venenum sunt. Lapis enim coagulatus ex puro & albo sulphure, ac ex Mercurio puro, est arsenicum albũ, purum & subtile, ac est venenũ. Nam quò venenum purius ac subtilius est, eò venenosius est. Ac rubrũ purum sulphur cùm in purum Mercurium incidit, Mercurium coagulat: idque fit flavũ resplendens arsenicum, estq; etiam purũ & subtile, imò multò subtilius arsenico albo. Ac si magno equo daretur vncia arsenici, procul dubio moreretur. Nam venenũ illud cor peteret: ac porrò omnia mẽbra pervaderet ita vt omnis caro ac quicquid in equo est veneno inficeretur: ita vt mori deberet. Ac si de hoc equo comederẽt canes, aut feles, aut aves, omnes simul indè morerẽtur. Ac si vncia nostri veneni tã magnũ equũ enecare potest, qui tot centũ libras appendit, ac porrò quicquid ex eo comedit.

Vndè lapis vterque primùm fit coagulatus.

Quò venenum purius ac subtilius eò venenosius.

Si

Si poteſt igitur vnum venenum in tam parva quantitate tantam vim exercere in tantam quantitatem ponderis, ac noſter lapis ex eodem arſenico albo aut rubro conflatus eſt: atque ex rubro longo tempore Sol effectus, atque ita coxit calore ſolis, continua coctione in terra: ac venenum induxit in interiora eius, ac interiora foras produxit. Atque ex materia quæ prius venenata fuerat Natura magnam medicinam effecit. Sol enim confert cum omnibus medicamentis in omnibus morbis. Lapis noſter ex duobus iſtis metallis prædictis conflatus eſt, videlicet ex Sole & Luna, vt in opere apparet, &c.

Cap. 88.

Sol & Luna ſumenda ac retexenda ab artifice.

SVMAS igitur iſtum Solem & Lunam, atq; denuò retexe quod natura tam multos annos in ijs operata eſt. Tùm artifex iterùm retrorſum retexit donec perveniat ad eam materiam, in qua erát cùm natura primùm in ijs operari inciperet: ac rurſum reduxit ad arſenicum: ac venenum illud denuò foras traxit ſubtilitate artis. Ita vt materia illa millies venenoſior ſit, quam priùs, antequam natura primùm in ea operari inciperet. Si iam huius materiæ drachmæ 2 magno equo darentur, continuo mori deberet, atque etiam is qui ex eo cõmederet. Materia enim iam adeò ſubtilis eſt; vt iam tam venenata & calida ſit, vt dici non poſſit. Ac præterea materia

materia ſæpè ſublimatur ac multis vicibus: ac in ſublimatione materia tam ſubtilis, ac calida fit, ac tàm venenata, vt fumus eius continuò hominem ſine mora necaret: imò ſi huius materiæ ſedi imponeretur in qua homo ſederet: atque is ei 4 aut 5 orationũ dominicarum ſpatio inſideret, materia corpus eius invaderet, vt continuo moriendum ei eſſet. Nulla enim tam fortis beſtia eſt: quamvis etiã eſſet venenatus draco: ſi fumus corpus eius ingrederetur, moriendum ei foret. Quare Veteres materiam Draconi venenato aſſimilavere, ac dixêre: *Draco ſuam ipſius caudam voravit.* Ac materiam etiam vocarunt *ſerpentem ſeipſum impregnantem*, &c. Itaque non reperitur in orbe maius nec fortius venenum, materiâ lapidis, ob magnam eius ſubtilitatem, ac magnum calorem qui in eo eſt, cùm ſublimatur.

Quare Veteres materiam draconi venenata aſſimelaverint ac ſerpentem vocitarint.

Cap. 89.

TVM verò artifex efficit ſua arte philoſophica ac medicina, vt venenum quod foris fuerat, in penitiore parte materiæ ſeſe collocet: ac magnam virtutem eius medicam quæ in interioribus eius latebat, foras magna arte medica produxit. Eſtq; tali temperaturâ temperata in calore, frigore, in ſiccitate & humiditate, vt ſit natura cœleſtis. Ac quantũ veneum priùs fuerat, tanta medicina iam facta eſt: interioribus eius foras

productis. Hoc pacto intelliges de magno illo equo qui necari poterat vncia lapidis, antequam natura in eo operari inciperet, quod arsenicum appellamus. Id si tantas vires habet, ne mireris lapidem infinitam proiectionem facere, cum ad naturam cœlestem perducitur. Res enim extremè bona potest 100000 plus boni efficere: quam res extremè mala, mali possit efficere. Exempli causa: Deus extremè bonus est, ac Diabolus extremè malus: vter maiorem potentiam habet? Deus an diabolus? Ita etiam res habet cum nostro lapide. Cùm venenum erat, tantam bestiam necasset: ac iam bonus factus est, quantum igitur boni iam facturus est exiguo pondere? imò millies ampliùs.

Res extremè bona infinitis partibus plus boni efficere potest, quam res extremè mala, mali.

Cap. 90.

NVNC auté quæras, quomodo vna pars lapidis tingeret 10000 aut 100000, aut plures partes quam Luna: difficile intellectu videtur. Scies sub omni viriditate latere nigredinem, ac sub omni nigredine albediné. Ac sub omni albedine rubedo tecta est. Et quicquid Deus condidit perfectam habet rubediné extrinsecus aut intrinsecus. Nam omne quod intus rubrum est, foris album est: intermedij sunt varij colores. Ac quicquid intus album est, foris rubrum est: atq; inter albedinem & rubedinem sunt omnis gene-

Omne à Deo conditum extrinsecus aut intrinsecus rubediné habet.

generis colores, vt priùs dictum eſt. Et quò res aliqua propius ad perfectionem accedit, eò minus colorum in ſe habet: ac ſimplicior eſt, quò extremũ proprius attingit. Quumque ſupremum ac extremum finem attigit in quem Deus ordinauit, non niſi vnum colorem in ſe habet, nec intrinſecus nec extrinſecus: ſed in ſe virtutem omnium colorum qui ſeſe priùs in eo manifeſtabant, habet. Res enim in qua multi colores ſunt, ac multi diſtincti varij colores: totidem diverſæ complexiones & virtutes ei rei inſunt. Cùmque res illa perducta eſt in ſimplicem perfectam eſſentiam, ad ſupremam eius virtutem, ad quam Deus ordinauit: omnes virtutes operantur ſimul in eo opere, breui tempore, miraculoſè: & tamen non niſi vna ſimplex eſſentia in hac re eſt: ac color eius ruber intrinſecus & extrinſecus: atq; inter eius interius & exterius, hoc eſt, in eius medio nullum eſt diſcrimen: quemadmodũ in exteriore, eſt ita eſt in interiore, atq; in medio. Quodque ſuum opus ſimul ſine mora facit in momento aut nictu oculi: nulla enim natura contraria ineſt, quæ ſibi contraria ſit: ideò ſimul operantur.

Cap. 91.

ITA ſe res habet in noſtro lapide, in quodcunq; proijcitur ibi opus perfectum peragit: ac illud ipſum inuertit, interius foris

Accommodat præcedentia ad ſuum lapidem.

ponit, atque exterius intus ponit. Ac Luna intus eſt bonus Sol, lucidus & ruber. Ac lapis albus in Mercurium proiectus interius eius foras trahit: eſtque Luna alba & clara, ac rubedinem eius intus ponit. Ita res omnis tincturam ſuam apud ſe habet ſiue in albo aut rubro, quamvis lapis albus & ruber nullam haberet tincturam quam de ſe mitteret, vt etiam mittit. Metalla tinctura lapidis opus nõ habent ſiue in albo ſiue in rubro. Omnis enim res in ſe habet quod ſibi opus eſt: atque res omnis ſatis tincturæ in ſeſe habet, ſine vllius rei adminiculo. Ac res omnis à Deo condita propriam medicinam habet, abſque vllius alienæ medicinæ additione, ſiue in vegetabili, animali, aut minerali, ad omnibus morbis in ipſam venientibus medendum. Ac niſi ita eſſet, opera Dei perfecta non eſſent. Nam quicquid Deus vnquam fecit, id omne ſine vitio erat, ac nulla ope aliarum rerum indigebat alienarum: habet omne in ſe quo opus habet quãvis id funditus non intelligamus. Deus nihil fruſtrà egit, ne minimũ quidem folium ex terra naſcens; vt in vegetabili docebitur. Quamvis in omnibus rebus perfectionem non cernamus, tamen in ſeſe cõcluſam habent. Nam artificioſâ medicinâ ex rebus omnibus extrahere naturam eius reconditam poſſumus: ac ſecretum eius manifeſtum, ac

mani-

manifestum secretum efficere. Idque lapis noster in metallis efficit. Ac scies lapidem album & rubrum nullam tincturam de se emittere in metalla in proiectione. Nam tinctura quæ in lapide est, ita vna est cum elementis ac cum viuis spiritibus, ita vt vnum corpus & vna substantia sit, vt non separentur. Est enim natura cœlestis vt cœlum invincibile est, à quo Sol, Luna, Planetæ, Stellæ, ac quicquid in firmamento est ac stat, quodque secundum naturam suam, influentiam suam sumit, quam in hæc inferiora ostendit, vt quotidie præ oculis cernimus. Vi ac calore solis nascuntur hîc flores variorum colorum, ac variorum odorum. Idq; omne fit calore solis. Quid censes Solem è corpore suo proprio infundere colores & odores in flores aut herbas? Minimè. Verùm natura cœlestis est, habet in se talem vim ac influentiam vt eliciat colores, odores, gustus ex semine, ex quo herbæ aut flores nascuntur. Quamvis Sol mille annos splenderet: Sol nec colorem, nec odorem, nec gustum infunderet. Sed Deus infudit, atque id omne semini inclusum est. Sed nisi Sol irradiaret, nunquam colores, aut gustus, aut odores, nec fructus nascerentur, nec ex semine orirentur. Sol corpus cœleste est, habetque in se influentiam, vt calore suo eliciat omne interius quod in semine est, atque

Vi ac calore Solis flores variorum colorũ nasci, & qua ratione id fiat.

 odorem

odorem & gustum & colorem foras educit, idque ex semine, ita vt per ipsum ad suam perfectionem crescat. Atque efficit vt porrò alia semina copiosa nascantur perpetuò ad finẽ vsq; mundi: sed de corpore suo proprio non distribuit. Ita se prorsus res habet cum nostro lapide albo & rubro, non partitur in metalla tincturam suam aut corpus: sed corpus cœleste est, vt de Sole dictum est, tincturam ex metallis educit, eamque ad eius extremam perfectionem ducit, ita vt semen fiant ad lapidem ex ijs conficiendum. Sed si Deus in metallis nullam perfectionem condidisset: quamvis millies lapis in metalla proijceretur, nulla mutatio fieret. Lapis enim rei conferre quod non haberet minimè posset. Scribebam tibi in multiplicatione lapidem crystallum in similitudinem Rubini efficere; tamen Rubinus non est. Nihil aliud est quam lapis, qui cùm vitro crystalli vnus est, lucens per id, ita vt colore Rubinum referat. Ac si arte lapis separari ex vitro posset, vitrum denuò vitrum esset, vt priùs erat. Ita lapis quod non habet conferre haud potest. Verùm transfert ex malo in bonum, ex immundo in mundum quicquid sui simile est, ac non in rebus omnibus, sed propriè in metallis.

Medi-

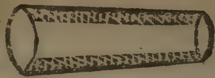
Medicina quædam secundi ordinis vera ac perfecta.

Cap. 92.

ITEM ad Venerem mundandam initio ab omni immunditie eius: sumito Veneris 20 aut 30 ℔, ac tunde in tenues laminas instar calculorum, & candefacito laminas quinquies aut sexies, atque in vrina pone, vt Venus munda & clara sit, vt nulla scobs, aut immundities in laminis sit: sed mundæ, rubræ ac claræ sint. Tum sicca laminas in panno lineo mundo: deinde etiamnùm melius in sole sicca aut ad ignem. Tùm arsenicum admodum album & clarum habe, id in puluerem tunde. Tùm tere super lapide cum oleo tartari tam subtiliter, quam saponem: ac eo laminas inunge Veneris, ac tum adhuc ad ignem exicca. Cùmque laminæ probè siccæ fuerint, denuò inunge, ac rursum sicca: Idque quater aut quinquies itera. Tùm habe sal cōmune quale è mari venit, .i. Sal populare, tunde subtiliter: ac tum 2 crucibulos paratos habe, ac pone stratum super fundū crucibulorum salis tui, ac ei laminas tuas impone Veneris tuæ: idque persequere donec crucibulus tuus plenus sit. Tùm crucibulū tuum luto sapientiæ cōpressè obtura: atque

atque ita porrò omnibus crucibulis facito. Tū omnes crucibulos tuos fornaci impone ad calcinandum: ac primùm pusillū ignem adhibe, aliquoties magis magisq; vehementioré per gradus, id persequens, donec optimè incandeat. Ac tùm ita etiamnùm stare sinas ad horas 24 in candore: tum sua sponte refrigescere sinas. Tum exime, ac vasis confractis, cuprum illud aquæ bullienti immitte, ablue ac sal inde solve, atque aquam salsam superne effunde: ac identidem aquâ calidâ lava, donec cuprum tuum non amplius salis gustum referat. Tum cuprū tuum sicca, ac in mortario contunde, cribroque cribra: tum tere super lapide tam subtiliter ac si eo pingendum esset. Tùm 2 aut 3 magnas testas habe, ac singulis partem huius pulveris inde contriti: ac aquam mundam superfunde; ac probè move, ac sine subsidere. Nobilissimum & optimum metalli subsidet: & aquā illam supernè effunde in magnam cupam aut duas; ac rursum aliam aquam recentem pulveri superfunde, ac probè move, ac sine subsidere: aquam supernè rursus effunde priori addens. Idque effundere ac denuò infundere tandiu iterabitur, donec aqua tam clara dimanet, quam superfundis. Tum pulverem tuum sicca, eumque misce cum sale alcali, & borace, & salnitro, ac tali sacco lineo immitte, qualem

hæc figura demonſtrat;

& vbi ſaccus plenus fuerit, ipſum conſue, ac paruam ligneam pennam ad extremum ſacci immitte. Ac tum vbique ſaccum obducito bono luto, quod ignem ferre poſſit ſpiſſitudine 2 digitorum. Tum ſinas ſicceſcere: cùmque ſiccum fuerit ſaccum vni ferro aut duobus impone; ac crucibulum ſub extremo ſacci pone in quo lignea illa pennula ineſt. Tum ignem circum ſtrue vehementem, ac facile liqueſcet, atque in crucibulum influet: ac ita retine donec omnem tuum pulverem in vnū corpus habeas. Cùmque omne ſimul in vnum corpus habes, pondera quam grave ſit, ac in ſingulas marcas, ℥ puræ Lunæ cupellatæ addes: ac ſimul colliquabis in magno crucibulo, ac funde in virgas; atque ita corpus tuum paratum eſt, ac viuificatum ad medicinam alterius ordinis ſuper id iaciendam: ſecundum doctrinam Hermetis & Geberis.

Cap. 93.

Quomodo Luna paranda ad medicinam hanc 2 ordinis.

NVNC te docere volo quo pacto Lunam tuam parabis. Sume vitriolum Romanum, & ſalnitrum ana, atq; indè aquam fortem confice deſtillationibus cum alembico ſecundum artem, &c.

Item

Cap. 94.

Luna solvenda in aqua alba.

Luna soluta præcipitanda.

Salsedo Lunæ abluēda, quater aut quinquies.

Luna reverberanda donec in morem spōgiæ intumecat.

ITEM in aqua illa alba Lunam solue, videlicet ad Marcam Lunæ, 2 marcas aquæ fortis sumito, ac in ea Lunam tuam solue, vt fieri solet, tum cùm simul solutum est, Lunā tuam præcipita; aquam illam supernè à calce effunde, ac calcem Lunæ tuæ aqua communi munda, laua à salsedine quater aut quinquies. Tùm calcem sicca ad ignem pusillum: ac tùm calcem tuæ Lunæ ponito in 5 aut 6 patellis terreis in fornace reuerberatoria: ac Lunam tuam reverbera tali calore vt non liquescat, donec Luna tua spongiosè intumeat in morem apertæ spongiæ. Idque ad summum octiduo fiet aut citius. Tùm sinas spontè frigefieri. Tùm exime, ac super lapide contere cum aceto destillato ad soluendum in balneo Mariæ. Duas partes receptaculi imple, ac tertiam vacuam sine: atq; pusilla scādula leuigata aut vitro pusillo operi, ac ita stare sinas noctem vnā calore temperato: ita vt vix manū tuam tenere possis in aqua balnei tui: ac inter diem & noctē sume vitrum superius: ac paululum cōmoue, ita vt calx se permisceat cum aceto: aut habe longum bacillum, ac suprà in receptaculo immittito: ac attollito, & demittito, vt mulieres butyrum conficiunt: atque ita calcem Lunæ probè cū aceto permisce. Atq; id facito quinquies aut sexies inter diem &

no-

noctem. Postremò, per diem vnum immotũ stare sine, ita vt calx benè subsidere possit. Tùm acetum viride subcæruleum erit. Sinas spontè frigefieri; tum exime, atq; acetum tuum coloratum supernè effundas in aliud vitrum: ac calci denuò aliud recens acetũ superfunde destillatum, vt priùs. Ponas denuò solvẽdum in balneo modis omnibus, vt prius doctum est. Idq; facito tandiu donec omnis calx Lunæ tuæ soluta fuerit. Ac possunt fæces aliquæ in fundo remanere, eas nihili facito, eæ ex Luna & eius sulphure combustibili remansere, ac nigredine eius, ac pulvere cinerum in reverberatione collecto. Poteris denuò aliquantum aceti super fæces fundere: ac vide an acetum non ampliùs coloretur: ac si acetũ non ampliùs coloretur, tùm abijce, tùm enim nihil prorsus valet. Tùm omne acetum coloratum congelandum pone, ac tibi vetus inpalbabilis pulvis remanebit: eum pulverem denuò solvendũ pone in aqua communi in balneo: pulvis tuus solvetur in munda aqua nitida. Ac si quid in fundo remaneret quod solui nollet, ei acetum denuò superfunde, atque omne simul solvetur. Tum denuò congela, ac rursum aquam communem superfunde, ac iterum in balneo pone: omne simul in aquam claram solvetur. Nunc te Lunam tuam parare docui, ad medicinã tuã alterius ordinis per-

Solutio pulveris in aqua cõmuni.

Luna parata.

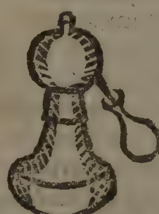
perficiendam, benè cuſtodias in vitro mundo: ac ſi vis, aquam Lunæ tuæ congelandã ponere potes, donec pellicula eam tegat: tum ſinas refrigeſcere, ac vitrum obtura, ac depone in vſum.

Cap. 95.

Præparatio ſpiritus ad eandem medicinam.

NVNC te docebo tuum ſpiritum præparare ad medicinam tuam alterius ordinis conficiendam. Sumes itaque arſenicum mundum album pellucidum, in quo nullæ fibræ ſulphureæ ſunt: ac contunde in pulverem, ac cum ſale & *alumine rupeo dicto, contere, calcinato: aluminis partes 2 ſalis 1. Contere cum aceto ſuper lapide: ac munias te adverſus aërem: cùmque ſatis eſt: materiam eiuſmodi ollæ inde, atque os leviga ſuper æquali lapide, tum magnũ alembicum vitreum ſume, atque itidem leviga, vt alembicus ollæ quadret: vt hæc figura tibi demonſtrat; ac fornaci ſublimationis ſuper impone, ignem addens primum puſillũ, ita vt humiditas in receptaculum volet. Cùmque humiditatem omnem ex materia eduxiſti, ita vt nullum amplius vaporem vides in alembico: Tum paululum ignem auge: atque exiguo igni aſcendet ſubtilior quidam ſpiritus, ac ſylveſtris ſpiritus dicitur.

* Vulgò, alumé de rocca.

Ignis puſillus primùm adhibendus, ita vt humiditas in receptaculum volet.

tur: eſtque tam volatilis & ſubtilis, vt vbicunq; maneat, materia nullo vnquam tempore fixari poſſit. Ac propterea in arte noſtra prorſus eſt inutilis. Cùmque vides nihil illius ſubtilis amplius aſcendere, ignem auge, ac ſublima igni mediocriter vehementi 12 horas continuè. Tum ſinas ſponte frigefieri. Frigefactum exime, ac arſenicum ſublimatum invenies ſeorſim in olla, ac partem iacentem ſuper fæces clarè ſublimatam: tolle lentè, ac aliquid de fæcibus viuo carboni impone, ac vide an fæces fument: ſi fument amplius ineſt, tum pone denuò ſublimandas igni vehementi etiamnum 5 aut 6 horas continuè. Tùm ſinas refrigeſcere, exime ac fæces abijce: atque id quod ſublimatum eſt adde reliquis, pone denuò ſublimandum vt priùs. Ac quicquid volatilium ſpirituum aſcendit, tolle, opus corrumperent. Atque iſtam ſublimationem itera tãdiu, donec omnes ſylveſtres ſpiritus è materia amiſeris. Tùm materiã ſine fæcibus additis ſublima, donec materia nihil ampliùs poſt ſe relinquat: tum ſatis ſublimatum eſt. Nam iam omnes ſubtiles ſylveſtres ſpiritus amiſiſti, qui operi ſuam fixationem adimerent. Ac prætereà craſſam terream materiam, ac omne eius ſulphur combuſtibile vnâ cum craſſa materia terrea, quæ operi ingreſſum adimerent, ita vt medicina ipſam penetrare mini-

Sublimatio toties iteranda donec è materia omnes ſylveſtres ſpiritus amiſceris.

Sublimatio materiæ perſ[ecta] ſine fæcibus adiunctis.

minimè posset : ac materia media tibi remansit, quæ in omnibus rebus bona est, & in arte nostra vtilis, &c.

Cap. 96.

ITEM scies tibi sumendas in singulas marcas spiritus eius præparati, 2 marcas Lunæ revaporatæ donec pellicula superuenire incipiat. Ac tum sume spiritum prædictum, ac super lapide contere cum aqua illa Lunæ in densam pultem : ac inde materiam eiusmodi vitro pusillo: & pone super fornacem in testa cum cineribus, calorem Solis addens, donec siccum ac durum est, vt denuò pulverizari queat. Tùm denuo super lapide contere, vt priùs cum aqua tuæ Lunæ vsque ad pultis crassioris consistentiam. Vitro pusillo prædicto denuò inde, atq; iterum in cineribus siccandum pone, vt priùs. Conteres verò & siccabis tādiu, donec duæ illæ marcæ aquæ Lunæ à spiritu imbibitæ fuerint. Tum materiam admodum subtiliter pulverizabis, ac vitro indes : atque os huius vitri levigatum erit : ac tum etiam exiguum vitrum rotundum tibi erit, quod ori quadret : id pusillum vitrum in fornace secreta pone : ac primum ignem pusillum adde, vt Sol media æstate lucet, 8 dies continuè. Post ignem tuum insigniter auge, etiamnùm 8 dies continuè. Postea ignem auge adhuc 8 dies cōtinuè; ita vt manū tenere nō

Prædicta quomodo miscenda.

spo-

possis per foramen fornacis. Item 8 illis diebus exactis, sinas frigescere; exime, ac pusillum laminæ cupriæ cādenti superijcito quæ nitidè levigata sit, ac vide an fixū sit: an non fumet: ac si parum fumet, nondum omne fixum est: pone etiamnum dies 8 in fornace eodem calore, aut paulò maiore, tanto quantum addere potes sine candore. Ac eo calore certò fixabitur, ac cùm probas super lamina candenti, si fixum est, liquescet, ita vt fumum non emittat, ac diffluet per laminam, atque eam dealbabit vt Luna, ac tum satis est.

Proba fixionis.

Cap. 97.

ITEM si tùm medicinam tuam vis subtiliorem efficere, ita vt proiectio altior fiat: acetum destillatum admodum forte, sume: contere prædictum pulverem super lapidem cum aceto prædicto, ac in receptaculum evacua, & pone in balneo Mariæ: omne simul in aquam clarā resolvetur. Tum super cineres calidos congela: tum denuò solve vt priùs. Et in quaq; solutione & coagulatione medicina tua adeò subtilior efficitur, vt 10 lucrifaciat in proiectione, inquit Geber Philosophus. Ac si medicinam istam tam multis vicibus solveres & coagulares, consisteret in morem olei, ac oleum tum stillatum superMercurium calidum factum in crucibulo, Mercurium converteret in pu-

Quomodo eadem medicina subtilior effici possit.

puram Lunam meliorem ex mineris petita. Atque ita cum medicina hactenus perducta foret, non iam medicina secundi ordinis esset, sed tertij ordinis, ac perfecta medicina ad metalla in veram Lunam transmutanda. Ac si tu tùm ex oleo perfectum Elixir conficere velles, sumeres de medio spiritu eius aut materia quam te antè sublimare docui ex puro arsenico. Ac oleum ponderabis ac bis tantundem medij spiritus eius sumes, ac cum oleo conteres super lapide, ac huiusmodi vitro immittes, ac in fornace secreta per 10 dies pones calore absque candore. Materiam tuam exime, estq; mutata & congelata in lapidem, estque perfectum Elixir omnia metalla in veram Lunam transferens meliorem è mineris petita.

Theorica de tribus ordinibus Elixiris & lapide.

Cap. 98.

ITEM nunc te nosse docebo opificium, quid vnumquodque opus sit quod in arte adhibendum sit: quare item quodque opificium repertum sit, quodque opus primùm in ordinibus fieri debeat: ac deinceps in varijs alijs operibus quæ in Alchimia fiunt: atque etiam 3 locis vt in minerali, vegetabili, & animali, &c.

Scies

Cap. 99.

SCIES ac intelliges quodq; opus cum eo quod in opere fieri debeat, ac alijs operibus ſequentibus: opus ſecundum, tertiũ, quartũ, quintũ: donec opus ad finem pervenerit: opus illud quod in tota Alchymia geritur. Ac quicunque Alchymiſta omnia iſta non intelligit antequam operari incipiat, is nec iam, nec vllo vnquã tempore quicquam in vniuerſa arte Alchymiæ producet: quamvis ſemper operaretur. Fortè fortuna ad aliquam artem peruenire poſſet, quemadmodum cæcus paſſerem ſagitta ferit: ſed aliter ad eam artem peruenire non poſſet. Quemadmodum ſæpè ignorantibus vſu venit, qui fortè fortuna ad aliquam artem perueniebant: cumque eam iterum ponerent, ſecundò eum agere non poterant: ac operam ludebant, & in deſperationem incidebant. Nam quod primùm facerent ſæpenumero poſtremo loco faciunt: ac etiam opus relinquunt vbi foret incipiendum: ac ad talem delirationem perveniunt, vt omnino ſtulti in arte fiant.

Cap. 100.

ITAQVE ad iſtam errationem deuitandam, te docebo, quid ſit ſublimatio, & quare inuenta, ac quomodo in quoq; opere ſublimandum ſit: ac deinceps quomodo calcinandum, ac quare calcinatio fiat: ac de

destillatione, & quare adhibenda: atque ita porrò multas alias rationes, quid in quoque opere faciendum sit quod in arte fiet: Istamque lectionem iterum iterumq; perleges, ac memoriæ imprimes, ne in errorem incidas.

Cap. 101.

Quid Veteres fecerint intellecta generatione & incremento metallorum, atque etiam eorum morbis: quare item calcinatio & sublimatio reperta.

ITEM scies, cùm Veteres scirent ac intelligerent generationem atq; incrementũ metallorum, ac morbos metallorum intelligerẽt, vnde illis morbi orirentur qui impedirẽt quominus Sol nec Luna fierent, tum perspiciebãt Veteres quibus modis illis ea vitia, & morbos demere possent, ac ad Solem & Lunam reducerent. Ac viam cõmodiorem invenire non potuerũt, quam vt corpora igni destruerent, & calcinarent. Et materiã quæ ea conservaret, reperiebant: vt non in nihilum vrendo redigerẽtur, à suo sulphure cõbustibili quod copiosè in se habẽt, nec ab vstione ignis comburerentur. Materia ea clavis erat: eius 2 aut 3 partes sumebant in vnã corporis: ac corpora dura Martis & Veneris in limaturam subtilem limabant: Saturnum verò ac Iovem in cineres mouebant: ac tum miscebant cum claue ac aceto, atque ita in vasis luteis collocabant, ijsque probè lutatis in igni ad calcinandum: ac in superiore parte illius vasis lutei foramen habebant, per quod humiditas evaporare posset: cùmque

omne

omne evaporatum esset, foramen illud luto claudebant: ignem per gradus augentes: ita vt modicè candere inciperet. Ac tum ignem retinebant in huiusmodi leni candore, vt clauis non liquesceret, ad horas 24. Tum sinebant spontè frigefieri: ac vase effracto eximebant: ac aquam communem bullientem superfundebant, ita vt clavis liquesceret. Tùm clauem aqua communi abluebant. Tùm corpora calcinata sumentes super lapide inpalpabiliter conterebant, ac tum aqua cõmuni abluebant omnes sordes, ac nigredinem. Ita vt calces corporum rubrorum resplendescerent: atq; etiam alborũ vt itidem resplẽdescerent, ac candidè ac clarè instar nivis. Atq; hoc pacto corpora imperfecta à sua immunditie repurgarunt: ac à suo sulphure combustibili, ac nigredine, ac odore fœtido quem in mineris cõtraxerant: Atque ita metalla imperfecta mũdarunt ab immunditie. Sed cùm ea denuò in vnum corpus reducerent, non erant Sol nec Luna. Tùm rursum cogitabant quânam medicinâ aut materiâ, metalla mundificata ad Solem & Lunam possent reducere, ac tingere ijs coloribus qui in corpora ingressum darent. Cùmque omne sal aluminis atque aliud omne, ac species pervestigassent, nihil reperiebãt quod metalla tingere vellet: nec ingredi in ea, vt ad Solẽ ac Lunã reducerentur.

Tùm vlterius cogitabãt, quod nihil in orbe reperirent præter ſpiritus qui in metalla ingredi vellent, ac cùm ijs ſeſe permiſcere. Ita cognoſcentes naturam ſpirituum, atque eorum morbos quos in mineris contraxerant: tam multos morbos in ſe habere quam metalla: vt multas terreas ac fœtidas fæces, ac ſulphur combuſtibile, quod metalla combureret: ac fœces terreas fætentes, quæ metalla denuò immundiora efficerent quam priùs fuerant. Atque etiam intelligebant Veteres, Spiritus in ſeſe habere quandam virulentiam, quæ tam corroſiua & venenata eſſet, ac tam volatilis, vt ſi ad metalla adducerentur, ea tam venenata ac corroſiua efficerent ac tam frangibilia, vt inſtar vitri frangerentur: atque etiam avolarent, cùm liquarentur, ac optimam partem metalli ſecum raperent, ac ſecum ſurſum veherent, ita vt metallum perderetur ac omnino corrumperetur. Cùm hæc omnia perſpicerent, cogitabant vlteriùs, quomodo & quâ ratione ſpiritibus omnes iſtos morbos prædictos demere poſſent: ac parare ſpiritus, vt in corpora ingrederentur: ac tingerent inſigni claro colore, qui in ijs & cum ijs manere poſſet in æternum: ac lenes ac molles manere poſſent: ac reducerent huiuſmodi ratione ad ſtatum Solis ac Lunæ. Omnibus verò naturis perſpectis, pro ſua ſapientia, 3

inue-

inuenerunt, quibus, ſpiritibus omnes iſtos morbos prædictos adimere poſſent, ac idoneos redderent ad prædicta corpora reducenda ad Solem ac Lunam. Repererunt itaque vaſa idonea, ac materiam cum qua miſcerent: atque id quo ſurſum pellerent ex materia, ac aſcendere facerent ſuprà, maximè venenatam ac volatilem partem, vt eam primùm tollerent: deinde vt ſurſum pellerent partem temperatam quæ nobis in arte vſui eſt, quæ poſt venenatam illam volatilem partem aſcendit. Tertiò materia cum qua ſpiritus permiſti ſunt apud ſe retinet craſſas partes terreas ingreſſum prohibentes: atque ſulphur album combuſtibile. Atque ita nullas alias rationes reperire poterant ad ſpiritus exonerandos & mundandos quam per ſublimationem, vt in corpora ingrederentur, ac ea inſigni claro ac reſplendente colore tingerent.

Cap. 102.

NVNC audiſti quare calcinatio corporum primùm ſit inuenta, ac porrò ſublimatio ſpirituum quare primùm reperta: ac poſtea verba faciemus, quomodo & qua ratione calcinandum ſit in quoque opere ac ſublimandum, quodque ſuo loco. Sed primùm de calcinatione ſpirituum agendum eſt, ac de ſolutione ſpirituum ac corporum iungenda, imbibitione, aut incerati-

ratione, ac quare primum inventa fuerit, vt scire & intelligere possis radicem artis Chymicæ. Nunc ad primum nostrum propositum redire volumus.

Cap. 103.

ITEM, cùm Veteres corpus & spiritum vtraq; mũdificassent, ac ab omnibus morbis liberassent, & munda ac pura essent. Tùm cogitabãt denuò quo pacto efficerẽt, vt in seinvicem ingrederentur. Nullam itaque rationem aliam reperire poterant, nisi corpus aut spiritum ad aquam redigerent, atque immergerẽt illud corpus spiritui: aut corpus solverent, atque imbiberent spiritum corpore: aut corpus & spiritum vtraq; solvere debebãt, ac aquas ambas simul iungere, estque hæc ratio optima. Atque hæc omnia funditus intelligentes, si spiritum & corpus copularent ac iungerent, non posse aliam rationem reperiri exceptis prædictis; tùm etiamnùm proprius reputabant cum animo, Spiritus & corpora primùm esse solvenda, & in aquam redigenda. Tùm nullam meliorem rationem tenebant, ad spiritus & corpora ad aquam redigenda, nisi primùm naturam clavis tenerent, si ad aquam reducerentur. Ita facilè intelligebant, si eò reducerentur vt naturam salis haberent: id igni fieri & calcinatione debere. Tùm vlte-

rius cogitabant, ac fornacem reperiebant quæ apta foret, in qua ſpiritus calcinare poſſent, ita vt ſpiritus ijs elabi non poſſent. Eamque Fornacem Sapientum dixêre: deinde vaſa invenere, in quibus commodè ſpiritus calcinarentur, ita vt non auolarent. Ac ſpiritus in vaſe patente calcinandi ſunt, ac igne nudo, alioqui naturam ſalis non adipiſcerentur ad ſolvendum. Si vaſe clauſo ac igne concluſo, aut calore ponerentur, ſolvi nollent, quamvis in æternum ſtarent. Tertiò huiuſmodi ignem ac calorem reperiebant qui ita regeretur, vt ſpiritus non auolarent.

Fornax Sapientum.

Ignis regimen.

Hiſce omnibus ſimul repertis, ſpiritus in fornace collocabant, in vaſe ad eam ré apto; atque ignem ſuum ita die & nocte moderabantur, 40 dies ac noctes naturales. Tum ſinebant ſpontè frigefieri; eximebant, ac ſuper lapide conterebant ſiccum, ita vt inpalpabile foret: ac tum ſuper lapide ſpargebant, ac lapidem in cella frigida ac humida ponebant: ac ponebant lapidem paululum inclinatum: ac vitrum ſupponebant: ac ſpiritus ibi ſoluti fuère, ac ſenſim in vitrum illud ſtillarunt in inſignem claram ac nitidam aquam, ſine additione rei alterius. Atque ita hac ratione prædicta ſpiritus ſolverunt in inſignem, claram, pellucidam ac reſplendentem aquam:

Spiritus ſolverunt Veteres in aquam claram

quam aquam in forti vaſe vitreo ſeruabant probè obturato, donec ea vſus eſſet. Et ſi quæ fæces remanſerant in ſublimatione, manebant ſuper lapidem: fæces ſolui nolebant.

Cap. 104.

NVNC de calcinatione ac ſublimatione, & ſolutione ſpirituum dictum eſt. Iam te de calcinatione ac reuerberatione corporum docturus ſum. Scies Veteres fornacem quandem reperiſſe, in qua fornace commodum eſſet corpora calcinare, aut reuerberare, vt naturam ſalis adipiſcerētur: ac ea Fornax reuerberatoria dicebatur. Prætereà vaſa reperiebant è luto cocta, quæ ad id apta forent, vt in ijs corpora calcinarentur aut reuerberarentur. Ad hæc ignem ad hoc idoneum reperêre, quo corpora calcinarentur aut reuerberarentur: huiuſmodi calorem vt corpora non liqueſcerent, nec ſimul coagularentur. Tũ corpora lota ſumebant, quæ fæcibus ſuis exonerata fuerant, ac ſulphure combuſtibili, ac vaſi illi terreo indebant, ac in fornace reuerberatoria ponebãt, vt ibi calcinarentur aut reuerberarētur, quò naturam ſalis adipiſcerentur. Ac ignem leni flamma accenderunt ſine liquefactione 21 dies & noctes. Tùm ſponte refrigeſcere ſinebant, atque eximebant: ac ſuper lapide cum forti aceto deſtillato conterebant impalpabiliter. Pòſt acetum deſtillatum ſumebant

Fornax reuerberatoria.

mebant, ac corpora in mundam ac claram aquam ſoluebant: ac fæces interiores ſuper fundo vaſis remanebant: aquam illam claram ſupernè effundebant in vitrum mundum. Tum Veteres cogitabant vlteriùs de corporibus coagulandis: probè enim intelligebant, ſeſe aquam ſimplicem habere debere, ſi alioqui corpora & ſpiritus ſeinvicem complecterentur in fundo, vt ſimul maneant. Ac videbant acetum corporibus adeſſe, tum reperiebaut in ſua ſapientia, vt acetum inde ſicco calore evaporarent. Atque ita fecêre, ac acetum indè ſicco calore deduxêre, ac pulverem ſiccum retinebant: quem pulverem pòſt ſubtiliter candefaciebant abſque liquefactione. Tum porrò cogitabant pulverem ſoluere in aqua communi. Ac cernebant aceto & aquæ communi multas ineſſe fæces, quas vt ex aceto & aqua cõmuni educerent, vaſa idonea reperiebant, in quibus acetum & aquam communem aſcendere facerent, atque id quod aſcenderat deſtillare facerent per fiſtulam in aliud vitrum, ac deſtillationem nuncuparunt, ac tùm primùm inventa fuit. Tum illius aquæ deſtillatę ſumebant, ac ſuper pulverem corporum fundebant, ac ſoluebatur in mundã claram aquam pellucidam: quam aquam corporũ in vitro mundo ſeruabant. Tum habebant 2 aquas ſimplices ſimul ſpirituum & corporum

Deſtillatio.

rum. Tum animo reputabant quantum spiritus ponerent apud corpora. Tùm facile pro sua sapientia intelligebant se plus aquæ corporũ debere sumere quam spiritus: quia alioqui spiritus avolarent cùm ad ignem adducerentur, ac optimam partem corporis secum raperent. Itaq; partem vnam aquarum spirituũ, ac 2 aquarũ corporũ sumpsere: ac aquas simul inter se permiscuere in vase vitreo, idque cineribus calidis imposuere, ac in puluerẽ siccum congelarunt. Cùm pulverem cernerent, facilè pro sua sapientia intelligebant, si ad ignem adducerent ad liquandum, spiritus avolaturos ab eo corpore, ac corpus illud in fundo crucibuli relinquerẽt. Tùm vlterius cogitabant quomodò & qua ratione corpora ac spiritũ, alterũ cum altero colligare possent & congregare alterũ in altero, vt sese inuicẽ ita amplecti possent vsq; ad fundum eorum, vt ignis ea separare non posset. Cum naturam omnem probè perspicerent ac funditus intelligerent: tùm facilè intelligebant, si corpora & spiritus ita coniungerentur, ita vt ignis ea separare non posset: etiam satis intelligebant coniunctionem nulla re quæ in orbe sit posse fieri quam igni: Ita vt super igni leniter essent regenda, eo pacto vt igni assuefierent. Tùm consultabant de vase idoneo reperiendo, in quo spiritus cum corporibus includere possent.

Coniunctio corporum & spirituum nulla re, nisi igni fieri posse.

ſent: ac fornacem in qua vas illud ponerent. Ac vas vitreum idoneum repererunt ei rei aptum, ac ei corpus cum ſpiritibus incluſere: vaſque illud Vas fixatorium vocarunt. Tum reperiebant fornacem ad eam rem aptam, ac in ea vitrum hoc impoſuêre: eamque fornacem fixatoriam dixêre. Ac tùm ignem idoneum inuenere quo ita leniter regerent ſenſim paulò calidiùs per gradus, donec ignẽ feruentem ferre poſſent. Ac in tota arte nihil magis cauendum eſt, quam ne nimis feruens ignis adhibeatur, prius quam igni ita aſſueſiant vt ignem feruentem ferre poſſint; alioqui ſpiritus in eo ſeſe attolleret ex corpore: tum iterùm de integro incipiendum foret, &c. Atque hoc opus Fixationem dixêre, ac liquefaciebant ac puram Lunam reperiebant: ob quam rem omnes gaudio afficiebantur. Hocque opus vocarunt opus primi ordinis, quia primùm inuentũ fuerat à Veteribus ac Sapientibus, &c.

Fixatio.

Opus primi ordinis & quare.

Cap. 105.

ITEM conſultarunt ad inquirendum an non alia via reperiri poſſet, ad rationem reperiendam conficiendi rem, vt corpora cum ſpiritibus permiſcere neceſſe non eſſet, nec fixanda ponere. Longum enim opus erat antequam ſpiritus ſublimarent, & corpora calcinarent & ſoluerent, ac tum mundificarent: ac tum corpora coniungerent,

ac ſimul fixarent:ad ea multo tempore opus erat. Cùmque iam omne fixatum eſſet, nihil præter metallum perfectum habebant, Solem aut Lunam prout opus ſuum poſuerant. Cùm autem Sapientes viderent ac intelligerent, metallum mortuum ſpiritibus, vt ratio poſtulabat, vivificari poſſe, ac perduci in eum ſtatũ, vt omnibus probis ac examinationibus reſiſtere poſſet : cogitabant vlteriùs poſſibile fore aliã viã reperire, quæ facilior eſſet, ad quam tanto tempore in arte opus non eſſet, ac vtilior. Sic igitur reputabant : Si impoſitione ſpirituũ corpora mortua vivificauimus : quid ſi ſumamus corpus viuum, ac calcinemus ipſum, ac in aquam ſimplicem redigamus, ac in ea ſpiritus ſublimatos immergamus, ac ſimul fixemus, ac proijciamus id ſuper corpus mortuum mũdificatum,ac ſimul fluere ſinamus,ac videamus quomodo ſeſe ſimul componerent , ac diſpiciamus quid inde futurum eſſet. Ac ita fecêre, ac corpus illud viuũ quod cum ſpiritibus permiſtum ac fixatum fuerat,ſumebant, ac ſimul fluere ſinebant,ac in maſſam fundebant,ac maſſam fragilem ac frangibilem reperiebant. Tum conſultabant qua ratione id fieret. Tum facilè intelligebãt, materiam ſpirituum cum vivis corporibus tam efficacem eſſe, vt corpus mortuum mundificatum ferre non poſſet. Tùm verò placebat,

Ratiocinatio Veterum.

bat, vt corpus illud mortuum denuò liquefacerent, eique etiamnùm bonam quantitatem mortui mundificati metalli adderent, vt fecere, ac rursum in massam fudere. Tùm verò adhuc frangibile invenerunt: sed non erat tam frangibile quam prius. Ac tùm facilè cernebant se plus corporis mortui mũdificati addere ac ponere debere. Ac sæpè ponendo ac denuò liquefaciendo, ad extremum molle effectum est, eratque perfectus Sol aut Luna, quare summopere gaudebãt. Tum opus hoc vocarunt alterum opus alterius ordinis. Idque ob eam causam fecêre, quod hac prædicta materia proiectioné facerent super mortua metalla quæ mundificata erant.

Opus 2 ordinis cur dictum.

Cap. 106.

PRÆTEREA Veteres cùm cernerent quod sublimatis spiritibus fixatis cũ vivis corporibus, proiectionem facerent super corpora mundificata, cogitabant vlterius an ratio reperiri posset reducédi corpora mortua ad Solem aut Lunam non mũdificata. Tùm facilè videbant, si id fieret: debere medicinã fortiorem confici, si corpora mortua transferrent. Ac facilè etiam intelligebant: si corpora mortua non mundificata transferrentur in Solem aut Lunã, se corpus illud mortuum prius vivificare debere, antequã medicina super illa proijceretur. Tùm medicinam sumebant alterius ordinis quam cõfe-

Quo pacto Veteres corpora mortua ad Solem aut Lunã non mundificata rationem reducendi, inuenerint.

cerant;

cerant: qua proiectionem fecerant in metalla mundificata, de qua antè dictum est; ac eam soluebant in aceto forti destillato: ac rursum acetum deduxére: ac medicinam congelarunt. Ac post medicinam rursum in aqua pluuiali destillata soluerunt. Atque iterùm tertiam partem sublimatorum spirituum sumpsere, ac aquam illam spiritui immersere, siccantes ac terentes denuò, ac rursum siccantes, donec spiritus corpus illud omne imbibisset. Tùm simul fixanda ponebant, quæ fixatio facilè fiebat. Cùmque omne fixum erat, tùm denuò soluebant, vt priùs fecerant, ac rursum sumebant tertiam partẽ spiritus pro quantitate prædictæ medicinæ quam habebant, ac rursum spiritui immersere, vt priùs faciebant, atque iterum fixanda posuere, vti priùs dictum est. Hisq; omnibus peractis eandem medicinã etiam semel in aceto destillato soluerunt, ac acetum rursum destillarunt, ac congelarunt. Ac tùm sumebant cruda ac immunda corpora mortua ac liquabant, ac vitam ijs indebant: & tum medicinã suam superijciebant, ac simul fluere sinebant, ac in massam fundebant: & perfectũ Solem & Lunam inuenère omnes probas transeuntẽ ac examina. Ac reperiebant proiectionem tam magnam & copiosam esse, prout fuerat in opere alterius ordinis. Quam altam proiectionem ad-

modum

modum mirabantur,atq; ea gaudebant: ac tùm opus hoc vocitarũt opus tertij ordinis, quia tertiũ opus erat quod inuenerant. Pòſt cõſultarunt, ac reperiebant in ſua ſapientia naturam perueſtigantes: tum intelligebant altam proiectionem venire debere ſubtilitate medicinæ: qua intelligẽtia ac ſenſu quem hac de re habebant ac intelligebant, multiplicatio omnis medicinæ inuenta eſt. Atque ita rationem qua medicinæ ſubtiles efficerentur, multiplicationem vocarunt quia videbãt cùm medicina ſubtilis fieret, eam altam proiectionem facere. Ac quò ſubtiliorem faciebant, eò proiectio ſemper magis magiſque alta cadebat. Ita rationem inuenêre omnes medicinas multiplicandi, &c.

Opus 3 ordinis, & quare ita dictum.

Quomodò omnis multiplicatio medicinæ inuenta.

Cap. 107.

CVM ſapientes hæc omnia prædicta probaſſent, ac cernerent ſe omnia mortua immunda corpora ad Solem ac Lunã perducere, atq; inſuper altã proiectioné facere. Tum etiamnũ vlterius ratione inquirebant, vtrum foret poſſibile ſpiritus arte ac medicina reducere etiam ad Solem & Lunã. Qua de re conſultabant, cùmq; naturam omnem medicinæ perſpicerent, intelligebãt medicinã eſſe cõfectã ac coadunatam arte ſpirituũ ac corporũ, ac ſimul in vnũ ſimul fixata eſſe. Tùm etiam facile in ſua ſapientia intelligebãt, ſi ſpiritus ad Solem ac Lunã reducerét,

Ratio reducendi ſpiritus ad Solem & Lunam quomodo reperta à Veteribus.

debere etiam naturam medicinæ habere, alioqui medicina ſe cum ijs permiſcere nollet, neque cum ijs ingredi: nam ſpiritus corpora efficere non poſſent: nullam enim proportionem inter ſe habent. Medicina conſtat ex ſpiritibus & corporibus: atque hæc igni ita fixata ſunt, vt ignis ſeparare nequeat: atque alter eſt purus ſpiritus qui ab igni aſcendit. Ita facilè ex hac ratione prædicta, comprehendebant res duas. Vna erat, ſi ad id peruenirent, ſe primùm ſpiritus parare debere, vt eſſent eiuſdem naturæ cum medicina, ſi alioqui medicina cum ijs amicitiam contraheret, aut in ea ingredi vellet: ſimile enim amat ſui ſimile. Ita ſi ad artem peruenirent, principiò ac ante omnia ſpiritus debebant efficere corpora, ſi eiuſdem naturæ cum medicina forent. Deinde etiam facilè intelligebant, ſi ſpiritus corporeos ad Solem ac Lunam perducerent, ſe medicinã tam liquidam, tam ſubtilem, tamq́ue penetrantem conficere debere, vt cùm proijcerent ſuper ſpiritus corporeos, ſtatim liqueſceret, ac penetraret, antequam ignis ita calidus fieret, vt ſpiritus à corpore non volaret; ſed medicina ſpiritum tegeret ac ſupernataret, quemadmodum oleum ſuper aquam natat: ita vt corpus à medicina capiatur antequam à corpore ſe ſubducat. Ac cùm medicina ſpiritum ac corpus penetrat, ac ea ſimul

mul fixat, vt ad Solem ac Lunam perveniant. Atque ita fecere: medicinam in aceto destillato solvebant: ac tùm denuò congelabant: ac tũm rursum solvebant in aceto destillato. Atque id solvere & congelare iterabant toties idẽdidem in aceto recẽti; vt amplius congelare nollet: sed in forma densi olei consisteret. Ac spiritum Mercurij corpore induebant, ac ponebant in crucibulo super ignem, ac iaciebant aut stillabant super ipsum ex parata medicina, ac cõspergebant atque operiebant spiritum corporeũ, quemadmodum oleum super aquam natat, atque eam operit. Ac tum etiamnùm fortioré ignem adhibebant, ac flabant, ita vt medicina vnâ cum spiritu corporeo inter se inciperent circumagi ac fluere. Ac medicina corpus ac spiritum ita pervasit ac penetrauit, ita vt spiritus & corpus vnum in alterum ita compacta sint, vt ignis ea separare nequeat. Ac in massam fundebant, & perfectum Solem & Lunam reperiebant, qua de re permagnas gratias Deo agebant, ac mirum in modum gaudebant. Atque huic medicinæ nomen Elixiris indidere.

Medicina hæc nomen Elixiris accepit.

Cap. 108.

CVM verò isti Sapientes cernerent se omnia corpora ac spiritus hoc pacto perducere ad verum Solem & Lunam: tum vlteriùs etiamnùm cogitabant, an non ex re

Quo pacto Veteres quæsiuerint an non ex vna re medicinam conficere

possent, quæ corpora ac spiritus omnes posset transmutare in Solem aut Lunã.

vna medicinã conficere possent, quæ corpora ac spiritus omnes simul posset transferre in Solem, aut in Lunam. Itaque sedulò naturæ studuere: quid Deus naturæ infuderit, ac quomodò natura operetur in omnibus rebus inferioribus: ac cuius generis quæque res sit, ac vndè quodque genus primum ortum ceperit, vtrum ex materia simplici aut composita. Ac rebus omnibus probè perspectis, comperiebant ac intelligebãt omnia primùm originem duxisse ex aqua simplici, quæ aqua erat quædam essentia Mercurij, ac Deus terram suam in ea aqua collocabat: quæ terra in se naturam sulphuris habebat: quæ terra sulphurea aquam illam coagulabat: quæ 2 simul manere non possent, nisi per quoddam medium, quod ea contineret inter se, ita vt alterum ab altero non separaretur, quandiu mediũ illud apud ea maneret. Est verò sal quoddam, quod Sal Deus ijs infudit, ad illa duo copulanda. Ac Veteres Sal illud, Sal Sapientum vocavere. Adhæc Dominus Deus his tribus, vt aquæ, & terræ inclusit etiamnùm duo alia, vt aërem & ignem. Ac Deus hæc 4 cum sale quod medium est, etiamnùm ex suo mandato ornavit, adhuc 3 nimis subtilibus spiritibus, qui 3 spiritus mixturam prædictam simul continent: ac mixtura à se invicem separari nequit, nec corrumpi, nec interire, quan-

Omnia originem duxêre ex aqua simplici.

Sal Sapiẽtum.

In omni mixto 4 elemẽta cõueniunt ad mixtionem: quorum 2 sunt inclusa, vt ignis & aër, & 2 includentia, vt terra & aqua.

quandiu isti 3 spiritus adsunt. Sed cùm isti 3 spiritus mixturam deserunt, tùm omnia pariter alia ab alijs separantur: atque istos 3 spiritus Sapientes essentiam coniunctam nuncupauere. Atque ita facilè assequebantur primum illud principium istam compositam mixturam fuisse, ex qua omne quod hic infrà in Orbe est, originem suam duxit: siue sint homines, pecudes, aves, pisces, arbores, herbæ: ac deinceps quicquid sensile aut sensus expers est. Sed ista mixtura in rebus omnibus æqualiter distributa non est, &c. Atque etiamnùm Deus hisce mixturis suo mandato infudit virtutem seminatoriam, ad porrò producendum quodque sui simile, prout natura harum mixturarum componitur. Atque etiamnùm Deus aliam virtutem infudit per influentiam cœli ac stellarum, & planetarum, per infusionem suarum influẽtiarum quas addunt ex mandato diuino: essentiam, statum & declinationem, donec iterum separentur, ac denuò ad suam primã naturam perveniant, ex qua primùm composita sunt, provt res ea fuerit. Vna res crescit diu, antequam ad suum statum perveniat: alia breui tempore adolescit antequam ad suum statum perveniat. Alia multo tempore in suo statu permanet; alia non permanet diu in suo statu, &c.

Essentia coniuncta quid Veteribus.

Virtus seminatoria à Deo mixtis infusa.

Item alia virtus per influẽtiam cœli, stellarum & planetarum.

Cap. 109.

Sicuti res omnis initum habuit, ita etiam medium habet ac finem.

ATQVE etiam probè intelligebât quemadmodum res omnis initium habet, ita quoque eam medium habere debere, cuius hoc loco mentionem fecimus: ac post illud medium finem sequuturum. Ita intelligebant omnibus rebus divinâ providentiâ creatis nullum vitium inesse posse: omnia perfecta esse debere. Probè itaq; intelligebant cùm omnia ad suam primam essentiam redijssent, ad quam Deus condidit, quod tùm instaurabit: ac omnes res creatas in suam extremam virtutem perducet: ita vt posteà in rem illam creatam nulla mutatio cadere possit: ac in æternum in sua essentia permanebit. Probè etiam intelligebant quod Deus easdem res creatas mutabit absque alterius rei extraneæ additione. Sed eadem illa res creata mutabitur in suam perfectionem ac virtutem supremam. Ita facilè ex eo intelligebant, vnamquamque rem creatam medicinam suam propriam in se habere, per rationem prius demonstratam. Ita liquidò constat nihil peregrinum adhibere ei opus esse, quod ad supremam suam Potentiam perducere velimus: sed tantummodò rem sumendam esse, ad rem perfectam efficiendam; siue in minerali, vegetabili, aut animali. Cùm Veteres isti Sapiétes omnes hasce rationes prædictas, ac plures alias quas com-

cõmemorare nimis longum foret, probè intelligerẽt ac funditus, facilè ſentiebant, idq; certò, ſe acumine ingenij facilè rem reperturos ex qua rem producerent qua ſpiritus & corpora in verum Solem ac Lunã transferrent. Tum cõſilium inibant ex qua materia rem illam perfectam extrahere poſſent, quæ virtute transferẽdi corpora, & ſpiritus in Solem, & Lunam prædita eſſet. Tùm pro ſua ſapientia facilè intelligebant, ſi Solé ac Lunam haberent, res ea debebat eſſe de eorum natura ac genere. Vnumquodque enim ſui ſimile gignit. Equus equum producit, avis avem, &c. Ita reperiebant in ſua ſapientia: Deum ex omnibus his inferioribus nihil auro perfectius cõdidiſſe: Ignis enim ipſum deſtruere non poteſt, nec quicquam in orbe: ac in ſuo ſtatu permanebit vſque ad diem noviſſimum abſq; declinatione: quod nulli rei in orbe fiet, non enim diu in ſuo ſtatu perſeverabit, quin rurſum declinet ac ad ſuam primam materiam redeat, qua de re antè doctum eſt, niſi aurum ſolum. Atq; per hoc planum fit ratione ante demõſtrata, aurum eſſe rem perfectiſſimam quam Deus creavit, ac condidit. Ita conveniebat inter ipſos vt ſumerent Solẽm, vt ex eo cõficerent id quod eam potẽtiã haberet ſpiritus & corpora in Solem ac Lunã transferẽdi. Ac quia Deus nihil ſolitarium creavit, ſed duo creavit

Vnumquodq; ſui ſimile gignit.

Deus ex omnibus inferioribus nihil auro perfectius cõdidit.

Conveniſſe inter Veteres vt ſumerent Solẽ, vt ex eo conficerent rem illã quæ potentiã

haberet spiritus & corpora in solem ac Lunam transferendi; sed vt naturā generationemque eius sequerentur, Solem & Lunam sumpsêre.

uit vt masculū & fæmellam, in hominibus & pecudibus, in avibus & piscibus, & in sensibilibus atque insensibilibus, in herbis, in plantis,&c. DEVS singulorum duo creauit, vt masculum & fœminam. Et vt opus ad suam extremam virtutem perducerent, sumpserunt Lunam tanquā fœmellam Solis, ac vtraque ceperunt vt lapidem suum ex ijs educerent: quamvis ipsum ex singulis per se facilè extrahere possent. Sed quia naturam generationemque naturæ sequi vellent, quantum poterant: vtraque maturâ deliberatione sumpsêre, quia Sol tam perfectus, tam purus, tamque subtilis erat, vt metuerent ne clàm avolaret cùm ipsum in opere haberent: & Lunam cuius partes nonnihil crassæ & terreæ sunt, ita vt multum terræ habeat, ac quia sese invicem amant ac amica sunt, vt maritus & vxor, ac quia alter calidus, altera frigida est, vt sese invicem temperarent in subtilitate & crassitudine, in volubilitate ac terrestritate: ac vt alterum contineret alterum, vtraque sumpsére simul æquali proportione, vt alterū temperaret alterum, vt antè traditum est. Cùm vtraq; hoc pacto sumpsissent, consultabant quibusnam operibus hæc duo tāquam marem ac fœminam inter se copularent. Tùm facilè intelligebant ea esse 2 dura corpora, in quæ natura suam extremam virtutem adhi-

adhibuiſſet, atque opus extremum, vt amplius in ea operari non poſſet. Natura enim non vlterius in his duobus mouetur. Nam hæc duo Sol & Luna, in ijs natura ita operata eſt, vt in nulla re creata in orbe, ita ſit operata, nec vnquam operabitur, vt in his duobus corporibus fecit, in Sole & in Luna. Hæc enim duo corpora in ſtatu permanebunt, vt natura ea tradidit in ſanitate, vſque ad diem noviſſimum: donec DEVS omnia in ſupremam virtutem perducet, & potentiam, ad eum finem ad quem omnia creata & facta ſunt. Et quicquid Deus creauit in mundo, exceptis his duobus corporibus, omne ſimul mutabitur, poſtquam adoleuerit, ac in ſtatu conſtiterit, quodq́ue ſecundum naturam, aliud brevius aliud lõgius; tum ad extremum declinabit & abolebitur, ac redibit ad ſuam primam naturã, ex qua DEVS id primùm produci voluit. Atq; hæc duo corpora in ſanitatis ſtatu permanebũt, & ſine retrorſum eundo, ac quicquam declinando, ad diem vſque noviſſimum. Quare nihil in orbe hominibus præſtantius eſt. Natura enim hominũ ea eſt, vt ſemper optimum quodq́ue amet, eſtq; hoc donum quod Deus animæ noſtræ infudit; eſtq́ue vna ſupremarum virtutum animæ noſtræ, quòd ſemper optimum quodq́ue diligemus ac amabimus. Atque ita nihil in

Homo naturâ optimũ quodque amat.

in orbe præstantius est quod in statu permanebit, quam hæc 2 corpora. Facilè etiam intelligebant quamvis natura in ijs ita operata fuerat, vt in statu sanitatis permanerent vsque ad diem novissimum; Deum naturæ talem virtutem non infudisse, vt natura tale opus operata fuerit in his 2 corporibus, vt destrui non possent. Ita vt facilè ad suam primam essentiam reduci possint. Itaque natura ijs eam virtutem non dedit vt destrui non possent. Sed sine arte Sapientum hæc 2 corpora sua sponte non retrocederent, nec in primam suam naturam declinarent ante diem novissimum, cùm Deus omnia perficiet. Quemadmodum Deus Adamum immortalem condidit: sed Adamum non cõdiderat talem, quin facilè mori posset.

Cap. 110.

Ad hæc corpora transmutanda partim naturam esse sequendam, partim transmutationem Dei novissimã speculandam perspexere Veteres.

ITA Veteres Sapientes facilè intelligebant se hæc duo corpora arte posse destruere, ac ad suam primam naturam reducere, in aquam simplicem. Ac facilè itidem intelligebant, si hæc 2 corpora perducerent, ex propria natura in meliorem naturam, aut in aliam: in primis & ante omnia esse tollẽdum quicquid natura in ijs operata est, ac reducendum in eum statum in quo erat cùm natura primùm in eo operari inciperet.

Tum

Tùm facilè intelligebant ſe debere retexere quicquid natura fecerat, ac operata fuerat. Tùm conſultabant, ſi ad id peruenirent, ſe naturam ſequi debere. Ac natura omnia produxit, ac creſcere fecit, ac pòſt illud incrementum, in ſtatu ſanitatis cōtinuit, aliud breuius aliud longius; provt quodque erat, vt ante doctum eſt. Ac poſt ſtatum ſanitatis cæpit declinare, donec ad ſuam primā materiam perueniret, vt prius dictum eſt. Ac ſi ad id peruenirent etiam in hoc naturam ſequi debebant, ac retrocedere gradatim, donec hæc 2 ad ſuam materiam primam perduxiſſent, id erat, in ſimplicem aquam: ac tandiu naturam ſequi debebant. Ac ſi tùm hæc 2 corpora perducere in ſupremā virtutem ad quam Deus ea coniunxit, vellent: tùm naturæ imitationem deſerere debebāt, ac ſpeculari tranſmutationem Dei nouiſſimam, atque opera poſt hoc ſeculum, quomodo omnia mutabit ac perficiet, ac opera naturæ ſinet. Ita facilè præuidebant ac in ſua ſapientia intelligebant, ſibi hoc pacto naturam eſſe ſequendam, ac declinandam donec ad primam materiam perueniſſent. i. in aquam ſimplicem, vti priùs dictum eſt: ac tum naturā eſſe deſerendam, vt antè dictum eſt. Tùm conſultabant, quomodo primùm operari deberent in hæc 2 corpora, ac facilè intelligebant, omnia opera operata operibus

Omnia opera operata contrarijs deſtruenda.

bus contrarijs esse destruenda, ac omnia dura, mollia efficienda, ac omnia sicca humida, & contrà, ac omnia leuia, grauia, ac omnia grauia, leuia, atque omnia calida, frigida, ac omnia amara, dulcia, & contra: atque ita deinceps, &c. Quare Aristoteles ait: Ex leui fac graue, & ex graui leue: fac ex aëre terrã, & ex terra aërem, ex igne aquam, & ex aqua ignem, dulce amarum, & amarum dulce efficito, ac omnes artes habes. Itaque intelligebant isti Sapientes, se hæc 2 dura corpora, mollia efficere debere, Natura enim dura fecerat, si opus naturæ dissoluerent. Idque ita debere fieri opere eo quod destruere appellauere, &c. Eo peracto, facilè intelligebãt naturam corpora ea arida finxisse, ac humiditatẽ eorum intrinsecus clausisse: ac tã firmiter conclusisse, vt ignis inter eius partes peruenire non posset, ita vt ignis in ea vi operari non posset. Ac si hæc 2 dissoluerent, debebant siccitatem humidam efficere, ac in aquam soluere. Ac si aperirent solida eorum corpora quæ natura clauserat, id debere fieri per opus quod putrefactio dicitur. Cùmq; hæc opera ad eum modum intelligerent, ita fecêre. Ac post etiamnùm duobus operibus intenti fuere, quorum alterum solutio dicitur, quod per destillationem fiebat. Alterum opus dicebatur coagulatio. Hæc 2 iterabant tam sæpè ac frequenter

Aristoteles.

Solutio.

Coagulatio.

ter ope materiæ vegetabilis, donec hæc duo corpora ad primam ſuam materiam perduxiſſent, in qua erant cùm Natura primùm in ijs operari inciperet.i. in aquam ſimplicem. Cùm hæc 2 corpora hactenus perduxiſſent, viam naturæ ſequi omisêre: ac tum aliam viam perſpexêre. Probè intellexerunt Deum ex aqua terram feciſſe, ita vt aqua & terra vtraque vnum fierent, ac ex aqua terram fecére. Facilè etiam intelligebant, Deum ſpiritum è corpore educere, ac ſpiritum igni purgare: ac ſpiritu per ignem purgato, ſpiritus aſcendit in cœlum, ac corpus deſtruitur, ac etiam mundificatur in materiam claram ac ſubtilem, atque idipſum, iſtamque viam ita ſequuti ſunt, idq; duobus operibus perfecere. Opus quo ſpiritum è corpore educebant, ac mundabant ſpiritum, opus illud ſublimatio dicebatur. Reliqua 2 opera quibus corpus purgabant, horum alterum vocabant Reuerberationem aut Calcinationem, ac alterum Solutionem. Ac cùm vtraq; mundaſſent ab omnibus peccatis eorum igni & aqua, tum opera Dei perſpiciebant, quomodo animã denuò die nouiſſimo infundet ſuo corpori proprio glorificato: ac tùm nullã mutationẽ fore, tam fixum Deus corpus cum ſpiritu faciet: ita vt poſt illam fixationem nunquam à ſe inuicem ſeparari poſſint, ac ſimul manebunt in ſecula.

Sublimatio.

Reuerberatio ſiue calcinatio.

Solutio.

Cum

Cum ista probè intelligerent funditus, etiam facilè intelligebant, si ad perfectionem lapidis sui peruenirent, vt ipsum etiam ad talem glorificationem ac æternitatem perducere possent, ac perfectionem, se Dei opera futura facere debere, si lapidem suum ad talem perfectionẽ perducerent. Atque etiã facilè intellexêre, si lapidem ad talem perfectionem perducerent, vt eodem gradu staret quo res omnes pòst diem nouissimũ, se proiectionem eo nõ posse facere. Nam tùm ad finem peruenisset, ad quem Deus ipsum condidisset. Nam post illud tempus nullæ erit generatio, nec vlla virtus seminaria. Tùm cõsultabant vt ei virtutem seminariam imprimerent. Ac partem vnam vtriusque corporis sumebant Solis ac Lunæ, cuiusq; tantundem subtile effectum, ac vnâ cum corpore glorificato cõglutinarunt, quod mundificatum erat: eamq; compositionem Fermentum dixêre. Tùm porrò Dei opera futura prosequebantur, ac spiritum corpori illi infudêre debita proportione, atque habent ita omnes simul spiritum apud se ac in proprio corpore. Idq; duobus operibus fecêre, quorum alterum Inceratio, alterum Fixatio dicebatur. Ac lapidem perfecêre, & ad virtutem extremam perduxere.

Post hoc seculum nulla erit generatio, nec virtus seminaria.

NVNC

Cap. 111.

Sublimationis cognitionem necessariam esse, & quare.

NVNC te modum sublimationis docere volo, quomodò & quâ ratione, vnusquisque spiritus sublimari debet; & quare; ac per quid quodque sublimandū est. Nam in 3 ordinibus omnibus sublimari debet; atque etiam in Elixire, atque etiam in lapide. Atque ob id necesse est, veram naturam sublimationis nosse. Nam sublimatio fit multifariam. Nam sublimatio est instituenda secundum opus in quo spiritus sublimatus adhibendus est, siue ad 3 ordines, aut Elixir, aut in alia omnia opera, quæ multa sunt, atque ad rubrum ac album, ac potissimùm in lapide. Atque ob id necesse est intelligere sublimationem; quia sublimationes toties mutandæ sunt. Nam secundum quodque opus quod facere velimus, sublimationes alijs, atque alijs modis sunt mutandæ. Ideò necesse est tibi de sublimatione scribam ob rationem iam dictam, &c.

Cap. 112.

Sublimatio Arsenici & Auripigmenti.

SCIES principio sublimationem arsenici & auripigmenti, quorum alterum ad rubrum, alterum ad album. Est etiam rubrum arsenicum aut croceum. Sed simul vnum genus est auripigmenti aut arsenici. Arsenicum enim naturam auripigmenti habet. Ita natura eadem sunt, sed non colore: nam alterum ad album, alterum ad rubrum seruit.

seruit. Atque hi 2 spiritus nimis subtilem spiritum in se habent: ac spiritus solertia separandus est; nam si huius spiritus subtilis quicquam vsquam apud 2 lapides maneret: spiritus operi suam fixationem adimeret: ita vt opus nunquam fixari posset. Atque etiam apud se habent sulphur combustibile, quod opus omne simul combureret ac destrueret, cùm ad ignem adduceretur.

Cap. 113.

Crassæ fæces & sicca terrestritas lapidi adimenda, & quomodo.

AD HÆC 2 isti lapides etiamnum materiam habent quæ itidem iis adimenda est: ea enim etiam opus corrumperet: ea est crassæ eius fæces atque terrestritas. Nam si quid horum in his lapidibus remaneret, aut fæces aut sicca terrestritas, impediret quominus medicina ingredi posset. Quare opus est ad hæc omnia adimenda, vt hi 2 lapides misceantur cum fixa fæce quæ attrahat, quæque etiam spiritus non fiat. Quare debet esse fixa? quia res fixa rem volatilem ægrè à se dimittit, quando cùm ea permista est: quia fæx fixa apud se retinere potest spiritum medium, qui nobis in opere est necessarius, donec subtilis spiritus abierit; antequam spiritus medius à fæcibus sese separet. Quare fæx fixa etiam attrahens aut stiptica esse debet, quia spiritum non nimis

mis altè aſcendere in vaſe ſinet: ſed altiſſimè latam manum ſupra fæces, aut vt maneat ſuper fæces, &c. Ac quare fixa fæx nihil de ſe mittere debet, quia cum ſpiritu medio ſecum non ſubuehet, ſed purus & mundus futurus eſt. Ac vt nihil extraneum in opus adducat. Nam in opere nihil extraneum eſſe poteſt. Præterea fæx frigida & ſicca naturâ eſſe debet, per quam duo iſti lapides erunt ſublimandi. Quare frigida? ad calorem quem ſulphur combuſtibile in ſe habet ita cohibendum, ne in ſublimatione ſpiritum deſtruat, ac à ſpiritu ſe ſeparet. Quare ſicca? Vt fæx ſua ſiccitate, calorem ſulphuris combuſtibilis ita temperet, ac apud ſe retineat, ita vt cum ſpiritu medio nõ ſeparet ſe, nec aſcẽdat ex fæce. Ad hæc opus eſt alto & oblongo vaſe in quo hi duo lapides ſublimentur. Quare alto vaſe? Vt ſubtilis ſpiritus volatilis qui calorem nullũ ferre poteſt, aſcẽdere in ſuperiorem partem illius vaſis longi poſſit, vt frigus ibi reperiat: vt ibi manere poſſit, ad eò melius ſe à ſpiritu medio ſeparandum. Debes etiam duos iſtos lapides admodum puſillo igni ſublimare. Quare igni puſillo? Vt ſubtilis ſpiritus volatilis primùm ex fæcibus volare poſſit vſque in ſuperiorem partem vaſis: antequam ſpiritus medius ex fæcibus exire incipiat.

Cap. 114.

NVNC scies antequam ignem in sublimatione augeas, te alembicum demere debere, ac subtilem spiritum eximere. Idque ob hanc causam, ne cùm vehementem ignem adhibes, spiritus subtilis iterùm decidat: aut cùm omne sublimatum fuerit, ac tùm subtilis spiritus volatilis rursum super fæces decidat, nec super spiritum medium, ac ne iterum inter se permisceantur. Spiritu verò ex alembico sumpto, alembicũ denuò superimpone: ac tùm ignem adde, vt spiritus medius ex fæcibus exire possit. Cùmque iam è fæcibus sublimatum fuerit, exime, ac rursum cum fæcibus tuis permisce, ac fac modis omnibus, vt priùs doctũ est. Istamque sublimationem itera tandiu ac toties, donec nihil amplius de subtili spiritu ascendat. Tùm spiritũ medium per se sublimandum pones, vt videas, an nihil spiritus volatilis sit adiunctum. Ac si quid sit adiunctũ, id identidẽ eximes, ac etiam circumspicies nunquid de sulphure combustibili ac fæcibus remaneat, &c. Ac sublimationem iterabis tandiu, donec reperis nihil amplius ascendere de subtili spiritu volatili, ac nihil relinquat in fundo vasis. Tùm certus es, te spiritum medium mundum ac purum habere, estque paratus vt in opere colloces.

Subtilis spiritus eximẽdus, antequam ignem in sublimatione augeas, & quare.

Ad Mercurium ſublimandum.

Cap. 115.

SVMES Mercurium ac probè mundabis, cum ſale & aceto bene conterens in mortario ligneo, piſtillo ligneo. Ac vbi diu contriueris cum ſale & aceto, Salem à Mercurio ablue aquâ mundâ bulliente, donec aqua pura defluat. Tùm Mercurium ſicca panno lineo mundo. Ac tum denuò ſal mundum recens atque acetum recens adde, & rurſum in mortario ligneo contere 4 aut 5 horas continuè. Tùm denuò aqua munda bulliente ablue, vt priùs. Ac tùm iterùm recens acetum & ſal adhibe, ac contere ad illud vſque tempus, donec Mercurius nullam nigredinem, nec ſordes de ſe mittat, ac Mercurius mundus ac clarus maneat inſtar ſpeculi: tùm ad ſublimandum paratus eſt. Ac tùm ſume in vnam libram Mercurij ſalis communis ℔ 2 ſemel in aqua frigida ſoluti, ac denuò in balneo congelati ad ſpiritus ſuos retinendos. Ac tum in 2 illas libras ſalis prædictas 2 ℥ ſalis armoniaci ſumito toties ſublimati, vt nihil poſt ſe relinquat, ac probè inter ſal contere: ac tùm Mercurium inter ea tere ſiccum ſuper lapide, ita vt Mercurius non videatur. Tùm ſimul ſublimanda pone in vaſe apto, alembico ſuperimpoſito, ac receptaculo ad roſtrũ lutato. Ac initio ignem

Modus ſublimandi Mercurij.

Ignis primùm pusillus adhibendus ad horas 24.

pusillum adde ad horas 24. Deinde adhuc fortiorem adhibe horas 24. Pòst adde ad horas 24 ignem tàm vehementem, vt certus sis omne simul esse sublimatum. Tùm sinas refrigescere. Tùm sublimatum ex alembico sume, ac denuò cum sale communi recenti contere, præparato, vt priùs dictū est, ac denuò sublimandum pone, modis omnibus, vt priùs doctum est. Atque istam sublimationem itera toties semper cum sale recenti præparato, donec Mercurius tam clarus sursum sublimatus fuerit, quam crystallum pellucidum. Tùm satis sublimatum est. Item tùm eundem Mercurium iam sublimatum sumes, ac siccum super lapide conteres in puluerem subtilem. Tùm Mercurium communem pone in vitro lato aut vase lapideo in fornace in qua spiritus calcinantur. Atque ad 6 hebdomadas calorem adhibe tam vehementem, ita vt manum tenere non possis ad interiorem concauitatem fornacis. Ac 6 illis hebdomadis elapsis sponte refrigescere sine: exime, ac sacco inde, eumque in cella humida suspende: ac ei vas vitreum suppone, ac prædictus Mercurius omnis soluetur in aquam claram pellucidam. Item hæc aqua Mercurij omnia metalla soluit, adque extremam perfectionem perducit hoc pacto. Item in ea solue corpus quodcunq;, fæces metallorum statim subsi-

Sublimatio Mercurij toties iterāda, donec Mercurius tam clarus sursum sublimatus fuerit quam crystallum pellucidum.

dunt.

dunt. Nam hæc aqua Mercurij, nihil nisi sui simile soluit, & quicquid naturæ eius non est fundum petere sinit. Ac tùm clarum sensim effundere potes, aut philtrare, ac fæces tollere, ac aquã clarã ollæ vitreæ indere, ac alembico superimposito ac receptaculo rostro addito, humiditatem destillare: ac tùm ignem tuum augere, ac tùm Mercurium sursum in alembicum sublimare, atque ita Mercurium tuum denuò habes, verùm aliquanto factum leuiorem. Ac tùm metallum ex olla exime & in corpus reducito, habesque metallũ tuum clarum, purum & mundum extremè, siue Venus, Saturnus, Iupiter aut Luna sit, &c. Estque hoc tam magnum secretum quam sit in arte vniuersa. Tùm Mercurium ex alembico denuò sume, ac rursum super lapide siccum contere, & iterum in sacco pende, ac denuò soluetur in aquam claram pellucidam. Atque habens tuum Mercurium, cum hac aqua potes omnia metalla simul conglutinare quodcunque sit: ac item omnia metallorum quæ fracta sunt, frusta denuò coniungere, ita vt videri non possit vbi fracta sint: ac eo loco tam fortia sunt quam alibi. Atque etiam plures virtutes reconditas quas hæc aqua in se habet, quas ob certas causas non scribo. Sed magnum secretum in natura est.

Hæc aqua Mercurij nihil nisi sui simile soluit.

Magnum secretum.

Lapis tantummodo ex Sole.

Cap. 116.

Lapis ex solo Sole omnes alios superat.

NVNC tibi describere volo lapidem qui ex solo Sole conficitur: qui lapis omnes lapides superat, qui manibus hominũ confici possunt. Ac tenebis loco secreti, Solem suâ naturâ esse speciem metalli in quo nullæ partes insunt. Simplex est & purum, tamen vnius generis fæx inest, eaq; in eo absc̃odita est. Et quamvis Sol est corpus simplex absq; discretis partibus, tamẽ arte ei color detrahi potest, tam ruber quã albus, sed sine arte id fieri non potest. Quamvis vnam materiam esse assero, tamẽ Sol diuidi potest in 2 partes quæ sibi inuicem contrariæ esse videntur. Sol species est quæ virtute naturę effecta est. Nã Natura in eo ita operata est, ita vt Natura in eo extremas suas vires ostenderit. Imò natura ita in Sole operata est, vt in toto orbe nihil Sole præstantius sit. Sol enim mundus ac purus est, ac Natura tam prope naturam simplicem ipsum perduxit, quam potuit. Ita vt in toto orbe nihil tã prope ad simplex accedat, quam Sol. Nam Sol igne destrui non potest, nec in terra computrescere nec sordescere, nec in aëre corrumpi.

Sol quamvis vna materia sit, tamen in 2 partes diuidi potest, quę sibi contrariæ videntur.

Sol nec igne destrui, nec in terra computrescere, nec in aëre corrumpi potest.

Cap. 117.

Natura nihil fixum nec simplex producit.

SCIES in toto Orbe nihil quod Natura operata est, fixum esse. Sed arte Sol fixus effici

effici poteſt,ac alia plura. Sed naturæ à Deo non eſt conceſſum, vt quid fixum produceret, aut naturam ſimplicem. Fixum enim æternum eſt, id neque iam neque vllo vnquam tempore mutari poteſt in melius aut peius: ſed in æternum permanere debet in ea natura in qua eſt. Cœlum fixum eſt,id in æternum in ſua fixa ſimplici eſſentia permanebit,in qua eſt. Ac poſt diem nouiſſimum Deus omnia quæ condidit fixa efficiet,atque ita in æternum ſicuti ſunt, permanebunt. Itaque Natura nullam rem fixam operatur: retexi quidem poteſt quod natura operata eſt arte, vt in hoc libro docebitur. Scies naturam in Sole ita operatam, vt non poſſit vna pars eius ſurſum ſublimari,ac altera infrà relinqui. Nam in Sole nulla terra eſt. Ea terra quæ in Sole eſt, ita coniuncta eſt cum reliquis 3 elementis, ita vt vnum elementum alterum ſit, omnia munda ſunt, in ijs nulla corruptio,nec contrarietas quæ partes diſiungat. Terra tam ſubtilis eſt, quā ignis, aut aër ſint: ac inter ea nulla eſt corruptio, quæ partes eius diſiungat. Itaque aut ſimul aſcendere aut ſimul infrà manere debent. Quare Sol omnis ſimul aſcendit, aut omnis ſimul infrà in fundo fixus manet. Ita Solem arte totum aſcendere facere poſſumus, aut arte fixare, vt totus in æternum infra maneat,vt nunquam effici poſſit vt aſcendat, ſed

Sol aut omnis ſimul aſcendit, aut omnis ſimul in fundo fixus manet.

in æternum fixus maneat. Ex Sole 4 elementa ſeparare non poſſis, quemadmodum ex reliquis rebus omnibus ſeparantur: quia inter elementa nulla contrarietas eſt, quæ partes eius diſiungat, vt ſuprà oſtenſum eſt, &c.

Cap. 118.

Modus parandi lapidem ex ſolo Sole.

NVNC cum verum lapidem philoſophorum, qui nobiliſſimus ac ſummus lapis eſt conficere vis: ſcies tu qui verum lapidē ex ſolo Sole vis parare, qui verus lapis ſit: quod ſumes puri Solis marcas 2, ac tūdes in tenues laminas, ac fruſta ſecabis magna aut parua provt libet, ac pones in cæmento Regali, ac adde aliquantum ſulphuris ac ſalis armoniaci, ac cæmentabis 24 horas continuè. Exime, ac liquefacito, ac rursùm tunde in laminas tenues, vt priùs faciebas, ac pone denuò cæmentandum, vt prædictum eſt: liquefacito iterum, ac denuò in tenues laminas tunde, ac rurſum cæmentandum pone, modis omnibus, vt antè dictum eſt. Idque minimùm ter aut quater itera, donec certò ſcias Solem tuum mundum ac purum eſſe. Tùm conficito aquam fortem ex ſalnitro, vitriolo, ſale armoniaco. Salnitrum quantitate reliqua duo æquabit .i. ſalnitri 2 partes ſumes, & vitrioli ac ſalis armoniaci ana, ſingulorum partem vnam. Atque ex his aquam fortem confice quemadmo-

admodum secundum artem confici solet. Aut potest aqua illa confici ex vitriolo & salnitro solis, ac pòst in ea Sal armoniacum dissolui. Tùm solue 2 illas marcas Solis in ea aqua forti, quemadmodum Sol solui solet. Simulatque solutus est, aquam communem superfunde ter quatérve destillatam: ac super ignem pone, ac ad semihoram bulliat. Tùm spontè sinas refrigescere, ac per 2 dies stare sinas, ac Sol tuus fundum petet. Effunde aquam desuper sensim, ac rursùm aliam aquam superfunde, ac pone denuò vt bulliat, vt antè dictum est, idque ter aut quater itera, donec certus sis, tuum Solis pulucrem probè ablutum à spiritibus aquæ fortis. Tùm pulucrem tui Solis sicca ad ignem pusillum, aut ad Solem, aut super cineribus calidis. Tùm pulverem tuum in duabus partibus appende, æquali pondere.

Cap. 119.

NVNC scies duo opera tibi peragenda sibi invicem contraria futura: vnam partem pulveris spiritualem efficies ac volatilem: alteram verò partem illius pulveris corpoream ac fixam efficies: atque vtramque partem pulveris subtilé efficies quamque in suo gradu, ita vt nihil subtilius effici possit. Debes vtriusque partis pulveris

Opera 2 sibi invicem contraria agenda.

interius foràs producere, antequam subtilis fiet. Interius eius foràs producendum, vt lapis indè effici possit. Nam in eius parte interiore est species quædam fæcis crassæ, eaque educi nequit, nisi interius foràs producatur. Ac tùm lapis subtilis effici potest, &c.

Cap. 120.

Puluerem primùm spiritualem efficiendũ, ac quomodo.

ITEM opus illud quo puluis spiritualis est efficiendus, primum erit opus quod aggrediemur. Aperiendum quod natura clausit, ac omne retexendum, quod natura fecit aut operata est; ac puluis conficiendus est eo statu, in quo erat, cùm natura in eo operari inciperet. Tùm primùm puluis aut materia parata est ad lapidem conficiendum.

Cap. 121.

Altera parte pulueris quæ corporea ac fixa erit efficienda, quid agendum.

IN altera parte pulueris quæ corporea aut fixa erit efficienda, primum opus est perficere, vbi natura reliquit. Itaque hoc opus rectum est, alterum verò contrarium. Nam in illo opere omne simul retexendum, quod Natura operata est: & in hoc opere incipiendum, vbi Natura reliquit. Quod Natura efficere non poterat, id porrò arte perficiendum est. Natura enim non mouetur vlteriùs ad operandum, quam donec rem perduxerit in eum statum, ad quem Deus secundum voluntatem suam ordinauit, &c. Atq; ita illud nobis incipiendum est vbi natura reliquit, ac adducendum ad perfectionen

atque

atque supremam virtutem. Hoc est, eius exterius intrò perducemus, ac interius foris collocabimus, ac tùm exterioribus ac interioribus fæcibus exuemus, & subtile ac fixũ efficiemus, ita paratum est ad lapidem ex eo conficiendum. Itaque hæc 2 opera sibi inuicem contraria sunt, idque esse debet, si alioqui lapis Philosophorum producetur. Ratio enim hæc est: Sol omnis simul ascendit, aut omnis simul infrà fixus manet. Sol nullam terram relinquit, vt te suprà docui. Itaque hæc 2 contraria opera tibi in lapide facienda sunt: alteram partem spiritualem ac volatilem, alteram verò corpoream ac fixam efficere debes, si alioqui lapidem sis producturus. Ac quicunque alias vias quærit, errabit, ac mentem Sapientũ non capit. Scies Solem non posse separari nisi in duo, .i. in albedinem & rubedinem. Cùm Sol est in sua crassitudine, rubedinem ei arte demere potes; ita vt Sol omninò candidus sit futurus. Cùmque Soli interius foràs inversum est, albedinem ei detrahere potes, ita vt omnino ruber sit mansurus. Nam Sol tincturâ ac colore extrinsecus ruber, intrinsecus verò albus est. Nam Sol interiùs Luna est, ac Luna interiùs Sol. Sed Luna ægra, & infirma ac imperfecta. Ideò lapis ex Luna haud facilè confici potest, qui perfectus sit futurus. De quo nihil hîc scribendum est, nam id

Sol interius Luna est, ac Luna interius Sol.

nos

nos à propoſito abduceret. In hoc enim opere tantummodo de Sole, ac non de Luna ſermo eſt, &c.

Cap. 122.

Opus quomodo auſpicandum.

ITEM nunc te docere volo, quomodo & quâ ratione opus auſpicaberis. Ac principiò aquam fortem conficies ex ſale armoniaco, & ſal nitro ana, ac ſal nitrum in pulverem ſiccum ſiccabis. Tùm probè ſal armoniacum inter pulverem ſalnitri miſce, ita vt benè inter ſe permiſta ſint, ac incorporata alterum in altero. Tùm deſtillanda pone, nec receptaculum ſtrictè ad roſtrum luta, antequam deſtillare incipiat. Nam ſi initio receptaculum ad roſtrum alembici lutas, ſpiritus ſylveſtres ventoſi inſunt materiæ qui receptaculum diſrumperent. Sed cùm aliquantiſper deſtillauit, luta intrepidè ad roſtrum, atque aquam ſecundùm artem deſtilla. Item fac facilè quartarium Colonienſem aquæ cum dimidio: nam multa aqua tibi opus erit. Aquâ cõfectâ vitrum in hunc modum conſtructum ſume, ac ei

vnam partem pulveris tui Solis inde: alteram verò partem ſerva donec te doceam quid ea ſis facturus. Ac Solem tuum ſolve, & in balneo pone, alembico vitro ſuperimpoſito: nec balneum magis accendas, quam vt manum

tuam

tuam in eo ferre possis, ac receptaculum rostro admodum solidè adglutina. Et suprà in alembico erit pusillum foramen, ei infundibulum vitreũ impone, per quod denuò alia aqua fortis infundi possit, cùm opus est. Ac balneum in eo calore retine, quo dictum est antè, die nocteque, cumque vides aquam tuam fortem ad tàm parvam pervenisse quãtitatem, sicut erat cùm solveres in ea Solem: ita sinas sensim destillare diem ac noctem ex balneo. Cumque iterum spissescit, rursum aquam fortem materiæ superfunde, modis omnibus, vt antè dictum. Id ter itera, semper aquam fortem recentem superfundens. Tertiò verò liberè siccum destilla. Tùm sine corpus illud refrigescere, ac receptaculum à rostro tolle, ac cerâ solidè obtura. Alembicum ab olla aufer. Ac tùm sume drachmam aut scrupulum ex olla, materiæ, ac ollæ vitreæ inde, ac aquã communem destillatam superfunde, ac super fornacem colloca in testa cum cineribus, & aqua illa ad semihoram bulliat. Tùm sinas spontè refrigescere: ac stare sinas diem vnam ac noctem, ac pulvis in fundo vasis subsidet. Aquam effundas sensim supernè, ac aquam reliquam super igni tepido evaporabis, ita vt pulvisculus tuus siccus fiat. Cùm verò siccus fuerit, exime, ac laminam argenteam candefacito, ac paululum

tui puluiſculi laminæ candenti ſuperijecto: ac ſedulo vide an pulvis non fumet: ac ſi fumare videris, caue tibi à fumo: fumus enim te enecare poſſet. Tàm ſubtilis eſt fumus Solis cum apertus & ſpiritualis eſt. Ac ſi ita fumet, vt omne ſimul aſcendat à lamina candenti, Sol tuus ſatis apertus eſt, ac ſpiritualis ad ſublimandum. Si verò non fumet, aut parùm, ita vt paululum maneat ſuper lamina candente, Sol nondum ſatis apertus eſt, nec ſatis ſpiritualis ad ſublimandum. Debes iterum alembicum ollæ ſuperimponere, ac receptaculum ad roſtrum lutare, ac rurſum aquam fortem ſuperfunde, modis omnibus, vt antè dictũ eſt; ac denuò deſtilla, ac iterùm proba ſuper lamina argentea candente: cùmque omne ſimul aſcendit, ſatis apertum eſt & ſpirituale ad ſublimandum. Tùm ollam illam vitream ſume cum materia ex olla in magno vitro, ac aquã communem ter quatérve deſtillatam ſuperfunde, vt aquæ illius nihil remaneat, ac pone ſuper fornace in teſta cum cineribus cribratis per horam vnam. Tùm ſinas ſponte refrigeſcere, ac per duos dies, ac 2 noctes quieſcere ſine, ac puluis in fundo ſubſidet. Tùm aquam supernè effunde ſenſim per inclinationem aut per philtrum. Tùm denuò aquam communem recentem deſtillatam pulueri ſuperfunde, moue, ac probè cum aqua

Proba Solis.

qua permiſce, ac ſine denuò ſuper fornace bulliat, vt priùs. Sinas denuò ſponte refrigeſcere, ac rurſum ſubſidere, vt antè dictũ: effunde iterum ſenſim, aut philtra, vt priùs dictum. Ac rurſum aliam aquam recentem prædictam ſuperfunde, ac bulliat, ac facito modis omnibus, vt ſuprà dictum eſt. Atque ſuperfundere, bullire, ac effundere debes, ac denuò quater aut quinquies iterare ſemper aqua communi recenti deſtillata, donec certus ſis, puluerem à ſpiritibus aquæ fortis probè repurgatum eſſe. Tùm puluerem in patera vitrea munda exicca ſuper cineribus tepidis, aut in Sole, ac ſicca tam aridum, vt puluereſcat. Tùm puluis tuus paratus eſt ad ſublimandum, eſtque apertus & ſpiritualis effectus. Atque eſt in tali ſtatu, quali erat cùm Natura in eo operari inciperet: ſed non in eodem gradu. Nam quamvis haberemus materiam ex fodinis, cùm Natura primùm in ea operari inciperet, ex ea lapidem producere non poſſemus. Quamvis materia eo ſtatu ſit, quo erat cùm Natura in ea operari inciperet, non eſt eodem gradu in quo materia tùm erat. Quamvis materia iam aperta ſit ac ſpiritualis effecta: eſt meliore gradu, quam tùm erat, cùm Natura primùm in ea opus ſuum inciperet. Nam materia fuit corpus perfectũ quod percoctum ac perfectũ erat vſq; ad extremã eius perfectionem; ita

ita vt natura nullam vim haberet amplius in ea operãdi. Ac tametsi nos iam denuo resolvimus ac spirituale effecimus quod Natura clauserat: ac natura ita clauserat vt omni igni resisteret, adeò omnibus probis & examinationibus resisteret quæ de eo fieri possent. Et quamvis iã resolutũ sit, habet tamẽ in se omnem perfectionẽ ac potentiã, quam habebat antequã resolutum esset, ac spirituale effectum. Nihil enim amisit, sed plus viriũ acquisivit, quãvis sit spirituale. Ac nisi perfectũ corpus fuisset, in quo nullus esset defectus: quomodo lapidẽ ex eo educere possemus, qui eam potentiã habeat, vt omnia corpora mortua viuificet? ac immunda corpora munda & pura efficiat? ac omnia dura corpora, mollia; ac omnia mollia corpora dura? Fieri nullo modo posset, vt tam efficax lapis produceretur, qui tantam virtutem ac potentiam haberet, vt antè dictum est, ac effectus & eductus esset ex corpore aut alia materia in qua vllus esset defectus. Impossibile est rem bonam ac perfectam educere ex re quæ ipsa mala ac imperfecta sit, quamvis multi homines putent lapidem extrahere ex rebus quæ ipsæ immũdæ & imperfectæ sunt. Quare omnes stulti errant qui operantur in metallis imperfectis, in quibus vllus defectus, aut in vllis materijs alijs: ex ijs extrahere volunt quod in ijs nõ est. Ita intellige, lapidem ex nullis rebus extrahi posse, aut pro-

Impossibile est rem bonã ac perfectam educere ex re quæ ipsa mala ac imperfecta sit.

ducere, præterquã ex omniũ perfectiſſimo corpore aut materia quãDeus in orbe vnquã condidit, aut eſſe ſiuit. Imò materia aut corpus vndè lapis Philoſophorũ producitur tã perfectũ & omnib. numeris abſolutũ, vt eadem materia aut corpus ſui ſimile in Orbe non habeat, inter omnia quæ Deus in orbe eſſe voluit. Imò tã perfectũ ac numeris omnibus abſolutũ eſſe debet, vt eadem materia aut corpus nulla re mundi quæ vnquã fuit, aut eſt, aut futura eſt, deſtrui poſſit, aut aboleri. Sed quò materia magis deſtrui putatur, eò nobilior, potentior, ac ſubtilior fit. Nec aqua, nec ignis, nec terra, nec aër, nec ſulphur, nec antimonium, nec marchaſitæ: nec vlla res quæ in orbe ſit, quæ omnia quæ in rerũ natura ſunt, deſtruunt & abolent, nihil in illud corpus aut materiam quicquã poſſunt: ſed quò magis cum eo permiſcẽtur, eò corpus aut materia nobilior ac fortior evadit: ac eò ad rem ſimplicem proprius accedit. Nam ſexangulus eſt ſimplici propior quam octangulus, ac quadrangulus propior quam ſexãgulus, &c. Igni hoc corpus omnino ſimplex efficeretur, aut alijs fortibus materijs, quæ omnia alia deſtruũt, eæ materiã iſtã facilè ſimplicẽ ac perfectã efficerẽt. Hoc enim corpus aut materia eſt ſimplici ꝓpior, quam vlla alia materia in rerũ natura. Quẽadmodum monangulus rotundo ꝓpior eſt quam

Marchaſita, Plinio Pyrites, lapis ærarius.

id

id quod 10 aut 12 angulos habet: Ita corpus Solis ſimplici proprius eſt, quam vlla res in rerum natura. Non enim plures quam 2 angulos habet. i. Sol non poteſt diuidi in multas partes, quemadmodum omnes reliquæ materiæ poſſunt, aut corpora. Sol in plures partes quam in duas diuidi non poteſt,. i. in rubedinem & albedinem, vt antè doctum eſt. Ac ſi res eò perducta eſſet vt Sol in 2 partes diuidi non poſſet, Sol omninò ſimplex eſſet: ita lapis ex eo extrahi minimè poſſet. Ideò neceſſe eſt, vt Sol in duas partes ſecari poſſit, ad lapidem ex eo extrahendum. Ita pro certo ſcies, ex nulla re alia in rerum natura lapidem Philoſophorum produci poſſe, qui magnam illam potentiam ſit habiturus omnia metalla in Solem & Lunam transferendi, quam qui ex Sole confectus eſt ſolo, abſque vllius alterius additione aut commixtione, quicquid etiam ſit.
Nam quicquid in Orbe eſt, à Sole alienum eſt. Deus enim nihil in toto orbe eſſe ſiuit quod Soli ſimile ſit, aut quod partem cum Sole habeat, aut quod de genere Solis ſit.
Quamvis multi ſtolidi dicant eſſe quaſdam ſpecies minerales, aut genera minerarum quæ de natura ſolis ſint. Mentiuntur, Solem non nouêre. In toto Orbe nihil eſt quod partem cum Sole habeat, ſiue in fodinis, aut extra fodinas. Omnino peregrinum eſt, ac nullam

nullam partem cum Sole habet. Itaq; benè tibi caue vt cum Sole, quando lapidem conficis, omnes res quibus lapidem resolvis ac claudis ab eo separes, vt certus sis nihil peregrinum apud lapidem manere: alioqui errabis ac operam ludes, &c.

Cap. 123.

Ex Luna lapidem Philosophorum educi non posse.

ITAQVE quæras: an igitur ex Luna lapis vllus produci non poteſt? Maximè: ex Luna quidem lapis produci poteſt; atq; ita etiã ex omnibus rebus creatis in Mũdo, ex ijs lapis quidẽ produci poteſt arte, ſed lapis Philoſophorum nõ erit, qui omnia metalla imperfecta in verum Solem ac Lunam transferat, nec qui proiectionem illam infinitã facturus ſit, quæ ob infinitatẽ ꝓiectionis ſcribi non poteſt. Longo tempore ac ingenti labore medicina quidẽ ꝓduceretur ex Luna aut Elixir, quod proiectionem faceret ſuper Venerem probè mundificatã calcinationibus & ablutionibus, ac liquefactionibus: ſed nũquam ex Luna medicina, aut Elixir, aut in ordine quid ſimile producetur, quod proiectionem faciat in metalla cruda, imperfecta, ad extremum adulterinum & fraudulẽtum erit, aut fiet. Sed Venus ita parari poteſt, vt transferatur in veram Lunam medicinâ quæ ex Luna confecta eſt. Ac ſi ex Lunâ medicinam ſis producturus, inprimis &

antè omnia Lunæ omnes ægritudines demere debes. Luna enim ſicuti reliqua metalla omnia, duobus morbis eſt obnoxia, eos tollere debes, ac omnem eius nigredinem. Ac antequam eò pervenias, facilè dimidium tui ponderis amittis. Hoc facto porrò ipſum percoquere debes. Noſti Lunam eſſe crudum, frigidum & humidum corpus non percoctum in mineris: ac ſi ab artifice percoquetur, id eget longo tempore, ac multo ſumptu. Cumque iam Lunæ omnes morbi adempti ſunt, ac deinde percocta eſt, tum primùm Luna parata eſt, ad medicinam ex ea conficiendam, aut Elixir, aut ad convertendam in lapidem. Atque hîc tanti ſumptus faciendi eſſent, in diminutione Lunæ, ac tãtum laboris ac temporis impendendum. Cumq; iam omnino perfectum eſſet ac probũ, ac artifex opus illud ritè paraſſet, ac proiectionem, ac omnium ſubduceret rationẽ, ſumptus, temporis ac laboris, parum lucri reperiret. Ita liquet per rationẽ prædictam, ex nulla re in rerum natura Lapidem Philoſophorum produci poſſe, quã ex Sole: eiuſque rei ſedulò ratio eſt habenda.

Cap. 124.

Regreſſus ad opus.

ITEM nunc denuò ad opus reverti volumus. Sumes ollam vitream 5 aut 6 quartarios continentem, in modum ſequentem factam: ac ex vitro denſo confici ſine, vt cõcuſ-

tussum ferre possit. Ac sine forna cem ad eam construi, ita vt nõ sit latior, quam vt testa in ea stet ritè omnibus partibus fornacis inclusa, ita vt ad latus inter fornacem & testam nullus calor possit transire, sed vt nusquam calor venire possit quam tantummodo infernè; vt eò melius ascendere possit spiritus in sublimatione Solis. Tùm testam cineribus cribratis imple, ac pone vitrum in testa in cineribus altitudine lati digiti, vt vitrum à latere quam fieri possit parum caloris recipiat. Ac tum materiam tuam aut pulverem tuum ei inde: ac tũ magnum ac latum alembicũ superimpone, ac solidè luto operi: ita vt certus sis nullos spiritus lutum penetrare posse. Sunt enim adeò subtiles spiritus, vt tibi scribi non posset. Nã si spiritus penetrarent, tuque aërem reciperes, moriendum tibi esset. Ac luta ingens receptaculum ad rostrum alembici: ac lutũ illud vbiq; probè sinas siccescere. Tùm ignem fornaci subijce, primùm ignem admodũ pusillum: ac aliquoties per gradus ignem auge, donec materia tua sursũ sublimare incipiat: quod igni pusillo fiet. Cumque materiam ascendere vides, sedulò adverte, vt ignem eodem statu retineas, vt admodum leniter sublimet: quod facilè fiet. Nã materia sublimatur ac ascendit igni admodum pusillo.

Fornax quo modo struẽda.

Cùmque iam non æqualiter ſublimat, quod oculis facilè ipſe cernes: ignem paululum augere poteris, provt res poſtulat. Cùmque non ampliùs ſurſum ſublimat, ignem tuum ita adauge, vt fundus vitri candeat: ac ſi ne tùm quidem quicquam ampliùs aſcendere videas, ſinas refrigeſcere, ac deme, ac ex alembico exime: ac materia tua aſcendit tam candida quam nix, ac lucida in morem vitri, atq; interius tuæ materiæ iam foràs productum eſt, idque eſt albedo eius: idq; quod foris fuerat iam intrò perductũ eſt: infrà in olla vitrea invenies paululum pulveris cinericij, qui in interioribus partibus latuit, eſtq; nihil aliud quam fæx, eſtq; tam puſillum vt ponderari non poſſit: id verò tolle, nihil valet, nihil eſt præter fæcem: ritè perquiſitum fuit, ſed nihil præter fæcem in eo repertũ fuit. Tùm denuò id quod ſublimatum eſt, ollæ inde, ac fac iterùm vt priùs, modis omnibus vt antè feciſti, ad ſurſum ſublimandum, &c.

Cumque denuò ſurſum ſublimatum eſt, rurſum exime ex alembico, ac ſi quid infrà in fundo reperis ollæ vitreæ, aufer: ſed exiſtimo te nihil amplius reperturum. Pone iterum ſublimandum modis omnibus, vt ſuprà. Iſtam ſublimationem itera toties, donec materia tua tam clara & pellucida eſt quam cryſtallus; Ac albedo eius omnem albedinem in Orbe ſuperat. Tùm ſatis ſublima-

mnatum eſt. Ac quò ſæpius ſurſum ſublimas, eò facilius igni puſillo aſcendit, ac eò materia ſpiritualior ac ſubtilior fit: ac quò ſpiritualius ac ſubtilius efficis, eò proiectio eius pòſt maior eſt futura. Nam in ſublimatione ac poſt in deſtillatione, ſæpè ſurſum ſublimando, ac poſt ſæpè deſtillando: eo ipſi multiplicationem addis. In quaque enim ſublimatione centum in proiectione lucrifacis. Quare potes lapidem tuum tam ſubtilem reddere ſæpè deſtillando, ita vt vitro continere nõ poſſis, id penetraret quamvis pedis menſuram ſpiſſum eſſet. In lapide nulla eſt multiplicatio alia, quam vt frequéter ſublimando ſubtilem efficias: ac poſt ſæpè deſtilles: ad lapidem ſubtilem efficiendum frequéter ſurſum ſublimando, ac poſt ſæpè deſtillando ad lapidem ſubtilem efficiendum. Nulla multiplicatio alia reperitur, quam eo pacto multiplicare & ſubtile efficere. Et qui alias vias quærit, aut aliter putat, is artem non intelligit. Porrò cùm materiam hoc pacto ſurſum ſublimaſti, eam calcinandam ponere debes, in hunc modum ſequentem.

Quę ſit multiplicatio in lapide.

Cap. 125.

SVMES materiam ſublimatam, ac eam impalpabiliter pulveriſabis ſuper marmore. Tùm pateram vitream habe fundo plano, ex vitro bono quod ignem ferre poſ-

Modus materiam iam dictam calcinandi.

ſit: ei tuam materiam inde, ac latè ponas ſuper fundo vitri, ac obline penna aut pede leporino: ac pone pateram cum lapidis materia, in fornace ſecreta, in qua ſpiritus calcinantur: ac operculum interius quod teſtæ quadrat ſuperimpone: ac luto bono firmiter obtura, quod ab igni non ſcindatur nec rumpatur, ac benè ſicceſcere ſine. Tùm alterum illud operculũ ſuper hoc impone quod fornaci quadrat, ac id ipſum etiam firmiter luta, ac ſine ſicceſcere. Cùmque ſiccum fuerit, impone operculũ illud quod oræ fornacis quadrat, quod reliqua omnia opercula operiat: idq; etiam firmiter luta, ac ſine ſicceſcere. Cumq; ſatis ſiccum eſt: ignem fornaci ſubijce, primùm ignẽ tepidũ ad 6 horas continuè: quibus exactis ignẽ tuũ auge adhuc ad horas 6: quibus exactis ignẽ tuũ etiãnùm auge ad horas 6: quibus finitis ignẽ tuũ tam fortiter auge, vt manũ tuam ingeras per foramen illud quadratũ quod in fornace eſt ad latus, atq; extremũ digiti madefacias, ac tãgas vas in fornace pẽdens ſi ſtrideat ac ſonet: perinde ac ſi lapis admodũ ferveat, ac ſuper ipſum ſputũ iacias, iſq; ſtrideret: ita hoc vas ſtridere debet quod in fornace pendet: cùm humor inſpergitur: in tali calore diẽ ac noctem retineri debet. Bacillum verò tenuem tibi parabis, ac ad extremũ eius panniculum lineum alligabis ſextuplũ aut ſeptuplum, &

ipſum

ipſum firmiter circum cõſues, ac extremum in aqua tinges ac humectabis, ac lapidẽ ex foramine quadrato tolles quod in medio fornacis eſt, ac per id bacillũ illud ingeres vſq; ad vas extremitate humida: ac ſedulò attendes an vas ſtrideat, ac ſi emittat ſtridorem, cùm bacillũ vas attingit: tum ſat rectè eſt: ac ſi non ſtrideat clarè aut fortiter, perinde ac ſi frigidam ſuper lapidem ſtilles: ignem ita adauge, donec ad eum modũ ſtrideat. Atq; ita die nocteq; retinere debes in eo calore. Ac ſæpè inter diem ac noctẽ bacillo illo humido probare poteris, per foramen illud in medio fornacis, num ignis tuus commodè calidus ſit: ſed vbi probaris, lapidẽ denuò foramini quadrato quòd eſt in medio fornacis, ſemper ingere. Ac in tali calore id retinere debes 40 dies ac noctes continuè: quibus exactis, ſponte 3 aut 4 dies refrigeſcere ſine. Tùm exime, ac materiam lapidis probè calcinatam reperis, ac præparatam ad ſolvendum in aquam claram, in aëre frigido ac humido. Ac per calidam ſiccitatem lapis tuus denuò congelabit. Ac neceſſe eſt, vt materia lapidis eam naturã in calcinatione acquirat. Nam materia lapidis cõverti nõ poſſet in aquã ſimplicẽ, niſi eam naturã haberet vt in aëre frigido & humido ſolveretur, ac in calida ſiccitate congelaretur; materia lapidis eò reduci nõ poſſet, vt poſt deſtillaretur.

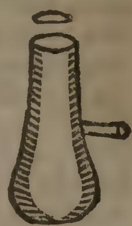
Ac materia lapidis destillari debet, si alioqui subtilis efficietur. Ac nisi subtilis esset, nullam proiectionem faceret. Ita materia lapidis sæpius mutanda est ex vna natura in aliam, ita vt in frigida humiditate solvatur, ac in calida siccitate congeletur. Ita arte ex vnâ naturâ in aliam ducendus est, donec materia tam sæpè ac toties ex vna natura in aliam sit perducta, vt ei omnia sint adhibita, quæ in eius regimine sunt adhibenda. Ac denique perducetur ad tam perfectam naturam, ita vt post nullo vnquam tempore deduci possit ex perfecta illa natura in peiorem aut meliorem. Sed in æternum in perfecta natura permanebit, &c.

Cap. 126.

Materia calcinata in aqua communi destillata soluenda; aut super mensam spargenda, &c.

NVNC materiam lapidis calcinatam sume, ac in aqua communi destillata solve: aut si materiam spargeres super mensam vitream, aut marmor: ac in cella frigida ac humida poneres, ac vitrum sub lapide poneres: ac lapidem paululùm inclinares, ita vt solutum in vas stillare posset: materia lapidis 8 aut 10 diebus facilè in aquam claram solveretur, ita vt nihil remaneret. Sed hic modus non est probandus, ob pulverem ac alias sordes surgentes in eo, atque etiam ex aëre provenientes: atque etiam humiditas quæ ex cella in materiam lapidis attrahitur,

hitur, quæ vt ſoluatur , efficit, ea itidem munda non eſt,&c.Itaq; ad materiam lapidis puram ac mundam ſeruādam,materiam lapidis receptaculo indes in hunc modum fabricato , atque os receptaculi leuiga ſuper lapide, ac etiam vitrū pu- ſillum ſuper leuiga quod ori receptaculi quadret,quod firmiter ſuper os receptaculi lutare poſſis ; cum tibi lubebit.

Ac materia lapidis in vitro exiſtente,aquam communem habe toties iterum iterumque deſtillatam, vt nihil remaneat poſt deſtillationem: ac interdum paululum illius aquæ ſuper materiam lapidis funde, ac perpuſillo aquæ ſoluetur ob ſubtilitaté. Subtilis enim materia multò facilius ſoluitur ac minore quantitate humiditatis,quam craſſa ac grauis materia , quæ craſſa & immunda eſt. Ac cum materia ſoluta eſt, materiam lapidis in aquam ſimplicem redegiſti , ac talis eſſe debet, ſi alioqui lapis ad perfectionem peruenire poſſit,& ad ſupremam virtutem,ac ſine vlla peregrina corroſiuitate addita. Ac iam materiam lapidis ad eſſentiam illam perduxiſti. Item materiâ tua lapidis hoc modo ſolutâ in aquam communem ſimplicem,ſume receptaculum cum materia reſoluta, ac fornaci ſuperimpone , in teſta cum cineri-

bus,

bus, ac vitrum illud pusillum firmiter super os receptaculi luta, ac ignem fornaci subijce, ac aquam illam communem rursum destilla, donec materia tua iterum sicca sit: ac tùm receptaculum à fornace remoue, ac in balneo pone, ac vitrum pusillum ab ore remoue: ac tum acetum forte ex vino confectum habe, multis vicibus destillatum, saltem vt nihil remaneat. Tùm tantum aceti illius destillati super materiam lapidis funde, vt materia lapidis verè soluatur. Cùmque omne solutum fuerit, pusillum illud vitrum denuò super os vitri luta, ac rursum acetum destilla calore tepido. Cùmque iterum siccum fuerit, denuò aliud acetum recens materiæ lapidis superfunde, donec iterum in aquam claram soluatur. Luto iterũ obtura, iterumq; destilla, donec siccum sit. Id verò superfundere, ac materiam lapidis identidem soluere, ac tùm denuò destillare, facito tam frequẽter, donec materia lapidis amplius cõgelare nolit, sed cõsistat in morẽ insignis olei albi: albedo enim eius foris, ac rubedo in interioribus eius est, &c. Ita materia lapidis sæpè ac multis vicibus mutari debet, nunc terra, nunc spiritus, nunc calx, nunc aqua, nunc oleum esse debet: ac sæpè ex vna natura in aliã transferenda est. Nam nisi initio resoluta & aperta fuisset, quomodo eam sublimare potuisses; ac nisi calcinasses,

ſes, quomodo in aquam ſimplicem ſoluere? Ac niſi iam materiam lapidis in oleum conuertiſſes, quomodo deſtillare ac ſubtilẽ efficere poſſes? vt potentiam acquireret omnia metalla in Solem ac Lunam transferendi? Quare materia toties cõuerti ex vna natura in aliam debet, ad omnia facienda quæ in regimine eius ſunt, ad eam ad perfectionem perducendam. Quare Sapientes lapidi multa nomina indidere; poſtquam materiam lapidis reſoluiſſent ac ſpiritualem effeciſſent, dixêre materiam eſſe rem vilem. Cùmq; ipſam ſublimaſſent, Serpentem vocarunt ac beſtiam venenatam. Cùmque eandem calcinaſſent, dixére eſſe ſal, & huiuſcemodi. Et cum ſoluiſſent vocarunt aquam, ac in omnibus locis reperiri dixére. Cùmque ad oleum perduxiſſent, materiam rem viſcoſam dixére, ac paſſim vænalem. Cùm verò congelaſſent terram nuncuparunt, ac eam tam pauperes quam diuites habere dixére. Cùmque ei albedinem exuiſſent, lac virginum, ac album quid dixére. Ac cùm rubedinem eius ſurſum ſublimaſſent, ignem dixêre, ac rubrum quid. Atque hoc pacto provt materia lapidis conuerſa erat in peculiarem naturam, nomen illi indidêre, donec ad finem perductus eſſet.

Materia res vilis.

Serpens ac venenata beſtia.

Aqua.

Res viſcosa ac paſſim vænalis.

Terra.

Lac virginum, ac album quid.

Ignis, ac rubrum quid.

Mate-

Cap. 127.

Quid materia sit agendũ cùm iam congelari abnuit, ac consistit in morem clari albi olei.

MATERIA igitur lapidis ita se habente, ac iam ampliùs congelari abnuente, ac consistente in morem clari albi olei: vitrum tuum è balneo sume, ac super fornacem pone in testa cum cineribus: ac luta receptaculum ad rostrum vitri admodum strictè, atque vitrum pusillum super os vitri luta. Ac receptaculum quod ad rostrum vitri est, etiam rostrum in ventre habebit: quemadmodum vitrum cui materia lapidis inest, habet: ac rostrum receptaculi ad eius extremum probè obtura, ne quis aër per id espiret. Non iam amplius alembicis destillare poteris, verũ omnes destillationes quæ iam fiunt, per magna receptacula rostra in ventre habentia fieri debent, ne vltrò citroque sæpius sit transfundẽdum. Sed cum ex vno vitro in aliud deductum est, vitrum illud ex cineribus sumetur, ac vitrum illud ponetur in eo in quod deductum est, super fornace in testa cum cineribus, ac luta rotundum illud vitrum super os: atque alterum illud vitrum rostro appone: ac extremum rostri luto obtura, ac luta firmiter iuxta rostrũ quod adiunctum est vitro, super fornace stanti. Omnino in huiusmodi receptaculis vitreis destillandum est, quibus rostrum in ventre additum est, vt tantummodo ex vno vitro in aliud depromere opus sit, ita materiam sæ-

pius

pius transfundere non eſt neceſſe. Ac cùm lutum probè ſiccum eſt, ignem fornaci ſubijce, primùm puſillum, ac paulatim ignem tuum auge paululum per gradus: ac videbis aſcendere ſpiritum candidiſſimũ, ac tranſibit, ac in receptaculum deſtillabit. Quo viſo ignem in eo calore retine, donec nõ amplius deſtillare videas. Tùm etiamnùm ignem inſigniter auge, ac ſedulo circumſpice an nulli albi ſpiritus aſcendant, ac cùm nõ ampliùs per roſtrum vitri ſtillat, ſpontè ſinas refrigeſcere, & receptaculo dempto id ſolide obtura: habeſque ibi ſpiritum album ab oleo rubro ſeparatum: ac materiam diuiſam in 2 partes. Nunc quamque partem per ſe deſtillabis ad ſubtilem efficiendam. Nam multis vicibus deſtillando, vtramq; partem lapidis, partem albam ac rubram tàm ſubtilem reddes, vt proiectio eius infinita ſit futura. Nam hæc deſtillatio vtriuſque partis lapidis, multiplicatio eius eſt. Lapide enim perfecto nulla in eo multiplicatio. Nam lapide ad ſummam eius virtutem perducto, nulla mutatio in eo eſt. Poſtquam lapis perfectus eſt, manere in eo ſtatu debet nunc, & in ſecula. Pòſt perfectionem nec in melius nec in peius mutari poteſt, ſed in æternum Rex permanebit. Quare ſi quis verum lapidem Philoſophorum parauit, nulla pòſt ſequitur multiplicatio, vbicunque poſt perfectio-

Vbicunq; poſt perfectionem

fectio-

Sequitur multiplicatio, lapis Philosophicus non est.

fectionem multiplicatio sequitur, lapis Philosophorũ non est, nec verus lapis est: Medicina esse potest, aut alius, cuiusmodi multi sunt quibus proiectio fit; verũ lapis Philosophorum non est, de quo hic nobis sermo est. Cùm prædictus lapis perfectus est ac paratus, in æternũ in eo statu permanere debet. Ita nunc destillatione multiplicationẽ eius facere debes, sæpe multisque vicibus vltrò citroq; destillando quodq; per se. Spiritum album per se, ac oleum rubrũ per se, quodque super fornace peculiari, ac tum subtile efficere ac tam spirituale, vt proiectio eius sine fine sit futura: eaq; lapidis multiplicatio erit. Quare mentem meam funditus intellige.

Cap. 128.

Quid vtrâque parte lapidis agendum.

NVNC ambas partes lapidis destillabis quamq; super fornace peculiari. Ambas simul in opere pones. Pars candida, igni pusillo facilè ascendit. Sed pars rubra ignem vehementem habere opus habet, si ascendet ac destillabit: verum vbi ter quatérve destillatum fuerit, paulatim facilius destillabit calore pusillo. Nam quò sæpius destillata fuerit, eò spiritualior ac subtilior fit, ita vt ad extremum destillet igni pusillo. Ac tibi cauere debes. Cùm igni pusillo destillat, materia admodum tenuis & subtilis erit, ac tùm materiam tàm frequenter vltro citroq; destillabis,

labis, vt materia ſpiſſeſceret, ac iterum in deſtillando tarda fieret. Ac ſi tùm adhuc eam deſtillare perſeuerares vltrò citroq;, materia tua tàm alba quàm rubra, iterùm ſpiſſeſceret: ac ad extremum rurſum indureſceret, ac ſi tùm ignem fortem adhiberes, tua materia liqueſceret, antequam volaret: ac liqueſcens volaret, ac maxima eius pars vitrũ penetraret præ magna eius ſubtilitate: ac ita maximã partẽ materiæ tuæ amitteres. Quare circumſpectus eſto in vtrâque materiâ lapidis, tam in vnâ quã in alterâ: nam in vtrâq; contingeret materiâ. Quare cùm vides materiam tuam igni puſillo deſtillare, ac materiam tua admodũ tenuem ac ſubtilem eſſe: ac poſteà cernis materiã tuam aliquãtò denſiorem fieri: ac ignem aliquanto vehementiorem debere facere: deſine. Materia tua tam ſubtilis eſt, quam eam efficere potes. Nam ſi porrò deſtillare pergeres pòſt etiamnum octies aut decies, partem tuæ materiæ amitteres, vt priùs dictum eſt. Remoue ab igni ac quamque vitro peculiari inde, ac obtura ſtrictè, ac ſepone donec ego te doceam quid eâ ſis facturus. Nunc partem vnam pulueris Solis tui paraſti ac ſpiritualem effeciſti, ad lapidem ex eo efficiẽdum. Nunc alteram partẽ ſumes pulueris tui Solis quam tibi ſeruare iubebam, quum alteram cum altera ponderaſſes, &c.

ITEM

Cap. 129.

Quid agendũ alterâ illâ parte solis corporeâ ac fixâ efficiendâ.

ITEM nunc alteram illam partem sumes pulueris tui Solis, quam tibi seruare iubebam, quam corpoream efficeres ac fixam: eamq; sume ac reuerberandam in fornace reuerberatoria pone: ac ibi retine die noctéque semper flammam circumvolanté materiam, vt flamma ac candor non extinguatur, donec puluis tuus intumeat, vt spongia. Tùm ignem sua sponte refrigescere sine. Tùm exime, ac cõtere materiam super marmore cum aceto ex vino destillato, ac probè rectificato in balneo: ac vbi impalpabiliter contrita fuerit, magno receptaculo vitreo inde, ac in calido balneo pone: ac bonam partem aceti ex vino destillati superfunde: ac moue, ac contritam materiam lapidis probè cum aceto permisce: ac benè vitrum inter manus tuas agita 3 quatérve: ac materiam benè cum aceto permisce: ac identidé in balneo calido repone. Ac materia lapidis sensim soluetur. Denique post quatuor aut quinq; dies, sine balneũ spontè refrigescere, ac benè in fundo vasis subsidere sine. Tùm vitrum mundum habe, ac ei sensim desuper infunde de materia quod solutum fuerit, ac firmiter operi. Tùm denuò materiæ tuæ lapidis acetum recens superfunde, ac moue, & materiam probè cum aceto permisce: ac denuò pone in balneo calido, ac fac modis

omni-

omnibus, vt ſuprà. Ac rurſum effunde ſenſim quod ſolutũ, priori addens. Ac illud infundere ac effundere iterabitur, donec materia ſimul omnis ſoluta eſt, ita vt nihil remaneat. Tùm id quod ſolutum eſt ſimul omne ſume, ac pone ſuper fornace in teſtâ cũ cineribus, ac igni tepido coagula tam ſiccũ, vt pulvereſcat. Tùm materiam ex olla vitrea ſume, ac rurſum reverberandam pone, donec materia intumeſcat, idque octiduo aut minori temporis ſpatio fiet. Tùm ſponte refrigeſcere ſine; exime, ac materiam ſuper lapide marmoreo cõtere, cum bono aceto deſtillato: ac denuò materiam ſolvendam pone in balneo tepido cum aceto deſtillato, modis omnibus, vt priùs faciebas. Cumque iam omne ſimul ſolutum fuerit, cõgela denuò vt priùs; pone iterum reverberandum; vt antè, donec materia lapidis iterùm intumeſcat, idq; triduo aut quatriduo ad ſummũ fiet. Ac ne tam vehementem ignẽ aut flammam adhibe, vt materia tua liqueſcat. Cumque inflatum eſt, ſine denuò frigefieri; exime, ac rurſum ſuper lapide cũ aceto deſtillato contere: pone denuò ſolvendum, vt priùs, ac ſtatim ſolvetur: congela iterùm, ac rurſum reverberandum pone, donec infletur; ſine frigefieri, ac exime, ac ſuper lapide cum aqua communi deſtillata contere: ac ſolvendum pone in aqua communi deſtil-

lata. Ac materia lapidis facilè ſolvetur in clara aqua communi. Et tùm materiã lapidis redegiſti in aquam ſimplicem, abſque vlla corroſivitate addita: ac ſolvitur in humiditate frigida: & congelat in calida ſiccitate: atque ita materia lapidis eſſe debet. Cùm materia lapidis in aquam communem ſolvitur, tùm exterius intus poſitum eſt, & interius foris. i. rubedo eius nunc intus eſt, ac albedo foris eſt. Cumq; materia hoc pacto in aquam ſimplicem ſoluta eſt, pone in olla vitrea in fornace, in teſta cum cineribus congelandam, donec humiditas abierit, ita vt pellicula ſuper eam venire incipiat. Tùm ſine frigeſieri, ac à fornace depone: aut vitrũ ſuper fornacem diem vnum ac noctem ſine: aut prę̨ſtaret vt in cella frigida poneres, lapillabit quaſi ſalnitrum, alumen, aut mel arũdinis eſſet, album ac clarum, in morem nivis, pellucidum ac durum. Sume id quod in lapillos excrevit, ac rurſum ſuper fornacem pone, ac iterùm humiditatem evapôra, donec iterum pellicula ſuperveniat. Tùm iterum in cella pone, ac rursùm lapillare ſine, ac ſume quod lapillatũ eſt, idq; itera donec omnis materia tua lapidis omnis ſimul lapillata fuerit. Tùm ſume ſimul omne quod lapillatum fuerit: ac omne ſimul pateræ inde, ac cineribus calidis impone ſuper fornace: ac continuo rursùm aqua fiet, ſimulatq; calere incipit, ac iterum evapôra in pulverem

ſiccum, ac pulverem albũ habes. Pone pulveré in fornace reverberatoria, ac igné adde vt pulvis verè ruber fiat, vt candeat orationis vnius, aut duarũ, aut triũ ad ſummũ ſpatio. Sine ſponte frigefieri, tùm exime, ac ſicca in olla vitrea, ac aquã cõmunem ſuperfunde, ac facilè ſolvetur etiamſi in balneo non ponas: ſinas tantũmodo diem vnũ ac noctem ſtare, ac in aquam claram ſolvetur: ſinas quieſcere puſillã fæcé ponet, eaq; fæx eius interior eſt, eam materia de ſe nõ mittit, antequã interius eius foràs inverſum eſt. Fæcé aufer, proiſus invtilis eſt: ſatis enim ꝓbatum eſt, nihil præter fæcem eſſe. Tolle etiã quicquid infra in quaq; ſolutione reperis, nihil enim itidem præter fæces eſt. Tam arctè cavere non potes in opere, inter candefaciendum, in fornace reverberatoria, ac in ſolvendo & congelando, quin ſemper pulvis incidat: ac vbi tùm ſolutum fuerit per philtrum deſtilla, ac rurſum aquã recentem deſtillatam ſuper fæces funde, ac fæces probè cum aqua permiſce, ac ſine denuò ſubſidere: rurſum deſtilla per philtrum: iterùm aquã recentem ſuperfunde; moue ac ſine ſubſidere, deſtilla per philtrũ, ac fæces ablue. Nam ſemper aliquid de materia lapidis apud fæces manet, ac nequid de materia amittas, fæces toties aqua communi deſtillata laua; donec certus ſis nihil de materia Lapidis in fæcibus ſupereſſe.

Aquas verò omnes quibus fæces lauisti cõfunde, ac cõgela cum eo quod primum è fæcibus deducebas. Et cùm congelatum est, denuò vt cãdefiat, pone in fornace reverberatoria, vti dictum est priùs, 3 aut 4 orationum dominicarum spatio. Tùm sinas spontè refrigescere; exime, ac solve iterum, vt priùs: sine residere, destilla per philtrum: Laua fæces, vt priùs. Id verò solvere, ac congelare, ac iterùm candefacere itera quoties libet. Nam istud solvere ac denuo congelare, materiam lapidis tam subtilem efficit, ita vt ad extremum vitrum tuum penetraret, si ad 3 aut 4 dies solutam stare sineres in vitro, ac in quaque solutione lucrifacis. Ita 16 aut 17 solvere potes, ac tùm denuò congelare, ac tùm iterùm candefacere: ac sæpius facere author tibi non fuerim. Timẽdum enim esset, ne materia lapidis præ subtilitate ollam tuam vitream penetraret in congelatione. Hoc facto, sume pulverem, ac in pyxide vitrea serva. Paratus enim est ad spiritus cum eo permiscendos ac vniendos.

Puluis paratus ad spiritus cũ eo permiscendos, & vniendos.

Cap. 130.

NVNC te vtramque materiam præparare docui ad lapidem conficiendum, vnam partem spiritualem ac subtilem: alteram corporeã ac fixam: quia Sol nullã terrã relinquit, vt antè in opere doctum est: quiq; aliter operatur, ac alias vias quærit ad verum lapi-

lapidem Philoſophorum conficiendum, errabit ac fruſtrà ſudabit: nec intelligit ſemetipſe nec mentem Philoſophorum. Ex Sole multiplex medicina confici poteſt qua proiectio fit, in qua multum vtilitatis, ac lucri ſit: Verum lapidem cõficere, magnum illud opus Philoſophorum, hoc modo inſtitui debet, ac non aliter. Ex Sole quidem oleum confici poſſet ita præparato corporaliter ac fixo, ac tum calcinandus poni ad dies 40 in fornace in qua ſpiritus calcinãtur: ac ſi tùm eximeretur ac in aceto deſtillato ſolveretur, ac denuò cõgelaretur; idq; toties iteraretur, donec materia cõſiſteret in oleum candidũ ac ſplendens: Ac ſi tum lamina Veneris candefieret, ac de oleo illo ei inſpergeretur oleũ ſepararet, ac penetraret per eam, quemadmodum oleum corium ſiccum penetrat: ac laminam Veneris omninò Lunam fixam efficeret, quam longè ſeſe oleum ſparſiſſet. Ac ſi oleum ſuper Mercuriũ ſtillaretur calefactum, in Lunam fixam ipſum conuerteret: ac ſimiliter Iouem, Saturnum, &c. cum ſuper ea ſtillaretur cum liquefacta ſtarent. Ac ſi oleum inderetur vitreo vaſi ad eam rem cocto, ita vt ex vitro forti conflatum eſſet, ac poneretur in digeſtione, in calore ſicco temperato: ſi oleum illud tandiu in eo haberetur: tandem in oleum rubrum converteretur, interius eius denique foràs educeretur,

 atque

atq; exterius intrò longa digeſtione: ac tùm omnia metalla in verum Solem transferret, vt priùs in Lunam fixam transferebat: Sed Lapis non eſſet, oleum fixum Solis foret, & medicina quædam ac Elixir. Verùm ad lapidem conficiendum, Sol in 2 partes dividendus eſt, ac vna pars ſpiritualis ac ſubtilis eſt efficienda; ac altera corporea & fixa, ac ſubtilis vti antè dictum eſt: ac tum duo illa cõtraria coniungenda, vt doceberis. Quamvis nunc ſibi invicem contraria ſint, tamen ex re vnâ & ex vna materiâ confecta ſunt: ac nunc rurſum in rem vnam coibunt, ac vna materia fient: ac deinceps vna materia in æternum permanebunt: ita vt neque iam, neque vllo vnquam tempore ſeparentur: ac ſint res abſolutiſſima & perfectiſſima quæ vnquam in terris fuit, aut vllo temporè futura eſt. Ac perpende, ac probè opus circũſpice: in hunc modum fieri debet ad lapidem conficiendum, nec in alium modũ. Poteſt quidem lapis cõfici, quo proiectio fieri poteſt, ſed lapis Philoſophorum non eſt, de quo Philoſophi loquuntur, &c. Nunc denuò ad opus redire volumus, vt duas iſtas materias contrarias rursùm coniungamus, & rursùm in corpus perfectum reducamus, quod priùs non fuerant, quamvis antè vna materia, ac vnum corpus eſſet, tamen perfectum non erat. Nam ſi corpus perfectum

fuiſ-

fuiſſet, non potuiſſet corpus illud in 2 naturas redigi, vt ſuprà doctum eſt. Ita priùs perfectum corpus non erat, nec materia: ei enim ineſt albedo & rubedo, quæ à ſe invicẽ arte ſeparari poſſunt. Sed iam poſt coniunctionem iſtam quam nunc docebimus, fiet omninò vna materia, unus color, & vnum corpus: ita vt nunquam in vllas partes à ſe invicem ſeparari poſſit. Tum dici poteſt: Eſt materia vna, color vnus; eſt res corpuſq; tale, vt in hoc mundo inferiori ei ſimile non ſit reperire. Eſt enim omnino rotundum inſtar circuli, nec angulos nec extremitates habet: eſt prorſus rotundum, ac ſimplex, vt cœlum invincibile. Poteſt calentem refrigerare; frigẽtem calefacere; humidum ſiccare; ſiccum humectare: tamen in ſe nec calidũ, nec frigidũ, nec humidum, nec ſiccũ eſt. Nihilominus cuiq; rei ſuppeditat quo illi opus eſt, hoc fit, quia pfectũ eſt ac ſimplex: tamẽ 4 elementa perfectè inſunt, ſed ſibi invicem contraria nõ ſunt; vnũ corpus ſunt, vna materia, vnus color, vnũ corpus ſimplex, quod in partes ſeparari nequit. Idcircò cœlũ omnia neceſſaria ſuppeditãdi potẽtiã habet. Pari modo ſe res habet cũ noſtro lapide cùm perfectus eſt, & ad vnũ corpus, ac ad vnũ colorem, &ad vnã materiã perductus eſt, etiã calidũ refrigerabit, &c. ac immũdũ mundabit, ac cuiq; quo opus habet, ſuppeditare valet;

Confert lapidẽ cum cœlo.

Itaque nunc 2 istas res contrarias coniungamus, vt virtutem prædictam habeant.

Cap. 131.

NVNC corpus tuum præparatum accipe, ac lapidi valdè mũdo ac claro impone: ac tùm sume vitrum in quo alba tua materia lapidis inest, aut tuum lac virginis, vt nominare placet, ac idipsum imbibe conterendo super lapide in corpore suo propriò. Tùm ipsum vitro inde: ac vas admodum solidè luto obtura, ac sine lutum probè siccescere, ac fornaci fixatoriæ impone, ac ignẽ admodum tepidum adde, vt Sol in Martio splendet, ac die nocteq; in hoc calore retine, donec materiam tuam nigrescere videas instar picis, etiamnùm magis. Tùm ignem tuum exiguum gradum auge, ac non multum: ita vt paulò calidior esse quam antè percipiatur. Ac retine ignem in eo calore, donec videbis alium colorem qui subrufè cinericius est, quasi essent cineres. Tùm ignem tuum etiamnùm paululum auge, ac non nimium, ita vt Sol in Aprili splendet, atq; ignem in eo calore retine donec subviridem colorem cernes, qualis est color plumæ psittaci. Tùm adhuc ignem paululum auge, donec videbis colorẽ, qualis cauda Pauonis, quæ centum colores habet. Tum ignem tuum auge eo calore, qualis est Solis in Iunio, nec maiore. Et ignem istum non augebis, donec per-

perfectam albedinem videris, ac lapidem album perfectum esse. Ac colores quos cernes quasi essent cauda Pavonis sese sæpè ex vno colore in alium mutabunt, donec omnes colores sese ostenderint qui in orbe cogitari possint. Imò multo plures. Nam ibi sese ostendunt omnes colores quos Deus in natura dedit, plures quam mens hominis imaginari potest. Ac colores omnes simul interibunt, ac ad extremum pervenient omnes simul ad insignem quendam clarum colorem album. Priusquam verò clarus splendens color veniet, multam insignem albedinem conspicies: ita vt tibi videatur: hæc est vera albedo. Sed vera albedo non erit. Priusquam vera albedo veniat, videbis in circuitu ad margines vitri, in materia lapidis quasi essent gemmæ Orientales vitro insignes, tanquam oculi piscium. Cùm id vides, sis certus in paucis diebus perfectam albedinem sese manifestaturam: cumque materiam instar nivis albam esse vides; ac splendorem habere vt gemmæ Orientales quæ aqua valdè insignes sunt, vt materia quæ in vitro est: gaude: Lapis enim albus est perfectus. Sinas sua sponte refrigescere; sume vitrum ac confringe, ac proba paululum super Mercurio præparato, mutabit ipsum in Lunam fixam. Ac tùm album lapidem sume, ac rursum super marmore pone: ac tum rubrum

Omnes colores hic se ostendunt quos Deus in natura dedit.

rubrum illud oleum sume, quod tibi servare iubebam, postquam subtile destillãdo effeceras: ac imbibe terendo in lapide albo. Ac vbi ritè conglutinatum fuerit, tùm vitro inde tali, quale in quo lapidem album perfecisti: ac vitrũ illud in fornace pone. Quare Sapientes dicunt: *Vnum est vas, una fornax tam ad album quam ad rubrum, &c.* Ac ignem adde eundem, quo lapidem albũ percoxisti, donec videbis materiam colorem cinericium adipisci. Tùm ignem tuum auge paululum tantùm gradulum vnum, donec cernes colorem heluum, perinde ac si esset coagulum quo alutarij coria sua præparant. Tum ignem tuũ etiamnùm gradulum 1. auge, ac illud regimen ignis serva, donec colorem cernes perinde ac si esset contritus later inter rubrum & ruffum. Tùm ignem tuum auge etiamnùm exiguum gradulum, donec rursum videas colorem cinericium; quasi glauci cineres forent. Ideò Sapientes aiunt: *Ne contemne cineres in fundo iacentes.* Ac tùm ignem tuum auge etiamnùm exiguum gradulum. Color verò cinericius est postremus colorum omnium reliquorum sese ostendens. Ac iam ignem tuum non amplius augebis, priusquã lapis perfectus sit. Primus color quem post hunc colorem cinericium cernes, erit rubidus color, quasi esset Rosa: ac paulatim co-

lor interdum altior fiet, ac paulatim magis magisq; rubebit: adeò vt materia tam rubra ac tã alti coloris sit evasura, vt nunquã talis rubedo vllis oculis humanis conspecta fuerit. Tùm cum Philosophis exulta, Lapis perfectus est. *Cap.* 132.

Lapis perfectus.

ITEM pulchra cœlesti rubedine conspecta, vt priùs dictum est, sinas spontè frigesieri, ac exime, atq; admodum circumspectè serva: atque huius drachmam 1 sume, ac tum 20 drachmas auri puri ter quatérve cæmentati, ita vt admodum purum sit. Tùm sume 20 illas drachmas auri, ac pone liquandas in crucibulo. Cumq; liquefactũ est, drachmam illam pulveris tui lapidis superijce: ac pulvis ille continuò se permiscebit cum auro illo, ac vnum corpus fiet: sine refrigescere, ac exime. Tùm optimũ crucibulum terreum habe, qui benè ignem ferre possit: ac tum habe crucibulum vitreum, qui terreo quadret, qui ex vitro ita sit confectus vt ignem ac flammam ferre possit, ita vt nec liquefiat nec rumpatur in igni. Tum crucibulum vitreũ crucibulo terreo impone. Ac tũ speciem furni venti habe, ac ei vtrumq; crucibulũ impone, ac ei crucibulo aurũ inde, in quod drachmã illã pulveris piecisti tui lapidis. Ac liquefacito, atq; ita liquefactũ retine 3 dies ac noctes cõtinuè, vt omne in vnâ stet liquefactione, Sine refrigescere, aç exime.

Quid agendũ cœlesti rubedine cõspecta.

Tum

Tùm ſume auri puri mille partes, ac in crucibulo liquefacito, ita vt fluat. ¶Tum huius materiæ accipe partem 1, quæ per 3 dies in furno venti ſtetit, ac proijce ſuper illud argẽtum quod fluit, ac vnâ cum eo fluere ſine 3 aut 4 orationum dominicarum ſpatio. Tùm ſine refrigeſcere, ac aurum purum ſuperans omnes probas habes, melius eo quod ex fodinis eſt.

Cap. 133.

QVÆRI poſſet: quî fit vt pars 1 illius coloris mille partes in aurum ſit cõverſura? Scies, argentum interius aurum eſt, ſicuti aurum interius argentum eſt. Ac lapis noſter cùm perfectus eſt, omnibus metallis interius foris ponit, ac exteriùs intus: ac omnia metalla in ſupremùm eorum gradum perducit: ita vt in nullum aut altiorem gradum pervenire queant; niſi ex ijs lapis Philoſophorum conficeretur. Ita fit vt vna pars eius mille partes argenti trãsferat in Solem, quamvis vna pars eius nullam tincturam aut colorem haberet: Si nullam aliam potẽtiam in ſua natura haberet quam tantummodo argento interius foris ponendi, ac exterius intus, argentum illud in ſuum aurum converteretur, ac tinctura eius permaneret. Cumque metallo interius eius foris poſitum eſt, ac exteriùs intrò converſum eſt, abſolutum ac perfectum eſt.

Argentum interius aurum, ſicuti aurum interius argentum eſt.

Nunc

Cap. 134.

NVNC iterum loqui volumus de iſtis mille partibus argenti. In hunc modũ conuerſis vna parte firmati lapidis.argẽtum fortè frangibile erit ac fragile:ac ſi frangibile reperis, vna pars illa lapidis nimis eſt efficax,amplius argenti poſtulat.Itaq; iſtas mille partes denuò liqua , ac plus argenti adde, tantum vt malleabile,ac molle ſit.Fortè vna illa pars facilè bis aut ter mille partes argenti in aurum purum cõvertet. Cumque molle eſt,vna pars illa opus ſuum peregit; Id experientia te facilè docebit,vt priùs dictum.

Cap. 135.

NVNC cùm illas bis aut ter mille partes habes, ſatis auri ad lapidem tuum totum fermẽtandum habes. Ac ſcies,cùm lapis tuus perfectus eſt, vt hoc loco docuimus, nullam proiectionem eo facere potes, niſi priùs auro fermentes, vt te docui. Nam niſi lapidem fermentares,nullam proiectionem faceret. Virtutem enim generationis iam non ampliùs habet : eá iam finem habente. Nam lapis ad ſummum gradum eius eſt perductus , ita vt lapis nullo vnquã tempore, ne quidem poſt diem noviſſimum ad altiorem ſtatum aut gradum pervenire poſſit. Ita liquet rem perfectam nullam generationem in ſe habere.

Res perfecta nullam generationem in ſe habet.

Itaque

Itaque constat lapidem nostrũ nullum metallum translaturum ex sua natura in aliam naturam, nisi virtus ei insit per quam potentiam eam haberet. Ita necesse est, si lapis potentiam sit habiturus, omnia mortua immunda metalla viuificandi, ac liberaturus ab omni immunditie, ac sui similia in vnam partem facturus, vt lapis fermentetur corpore omnium purissimo, quod in toto orbe sit, ac cum eo conglutinetur, ita vt corpus illud sit lapis, ac lapis corpus illud: ita vt in secula in vnum, ac simul, & in vnâ substantiâ sint permansura, ac nunquam separentur.

Cap. 136.

De coniunctione quam Philosophi fermẽtationem, ac opus 3 dierum dixêre.

ITEM coniunctionem Philosophi fermentare dixere, atque hoc est opus illud 3 dierum. Ac istud fermentare stolidi non intelligunt: ac putant fermentum corporis crudi adducendum ad opus lapidis, cum lapis in opere stat. Sunt capita insana, verba Philosophorum non intelligunt, sed verba Philosophorum ad suam stultam opinionem pertrahunt: vt quod corpora imperfecta, ac crudum Mercurium simul ponunt, ac cum in eo insano sunt opere, aliquid corporis perfecti addunt, atq; id fermentum vocant. Nam lapidi fermẽtum addi non potest, donec omnis simul perfectus sit: ac tùm additur eo modo, quo hic doctum est, atque etiamnùm

amnùm docebitur. Ac loquuntur etiam de lapide multiplicando vbi perfectus fuerit, id dictum eſt de fermentando. Lapidem fermentare volunt in opere ſtantem: ac lapis non poteſt fermẽtari niſi cum perfectus eſt. Ac lapis multiplicandus eſt, cùm eſt in opere, ſublimationibus ac deſtillationibus, ac lapidem ſubtilem efficiendo. Atque ita manifeſtò intelligere potes, omnem opinionem eorum falſam eſſe, ac fraudulentam.

Cap. 137.

CVM 2000 auri habes aut eo amplius confecta, ſatis habes quo totum tuum lapidem fermentes. Tùm lapidem tuum pondera, ac vigeſies tantum auri tui ſume, quantum lapis ponderarit: ac cape crucibulum fortem, ac in eo aurum tuum pone, & ſine liquefieri. Tùm ignem ei tam calidum ſubijce, vt fluat: tùm ſenſim ac cunctanter puluerẽ lapidis tui ſuperijcito, donec omnẽ pulverem lapidis aurũ illud imbiberit. Tùm ſinas etiãnùm 5 aut 6 orationũ dominicarũ ſpatio fluere. Tùm effunde, ac ſine frigefieri. Tùm pulueriza, ſinet ſe puluerizari in morẽ vitri, tã fragile eſt. Tùm magnũ crucibulum habe qui igni ferendo ſit. Tùm habe admodum fortẽ crucibulum vitreũ ex vitro duro cõflatum, quod à calore ignis liquefieri nequeat. Ac crucibulus vitreus quadrabit crucibulō terreo: ac puſillũ cineris cribrati inter vtrum-

trumque crucibulum ſparge: ita vt crucibulus vitreus firmiter in crucibulo terreo ſtet. Tùm crucibulum firmiter operi, & in furno venti pone, ignem ſubijciens talem, vt lapis cum auro liquefactus ſtet, ac liquefactum retine per dies 3 ac noctes. Tùm ſines ſua ſponte frigeſieri. Tùm exime: lapis tuus fermentatus eſt & paratus ad proiectionem eo faciendam. Ac cùm proiectionem facies, ſumes eius paululum, ac in puluerem contundes, ac ſuper argẽtum proijcies, vt ſuprà doctum eſt. Author tibi ſum vt ſuper argentum ſemper proiectionem facias: nam id metallum eſt proximum: ac ſuper id lapis tuus altiorem proiectionem eſt facturus, quam ſuper metallum imperfectum. Aut proijce ſuper Iouem, ſuper ipſum lapis tuus altiorem proiectionem faciet quam ſuper Mercurium: ac ſuper Venerem lapis tuus maiorem proiectionem eſt facturus, quam ſuper Saturnum, ac ſuper Saturnũ altiorem quam ſuper Martem. Ac ſi ſuper Mercurium proijcis ei lapis tuus, non adhæreſcet: nam Mercurius avolaret antequam lapis liqueſcat: lapis leniter eſſet calefaciendus. Sed tua nihil refert, quamvis proiectionem ſuper Mercurium non facias. Metalla imperfecta ſatis multa ſunt ad proiectionem faciendam, &c.

Lapis fermentatus & paratus ad proiectionem faciendam.

Nunc

NVNC te materiam noſſe docui, ac quo pacto lapidem ex eo conficias. Ac iam quæſo mētem meãm probè intellige. Nam omne ſimul mutabitur quod Deus creavit, ſolo auro excepto, hoc nō computreſcet. Ita nulla res eſt in orbe quæ ſit eius generis: ac ob id nō eſt quicquam pretioſius in orbe quam Sol: atque ob id Reges ſuper pectus geſtant. Ita te veram artem docui, gratia Deo.

Libri primi finis.

Operum Mineralium M. Ioannis Isaaci Hollandi, siue de *Lapide Philosophico*, Liber Secundus.

Cap. I.

In hac præfatione docetur à quo opere sibi quisq; cauebit. Multũ erroris esse in Alchymia, potissimũ in opere vegetabili, ac multo magis in animali.

SCIET filius meus in hac arte multũ esse erroris, in opere vegetabili potissimùm, atque etiam magis in opere animali. Ratio hæc est.

Cap. II.

IN vegetabili multum destillandum, solvendum, congelandum, & rectificãdum: ac spiritus accuratè asservandi ne in aërem evolent: ac variæ aquæ fortes parandæ, multique spiritus humidi fixandi: ac opus est multo regimine atque cura, ne spiritus tui vitrum tuum fixatorium disrumpant, copiosiore aut vehemẽtiore igni adhibito, antequã ferè fixentur: tùm enim sese attollunt, ac vitro fixatorio conclusi tenentur, ac per elevationem vitrum disrumpunt, ac tum omne quod inerat, pditur. Itaq; sedulò advigilandum est, magnum enim periculum in hoc situm, quod norunt illi qui fecére; estque multum laboris & temporis impendendum in vinis rectificãdis, quemadmodum

dum etiam in aquis fortibus parandis, ac ſpiritibus probè aſſeruandis, ne euaneſcant.

Cap. 3.

TVM etiam in digeſtione & putrefactione magno acumine opus eſt, atque ignium mira regimina adhibenda. Itaque ſemper vigilare opus eſt, ac magnâ cura cauendum, vt illi norunt qui idipſum quotidie experiuntur, &c. Pretereà magna curâ adhibenda eſt ad corpora & terram calcinanda & reuerberãda, nę in vitrum vrendo redigantur, ac nimis ſicca efficiantur: quare magna ignis ratio habéda eſt, atq; magna cautio adhibenda. Adhæc terræ clarificandæ ſunt, ac aquæ deſtillandæ, ac prætereà omnia opera ad hoc neceſſaria efficienda. Prætereà in cõiunctione ſi vel nimium vnius aut parum alterius adhibes, aut humiditatem tuam initio malè aſſeruaſti, medicinæ tuæ ingreſſum non habent, ac timẽdum eſt ne opus tuum corrumpatur. Itaque multa cura, onus, tempus, ingenſque ſumptus eſt adhibendus; ac putãtes nos omnibus rebus probè perfunctos, ſi nobis vitrùm rumpitur, aut quid prædictorum, ac nos ad finem peruenientes volumus proiectionem facere, ac nihil proficimus, neſcimus quid nobis deſit, ac quî id accidat, atq; id fit vitio noſtri opificij. Quare, mi fili, ne hoc opus vegetabile aggrediaris, ſuadeo, ob rem enim quamlibet exiguã opus perditur. Præterà nunquam aggrediaris opus

facere in animali ob ſeparationem elementorum; eſt enim etiamnùm multò maiùs onus, & cura ob ſeparationem & rectificationem, quæ in ea fieri debent, ac multam incertitudinem, cui ea eſt obnoxia: eſtque tempus adeò longum, vt finis operis ignoretur: ac ſi initio tuæ humiditatis naturalis aliquid amittis, opus tuum in compoſitione nimis aridum evadit, ac ſi amittis vllos ſpiritus per aërem in deſtillando, vitio vaſorum aut lutamentorum, altas proiectiones ſimul amittis: ſi quid ignis amittis, tua medicina altè non colorat, ac ingreſſum amittit: ſique nimium aëris habet, in aërem evolat, & ſi nimium aquæ, ſpiritus ſubmerguntur, ita vt fixari nequeant, ac ſi nimium terræ habet, nimis ſicca eſt, ac nullam liquefactionem, neque ingreſſum habet. Itaq; ſeparatio elementorum nimis eſt periculoſa: nimis enim facilè fit, vt quid alicuius elementi deperdatur, tum opera, tempus, impenſa, ac ſimul omne perijt. Itaque ſi me audies, ſeparationem elemẽtorum devitabis, ſiue in Mercurio operis mineralis, aut vegetabilis, aut in lapide quem nobis DEVS gratis donat, vbicunque de eâ re ſit ſermo, ac dicitur elementa eſſe ſeparanda, vita omnia ea opera ob incertitudinem. Nimis enim facilè fit, vt quid ex humiditate eius deperdatur, in initio, in medio, aut in fine, ac cùm quid humiditatis eius amiſ-

Separatio elementorum devitanda.

amiſſum eſt, opus omne perijt & corruptum eſt. In compoſitione enim opus coniungi nequit, atque ingreſſus ei eſt ademptus, ac omnino deperditus. Fuêre tamen artifices nō pauci qui omnia hæc opera fecére, ad naturā pervestigandam, verùm opus magnum prius perfecére, &c. Nam qui opus magnum perfecit, ſumptus nihil curat.

Fuêre item nonnulli quì mirificis amalgamationibus, ac fixationibus, multiplicationibus, atque multis alijs mirandis operibus fuere occupati : ac habebantur ea admodum bona per menſem, aut 7 aut 8 hebdomadas, aut etiam 10. atque interdum adeò longa ſunt, vt ad finem pertingere nequeant, ob vitia quæ in opus incidunt. Nam in initio, medio, aut fine, genuinam humiditatem non ſervant, ita vt nimis ſiccum fiat: aut nimis calidè aut nimis diu ad ignem coquunt, vt ingreſſum amittat ac ſolutionem. Ita nihil proficiunt, verùm opera, impenſa, ac tempus illis perit.

Ita, mi fili, iſtas amalgamationes, aut multiplicationes ac fixationes devîta, quamlibet enim ſpecioſæ & probæ eſſe videantur, tales ſunt, vt ad finem perveniri non poſſit, atque etiam incertum eſt ob ablutionem & mundificationē, quæ fieri debet : nulla enim fixio fieri poteſt, quin ſpiritus purgentur ab omni ſua immunditie , atque fæcibus careant:

alioqui nulla mixtio aut fixatio fieri poteſt: ſique in mundificatione aut ablutione quid tuæ humiditatis amittis,omne tuum opus corrumpitur. Itaque, mi fili, tibi ſuadeo, devita omnia opera mũdificationis,&ablutionis,aut in quæ ſeparationes elementorum ingrediuntur, aut deſtillationes, aut calcinationes, aut ſolutiones,& coagulationes, aut opera peregrina,in quæ cura & regimina ignis incidunt, ob cũcta pericula quibus ea obnoxia eſſe poſſunt,quæ partim hîc omnia recenſuimus, exercentibus ea quotidiè probè nota. Quocirca, mi fili, ne nimium properes aliqua horum operum facere aut incipere: nam ſexcenta præterea vitia incidunt, quæ hîc non cõmemoramus. Quare adhæreas arti magnæ,aut magno Elixiri, vt maiores tui fecêre, quo facto omnem naturã perveſtigare poteris, ſin aliter feceris,conſilium meum non ſequêre. Ante omnia in opere magno labora, in eo enim nulla cura,nec deſtillatio, nec congelatio, nec mundificatio,nec opera peregrina,nec res peregrinæ,nec immũdæ,fæces habẽtes; nec calcinas, nihil enim opus: non ſeparas elementa, munda quippe ſunt: nulla re opus habet: vnum eſt genus, res vna, & vas vnum, fornax vna, ac vnum opus ad album, ac rubrum, ac nullum periculum in opus poteſt incidere. Vnde Veteres dicunt,opus non eſt, niſi opus muliebre, ac ludus puerilis, ignari percipere nequeunt,

Cõmendatio operis magni ob facilitatẽ, ſecuritatẽ, ac ſimplicitatem.

quia

quia opus tam eſt ſimplex. Opus enim magnũ ſemetipſum ſolvit, ſemetipſum ſublimat, ſemetipſum fixat, ſemetipſum liquidum in modum ceræ efficit, ſemetipſum perficit, &c.

Ecce, mi fili, nunc omnia tibi vitia patefeci quæ in omnia illa opera varia poſſunt incidere, quæ ſingula non recenſui. Quare ſapias, ne in deſperationem incidas, ob vitia quæ tibi in prædictis operibus obvenire poſſint. Verbis apertis te allocutus ſum nullis parabolis vſus. Si tibi verba facerem de Selbach, Kalkabria, Manneſſi, ac de quadam re rubra, ac de cæruleo Muerach, Illabar, & Caſaria, & huiuſmodi, haud facilè caperes, ſed tibi viam aperui, atque omne obſtaculum removi, nequid erres. Quare magno operi adhære, in eo nullus error, nec cura, nec labor, nec vigilia, nec corrumpi poteſt, niſi data opera velis corrumpere: neque ad id vllum peregrinum inſtrumentum, aut vitrum vſurpare opus habes; vnum vas, nec amplius, vna fornax eſt, nec amplius; vnũ genus materiæ, nec amplius. Quare Geber Philoſophus ait: Noſter lapis eſt vnum genus, res vna, vndè ignari artem capere nequeunt, nec adipiſci, ac rebus noſtris ſpecies, aut materiæ peregrinæ nõ permiſcẽtur: ac illi aſſumunt res peregrinas quæ eius naturæ non ſunt, atq; eas volunt eius naturæ efficere, quod ipſis impoſſibile eſt: tumque in ijs fixandis elabôrant: ac cùm ea fixa habent, tàm profece-

runt quàm priùs, tum enim nihil nisi terra est, quæ humiditatem suam amisit, nec potest liquefieri, ac nullum ingressum habet, tumque opus deserunt, genus eius ignorantes. Nam si genus eius nossent, ac patrem matremq; eius, sorores ac fratres, ipsumque cum matre, sorore & fratre in lecto collocarent, componentes brachia brachijs, atq; oribus ora, eodem momento morerentur. Acsi nossent atque intelligerent hæc, in hac arte voti compotes fierent, ac omne opus eorum feliciter cederet. Atque hæc, mi fili, verbis apertis tibi nota feci, ac proinde nulla opera peregrina incipias, antequam magnum illud opus absolveris, tùm quicquid libet, incipe; tum enim nullus sumptus obesse poterit, nec tempus, in omnibus enim compos voti factus es, &c.

Cap. 4.

SCIES item, mi fili, nos cõmemorasse multa vitia operi accidentia : ac multa millia plura sunt quam recensuimus, &c.

Regula quædã simplex, de qua omnes Sapientes mirè loquuntur.

Scies verò, mi fili, ac intelliges esse regulam quandam simplicem de qua omnes Sapientes admodum mirè loquuntur, cuius tam multa diuersa ponunt nomina, atque ijs omnibus magnum illud opus denotant. Illi capere possunt qui nôrunt, quique omnes eorum parabolas & ænigmata intelligunt. Ac proinde filius meus, de istis operibus

bus intelliget ac tenebit; omnibus rebus à Deo conditis veram artem inesse. Vnde Veteres aiunt, *artem esse in rebus omnibus*, & verè. Id verò aliter intelliges. Item, *omnis res determinata habet suam perfectam medicinam in sese, sed imparatam, siq; eam parare noris, medicinam quærere aut petere nihil opus habes, cuique in suum vsum*: id alium habet sensum. Homini nullus morbus accidere potest, quin habeat perfectam medicinam apud se, ad seipsum certò sanandum, si parare possit, atque à seipso sumere potest ac parare sine diminutione sui, aut detrimento corporis. Quod eodem modo de omnibus animantibus, auibus, omnibus plantis, ac cunctis quæ DEVS creavit, intelligendum est. Idque ita se habet: verum imperiti opera Veterum non capiunt, atque ex omnibus rebus medicinam in metalla facere putant. Ita pilos, oua, sanguinem, cochleas & similia sumunt, atque ex ijs medicinam se parare posse putant ad imperfecta metalla in perfecta reducenda: ac cùm iam egregiè desudarunt, nihil profecerunt, in errore permanentes.

Omnibus rebus à Deo conditis ars vera inest.

Varia dicta Veterũ cum explicatione.

Sciet autem filius meus, quod homo hominem, equus equum, vulpes vulpem gignat; ex pisce fit piscis, ita simile sui simile gignit. Rationi omni atq; adeò naturæ repugnaret, quòd ex vllis speciebꝰ peregrinis, cruore, pilis, ovis, aut cochleis, metallum posset fieri: nihil enim

Simile gignit sui simile.

tale

tale ineſt: quantò minus ex huiuſmodi rebus medicina confici poteſt, quæ metalla imperfecta reduceret in Solem aut Lunam: profectò rationi omnino repugnat, atque etiam impoſſibile eſt: ac demiror aliquem ad tales errores peruenire poſſe. Si vim naturæ caperent, profectò in tales errores minimè inciderent. Itaq;, mi fili, ſcies ac noſces cuius generis res ſit, aut quid ei inſit, priuſquam pares, ita non errabis.

Omne oleum metallorũ, ſicuti etiam Sal eorum eſt Elixir.

Sciet filius meus omne oleum metallorum eſſe Elixir, atque itidem omne ſal, ac ſi omne oleum metallorum eſt Elixir, planum fit omnia metalla perfecta propriam medicinam in ſe habere: Quantò melius igitur eſt oleum Solis & Lunæ quæ vtraque ſunt perfecta, &c.

Cap. 5.

Ex omnibus metallis perfecta medicina cõfici poteſt abſq; elementorum ſeparatione.

NORIT filius meus ex omnibus metallis perfectam medicinam confici poſſe, quæ reliqua omnia metalla in Solem & Lunam transferre poſſit, abſque ſeparatione elementorum, aut deſtillationibus, ſolutione, ſublimatione, aut fixatione; ſeipſum ſoluit, ſeipſum purgat, ſeipſum coagulat, ſeipſum deſtillat & ſublimat, ſeipſum fixat & perficit, ſeipſum incerat, ſeipſum liquidum efficit, &c.

Præterea ex omnibus metallis oleum conficere potes, abſq; elementorum ſeparatione, atque ita ex omnibus ſal potes conficere ſine ſeparatione elementorum: ac res prædictæ varijs modis fiunt, atque ita ad opus magnum per-

pertinent. Adhæc potes ex Sole & Luna perfectam medicinam facere abſque elementorũ ſeparatione, ac ſine labore vllo, aut metu, ſine periculo: prætereà perfectam medicinam facere potes ex duobus lapidibus gratis nobis à Deo donatis, abſque elementorum ſeparatione, atque etiam abſque magno apparatu, &c.

Intelliget itaque filius meus omnia prædicta pertinere ad magnum opus ſine multo apparatu, ac magno ſumptu, atque abſque additione vllarum rerum peregrinarũ: egent quidem longo tempore, ſed tuta ſunt. Adhæc, mi fili, cùm magnum illud opus vis adornare, ipſum ipſiuſque genera omnia noſſe debes, ac potiſſimùm patrem, matrem, ſororem ac fratrem, atque nudum conſtituere in claro & puro corpore inſtar cryſtalli, ac ipſum mundare ab omnibus peccatis, atque ita facito patri, matri, ſorori ac fratri: tùm in lecto cum patre, matre, ſorore atque fratre collocabis, componens brachijs brachia, atque oribus ora, in conclaui, tùm eodem momento morietur: tùm mortua illa corpora aqua limpida paradiſi perfunde, atque vni probè hac aqua, atque hæc aqua aſcendet ad cœlum intra circulum Lunæ, atque in rorem conuertetur, ac rurſum guttatim decidet ex conſilio artificis, atque terram humectabit, ita vt flores varij coloris enaſcãtur, qua virtute florum reſurget filius generis cum rubro diademate, eritque

Impe-

Imperator in omnes tribus terræ, ac ſuam dominationem in æternum non amittet, omneſque eius hoſtes pacem cum eo inibunt, &c.

Cap. 6.

Nunc ſermoné inſtituit de magnis operibus Veterum.

NVNC, mi fili, de magnis operibus quæ Maiores noſtri fecère nobis ſermo erit. Scies autem, mi fili, ipſos in arte laboraſſe varijs modis, atque ita ad vnum eundemque finé peruenere; verùm lapis eorum non æquè magnam proiectionem fecit: hic altam, ille longam, provt opera acutè fecére, aut alti coloris. Nonnulli diu deſudârunt, antequam lapidem produxére: alij acumine ingenij tempus abbreuiârunt, vt iam quotidie fit, multo ſudore ac labore. At noſtri maiores alij tres annos, alij quatuor laborauêre antequam lapidem produxérunt. Illis enim temporibus aqua fortis erat incognita, ac non niſi aceto deſtillato vtebantur. Nunc eorum poſteri aquas fortes adinuenêre, quod opus multùm abbreviavit. Ac tenebis, mi fili, opus facilè abbreuiari poſſe; prima præparatione materia ſubtilis efficiatur, ita vt ſpecies probè vniantur, vt natura ſola eam concoquere opus non habeat; atq; humidum cum ſicco adeò ſubtiliter commiſceatur, vt ſit vnum quid, vt anima corpori ac ſpiritui ita vniatur, vt ſint vnum quid. Quamobrem Hermes Philoſophus noſter ait: *In initio operum tuorum ne ſis lentus in omnibus*

Opus facilè abbreuiari poſſe ac quo pacto.

probè

probè mundificandis, ac clarificandis, ac subtiliter conglutinandis, vt postea gaudeas. Geber, Dantynus & Morienus etiam dicunt: *Aquam probè cum terra coniunge, ac humidum cum sicco, vt pòst videas maris nigredinem* .i. atrum colorem eius, quem in eius putrefactione conspicies, quæ fiet 29 dierum spatio ad ignem pusillum, quod perfectum signum probæ coniunctionis est.

Perfectum signũ probæ cõiunctionis.

Ita, mi fili, initio sedulus esto, vt omnes tuas materias ritè ac diligenter præpares: ijs enim in igni collocatis, omni labore perfunctus es, ac tantummodo ignem regere opus habes.

Scies item, mi fili, me commemoraturum posthac varia opificia quæ omnia simul perfecta sunt. Principio laborârunt nostri Maiores circa amalgamationes Solis ac Lunæ, quod est opus perfectissimum, quamvis longum sit: verùm tutissimum est, & minima in eo cura. Istas etiam amalgamationes varijs modis posuêre, & tamen omnes ad vnum certum finem peruenêrunt, sed non ad æquè magnam altitudinem proiectionis. Alij etiam acumine ingenij opus multùm abbreuiarunt, vt posthac in opere docturi sumus.

De amalgamationibus Solis ac Lunæ Veterum.

Cap. 7.

SCIES, mi fili, nonnullos fuisse qui lothones 3 Lunæ sumpsêre, & 1 Solis, atque Lunam super testam purgârũt ac reflárunt de Saturno

in crucibulo, tumque ſubtiliter limârunt in naturam ſubtilem: Solem cæmentarunt in cæmento Regali, ac tùm etiam limârunt: quo facto Mercurij lothones octo ſumpsêre, ac ſimul in mortario ferreo amalgamârunt piſtillo chalybato: præterea conterebant per diem integrum, ac veſperi vaſi terreo aut lapideo immittebant, aut vitreo, in hunc modum facto,

ac in teſta cum arena ſuper fornace collocabant: ignem lentum addebant, ita vt digitum tuum arenæ immiſſum tenere poſſis, ac vas patere ſinebatur ad humorẽ extrahendum, mane materiam reperis duram: tùm iterum mortario ferreo immitte, ac adde rurſum 4 lothones Mercurij aut ſaltem tãtum donec materia iterùm molleſcat, idque opificium perſequere donec materia tua per duplicem pannum lineum tranſmitti poſſit, tùmq; materiam tuam per 8 dies & noctes in teſta cum arena repone, ac ſingulis diebus eam tere per dies 6 in mortario ferreo, piſtillo chalybato indeſinenter, vt aquam cum ſpiritu ſaltem

probè coniungas, vt corpus ritè vniatur ſpiritui: ac 8 diebus exactis materiam in huiuſmodi vitrum euacua, acue os vitri ſuper lapide cum rotũdo operculo vitreo, quod ſuper os vitri pones, Saturni pondere ſuperimpoſito, colloca in tripode,

pode, atque eiuſmodi ignem adde, vt manum tuam tenere queas inter parietes Fornacis & conclaue. Retine in eo calore ad 6 hebdomadas dies noctesque: pòſt ignem auge paululum, ita vt tantummodò plumblum liquefactum ſervari poſſit, ita vt non concreſcat, & verè ſolutum maneat: atque ita liquefactum retine, in eo calore. Eſtque hæc putrefactio eius, ac intereà perfectam eius nigrediné conſpicies, quá conſpectâ, gaude: nam ſub eâ nigredine albedo latet, ac certum indicium eſt, materiam initio ritè coniunctam, ac vnitam fuiſſe. Scies autem quoque triduo exacto tibi operculum à fornace tollendum, ac vidédum, an ad margines vitri vllæ margaritæ aſcenderint; quo viſo, vitrum quaties, donec illæ decidant, ac ſi decidere nolint, operculum deme, atque pluma circumcirca à vitro abſterge, donec decidant ſuper materiam in fundo, tùm verò denuò vitrum obturabis, pondus ſuperimpones, fornacé rurſum operies: idque quoque triduo aut quadriduo iterabis. Præſtat autem vt tam puſillum ignem addas, vt ſurſum non ſublimet, quamvis tempus lógius ſit, tuâ nihil refert, certum incerto præfer. Nam magno calore opus tuum perdere potes, verùm igni puſillo nunquam. Ac caue ne tantum ignem ei adhibeas, vt rubrum colorem pro albo acquiras.

Ignis puſillus adhibendus.

Noris, mi fili, vnum colorem ſeſe in alium mu-

Cum varij colores ſe-

mutare: sunt multi ac varij colores, quorum ratio non est habenda: tres verò sunt colores qui sese in opere debent ostendere, primus niger, alter albus, postremus ruber, ac inter quemque colorem, colores varij sese ostendunt, imò plures quã cogitari possint, eorum verò colorum nullam rationem habe; sunt spiritus volatiles nondum fixi, atque hi sunt venenosi: quandiu varios illos colores vides, caue tibi ab eorum aëre, etenim te necaret. Duo colores illi qui primi sese ostendunt igni pusillo suscitantur, eundum ignem paulatim augendo.

...se ostendãt, 3 tantum ratio est habenda, nigri, albi & rubri.

Tenebis, mi fili, in hac arte nihil esse periculi quam in igni regendo: verùm si certus esse cupis, ignem pusillum adhibe, ita errare non poteris, quamvis tempore aliquanto longiore sit opus.

Ignis pusillus adhibendus.

Itaque dico tibi & doceo, mi fili, ne ignem adeò augeas, vt rubrum colorem pro albo acquiras. Nam rubedo ea esset materia tua quę in vitro esset, ac fieret quasi esset later puluerizatus redactus in massulas instar tritici, ac pars instar exigui pulveris lateritij, cũ parvis gemmis viuis Mercurij, ac vbique vitro adhæresceret ita vt in eo subsideret, ac ingressum in vitrum daret, atq; tum opus tuum penitus esset corruptum, ac aliud tibi ponendum esset: verùm id tibi non accidet nisi igni vehementiore. Sed color ruber perfectus non apparet velut

lut contritus later, verùm vt illustris obscurior purpureus, atque is videtur potius color cœlestis, is verò accidit magno regimine ignis, vt infrà, Deo volente, docebitur. Sed de hoc colore tibi mentionem facio, vt nosse, & scire possis, vtrum rectè, an secus facias, ac ne in errores incidas.

Cap. 8.

NVNC ad opus nostrum redire volumus. Si exiguo igni rursus ascendat ad margines aut operculum vitri, id aliquoties vide, siquid est, decidere facias vt suprà: retine hoc pacto per diem vnum ac noctem, donec materia tua omnino pulvis fiat, ac colorem habebit inter cinericium ac nigrum, instar terræ quæ humiditatem suam amisit, vt si cespites teras, ac in patella ad ignem exicces, hi apparent colore inter cinericium & nigrum: ac antequam ad eum colorem pervenias, multos ac varios colores in opere conspicies, ac post colores plures res mirandas cernes: nam ex materia tua nascentur varij arbusta figmenti: Imò omnes pictores aut aurifabri ea exprimere non possent. Et singulis gradibus cùm materia fortior fit ac maturior, toties mutatio accidit. Antequam ad cinericium pulverem pervenias, materia tua omnino subcrocea fiet, instar ligni aut cinerũ cespitum crocei coloris. Atq; id omne fiet ad ignem pusillum.

Regressus ad opus.

Cap. 9.

ET cùm iſtum cinericium nigrum puluerem vides, gaude: nam ſub ea nigredine albedo concluſa eſt: tùm ita relinquas in eo regimine ignis diuturno tempore, donec paulò pallidior aut albior fiat, ac ſi albior fit, idem regimen ignis ſerua, ſin in eodé ſtatu permaneat, ac nihil proficias, ignem augebis paululũ, donec videas materiam paulò candidiorem fieri: cumq; aliquid proficis, tùm hoc pacto ſinas in eodé regimine ignis, ac ſi ne tùm quidé quicquam proficis, ignem paulò magis augebis, & cùm vides materiam magis magiſq; albèſcere, ſinas hoc pacto in eo regimine ignis, ac vide ne ignem tuum nimis augeas. Ac mi fili, hanc regulam ignem ſtruendi ſerva, id perſequens paulatim augendo, ac ſaltem vſq; adeò donec materia candida fuerit, imò nive candidior: tùm exulta, mi fili, certuſque ſis ſub ea albedine perfectam rubediné latere, ac ſub ea albedine, inquit Morienus, eſt abſcondita, vt Chriſtus in ſepulchro iacebat, ac fiet reſurrectio, ac poſt reſurrectioné fit corpus glorificatum, quod corpus vivet in ſecula, eritq; rubro diademate coronatũ, ac erit Rex in omne genus ſuum, omnes hoſtes pacem cum eo inibunt, Rexque in æternum permanebit.

Regula ignis ſtruendi tradita retinenda.

Conſpecta albedine, gaudendũ.

Cap. 10.

SCiet item filius meus hîc materiã illã intelligendã quam hic in vitro habes, ea iã terra

est quæ humiditatem suam amisit, ac nondum quicquã boni efficiet. Tenebit filius meus in hac arte multos esse errores. Multi sunt qui lapidẽ Philosophorũ conficere aggrediuntur, ac bono moderamine ignis pducunt ad istum gradũ, ac lapidi fixando dant operam ad albũ ac rubrum, atq; cùm materia hactenus est perducta, proiectionẽ eã facere putant. Tùm verò ipsum in Mercuriũ crudum aut in metalla imperfecta projciẽtes, nullũ reperiunt pfectum, ac in desperationẽ incidunt, artem impossibilẽ esse dictitantes, atq; ita est, ars enim ipsis impossibilis est: terrã enim quæ humiditatẽ amisit, habent. Quemadmodũ Geber ait: Spiritus qui multa fixatione ac sublimatione humiditatem amisère, nihil boni efficiunt quamdiu terra sunt, aut tã sicci: atq; talis est hæc: ignari verò istud capere nequeunt: cùm lapidẽ perfecêre. i. lapidem ritè conglutinârunt, atq; lapis colorẽ debitũ inducere cepit, tùm ipsum subtilem efficiendũ, ac denuò humidũ efficiendũ, si alioqui ingressum sit daturus, aut proiectionẽ facturus. Sed opera Sapientũ non intelligunt. Intelligunt quidem lapidem Philosophorũ effici, vt prædictum est, ipsumq; ita efficiunt, sed ignorant preparandum esse, opusq; deserunt, vbi inciperent, ac in errore permanent.

Errores varij.

Cap. 11.

SCies, mi fili, me manifestaturũ tibi maximũ huius artis secretũ, quod nunquã palã fuit.

Quare te adiuro, mi fili, per filium Dei viventis; ne secretum hoc palàm facias nisi proprio filio, si tibi videatur timorem Dei habere, ne tua & mea anima ob id condemnentur, ob periculum quod inde exoriri posset.

Maximum totius artis arcanum.

Nunc, mi fili, oculos aperi, ac vide, aures aperi ac audi maximũ arcanum quod in rerum natura est. Filius meus dilectus tenebit, ex omni lapide Philosophorum quomodo & quo pacto fiat & componatur, videlicet in magnis operibus de quibus hîc nobis sermo est, duos illos lapides confici posse ad album & rubrum in vno vase, atque vná fornace: tibi dico, intellige probè quid dicam. Quamvis Lunam ac Mercurium ponas in hunc modum absq; additione auri, vtrumque lapidem ex eo conficies ad album, atque ad rubrum. Quæras itaq; quare in opere Sol & Luna simul ponuntur. Id fit quia Sol fixus est, ac vt opus hoc pacto brevius esset. Nam antequam Luna fixa fiat in opere, lapis ad album est effectus. Luna enim fixa nõ est, & antequam fixa fiat, diuturnam coctionem accedere necesse est: ac Luna fixa esse debet antequam Mercurium possit fixare: ac propterea Sol & Luna in opere simul esse debent. Potes etiam vtrumque Lapidem efficere ex Sole & Mercurio solo, atque id facilius fieret quam ex Sole & Luna simul iunctis. Quia Sol fixus est, ob id Mercurium faciliùs fixat. Quæras autem, si Luna sola ponatur

Quare Sol & Luna simul in opere ponantur cũ ex Luna & Mercurio vterque lapis confici possit.

tur

tur cum Mercurio, quomodo inde provenire posset Lapis ad rubrum ? Rite rem intelligas, quod Luna sit intrinsecus rubra, quamvis extrinsecus alba sit. Nam sub omnibus rebus albis, in quibus 4 eleméta insunt, rubedo intus tecta est sub albedine extrinsecus. Luna enim frigida & volatilis est vt Mercurius, ex Mercurio enim & sulphure simul coagulata est, estque adhuc cruda & non fixa. Quare foris alba, intus rubra est. Itaque cùm Luna est in opere cum Mercurio solo coquitur & fixatur regimine ignis, cùmq; ipsa fixa facta est, Mercurium apud se fixat in opere, ac fit lapis Philosophorum, atque augmentatione ignis, ac longa coctione, lapis albus in rubrum cõvertitur, tinctura eius foris stat ac albedo intus. Probè intellige, fili dilecte, quod dixi, & etiãnùm dicturus sum; id enim omne necessarium, estque omnium operum secretum.

Cap. 12.

FVERE nonnulli ignari qui cùm Lapidem cõfecissent ad album & ad rubrum, ac tùm videbant non habere ingressum, nec fluere, ex quo facilè videbant ingressum illi deesse; Lapidem itaque solvebant, ac denuo congelabant vicies aut tricies, ita ipsum fusibilem efficere putantes, & ingressum habiturum, verùm nihil proficiebant, & quamvis solvissent & cõgelassent multò diutius, nihil iuvare poterat.

Fuêre nonnulli alij qui oleum ex antimonio extrahebant, quo oleo lapidem ſuum imbuerunt ſuper marmore, ſiccabant denuò in vitrea patella, id iterando, donec lapis fuſibilis fieret ad modum ceræ, ac ingreſſum daret. Tùm in Mercurium proijciebant, atque exiſtimabant Mercurium candefacere, cumque Mercurius ferueſceret euolabat in aërem, ac oleum antimonij ſtatim ſequebatur: pulvis autem lapidis remanebat ſiccus, vti antè fuerat quam oleum imbiberat. Cauſa eſt, quia oleum antimonij non erat fixum, ac quamvis lapidem fuſibilem effecerat, cum lapide fixum non fuerat, ac cum lapide fixari non poteſt. Ratio hæc eſt: Si lapis ita imbutus ponatur in vitro ad ignem lentum, oleum vnà cum lapide in nihilum per vitrum penetraret: ſin ignem vehementem adderes, oleum euolaret in aërem præ feruore. Ita ipſum cum lapide fixari non poteſt: atque hoc pacto ignorantes in errore permansêre.

Cap. 13.

Quomodo lapis fuſibilis ſit efficiendus.

IAM filium meum dilectum docebo lapidem noſtrum fuſibilem efficere, ac ingreſſum dare, quod hactenus nunquam fuit manifeſtatum. Quare hoc ſecretum quæſo ſerua, ſi Deum, animam tuam, & meam amas.

Nunc ſcito, mi fili, lapis tuus nunc albus eſt factus bono moderamine ignis, vt ſuprà doctum eſt: ſi iam lapidem album vis ſeruare, licet

licet: siq́ue vis tempus expectare donec rubescat, itidem licet. Si ad rubrum vis perducere, in fornace ipsum sinere debes, ac ignem tuum insigniter augere longo tempore, vt per 15 aut 16 dies: vide num velit mutari in colorem croceum: sed si vides etiamnùm album manere, ignem insigniter auge, ac si proficis, atq; croceus fit instar masticis, ignem tuum non augebis, sinas hoc pacto 8 aut 9 dies, aut eò amplius: tùm vide an adhuc magis croceus sit effectus: sin minus, ignem admodum auge: si tum instar croci inueneris, ignem non augebis, sines verò in eo moderamine adhuc 8 aut 10 dies, tùm inspice, ac si ne tùm quidem quid profeceris, eodem moderamine vtere etiamnùm 8 aut 10 dies. Atque ita moderamen hoc ignis persequere, donec ad perfectam rubedinem peruenias, qualis est auri in igne candentis, aut sanguinis, quorum color potius cœlestis quam artificialis videtur. Ac lapis ad ignem vehementem coquendus est, alioqui tinctura eius & sulphur absconditum prodire, & apparere nequeunt: verùm antequam perfectam rubedinem induat lapis, vsq; ad candorem feruere debet ad tempus facilè per 90 dies. Ac nunc facilè intelliget filius, si lapis iste fusibilis esset, quomodo tinctura & rubedo eius foràs produci posset, nam cùm ad candorem vsque feruet, lapis soluеretur ac vitrum penetraret, ac fornacem.

Nam ad extremum facilè per 3 dies in vitro candens ſtare debet. Ac per has rationes animadvertere potes lapidem prius debere fieri, antequam fuſibilis efficiatur. Ignorantes capere nequeunt præ mẽtis debilitate, vim enim naturæ minimè intelligũt. Ita, mi fili, lapis ſiue albus ſiue ruber ſit, priùs conficiendus eſt, antequam fuſibilem & ſubtilem poſſis efficere.

Lapis priùs conficiendus antequã fuſibilis ac ſubtilis efficiatur.

Vtroque tuo lapide tam albo quam rubro confecto & parato, vt à me edoctus es, ac rationibus demonſtratum, ita vt tua ipſius mente capere facilè poſſis, ita eſſe debere: nunc te docere volo, quo pacto vtrumq; lapidem parabis ac fuſibilem atque ſubtilem reddes, ad altas proiectiones faciendas.

Cap. 14.

Pergit docere quomodo lapis fuſibilis & ſubtilis fit efficiendus.

NVNC auſculta, care fili, maximum arcanum quod in hac arte eſt, quod nunquã literis proditum eſt, quam à me Solo tuâ cauſâ. Lapidem tuum perfundes clarâ & purâ aquâ paradiſi, atque ipſum aquæ vnies, ac in carcere collocabis, ac concludes, atq; ea aqua ſubvolabit in cœlum intra circulum Lunæ, ac in roré convertetur, ac rurſum guttatim decidet ex conſilio & doctrina artificis, atque humectabit terram, ſiue lapidem, vt flores omnium colorum producat, per quos flores lapis tuus reſurget à mortuis in vitam, omneſque hoſtes eius pacem cum eo inibunt, ac tem-

peſtas

pestas quæ ante fuerat tùm præterierit, quæ terræmotus erat, ac caligo maris, atque eclipsis Solis ac Lunæ, quæ omnia tum deuicit, ac deinceps Rex in omnem tribum suam permanebit, dominationem in æternum non amittet, sed semper Rex gloriæ manebit, &c.

Cap. 15.

LAPIDEM tuum, mi fili, siue albus siue ruber sit, ex vase sumes, ac mortario lapideo indes, ac bonam quantitatem Mercurij mundi superfundes, quē te pòst mundare docebo, ac ligneo pistillo sumpto, conteres ipsum per diem integrum continuè. Tùm vitro denuò indes, ac in fornace Philosophorum collocabis, aut in tripode, ignem addens talem, quo plumbum liquidum seruari possit, vt non congelet, liquefactione æquali: sed vitrum pusillum super os vitri in quo lapis est, lutabis: retinebis in eo calore, donec Mercurius omnino sit mortuus, quod facilè 40, aut 50 dierum spatio fiet: lapis enim attrahit omnes spiritus ad suam naturam: simile attrahit sui simile, ac simile simili gaudet. Cumq; omnino mortuus fuerit, ignem paululum minues donec materia tua albescat: ac si lapis albus fuerit, exime ac lamina cādefacta, ei pondus grani imponas: vide an lapis tuus fluere velit, ac ingressum det. Id sciri hoc pacto potest: cum lapidem laminæ æris candenti imponis, atq; is sum laminam candentem penetrat velut ole-

Simile attrahit sui simile, ac simile gaudet simili.

Proba.

um corium ſiccum, atque lamina ærea omnino alba ſit inſtar argenti vbi lapis iacuit, ſi id præſtat, paratus eſt: ſin minus iterùm aqua paradiſi perfunde modis omnibus, vt ſuprà: Ignem moderare vt priùs: ac ſi pondus tui lapidis fuerit marca vna, 4 marcas aquæ Paradiſi adde: idque quoties aquam paradiſi ſuperfundis. Hoc opus itera, donec lapis ex animi tui ſententia ſolutus fuerit: ac ſi ruber ſit, in eodem calore ſtare ſine, in quo cùm aqua paradiſi ſtabat, hoc eſt, tali quo liquefactus deinceps retineri poſſit ſine candore, donec lapis tuus ruber fiat: ſed eget longiori tempore, quam albus, ac rubrum modis omnibus, vt album, probabis.

Scies, mi fili, ſi lapidem parare vis, vt in Mercurium proiectionem facias, ipſum tam fuſibilem quam ceram efficiendum, idq; magnâ curâ fieri debet, quia lapis per vitrum penetrare poſſet. Sed conſulo tibi, mi fili, lapidem tuum tam fuſibilem efficias, vt ferè candere incipiat, antequam fundi velit: idque lapidi albo fac: tùm proiectionem facito ſuper Iouem. Lapidem verò rubrum non potes fuſibiliorem facere, quam abſque flando candefieri poſſit. Nam cùm aqua Paradiſi vnâ cum eo mortua & fixata fuerit, ſtare debet in eo calore in fornace vſque ad candorem facilè per 50 dies, antequam aqua Paradiſi rubedinem eius foràs queat producere; cumque rubedo eius

eius iam foris fuerit, ignis ille augendus est, vt lapis modicè candeat, vt tantummodò appareat candere, nec amplius: atque ita ſinas ſtare per dies 3, tum vt refrigeſcat ſinito, ac Deo gratias age, lapis enim tuus perfectus est.

Cap. 16.

QVARE, mi fili, modus tibi retinendus eſt in lapide fuſibili efficiendo: nam ſi lapidem album nimis fuſibilem efficeres, vitrum penetraret: ac lapis ruber minùs etiamnùm fuſibilis eſſe debet, alioqui rubram tincturam aquæ Paradiſi foris acquirere non potes, vti doctum eſt.

Maximum arcanum & ſecretũ.

Scies, fili dilecte, aquâ clarâ Paradiſi omnes res quæ in orbe ſunt, fuſibiles efficì poſſe, cùm per eas ſublimatur, donec illis adhæreat.

Inceratio.

Inceratio primùm inventa à Veteribus, & quomodo.

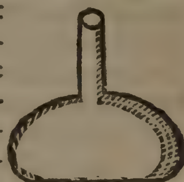
Noris, mi fili, Incerationem. i. rem duram quæ liqueſcere non poteſt, Liquefacere, ac ingreſſum vt habeat efficere, primùm inventam fuiſſe apud Veteres. Poſtquam enim diu, multumque laboraverant, ac lapidem album & rubrum parauerant ac perfecerant, proiectionem eo facere volentes, nihil proficiebant: lapis enim ſolvi nolebat, pulviſque ac terra remanebat. Tùm facilè animadvertere poterãt, ei nihil præter Incerationem deeſſe, quia ingreſſum non habebat. Tum Incerationem in multis rebus quæſiuere, omnibuſque rebus perveſtigatis, in nulla re alia reperêre Incerationem, quã in Sulphure, Arſenico & Mercurio.

Scies

Cap. 17.

SCIES, mi fili, in omnibus rebus quæ ſunt in rerum natura exceptis ſpiritibus mineralibus,ac metallis, avolare oleum à terra. Sed in ſpiritibus mineralibus ac metallis oleum ſe non ſeiungit:manent apud terrã ſuam in igne. Ac ſi ab igni ſubvolent, terra cum oleo vnâ volat. Oleum eorum à terra ſeparari non poteſt, vt ab alijs rebus. Ac tùm facile ſciebant, ſi naturam ſequi vellent,ſe tale oleum habere debere, vndè metalla oleum ſuum ſumebant, ſi ſpiritus quos ſublimando ſiccos & terreos effecerant,vt minimè liquefieri poſſent: ſi eos iterum fuſibiles efficerent, ſibi eiuſmodi oleo opus eſſe, quo eos incerarent ac fuſibiles denuò efficerent, ita incerationem inuenêre in ſulphure, Arſenico, & decies magis in Mercurio. Ita ipſi artem Incerationis inuenére, quâ lapidem ſuum fuſibilem effecère ex animi ſententia, cùmque artem Incerationis haberent, quicquid libebat faciebant, omne enim quod volebant fuſibile efficiebant: per res calidas ſpiritus ſublimabant, eoſque validos ac venenatos efficiebant: ita vt tam feruentes,& ſubtiles redderentur, vt mirandum eſſet: cumque eos ſatis ſubtiles effeciſſent ſublimatione, ac ſatis feruentes rebus corroſiuis,atque ſatis tincturæ impreſſiſſent,incerabant Mercurio probè purgato.i. perfundebant certa quantitate Mercurij probè mundificati, in tripode collocabant

cabant ac ſinebant aſcendere, & deſcendere, donec Mercurius apud ipſos permaneret: atq; ita ſpiritus liquidos, vti libebat, efficiebant. Sumebant etiam interdum, ac Solem & Lunam calcinabant in calcem ſubtilem, ac Mercurio mundificato eam calcem perfundebant, atque in tripode collocabant in eiuſmodi vitro, ac identidem invertebant; atque hoc pacto ſublimare ſinebāt, donec Mercurius apud eos permaneret, ac calces illas fuſibiles effecêre adeò, vt illis proiectionem facerent: atq; etiam omnia metalla imperfecta calcinârunt, calceſque ſoluêrunt in acri aceto deſtillato, donec tàm nitida quàm cryſtallus redderentur, atque ita calces illas à ſua immunditie repurgârunt, ac lapides illos cryſtallinos in pulverem ſubtilem redegêre, atque Mercurio perfudére, ac in tripode collocârunt, vti doctum de Sole & Luna, atq; ex eo medicinam confecêre. Dico tibi, mi fili, tota ars conſiſtit in Inceratione, aut liquefactione. Quare hanc lectionē ſedulò perlege, mira enim continet. Ex omnibus metallis medicinam facere potes, vti ſuprà dictum, breui tempore, ſine ſumptu ac labore, idque hac inceratione, &c.

Tota ars poſita in Inceratione ac liquefactione.

Fuêre præterea non nulli qui 3 partes Lunæ ac vnam Solis ſumpſere, atque eas purgârunt,

vt initio operis doctũ fuit, ac ſimul inter ſe ſoluerunt, ac tùm minutim limarunt, atq; mortario indidêre, in ſubtilem puluerem redigẽtes, adeò vt per pannum lineum cribrauerint; ac poſtea ſuper marmore contriuêre cum melle aut gummi arabico, atq; ita contriuerunt vt omnino intangibiles eſſent. Aut ſumebant ſal præparatũ ac melli ac aquæ gummi permiſcebant, intangibiliter terentes. Tùm aquâ communi deſtillatâ ſumptâ, materiam contritam ollæ vitreæ indebant, bonam quantitatem aquæ ſuperfundentes, atque in cineribus illis cribratis poſuêre; atque vas illud cum materia bullire fecerunt per horam aut amplius: tùm refrigeſcere ſinebant: & ſal ac mel liqueſcebant in eâ aquâ: Sol verò ac Luna in fundo remanebant. Tùm aquam illam supernè effundebant, ac rursùm aqua communi recenti ſuperfuſa bullire ſinebant, vt ſuprà, idq; iterabant tandiu donec aqua omnis pura rursùm defluebat, vt ſuperfuſa erat. Tùm eum puluerem ſumptum puſillo igni exiccabant. Tùm Mercurium quinquies aut ſexies per pellẽ leporinã preſſum ſumebant; eoq; loto ſale & aceto, donec ſal nitidũ & album remanebat: aqua cõmuni munda, abluebant prorſus omne ſal & acetum, pòſt pannis lineis mundis exiccabant: ollæ vitreæ immittebãt, alembico ſuperimpoſito, cineribus impoſuere, ac receptaculo lutato, ignem ſtuxere, perinde ac ſiquis

Mercurio quomodo aqua nubium adimatur.

aquam

aquam rosarum destillare velit, atq; hoc pacto stare sinebāt per dies 12 aut 15, ad humiditatem superfluā ei detrahendam, quam in se habet, qua opus corrumperetur: Atq; hoc pacto omnis Mercurius præparandus, quo vtendum in opere sit, atq; talis ignis ei adhibendus est, ne omnis sursùm sublimet. Tametsi verò parū sursùm sublimet, ita vt exiguæ gemmulæ stillent per alembicum, nihil refert. Si autem ipsum sursùm sublimares, ita vt aliquid mortuū esset, iterum viuificandus foret in aqua bulliente, tùm verò iterùm humiditatem aquosam assumeret, quæ omne illud opus corrumperet.

Cap. 19.

SCIES, mi fili, omnē Mercurium viuentem habere in se aquā nubiū, id ipse videre poteris: nam in receptaculū decidet magna pars aquæ cōmunis mūdæ: ea autē vacuari debet, si alioqui apud corpus Solis & Lunæ moreretur, & pulvis ac fixus fieret: ac si humiditatē apud se retineret, nunquā moreretur, nunquā pulvis nec fixus fieret quālibet diu ita haberetur. Superflua ei humiditas detrahēda est destillatione, sine sublimatione, vt demōstratū est; sinesq; in igni donec videas in alēbicū nullū amplius rorē ascendere. Pòst retine etiamnùm in eodē calore ad 10 aut 12 dies sine sublimatione: quo factò sinas refrigescere, serua in pyxide lignea, loco sicco & calido, ne quā humiditatē ab aëre frigido & humido ad se trahat; ac si patere sineres,

Omnis Mercurius vivem aquam nubium in se

ſineres, ab aëre ad ſe attraheret aliquam humiditatem, atque ita & labor & tempus perijſſent, &c.

Cap. 20.

SCIES, mi fili, hoc pacto omnem Mercurium parandum eſſe, ex quo amalgamationes facere velimus, ſi alioqui Mercurius in opere mori & fixari vellet: idq; plurimos fallit qui voti compotes non fiunt; & hoc facit ſuperflua humiditas, quam in ſe habet, ac neſcientes quid ſibi deſit, in errore permanent.

Item nunc tenebis, mi fili, iam Solem, Lunam, & Mercurium parata eſſe ad opus hoc conglutinandum.

Item nôris, mi fili, quod pulueres tuos Solis & Lunæ ponderabis: ac ſumes tantundẽ ponderis Mercurij tui præparati, .i. tantum ſpiritus quãtum corporis; alioqui ſi non ſatis corporis eſſet, eò diutius in igni ſtare deberet, antequam ſpiritus commori vellet cum corpore, atque puluis fieret: ſed cum pondus eſt æquale, ſpiritus facilè apud corpus moritur, &c.

Quærat verò filius meus, cum iam ſpiritus ille mortuus eſt apud corpus, & apud ipſum fixatus, & ad perfectum colorem eſt perductus ſiue album, ſiue rubrum, ac perfunditur magna quantitate Mercurij ad incerandum ac fuſibilem efficiendum, & ſubtilem, ad opus perficiendum: interdum funduntur 10 aut 12 partes ſpiritus ſuper vnam partem lapidis, aut pulue-

pulueris fixati, ad album: ac ſuper puluerem ad rubrū, funduntur interdum 20, aut 24, imò 30 partes ſpiritus, ſuper vnam partem pulueris ad rubrum fixati. Cùm enim lapis ad album perfunditur 12 partibus, ruber opus habet, aut puluis facilè 30 partibus, antequam velit fuſibilis fieri. Ratio hæc eſt: lapis albus eſt crudus & humidus, frigidus, & albus, tantum dimidiâ parte aquæ paradiſi opus habet, aut ſpiritus ad ipſum incerandū, & fuſibilem efficiendum: non enim diu coctus eſt in igni, vt ruber lapis aut pulvis, neque tam ſiccus eſt. Ruber naturâ calidus eſt, & ſiccus, interius eius foris ſtat. i. calor eius, & ſiccitas, ac eius albedo intus eſt. i. eius frigiditas: ac antequam fuſibilis effici poſſit, facilè 30 partes aquæ paradiſi ſuper vnam partem rubri pulueris aut lapidis debent effundi.

Nunc autem quærat filius meus, ſi ſuper vtrumque lapidem tantum aquæ paradiſi fundi debet, antequam fuſibilis fiat ac ſubtilis, immenſo tempore in igni ſtare debet, antequā omnis ſpiritus mori poſſit apud puluerem, ac fixus fieri.

Cap. 21.

SCIET filius meus ac intelliget, primam additionem ſpiritus & corporis eſſe vtramque crudam. Ea ratio eſt vna, cur diu ſtare debeat, antequam ſeſe invicem amplectantur radicaliter. Altera ratio eſt hæc; quod prima addi-

Duę rationes cur diu in igni retineri debeat.

additio tàm pusillo, & lento igni persequenda est, vt nihil aut perparum ascendat in vasibus; ita diu stare debet antequam mori possit, ac puluis fieri: cumque lapis aut puluis, albus aut ruber est effectus, fixus est, quamvis nó sit fusibilis, estque medicina radicaliter, etiamsi nondum ingressum habeat. Ac Hermes ita ait: Cùm Mercurius solutus est, soluit facilè omnia reliqua metalla, aut spiritus; cùmq; est congelatus, porrò congelat: ac fixatus, porrò fixat. Ita quamvis super ipsum multum aquæ paradisi sit infusum, 30 partes super 1 Mercurij, is est coagulatus, quare aquam paradisi facilè coagulat, ac fixat facilè, vt prædictum. Est & alia ratio, ex parte medicinalis est, si lapis fluere nequit .i. quòd aquam paradisi facilè in suam naturam pertrahat. Est item alia ratio: cùm aqua Paradisi fusa est super pulverem, ac super fornace ponitur, multò maior calor ei additur, quam initio operis daretur: nam initium operis sublimare non debet: atque huic aquæ Paradisi talis calor adhibetur, vt sursùm sublimet, ac guttatim rursùm decidat in pulverem. Cùmque mori incipit, ac simul pulvis fit, ignem augebis, vt per eum sublimet: ac vitrum iterùm iterùmq; invertes: cùmque sursum sublimatum est, inferior pars vitri in superiore parte ponitur; atque ita fixus ille pulvis decidit super partem spititus sublimatam: idque opus toties repetitur, donec

vnum

vnum cum altero in fundo remaneat: ac tùm ignis paulò vehementior ſtruitur, donec perveniat ad ſuum colorem album, ſiue rubrum, prout cupis. Ita per rationes prædictas, nō debet tandiu ſtare in opere, quemadmodum in principio. Quare non amplius de ſpiritu quam de corpore ſumpsêre. Quorſum verò hæc omnia? Vt te, mi fili, ad veram intelligentiam operis deducā, vt nôris, mi fili, inter bonum & malum diſcernere, vt nôris quid agas, ne in errorem, aut deſperationem incidas. Quare, mi fili, ſedulus hanc, & ſimiles lectiones ſepiùs relege, ac memoriç imprimere conare, ad omnes errores vitandos, qui in opus incidere poſſent: antequam operi manus applices.

Cap. 22.

Reditus ad opus.

NVNC iterū ad opus accedamus. Pulverem tuū Solis ac Lunæ ſumes, ac ponderabis; ac tantum Mercurij prẹparati quantū, tui pulueris pondera, atq; mortarium ferreum calefacito, ac piſtillum, ſed non adeò vt Mercurius euolet in aërem. Inde pulverem tuum præparatū mortario, ac pulverem tuum, ac vnciæ $\frac{1}{28}$ partē ſalis armoniaci, aut 4 partē lothonis pulveriza ſal armoniacū antequā mortario indas. Tùm conteras illo piſtillo calido in mortario. Amalgama Mercuriū & pulverē in amalgama. Sal armoniacū efficit vt pulveres & Mercurius ſeſe invicem cōplectātur radicaliter. Contere verò per diem integrum indeſinenter; iuuate

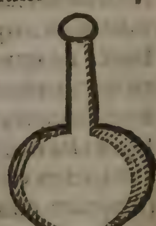
invicem, defeſſo ſuccedat alius; contere ſaltem 12 horas continuè, nares verò os, & aures obtura, ne odor tibi noceat, qui inuiſibiliter poſſet aſcendere. Ac 12 horis elapſis, materiam tuam eiuſmodi exiguo vitro inde, alio cooperto, pondus ſuperimpone, colloca tùm in fornace ſecretâ, ac facito vti priùs doctum, eodẽ moderamine ignis, donec opus omninò perfectum fuerit. Primum ignis moderamen opera perficere docet, quæ amalgamationibus efficiuntur, vnum & idem eſt ignis moderamen: prima autem conſtructio fit varijs modis, omnibus ad vnum finem venientibus, ac breuitatem temporis quærentibus.

Fuêre item nonnulli, qui lapidem nobis à Deo Optimo Maximo gratis donatum ſumpſêre, eumq; nonies aut decies ſoluêre, ac à fæcibus purgârunt, ac rurſum cõgelârunt, atque in ſubtilem puluerem album redegére, ac in pyxide ſeruârunt: tùm lapis paratus erat. Tùm Mercurium probè ablutum ac præparatum, vt ſuprà doctum fuit, ſublimabant per vitriolum .i. Mercurij ſublimati ſumebant ℔ 1, ac vitrioli crudi 4 ℔, ac ſimul miſcebant, ac per id eum ſublimabant, conterebant denuò cum fæcibus, atque iterum ſublimabant: iterùm conterebant ſuper fæcibus, denuò ſublimabant; quo facto fæces abijciebant. Tùm verò

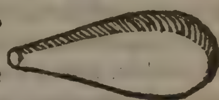
verò iterùm sublimabant per recentis vitrioli ℔ 2, identidem fæces abijcientes, ac sublimatum solum in pyxide seruabant. Tùm 3 lothones Lunæ & 1 Solis sumebant, ac simul liquefaciebant, ac ea minutim limauêre: limaturam in pulverem tundendo redegêre in mortario ferreo, atque pulverem lauêrunt, vt in opere præcedente doctum est, aquâ destillatâ. Pòst ea super marmore contriuêre cum sale communi præparato, & aqua gummi, ac in intangibilem puluerem tundendo redegêre, ac aquâ communi destillatâ lauêrunt, donec aqua munda & clara indè deflueret: tùm ad ignem tepidum siccatum per se in pyxide asseruârunt.

Item tùm sumpsêre 8 partes, aut lothones pulueris lapidis gratis nobis à Deo donati, 4 lothones aut partes pulueris Solis ac Lunæ, ea efficiunt 12 partes: ac tùm partes totidē Mercurij sumebant, quantum erat pondus 2 reliquarum. i. sumebāt 12 lothones Mercurij sublimati, aut 12 partes, eæ efficiunt simul 24 lothones aut partes, eaque tria simul probè terendo miscuêre cum aceto destillato, ac intāgibilia effecere: ac postea materiā contritā siccârunt in vase vitreo super cinerib⁹ tepidis, vt puluerésceret. His factis puluerē vasi vitreo rotundo in hunc modū

facto immittebant, vas ad summum vsq; implentes: Tùm ipsum sumebant, suspendebant intùs in tripode, aut in fornace secretâ, in conclaui, clausoq; ostio ibidem pendêre sinebant 89 dies, eiusmodi ignem subijcientes, vt manum commodè ibidem tenere possent ad semihoram inter parietes fornacis, & conclaue in quo annulus pendebat, atque ignem in eodem calore retinebant lampade facta cum ellychnio ex resina, ac cum oleo destillato, quod lampadem non denigrat, ac parum fumi excitat: atque interea temporis materia in rem vnam coquitur. Diebus verò 89 exactis, vitrum rumpebant, materiamque eximebant: laminam ferream aut æream candefaciebant, ei materiam imponebant, fornaci immittebant, in qua aurifabri encausto pingunt, videbant an pulvis non fumaret: aut pulveris drachmas 2 ponderabant, exiguo crucibulo immittebant, candefaciebant in igni ad semihoram: cùmque refrixerat iterum ponderabant: siquid in pondere amisissent, puluis nondum fixus erat: tùm denuò vitro vt priùs immittebant, atque iterum in fornace suspendebant, ita ignem augentes, vt vix eo temporis spatio quo Aue Maria recitari posset, manum retinere possent inter parietes fornacis, vt suprà: ita hoc moderamine ignis adhuc ad 30 aut 40 dies vtebantur: quibus finitis vitrum sumptum confringebant, inspicientes nùm
mate-

materia fixa esset: sed ferè, ac sine dubio fixa erat, ac rubra vt sanguis, sed nō fusibilis. Tùm eam materiam sumebant, ac probè cum aquę paradisi ℔ 2 probè mundificatæ miscebant, cui humiditas superflua exiccata fuerat, vt in opere suprà doctum est, ac omne simul mortario ferreo indebant probè mundo, conterebant 12 dies validè ac cōtinuè vt materia benè cum ea aquą paradisi commista esset: tum in vitrū indebāt eiusmodi,

& forti lutamento claudebant, ac super fornace collocabant, sinentes ascendere & descendere, donec omne in pulverem redigeretur. Tùm igni aucto sursum sublimabant, ac vas sursum deorsum invertebant: hocque opificium iterabant, donec omne simul fixum maneret in fundo vasis: tùm stare sinebant, donec color albus sese patefaceret, eodem ignis moderamine, cumque omne album evasisset, erat omne Elixir ad album: ac si ad rubrum habere vellent, stare sinebant, ignem augentes: nam moderamine ignis ad album, tinctura rubra foràs sese prodere non valet. Quare vnum cum altero in cerebro habere debes, si quid in arte proficeres. Quare lectiones tuas sæpius perlegere ne pigeat sedula mente: cùmque rubedo foràs esset perducta, perfectum erat Elixir, lapis ad rubrum ad omnia metalla imperfecta in

verum Solem redigenda, qui præstantior eo qui ex mineris, omnes probas transiens.

Cap. 23.

SCIET filius meus opus quod deinceps docebitur, loqui de magnis operibus, quo pacto Philosophi locuti sunt verbis tectis, ad dilucidè intelligendum sine vlla verborum obscuritate.

Cap. 24.

Primum Veterum verbum reductio.

PRIMVM est Reductio corporis, id est quod Lunam dixère, hoc imperfectum illud corpus vocant, quia Luna fixa non est: ac Solem vocant Fermentum, quia fixus est, ac primum verbum Philosophorum est Reductio, hoc est, quòd corpus illud imperfectum amalgamant cum Mercurio vivente, ac in suam pristinam essentiam perducunt, ea est solutio Veterum.

2 Solutio.

Solutio eorum nō est fusio aquæ nubium, sed est aqua sicca. i. Mercurius, estque artis fundamentum, de qua Rasis ait: Nisi corpora solvas, operā ludis. De quibus solutionibus Geber verba facit in libris qui turba Philosophorū inscribuntur. Hæc via brevissima in arte est reductio, si corpora clarificentur, atque in aquam resplendentem redigātur, quæ est aqua illa ex qua primùm originē duxère, quæ aqua in se spiritum, animam, & corpus complectitur, estque quæ nos resplēdescere facit, inquit Geber. Cumque in Mercurium convertissent, ita vt per pannū exprimere possent, se elemen-

tum Aquæ habere dicebāt: ac Philoſophi dixêre ex ea craſſitie aquæ terram formari, atque tùm ſeſe alterum elementum habere dictitabant, Aquam nimirum & Terram.

3 Mundificatio.

Tertium Veterum verbum eſt Mundificatio, qua de Morienus ait: Hæc terra cum aqua putrefit, ac tùm continuò ſeipſa mundificat: cùmque munda eſt, ex eâ omnis medicina Dei auxilio conficitur: de qua Philoſophi tractant in turba dicentes: Siccum cum humido coniunge. Siccum eſt Terra, humidū Aqua: Ecce nunc aquam & terram mundificata habes.

4 Evaporatio.

Quartum verbum eſt, Evaporatio aquæ, ea fit cùm aqua Paradiſi aſcendit in cœlū, ac guttatim in terram decidit: ac tùm dicunt ſublimationem, aut aſcenſum & deſcenſum; ita fit aqua illa terra quæ prius in terra piſtrata fuerat, cumq; aſcenſum aëra appellavêre. Ita Aquam, Aërem & Terram habes; idq; eſt quod Philoſophi dicunt: Cùm album eſt effectum, aqua Paradiſi perfunde, ac ſtatim ſublimationem coniunge, donec ex eo prodeat ſpiritus, qui apud Hermetem auis dicitur: ac de hac re Morienus inquit: Ad extremum remanebit tibi aqua calcinata, arena aut cineres. Atq; Hermes, Geber, ac Morienus aiunt: Ne contemne cineres quos infimo ſtatu reperis, cineres ſunt reſplendentes, in ijs pretioſum adamanta reperies. Deinde dicitur: Fermentum ei continuo adde, id eſt, cùm imperfectū illud ad pulverem

verem album reduxère, ita vt aquam Paradisi superfundas, in quo Sol amalgamatus fuerit: cùmq; tùm pulverem perfundunt dicunt Fermētum, eádem aquâ Philosophorum: tum dixere: nunc illi animā adiūge: Qua de re Rasis: Deinde lapidi nostro animā coniungimus. Nā quemadmodū in homine corpus hominis nō vivit sine anima: ita nec noster lapis sine anima, quālibet purùm imperfectū corpus fuerit: Fermentū enim ipsum ad suam naturā ducit. Quare fermentū addunt: i. Solem amalgamatum cum aqua paradisi: idq; est quod Morienus ait: Nisi impfectum mundifices ac dealbes in pulveré, at tum animam ei indas, ac cum eo commisceas, nihil in arte nostra effecisti. Ideò Philosophus Dantynus ait: Animę cōgregationem cū corpore mundificato & spiritu facito: tùm spiritus eius additur, atq; gaude cum ijs: nam naturam suam cōmutarūt, ac res crassæ subtiles sunt effectæ. Hoc est quod Alanus Philosophus ait in libro turbarum: Spiritus cum corporibus non coniūguntur, donec perfectè ab omnibus inquinamentis nudi sint. In hora verò commixtionis res mirę apparent, omnes colores orbis, quam multi cogitari queunt: atq; omnes tandé ad vnum colorem perveniunt qui ruber est, quem Ignem vocitarūt, tumq; imperfectū illud corpus coloratur colore firmo cū fermento, quod est anima, & spiritus cum anima coniungitur & ligatur cum

cor-

cum corpore, ac ſimul cum eo convertitur in colorem fermenti, ac vnum fiunt, ita vt ignis omni ſua vi ac vehementia ea ſeparare non queat. Ex his verbis prædictis conſtat, Philoſophos verum dixiſſe. Dicunt enim: Lapis noſter conſtat ex 4 elementis: Item, Lapis noſter eſt ex corpore, anima, ac Spiritu; ac verè: Corpus illud imperfectum corpori mortuo aſſimilauêre: quia Luna debilis ac minimè fixa eſt: ac ſpiritum aquam nominauêre, ac verum dicunt. Nam ſpiritus ille eſt profectò aqua reſplendens ac fluens: ac fermentum animam appellauere, ac verum dixére: nam vitam dat corpori illi imperfecto, quam prius non habebat, atque in aliam formam reducit: ac verum eſt quicquid verbis obſcuris dixêre. Quidam etiam Philoſophi dicunt: Niſi corpora corporibus exuas, atque etiam ſpiritus, nihil in arte noſtra effeciſti. Ex corpore illo primùm aquam conficimus, cùm eſt amalgamatum, ac tùm corpus illud corpore exuitur: ac poſt continua decoctione corpus illud exiccatur, ac moritur cum ſpiritu, ac tùm Spiritus corpus fit.

Dictū veterum, naturam ſequere.

Veteres inquiunt: naturam ſequere, atque id quod ipſa quęrit, invenies: ac verum dicunt. Nam in noſtris operibus primùm ex ſiccis humida, ex humidis ſicca, ex craſſis ſubtilia, atque ex ſubtilibus craſſa conficimus, ex corporibus ſpiritus, atque ex ſpiritibus corpora

con-

constituimus,ac superius, vt sit inferius efficimus,ac inferius superiori æquamus. Ita materias vnam in aliam conuertimus,vti prius doctum est. Ita ex rationibus prædictis liquet, Veteres in omnibus verum dixisse, quamvis obscuri sint: id factũ est, ne ignorantes qui de numero filiorum non sunt nos intelligerẽt, ac vt notitia horum ipsis incognita permaneret.

Deinceps sciet filius meus, Veteres multa capita posuisse, vt ignorantes existimarent artem nostram magnâ cum difficultate exerceri: atque in vnoquoque capite multa ac varia opera posuere,multis nominibus,qualia sunt, Reductio,Solutio,Lotio, Sublimatio, Destillatio,Coagulatio,Inceratio, Calcinatio, Fixatio, atque ita deinceps,vt suprà commemoratum est. Ac nunc filio meo aperiam quomodo Veteres ac Sapientes ea nomina in opere advenêre.

Cap. 25.

Quomodo opus sit instituendũ ad imitationem Veterum.

ITEM si opus vis facere ad eundem modum quo Maiores nostri fecere, sumito Mercurium è fodinis,vbi argentum aut aurum effoditur, sed nullum sume qui arte efficitur, eum per pellem leporinam exprimes, ac si quid in pelle leporina reliquum sit, inspice núm quod corpus metalli,hoc inde exiguo crucibulo cũ parte boracis pulurizatæ : pone in igni, flato vt soluatur, cumque liquefactum fuerit, vide quodnam corpus metalli sit, ac si alicuius imperfecti

perfecti metalli esse repereris, Mercurius ille ad opus nostrū prorsus est inutilis: sin Solem ac Lunā repereris, probus est: tùm sumito illius Mercurij quantum vis, vasi vitreo inde, ac per alembicum superfluam eius humiditatem detrahe, quæ opus tuum corrumperet, ac impediret quominus Mercurius in puluerē mori posset. Nam si superflua ei humiditas non detraheretur, quamvis ea materia in igni consisteret vsq; ad diem Iudicij in puluerem minimè redigeretur: In causa est humiditas quā Mercurius in se habet: vides enim in eo humiditatis per destillationem magnam partem, vt antè doctum est: Sed cùm Mercurius omni suâ humiditate superfluâ exutus est; tùm corpus illud imperfectum sume.i. Lunam cupellatam quæ postea reflata est de plumbo in crucibulo: ac Lunam istam Veteres corpus imperfectum vocant, quia Luna debilis est, alba, cruda, ac non fixa: hanc autem Lunam amalgamauerunt cum magnâ quantitate Mercurij: ac semper 3 partes Lunæ ac Solis 1 sumpsere, quem Solem fermentum appellarunt.

Superflua humiditas Mercurio detrahēda

Nonnulli Solem ac Lunam simul amalgamauerunt, vt opus præcedens docet, ac quidam per se amalgamauére, ac fermentum siue Solē amalgamatum miscuêre inter aquam Paradisi, ac tùm super vtrumque puluerem fudêre, ac miscuére, vt docebitur. Ac postquam Lunā amalgamauerant vitro indebant, vti in opere

priùs

prius doctum fuit, huiusmodi inquam vitro, atque in tripode collocavêre, vt suprà; ac eodem moderamine ignis: ac deinceps Solē etiam amalgamauérunt, ac etiam in fornace posuére in vitro vti Lunam, ac regimine ignis vsi sunt, vt suprà, atque aqua paradisi, atque aqua eiusdem Mercurij, humiditate ei detracta, vt sæpè dictum est; atq; etiam eiusmodi vitro indidere quale hic suprà positum est, atque etiam in tripode collocarunt iuxta reliqua 3 vitra, donec ad opus accederetur ad incerandum, idq; faciebant vt aqua Paradisi eo facilius incerarer ac moreretur apud opus illud: nam aquæ illa fit inter fixum & non fixum; nam tandiu decoctionem in igni habuerat quam ipsum opus, quamuis non fuerat mortua, aut pulvis facta.

Scias, mi fili, quamvis aqua Paradisi, id est, tuus Mercurius per 10 annos in fornace haberetur, non simul tamen in pulveré moreretur, semper aliquid vivum pmaneret, ac cùm illud moveretur, simul omnis viuus fieret. Quare Mercurius de seipso ait: Quum corporis mei pars instar lentis vivit, nō tam magis mortuus sum quam vnquam fui: idq; fit quia cum eo aut in eo nullū corpus cōmistum est, aut pater, aut mater, aut soror aut frater, aut aliquis ex proximis propinquis, aut ex tribu

eius

eius cum eo aut in eo cōmiſti ſunt. Sed compoſita brachia brachijs, atque oribus ora vbi fuerint, eodem momēto moritur. Id hoc modo intelliget filius meus: vt cum eo miſceantur vlla ex metallis, aut ſpiritus qui ex metallis orti ſunt, aut noſter lapis albus, aut ruber; eaq; omnia ſunt de genere eius, aut propinquis, ac ſunt etiam naturæ eius: ac proinde cum ijs ſeſe coniungit, ac ſtatim cū ijs commoritur: Sed cùm ſolus eſt, ne 10 quidem annorum ſpatio moritur, quamlibet ei temperatum ignem ſubdas.

Mercurius nunquam ſolus moritur.

Mi fili, hæc omnia ſæpius relege, ita naturam in omnibus intelligere poteris. Sed de his ſatis: ad opus noſtrum revertimur.

Omnia tria ſtant in tripode, nimirùm Sol in vitro per ſe, opus cum Luna in alio vitro, ac aqua paradiſi in tertio vitro: atque omnia 3 ſimul ſtabant in tripode in conclavi obſignato, ita firmiter, vt nihil expirare poſſet, ac igni puſillo regebantur, vt manus teneri poſſet ſine aduſtionis periculo inter parietes & conclaue, &c. id eſt, vt calor & ſenſus manus vnum ſint. Nam calor ita regendus eſt, vt manum per ſemihoram tenere poſſis ſine aduſtione: ac ſi calor ac ſenſus manus idem eſſent, omnia bene ſeſe habebant. Tùm Veteres ac Sapientes conſultabant, quo nomine peculiari quodque ſignum quod in opere conſpiciebant, inſignirent, vt ignorantes qui huius artis

non

non ſunt, artem celarent; vtque illi exiſtimarent artem magnâ cum difficultate exerceri, operi varia nomina impoſuêre, vt etiamnùm docebitur. Multa opificia poſuere quæ etiam infrà, vt Solutionem, Reductionem, Sublimationem, Deſtillationé, Congelationem, Euaporationem, Incerationem, Calcinationem, ac multa plura ac varia opificia, vt ignorantes in errorem inducerent. Sed omnes ſunt nothi, hæreditatem Sapientum non poſſidebunt: ac prædicta omnia opificia fiunt in vitro clauſo, in quo opus in fornace ſtat, vt docebitur, ac ſuprà ſatis doctum eſt: rudes verò id capere nequeunt præ debilitate métis: putant vnumquodque opus eſſe peculiare, ac vnumquodq; vaſis peculiaribus ac inſtrumentis fieri, ac peculiaribus fornacibus, ac moderamine ignis peculiari, atque ita errant, artem difficulter exerceri putantes: capere nequeunt omnia ſimul fieri in vno vaſe clauſo, ac in vnâ fornace, ac vno regimine ignis, vt docebitur. Initio cernebant Veteres materiam in vitro poſitam in ſuperiori parte vellus nigrum aut pellem nanciſci, tùm id Nigrificationem maris vocabant. Nam aqua illa ſuprà omnino nigra erat, ac quia Sol ac Luna inerant, dicebant eſſe Eclipſin Solis atque Lunæ, ac Nigrificationem maris: ac ignorantes minimè id intellexêre.

Nigrificatio maris.

Eclipſis Solis ac Lunæ.

Deinde

Cap. 26.

DEINDE cernebant aquam illam .i. Mercurium ſurſum volare in ſuperiorem partem vitri ex materiâ illâ, aut corporibus Solis ac Lunæ, ac dicebant, ventum in ventre portauit; quia Mercurius ex materia aut corpore ac Luna volabat per aërem præ calore ac feruore, dicebant: Ventum in ventre portauit. Ideò quidam Philoſophus ait: Aërem illi offeres, in cuius ventre portabitur per productionem filij qui illi pater eſt; tum dabitur illi bibendum, id eſt, cùm rurſum decidit in fundũ aut materiam, tùm dabitur illi bibendum de humiditate terræ, quæ eius nutrix eſt. Atque hac de re loquitur Hermes Philoſorũ Parens: Id quod ſuprà eſt videtur mihi eſſe vt illud quod infrà eſt; & quod infrà eſt, vt illud quod ſuprà eſt. Ac Danthynus ait: Qui miraculum vult facere rei cuius lapis noſter pater, & terra nutrix eſt, ac Luna mater, ventum in ventre portat, ac nutrix eius in terra eſt. Ac Danthynus præterea ait: Cùm è terra aſcendit ſurſum in cœlum, ac rurſum decidit in terrã, tum robur aſſumet ex eo quod ſuprà & infrà eſt: ac verum dicit: Cùm ſuprà gemmare incipit, tùm incipiunt gemmæ rurſum decidere humi, ac moritur in pulverem: cùmque tale eſt, aquâ clarâ paradiſi perfundendum eſt, ac offerenda ei Luna eius mater, donec ea aqua cum pulvere permiſta eſt: ac tùm offerto ei Solem .i. ignẽ

tandiu, donec perficiatur id quod præſtantius eſt, quam res vlla Orbis, idque ignorantes non capiunt, &c. Cùmq; propius rem inſpicerent, materiam magis adhuc aſcēdere ac deſcendere cernebant, in vitro: tùm ei nomen ſublimationis indidere, erat enim vera ſublimatio. Idcirco Geber ait in turba Philoſophorum: cùm opus aut lapis aggregatus fuerit, continuò illi ſublimationem adde: ac ignorantes non intelligebant ſublimationem fieri in vaſis clauſis, ac errarunt: videbant etiā cum guttæ rurſùm deciderent, adhuc aquam permanere, tùm exiſtimabant deſtillationem nominādam, eratq; perfecta deſtillatio. Ideo Morienus ait in turba: Poſt ſublimationē ei deſtillationem adhibe: ne hoc quidem ignorantes intellexêre. Videbant denique materiam ſpiſſeſcere, ac in terram converti, ac craſſam terram remanere, ad extremum ſuper aquam cōſiſtere: idque fiebat quia Mercurius aſcendebat ac deſcendebat, terram aut corpus exuebat: ac cùm Mercurius deorſum guttaret, nolebat ſeſe iterum permiſcere cū corpore, ac corpus illud ſup Mercurium fluebat; infrà enim iacebat, quia gravior quā corpus illud erat: atq; ita videbant Veteres, omne ad extremum in ſuperiore parte fluere ſuper aquam, iſq; erat Mercurius, ſuper ipſum terra conſiſtebat aut fluebat: ac magis magiſq; ſpiſſeſcebat, ac nigreſcebat. Denique videbant terram denuò incipere ſubſidere in

Sublimatio.

Deſtillatio

aqua vſq; ad fundũ vaſis, quæ terra nigra erat, tùm placebat vocare corruptionem, ac fœtidũ menſtruale. De qua re Morienus in libello ſuo ait: Noſter lapis reperitur ex fœtido corrupto menſtruali, ex eo lapis noſter in maſſam redigitur. Nec hoc ignorantes intellexêre, ac lapidem in ſtabulis, in cloacis, in ſtercore, ac fimo quæſiuere, ac falſi ſunt. Deinde cernebant Veteres iſti, hanc terram fœtidam continua coctione ac bono regimine tẽperari ac lenti ignis ſub aqua illa fœtorem amittere, ac colorẽ mutari: tum Philoſophi id ipſum Ablutionem dixêre. De hac Origines Philoſophus ait: Fac Ablutionem, mundifica ac purga hoc corpus aquá, ita cõglutinatio fieri poteſt, inter corpus, animam, & ſpiritum: ac Philoſophorũ mens nõ fuit, corpora lauãda ac purganda aquâ nubium: atq; idcirco ignorantes corpora calcinârunt ſale, ac eas calces ſuper lapide cõtriuêre, atq; perfudere atq; abluére aqua munda, idque tandiu fecêre, donec aqua pura & clara deflueret: ac tum nihilo magis quàm prius profecerant, tempus, impenſa, atque labor illis perierat, in errore permanentibus. Hermes ac Geber preterea aiunt: Scito artẽ noſtrã nihil aliud eſſe quàm extractionem aquæ è terra, atque aquam illam rurſum ſuper terrã ſpargere, donec putrificetur ac mundificetur, atq; abluatur cũ terra: ac ne hoc quidem ignorantes intelligebant: neſciebant id omne fieri in vitro

Corruptio.

Ablutio.

clauſo in noſtrâ fornace: non ſunt de numero filiorum noſtrorum.

Adhæc cernebant Philoſophi longo tempore, ac continuâ decoctione, eodem regimine ignis terram creſcere ac craſſèſcere, ac aquā decreſcere ac minui ob temperatam decoctionem: tùm pariter dicebāt: Hæc eſt perfecta inceratio, eaq́; erat appellatio propria. Ideò Dāthynus Philoſophus ait: Sudor ei detrahēdus, eoq́ue poſtea potandus eſt.

Inceratio.

Hermes ait: Terra aquâ imbuetur. Et Morienus: Sitienti potum da, donec ſudore ſuo ſit nutritus, ac in æternum amplius non ſitiet. Id etiā rudes non intellexêre: id fieri in vaſe clauſo noſtrâ in fornace neſcientes. Diuturnâ decoctione ac diuturno calore temperato omnem aquam exiccari cernebant, ac omnem ſimul converti in terram, quæ terra adhuc poſt opus noſtrum operabitur, vt Geber ait: Cùm terra, noſtra eſt facta, noſtra ars magna ex parte cōſummata eſt. Tùm videbant terram iſtam in ſolidam ſubſtantiam ſeſe conſtituere, ac firmam conſiſtere, nec iam amplius aſcendere: tùm ferè dicebant: Hæc eſt perfecta Congelatio, & ea propria appellatio eius erat. Ignorantes ea verba minimè intellexêre, neſciebant, vt ſuprà.

Cōgelatio.

Hermes inquit: Lapidem noſtrum ſolve, ac tùm magnâ aſtutiâ congela ac in terram redige, pòſt album effice, ac deinde viuum & denique

nique rubrum: tùm opus in arte noſtra abſolveris. Philoſophus Danthynus ait: Scias artem noſtram nihil aliud eſſe, quàm perfectè ſolvere, ac perfectè denuò congelare, abſq; diminutione ſubſtantiæ, abſque additione aut detractione, atque artem omnem habes, libros claude, ac nihil amplius quære. Ideo Morienus inquit: opus noſtrũ nihil eſt aliud, quam opus mulierum, ac luſus puerilis: ac ignorantes neſciunt, quo ſenſu hæc verba recondita accipient. Tùm cernebant Veteres diuturniori decoctione, ac calore temperato, iſtam terram ſolidam paulatim magis magiſque albeſcere: ac tandẽ tàm perfectè albam ac reſplendẽtem fieri, vt candor eius omnẽ cãdoremOrbis ſuperaret. Tùm inter ipſos, pariter conveniebat, vt iſtam dealbationem Calcinationem appellarent, & eſt vera Calcinatio Veterum, eſtque hoc verum eius nomen. Idcircò Hermes & Morienus inquiunt: Ne contemne cineres inferiore loco conſiſtentes: nam in ijs eſt præſtantiſſimus adamas: Et ex cineribus iſtis (inquit Geber) naſcetur ſplendida virgo, ea in vtero fructus concipiet, ac tùm filium vitæ productura eſt. Id fiet, mi fili, cùm fermentum miſcebitur cum hac terrâ albâ, tùm recipit terra aut corpus illud imperfectum, fermentum, ac tum Virgo vtero concipit, & ea eſt in his Veterum mens. Tùm dicunt Philoſophi: Nutri filium aut puerum illum lacte proprio, do-

Calcinatio

nec adoleuerit, hoc eſt, cùm iſta terra quæ in hunc modum alba eſt, ac cum ferméto miſta, perfundetur aqua clara & nitida paradiſi, & ea aqua in hac albâ & ſiccâ materiâ inceratur, mens eorum eſt, quod puer iſte nutriatur lacte proprio: ac verè eſt lac eius. Ignorantes nõ capiunt. Prætereà cùm materia ad eum modum alba eſſet ac fixa, tùm ex fornace eximebant, ac vitrum cui Sol inerat amalgamavêrunt, id etiam ex fornace ſumebant, ac ſimul in mortario lapideo cõtrivêre piſtillo lapideo, donec Sol amalgamatus probè permiſtus erat cum albo lapide aut pulvere: ac tùm ei fermétum adhibuêre. De quo Morienus loquitur: Cõiunctionem facito, ac animam ei inde, ita vt in æternum ab anima non ſeparetur. Facito nuptias, inquit Geber, ac ſponſam cũ ſuo ſponſo in lecto colloca, ac lectum eius rore cœleſti irrorabis, atque ſponſa filium concipiet, is Rex erit in omnes tribus eius, omneſque hoſtes eius pacem cum eo inibunt, ac rubro diademate coronabitur, Rexque æternitatis permanebit, ac nunquam dominationem amittet. Ignorãtes hæc verba obſcura minimè capiunt.

Tùm materiam ſumptam denuo vaſi indebant, ac tùm aquâ Paradiſi acceptâ, perfundebant eam materiã, facilè 10 partibus 1 materiæ, idque erat, quod Geber dicebat: Lectum rore cœleſti irrora: Sponſa concipiet filium. Ea mens erat, Ac vitrum ſigillo concludebant,

ac rurſum in fornace collocabant, paulò vehementius ignem augentes, donec aqua paradiſi ſurſùm ſublimaret, ac guttatim rursùm decideret in materiam: idque erat, quod filius virginis reſplendẽtis nutriretur lacte proprio, donec adoleuiſſet.

Fili mi, ſcies ac intelliges, ſi lapidem ad rubrum conficere vis, terram albam ac rubram perducere debes cum fermento eius, augmentatione ignis, donec crocea fiat: cumq; omnino crocea fuerit in modũ croci ſicci, tùm elementũ aëris foràs verſum eſt: tùm verò ignis inſigniter augendus, vt elemẽtum ignis foràs prodeat. Nam eo regimine ignis quo aër foràs ſeſe proferebat inſtar croci, eo nec poteſt, nec valet ignis eius, ac rubra tinctura ſeſe ſimul proferre. Ita ignis inſigniter augendus eſt, donec rubra eius tinctura foris proſtet: cumque materia tua rubra fuerit, eam tùm aquà paradiſi perfũde, donec lapis tuus omnem aquam paradiſi imbiberit, ac omnis vnus pulvis fiat: eum pulverem tùm regito moderamine ignis, vt rurſus inſtar nivis fiat candidus: tùm ignem auge, vt ſuprà doctum eſt, donec pulvis perfectè croceus fuerit: tùm ignem auge donec perfectè rubeat, ac opus tuum conſummatum erit.

Cap. 27.

AC iã vidiſti in opere omnia 4 elemẽta ſigillatim, primùm vidiſti aquã & terrã quę prius in

Quatuor elementa in opere ſigillatim.

in manifesto erant, atq; ignem & aërem quæ intus erant: ea enim in intellectu erant, quæ iā oculis manifesta vidisti: tùm videlicet cùm perfectum croceū colorem cerneres: ac nunc rubram eius tincturam vides, atq; ignem, quæ iam palam prostant. Idcircò Veteres dixêre, cùm dicerent, Lapis noster ex 4 elementis est conflatus, tamen vnum esse, & ex vno, ac verum dixêre: planum fit ex rationibus superioribus.

Cap. 28.

NVNC scies deinceps fili mi, tibi ita faciendum esse, vt hîc te docui, si lapidē ad rubrum habere cupis, sin tātummodo ad album habere vis, aquam paradisi illi adhibe, vbi ipsum cum fermento miscueris, vt supra; ac sinas ascendere ac descendere, donec cum lapide albo fixus in fundo subsidat: ac tùm idem regimē ignis persequere, donec puluis denuò fiat perfectè candidus: ac tùm lapidem ad album habes, ad metalla imperfecta in puram Lunam reducenda.

Cap. 29.

SCIES præterea, mi fili, hæc omnia genera opificiorum esse pariter valdè bona, atque eorum proiectio tam alta est, vt sit mirandum. Id ipse comperies: cùm enim medicinam tuam proijcis super aliquod metallū, aut super Mercurium, quandiu medicina vires habet, metallum in quod medicinā tuam proiecisti, frā-

gibile ac fragile eſt, inſtar vitri quod pulveri-
zari poteſt: ac tùm deinceps eundem pulve-
rem in alia metalla imperfecta conijce, erit e-
tiamnùm medicina; idq́; tandiu facito quàm
metallum frangibile ac fragile eſt: at cùm eſt
malleabile medicina finem virium habet: tùm
metallũ illud Sol aut Luna eſt, prout medici-
na fuerat. Ita, mi fili, facilè id videbis, experi-
entia facilè te docebit.

Cap. 30.

NVNC filium meum inſtituere cupio, quo-
modo lapidem iſtum ſit multiplicaturus,
ita vt niſi ſemel de vita vnum tãtummodo o-
pus facere opus habeat de integro: atque vbi
ſemel confectum fuerit, facilè onus navis eo
confici poſſet: imò centum vaſa impleri. Sciet
filius meus, ſibi ſumendas 10 aut 12 ℔ Mercu-
rij, eas ſublimabit per vitriolum Romanum,
tres partes vitrioli in 1 partem Mercurij, atque
identidem ſublimati per vitriolum recens: id-
q́ue poteris ſexies aut ſepties facere: tum Mer-
curius paratus eſt, ſerva. Tùm ſumito Solis
puri in cęmento Regali cęmentati marcam 1.
quo facto, Solem in crucibulo liquefacito, at-
que vnciã medicinæ tuæ ſuperijcito, ſiue alba,
ſiue rubra fuerit; ac id omne medicina erit.
Tùm ſinas ſimul fluere eo tẽporis ſpatio, quo
bis oratio dominica recitari poſſet: in maſſam
effunde: tùm ſumito aurum illud, ac tunden-
do in ſubtilem pulverem redige: ac contere
hunc

De multiplicatione lapidis.

hunc pulverẽ etiamnùm ſubtilius ſuper marmore cum aqua vitæ rectificata: idq́ue ob hanc cauſam. Pulvis enim iſte facilè ſicceſcit ad ignem puſillum: nam aqua illa vitæ ſubvolat, ſimulatq́ue calorem ſenſerit: tum ſumito Solem illum contritum aut medicinam, ac tantundem ponderis tui Mercurij ſublimati, quantum eſt Solis, ac probè inter ſe miſce, ſiccè ſuper lapide, tùm etiamnùm vtraq́ue ſimul contere cum bonâ aquâ vitæ rectificatâ, ac tum in Sole exicca, aut in balneo ad ignem puſillum, donec nullus amplius humor inſit: tum vitro eiuſmodi inde, ac

12 partes Mercurij ſuperfunde præparati, ac humiditate exuti, vt doctum eſt, ſuper vnam huius pulveris: tum vitrum probè obturatum, inter manus tuas moue, invertẽdo identidem per horã, vt Mercurius omnis gemmulis ſit pmiſtus cũ eo pulvere: tum in tripode colloca, atq; ignẽ adde, vti docui, dandũ eſſe, cùm aqua paradiſi ſuperfuſa fuit: atq; hoc pacto ſtare ſine 90 dies cõtinuè: eſtq; omne hoc medicina, tam bona imò melior quã prima medicina erat. Siq; tum plus etiamnùm medicinę vis facere, magnũ vitrum ſume eiuſdem compoſitionis cũ primo, in quo multiplicabas, ac medicinam tuam pondera: ſi eius pondus fuerint 10 marcę, 100 marcas ſume Mercurij pręparati

parati

parati ac humiditate exuti, ac cũ medicinâ magno illi vitro inde, probè inter se permisce; vt suprà te docebam, inter manus tuas agitando, colloca in tripode 90 dies eodem moderamine ignis, vt prius: fitq; omne medicina tam bona quam prima erat. Siq; amplius facere vis, fornaxq; tua satis ampla foret, ac vas tam amplũ haberes: sume medicinã, vitro inde, superfunde Mercurij præparati marcas 1000, fac vt suprà: fitq; omne simul medicina, tam bona quã prima fuerat. Ita medicinam tuam multiplicare potes quantum vis, brevi tempore.

Cap.31.

SCIET filius meus, fuisse quiâ sumerẽt 9 partes aquę paradisi à superfluâ humiditate rectificatæ, vt priùs doctum est, ac 9 phialas sumebant, ac in singulis partem immisere, easque supra lutarunt, ac posuerunt in tripode, in conclavi, ac ibi reliquere, donec lapis omnino paratus esset, donec aquâ paradisi perfunderetur: ac tùm sumebant phialam 1 cum parte vnâ, ac super lapidem fundebant, probè inter se simul miscebant, ponebant in tripode. Reliquas phialas 8 in fornace sinebãt, donec vna pars cũ lapide fixa erat, ac tùm dabant ei partem aliã, faciẽtes vt priùs; atq; ita porrò tertiam ac quartã, donec lapis 9 partes omnes imbibisset, atq; illę cũ eo fixę essent. Et ea mihi optima ratio videtur, ac melior quã si omne simul infũderetur, atq; opus abbreviat, ac celerrimè fit:

non

non enim aggravatur ac ſi nouem partes omnes in vnam reciperet ac ſimul, tempuſque abbreviat: ſed paulò maioris laboris eſt, itendidem vas ex fornace ſumere, ac aperire & rurſum claudere: ſed optima ratio eſt in opere. Ac de his 9 partibus ſuper vnam partem lapidis fundendis, vt te priùs docui, Veteres ita dixére, cum filios ſuos docuerunt verba ipſorum intelligentes, ita inquiunt: 9 partes roris Maialis ſumentur, vnaquâque parte in phialâ concluſâ, ac retentâ in febri aut æſtu: donec mũdus infimus albus ac ſiccus fit: tum aſperge mundum infimum parte roris Maij, ac tum alia parte, donec mundus fluat inſtar olei.

Verba Veterum de 9 illis partibus ſuper vnam partem lapidis fundendis.

Ita mi fili, intellige Veteres varijs modis Lapidem ſuum confeciſſe, ac in fine omnia proba erant, &c. Sciet filius meus, Veteres operatos eſſe, vt prius doctum eſt, eſtque optima ratio: Sed poſteri multas alias rationes adinvenêre ad artem abbreviãdam, vt aquâ forti varijs modis efficiẽdâ, vt in opere minerali multis in locis nărratur, atque etiam in animali, ac multò magis in vegetabili, in quo mira habentur de aquis mirandis, quæ miraculoſæ videntur, propter miracula quæ aquis fiunt, vt in vegetabili docetur. Atque etiam ſeparationem elementorum invenêre varijs modis, vt etiam multis in locis docetur. Idque omne magnâ ſubtilitate geritur, ac magnâ curâ: hęcque omnia ad tempus breviandum quæſivère,

Poſteros multas alias rationes adinveniſſe ad artẽ abbreuiandam.

& ad

& ad naturam investigandam: ac in his operibus sunt permagnæ curæ propter multa opificia quæ in ijs fiunt, & ingentes sumptus, atq; incertitudinem.

Cap. 32.

ITAQVE tibi suadeo, mi fili, ab huiusmodi operibus te libera, in quæ separatio elementorum incidit, aut variæ rationes aquarũ fortium, vt in præfatione magni operis ritè docui: Non fit sine periculo, quamvis aliquis artis sit peritus: sed hæc opera præcipua serua quæ prius edoctus es, & etiamnùm doceberis; in ijs nulla elementorum separatio, &c.

Suprà docuimus, quo pacto Maiores nostri operati sunt amalgamationibus, & omnes ad vnum finem pervenêrunt: estque tam bonum & certum vt melius esse non possit. Ac infrà docebimus quomodo vulgari aquâ forti lapis confici possit, atque oleum ex metallis, quod etiam sine magno labore fiet, ac sine separatione elementorũ, atq; etiam vt ad opera vera & perfecta perveniatur: estque bonum ac certum.

Cap. 33.

SCIET filius meus, quare separentur elementa, nimirum vt quid imperfectum perfectum reddatur, & ad omnem immunditiem rectificando extrahendam, & ad munditiem reducendam: & ad corpora ac spiritum ab omni immunditie repurgãda, quo facto, eadem rursus coniungenda sunt.

Nunc

Nunc ſciet filius meus, igné purgare res omnes illi adhibitas, quamlibet immūdæ ſint: eſtne hoc verū? Etiá. Ignis omnes purgat. Opera enim quę ſupra docuimus inſpice: cùm lapidē noſtrum primùm ad igné afferimus, primū ſignum eſt pfecta nigredo, eam oculis cernimus, omné videlicet materiam inſtar picis nigrā fieri. Quo pacto hoc fit? Ignis corruptioné ac ſordes ſurſum cogit, atq; ex materiâ expellit, leni ac moderato calore: non fit vi aut vehementiâ ignis, omne leni ac tepido calore geritur: ac propterеà corruptio aut fæces quæ in materia ſunt moderatè ſuprà fluūt: donec omne nigrū fit. Ideo Morie. ait: Vide igné ita modereris, ne albediné loco nigredinis acquiras, alioqui totū opus tuum corruptum eſſet, albedine ꝓ nigredine veniente. Hęc itaq; ratio certa eſſe debet, vt hoc pacto modicè, corruptę, ac ſordidæ fæces ſurſum fluant ex materia ſine vehementiâ ignis, ea perfecta purgatio eſſe debet. Vide deinceps in operibus noſtris, poſt perfectam nigredinem diuturnâ coctione caloris continui, concoquit calor ſenſim corruptionem ac fæces ſordidas, ac in alio colore materiam reponit, ac mox in alio, atque ita deinceps ex vno in alium, donec omne ſimul adeò candidum fiat vt nix: atque id fit ſenſim, ita vt elementa non lædantur: Sed hoc pacto ſenſim rectificātur à ſua immunditie, ac illæſa ac inuiolata permanent: ſuntqne nihilominus ritè ac perfectè

fectè per ignē rectificata ac ſeparata, quod imperfectè fieri non poteſt. Ita liquet hanc eſſe optimam in opere rationem. Aliud item inquit Morienus: Caue ne rubedinem pro albedine acquiras. Nam ſi tam feruentem ei ignem adhibeas, vt rubedinem loco albedinis acquiras, omne opus corruptum eſt: ac lapis noſter in operibus comburi nō poteſt. Ita etiam per rationem prędictam liquet, primam rationē eſſe optimam. Nam in elementorum ſeparatione, interdum ignis vehemens adhibetur, cùm videlicet elementa ignis ſunt deſtillanda, materia candere debet, ac cùm fæces ex terra exurentur. i. cum terra calcinabitur in fornace reverberatoriâ, terra candere debet, atq; vri, antequam terra alba fieri velit: atque ita ſæpè bonum cum malo cōburitur, ac fit pars vitri, atque vnum cum altero perditur. Primum itaque optimum eſt, ob magnam incertitudinē: fæces enim ſenſim concoqui debent. Dicit enim Geber: Draco ſuam ipſius caudam comedet, ac ſuo ipſius veneno nutrietur. Et Danthynus: Niger coruus ſua oua fouebit, donec pulli præ ſenio albi fiant.

Cap. 34.

Sciet preterea filius meus, naturā omniū quę ſub cœlo ſunt, ex rectâ naturâ quam à ſuo Creatore habent, expetere, ſeipſa rectificare, ac exonerare ſuis fæcibus quæ ijs copiosè inſunt. Nam in ſe natura perfecta eſt ſine vitio:

ac

ac in principio perfecta erat, atque in fine perfecta fiet divinâ potentiâ, non solùm natura humana: verùmetiam quicquid ex 4 elementis cōflatum eſt, ac conditum, ac quicquid ſenſile & ſenſus expers eſt, nullo excepto, in principio ac in fine omne perfectum eſt, atque numeris omnibus abſolutū. Ita omne quod ſub cœlo eſt, à fæcibus ſuis exonerari expetit.

Omne initio perfectū fuiſſe, atq; in fine etiam perfectū fore.

Quærat verò filius meus, quid ſunt fæces? Feces ſunt humor à Deo ordinatus, ex quo quicquid ſub curſu cœleſti eſt, paſcitur, atque is res in ſua eſſentia retinet. Ineſt rebus omnibus perfectus elementaris calor naturalis, aut ignis; atq; ineſt etiam calor imperfectus nō naturalis, ac ignis, eſtque ignis conſumptibilis ac combuſtibilis: ſuntque hæc 2 ſimul permiſta: ac quandiu ignis ille imperfectus nō plura mala accidentia acquirit, rem in ſua eſſentia ſervat, ac neceſſario rei ineſt, vt res in eſſentiâ ſuâ permaneat. Verùm cùm ignis ille imperfectus vlla mala accidentia iuxta ſe acquirit, quæ etiam calida ſunt & imperfecta, atq; occultè inter ſe permiſcentur, ita inter ſe inflammātur, vt rem cui inſunt, comburant, deſtruant atque enecent, ſiue ſint homines, pecudes, herbæ, arbores, ac quicquid ſub curſu cœleſti continetur. Ita etiam 2 genera aquarū ſunt in omnibus ex 4 elementis cōflatis, aqua naturalis, atque aqua elementaris dicitur, ac ea eſt perfecta, bona atque æterna: eſtque etiamnùm

Quid ſint fæces.

Duplex ignis ineſt rebus omnibus, alter naturalis, alter non naturalis.

Duplex itē in omnibus rebus aqua, videlicet, aqua naturalis & aqua nubiū.

amnùm alia aqua, aqua nubium, estq; imperfecta, ac mixta cum aqua elementari: estque aqua hæc rei necessaria ad nutrimentum atque humorem acquirendum: ac rem facilè in sua essentia retinebit, quandiu nulla amplius aqua nubium ei accedit; verùm cum amplius illi accedit, vnâ commiscentur ac humefaciunt ac submergunt rem illam, adeò vt tota destruatur, ita vt moriatur. Atque id quod de igni & aquâ dictum est, etiam de aëre, ac terrâ intelligendum. Ac nisi fæces istæ in elemétis essent, res omnes forent perfectæ, spirituales, ac subtiles, ad quod Deus primùm ordinauit, neque mors esset, vt in opere vegetabili rectè docetur. Si plura de fæcibus ac morbis elementorũ requiris, caput 16 operis Vegetabilis quære, ibi perfectè de his doceberis.

Idẽ de aëre ac terra intelligendum.

Nunc quærat filius meus, cum res ad eum modum destructa est, vbi tũ illa perfectio manet quæ rei inest? Hac de re multa in opere vegetabili cap. 29. habes. Id quære, ibi perfectè doceberis, ac ritè, quo pacto simile attrahat sui simile: sed hac de re pauca subijciam. Scies, cùm res quælibet mortua fuerit, siue sit sensilis, siue sensus expers, siue homo, pecus, animal, aut herbæ, aut arbores, quicquid ex 4 elementis conditum est, vbi destructum fuerit, tùm spiritus vitæ ab eo separatur, ac ad sui simile redit, ex quo primùm originem sumpsit, vt in opere Vegetabili, &c. Atque etiam ele-

In destructione simile redit ad sui simile.

menta ad ſui ſimile redeunt, vndè primùm orta ſunt. Flammam ignis aut carbones vide: flamma ſurſum fertur ac calor, idem etiam facit fumus, in quo fumo ſpiritus aëris latet, atque recedit ad ſui ſimile: vt faciunt etiam reliqua elementa omnia, vt in opere vegetabili.

Fęces consumi ab aere ac calore Solis, quod probatur exemplis.

Nunc autem quærat filius meus, vbi nam manent fæces quæ ſunt in elemẽtis, poſtquam omnia ad ſui ſimile rediere? Eas aër conſumit, ac naturalis Solis calor progreſſu temporis. Exemplum: Pone tempore æſtiuo peluim vitream cum aqua ad Solem: calor Solis aquam illam omnem exiccabit, ac in fundo remanebit nigra limoſa ac fætens materia: ſinas eandem pelvim continuè in Sole, ac caue ne vllus ventus inuolet: progreſſu temporis nigra illa ac limoſa aqua tam alba fiet quã nix, ac omnis fætor abierit, ac gratè alba erit: Idq; calor Solis operatur, ac Natura. Aut carpito ſiue amputato pelvim plenam herbarũ viridium, colloca ad Solem: herbæ putrefient, fœtebunt ac marceſcent: atque omne elementum ad ſui ſimile abit, vt ſupra dictum eſt, ac fœtida illa nigra terra in pelui remanebit: ac progreſſu temporis aër atque calor Solis terram nigram fœtẽtem calcinabit tàm albam, quàm nix eſt: atque hoc pacto Natura operatur. Hominem maleficum intuere rotæ impoſitum, aut de patibulo ſuſpẽnſum; aër, ac calor ſolis omnes illas ſordes conſumunt ac fœtorem, ita vt nihil præ-

præter cineres albos remaneat:ac diuturnitate temporis ossa dura plena pinguedinis, ac medullæ ita cõsumuntur ab aere, ac calore Solis, vt ossa tàm munda ac candida fiant, quam nix: Imò etiamnùm longiori tẽporis spatio adeo ab aëre & calore Solis subtilia efficiuntur; vt ossà fiant tãquã pulvis subtilis,qui inter digitos insensilis est. Atque id Natura operatur, vt præ oculis quotidie cernimus, ac vbi remanet fœtida materia,nisi quod consumitur ac in nihilum redigitur,ac elementum terræ ita mundificatur ac candidum instar nivis efficitur,subtile adeò, vt sit intangibile. Id ipsum Natura operatur per se,ac rectificat elementa per se,vt priùs doctum est.

Ita planũ fit nullâ separatione elementorum in nostro lapide opus esse, nec vllâ lotione aut mundificatione in Mercurium, tantummodo vt probetur num bonus sit, vt per leporinum, aut aliud molle corium transmittatur.

Cap. 36.

QVARE autẽ filio meo hęc dixi?nisi vt sciat nõ esse necesse elemẽta separare in opere nostro,nec rectificare,per rationes præcedẽtes. Fæces exiccantur in nihilum Atque etiam rectificatio fieri non potest vi ignis, vt demonstratum est, ob destructionem elementorum: nam effugiunt artificem ab igni, aut ex vasis, aut in transfundendo ita vt aliquod elementum amittat: ac tùm coniungere volens,

nimium vnius vel parum alterius habet: aut praua humiditas aquea irrepsit, quæ opus omnino corrumpit. Ita, mi fili, omnem separationem elementorum tanquam non necessariam fuge.

Omnis separatio elementorũ tanquam non necessaria fugiẽda.

De Oleo Metallorum.

Cap. 37.

Ex omnibus metallis oleum elici potest absque elementorũ separatione.

DEINCEPS hîc norit filius meus, ex omnibus metallis oleum elici posse, absque elementorũ separatione, sine vllâ ablutione, aut mundificatione: sed aquis fortibus fieri debet, ac fermentum ei adhibendum est, qui oleum ex corporibus imperfectis vult conficere. Sed author tibi non fuerim, vt ex vllis corporibus imperfectis oleum conficias, præterquam ex Saturno & Ioue, vno ad rubrum, altero ad album. Multi sunt ac varij modi olei conficiendi, suntque reperti brevitatis temporis gratiâ: quia tempus operum magnorũ expectare non poterant, vt citò lucro potirentur: sed plus periculi est in hoc opere, quam in magno, atque etiam plura opificia. Nam hîc aquæ fortes destillandæ, atque hic multùm sublimandum, ac multa & varia opificia exercenda. Ita hoc oleum conficiendum labore, curâ, ac sumptu.

Cap. 38.

AC fuêre nonnulli qui aquam fortem confecere ex salnitro & alumine, ac in ea solverunt

runt partem vnam Lunæ puræ reflatæ à Saturno,ac præcipitarunt,& calces abluerunt aqua communi destillata, easque exiccarunt in Sole,vel super cineribus calidis:ac tùm calces indiderunt vitro,aquam vitę superfundentes rectificatam, ita videlicet rectificatam, vt pannus lineus in ea humectatus atque accensus non comburatur.

Proba aquæ vitæ rectificatę.

Cap. 39.

ID verò hoc pacto fieri debet, Duo vitra accipe,atque inde cuique marcam 1 aut $\frac{1}{2}$ Lunæ puræ; infunde in vitrum aquæ vitæ prædictæ, ac destilla super alterum vitrum cui altera pars Lunæ inest ex balneo: tùm denuò ex balneo ex altero vitro super Lunam: atq; hoc vicissim destilla,donec Luna omnis soluta fuerit. Ac tam multas ℥ calcium Lunę quàm habes,tàm multas ℔ aquæ vitæ rectificatę superfundes:cumque omne solutum fuerit, destilla aquam illam vitæ ex balneo igni tepido, vt vix manum in balneo tenere possis, ac destilla sensim donec pelliculam supervenire vides, tùm desine ac refrigescere sine, atque in cella frigida repone, donec infrà in fundo subsidat in lapides crystallinos. Tum è cella sume, lapillos exime, atque exiguæ cucurbitæ immitte,probè suprà operi,repone super cineres,aut in tripode, donec lapilli isti in oleum convertantur,vt ampliùs non congelentur. Estq; hoc oleum Elixir,ad proiectioné faciendam ad album.

Elixir.

Cap. 40.

FVêre item alij, qui ſumpsêre Lunę marcã 1; eam cũ Mercurio amalgamauère, ita vt eã Lunam amalgamatam per pannum lineũ cõpreſſerint. Tùm illud amalgama ad 6 hebdomadas in calore temperato poſuère: poſt ſolverunt in aquã forti ex ſalnitro & alumine confectã: eamq; aquam fortem ſenſim ex balneo eduxêre, donec materia in vitro ſicca fieret: ac tùm aliam aquã fortẽ recentẽ ſuperfudêre, ac rurſùm tepido balneo eduxêre, donec materia ſicca fieret. Atq; hoc opificium perſecuti ſunt, donec materia ampliùs ſicceſcere nollet: ſed cõſiſteret inſtar olei. Hoc facto ex balneo ſumptam ſuper fornace collocabant in teſta cũ cineribus cribratis, aut in tripode ponebant, ignem ſubdentes, perinde ac ſi Saturnũ liquentẽ retinere velis, vt non concreſcat: donec oleum fixum fieret. Id verò hoc modo probatur: Exprime guttã ſuper candentẽ laminam Veneris, ſi imbibitur ac non fumat, ſed penetrat laminam, vt oleum corium ſiccum, ac diffunditur per, & trans laminã, ac quam lõgè diffunditur, ſi Venus eſt mutata in puram Lunam, oleum illud fixum eſt, ac perfectum Elixir: ſin minus, repone ſuper, fornace in eodem calore donec id faciat: ac tùm eſt perfectum Elixir ſuper Venere & Ioue, & ſuper Mercurio transferendo in veram Lunam meliorem quam ex fodinis venit, omnes probas tranſeuntem.

Oleũ metallorum. *Proba olei* *Elixir.*

Fuêre

Cap. 41.

FVêre item nonnulli qui ſumpsêre vitrioli Roma. ℔. 1 ß, arſenici ſublimati ad albũ, ac Mercurij itidẽ ad album ſublimati, vt in opere minerali docetur, ſingulorum ℔. 1. calciũ Iouis lib. 1, ſalnitri tantum quantum omnia reliqua; ſimul omnia contunde, tùm ſimul contere cum aceto deſtillato ſuper lapide tàm ſubtiliter, vt pictor penicillo ijs pingere poſſit: tùm ad Solem ſiccabis, aut ſuper cineres. Hoc facto materiam omnẽ in 3 partes æquales divide: ex vnâ parte aquã fortẽ confice, vt ea cõfici ſolet: alteram partem ollę vitreæ immitte, aquam illam fortẽ ſuperfunde: aquam fortem confice vti fieri convenit. Tùm partem 3 ollæ vitreę immittito, ac omnem aquam fortẽ quæ ex duabus deſtillationibus venit, ſuperfunde: aquam fortem deſtilla, vt prius. Tùm illa 3 capita mortua pulverizabis, aquam illam fortem ſuperfunde in magnum vitrum, alembico firmiter ſuperlutato, ac tam compreſſè, vt nihil expirare queat; pone in fornace in teſta cum cineribus, receptaculo probè iuxtà lutato. Sinas hoc pacto per 8 dies ac noctes, antequam ignem ſubſtruas, vt probè incorporetur in terra eius aut fæcibus. Tùm ſubſtrue, atque adhibe ad horas 24 ignem tepidum, tùm per horas 24. paulo vehementiorem, & per horas 24 etiamnũ vehementiorẽ, ita vt materia poſt illas horas 24 ſenſim candere incipiat:

Oleum ad album ex aqua forti & ex calcibus Iouis.

Capita mortua.

atque ipſam eo modico candore cădentem retine ad horas 24. Quibus exactis, ignem ſubijce vt candeat, perinde ac ſi ferrum velles cõvolvere, atque ita retine in eo candore 3 horas continuè; vtrùm verò vitrum tuum findatur aut liqueſcat, nihil refert: tùm ſine refrigeſcere, ab igni remoue, receptàculumque tuum probè operi: aquam habes Sole præſtantioré: Illud verò caput mortuum, aut fæces quæ remanſere pulveriza; pulverem illum ſuper lapide contereus cum aceto deſtillato tàm ſubtiliter, ac ſi eo eſſet pingendum, contritum lapideo cantharo inde, ac magnam quantitatem aceti deſtillati ſuperfunde: pone 8 dies ac noctes in balneo, atque moue ſingulis diebus cochleari ligneo, tùm ſinas ſubſidere, ac clarum ſupernè effunde in alium cantharum lapideum mundum. Acetum deſtilla, ac in fundo remanabit tibi inſigne ſal album: tunde rurſus in puluerem, ac pulverem cantharo inde, acetum deſtillatum denuò infunde, in ferven te balneo pone, vt ſuprà, & hoc opus itera, donec terra tua nullas amplius fæces poſt ſe relinquat, ac ſal tuum tàm mundum, ac nitidũ eſt, quam nix; tum ſal tuũ aquæ tuæ fortis paratum eſt: ſerva ſingula ad vſum. Tùm ſume calcis Iouis ℔ 1, calcis Lunæ ℔ ß, vt alibi te docui. Mercurij ad album ſublimati marcam 1. Arſenici etiam ad album ſublimati marcam 1, ac ſalis præparati, aut terræ tuę aquæ fortis,

com-

commiſce omnia ſimul,ac ſubtiliſſimè contere, donec ſint intangibilia : tum ſume materiã contritam in phialis vitreis, ac in ſtupham tuam ſiccam ferto, calore quo Sol media æſtate lucet:cumq; materia tua ſicca eſt;iterum contere, eum pulverem magnæ cucurbitæ vitreæ immitte,alembico ſuperimpoſito ſuprà in nodo foramen habenti : ac pone vitrum in aqua profunda, ac ſuperfunde materiæ omnem tuam aquam fortem infundibulo vitreo;tum operi ac luta foramẽ alembici admodum compreſſè, receptaculumq; luto probè adglutina: ac tàm calidum fac balneum,ita vt tãtummodo digitus retineri poſſit in arena, atq; ita ſenſim aquam tuæ materiæ deſtilla: cumque non amplius ſtillat, ſinas refrigeſcere, deſtillatum rurſum materiæ ſuperfunde,atque iterum deſtilla, vt ſuprà. Hoc tandiu facito, donec ampliùs nolit aſcendere:tùm balneum bulliat,eo calore etiamnùm aliquid aſcendet, ac deſtillato rurſum infuſo,donec etiam amplius aſcendere nolit; repone vitrum in teſta cum cineribus; ſuper fornace aut in tripode, ſuprà luto probè operi; ſine hoc pacto ad 6 hebdomadas, calore adhibito , vt vix orationis dominicæ ſpatio, inter parietes fornacis ac cubiculi manus retinere poſſis. Sex illis hebdomadis exactis, exime, ac guttam pone ſuper munda lamina Veneris candente : ſi eam penetrat, vt oleum corium ſiccum, ac tingit albo colore, & non

Proba elixiris.

non fumat, eſt verum Elixir: ſi verò id non facit, pone rurſum in tripode, vt ſuprà, donec abſque fumo ingrediatur. Atque ita habes oleum perfectum, omnia metalla in veram Lunam transferens, omnes probas tranſeuntem, eſtque proiectio eius vnius in 1000. Eſt enim oleum efficax, mira enim eius effecta vidi, itaque ne vilipenderis.

Olei metallorum.

Medicina.

Cap. 42.

FVêre nõnulli qui ſumpſêre vitrioli Romani lib. 2, cineris Saturni aut ceruſſæ, lib. ß, Mercurij ſublimati ad rubrum etiam lib. ß, cinnabaris lib. ß. viridis æris marcam 1, Salnitri optimi, quantum hæc omnia ſimul. Atq; ex his aquam fortem conficiebant, modis omnibus, vt in opere ſuperiore ad album parato, doctum eſt. Hac aquâ forti ad hunc modum paratâ ac confectâ, elice ſal ex terra, aut capite mortuo, etiam eodem modo, vt in opere ſuperiore, tùm aquam fortem in vſum ſerva. Tùm Mercurij lib. 1 ſublimabant per vitrioli Romani lib. 3, ac rursùm ſuper fæces conterebant, ac ſublimabant iterùm per fæces: tùm fæcibus abiectis, rursùm recens vitriolum ſumebant, vt ſuprà. Id tertiò iterabant, ita nonies ſublimatum erat, ac tùm Mercurius ad opus paratus erat. Tùm ſumebant calcis Saturni

Oleum ad rubrum ex aqua forti & ex calcibus Saturni.

Calx Saturni quid?

ni lib. 1. hoc eſt, ceruſſæ cum aceto deſtillato rectificato, aut ceruſſæ in Sole calcinatæ, perinde eſt, ac ſumebāt marcam 1 puri Solis calcinati: hæc omnia inter ſe probè miſcentes: ac tum ſimul ſuper lapide duro conterebant cum aceto deſtillato, adeò vt intangibilia fierent: inter hæc ſal prædictum conterebant, eductum ac rectificatum ex capite mortuo, ex prędicta aqua forti educta; ſiccabant in Sole. Ac nihilo minus aut magis in hoc opere ad rubrum faciebant, quam in opere ad album. Sed ad rubrū opus labore longiore in igni, ac calore vehementiore, quam ad album. Ac cùm oleum fixandum in fornace ponis, ignis paulò vehementior ſtruendus eſt, quàm in opere ad album, alioqui eadem ratio, idem opificium, eſtq́; proba vtrum fixum ſit, eadem, habeſq́ue perfectum Elixir ad rubrum, & eſt magnū ſecretum: nulla enim hic mundificatio aut ablutio, fæces omnes conſumuntur, ac in ęternū oleum manere debet paulò tenuius melle. Oleum hoc ad lapidem reduci nō poteſt, vt multa quæ aquâ vitę confecta ſunt, ea ad lapidem reduci poſſunt, ſed hoc minimè: in hoc enim nimis multa corroſiua ſunt.

Oleum ad rubrum ex aqua forti & ex amalgamatione Saturni.

Cap.43.

FVêre item qui ſumpsêre vitrioli, ſalnitri, ana lib. 2. ex his aquam fortem confecêre, tùm

tum caput mortuũ pulverizabant, rurſum ollæ vitreæ immittebant, aquam illam forté ſuperfũdebant, id quod denuò indè deſtillabant ſervantes. Tùm ſumebant Saturni ℔ 1. ſubtiliter dolati, amalgamabant cum 2 lib. Mercurij à ſua aquoſitate præparati, ac ſolvebant iſtã amalgamationem in hac aquâ forti prædictâ, ac omnino liquefactam poſuère ſuper fornacem, in teſta cum cineribus cribratis, aquam fortem per alembicum exiguo igni deducẽtes, vt materia ſicca fieret: tùm rurſum aquam fortem ſuperfundebant, ac rursùm in ea ſolvebant: tùm in balneo collocabant in arenâ, aquam denuò balneo tepido deducẽtes, donec materia ſicca fieret: quo facto rursùm aquam fortem ſuperfundebant, iterùm deducentes, vt materia non amplius congelaret, ſed conſiſteret in oleum rubrum. Tùm Solis puri marcam 1 ſumebant, ſolvebant in aqua forti, ac ſuper oleum fundebant, ac vitrum probè inter manus mouebant, atque agitabant, vt oleum permiſcerent: tùm denuò in arena collocabant ſuper fornace, aquam fortem in tepido balneo deducentes. Tùm receptaculum demebant, ac operiebant, ac lutabant probè, vitrumque ponebãt in fornaci, in tripode, aut in cineribus, ac per diem & noctem calorem addebant talem, ita vt Saturnus retineri poſſet liquefactus abſque concretione, atque ita ſinebant donec oleum fixum eſſet. Ita facili modo oleum confecère

Oleum rubrum.

Oleũ metallorum.

fecêre,ac brevi tempore vnam partẽ in 80 partes,eſtque melius Sole naturali.

Cap. 44.

SCIET item filius meus pro ſecreto,aquam fortem ad rubrum,videlicet vitrioli Romani lib. 3, cinnabaris, viridis æris, ceruſſæ. ana ℔ ß, croci "ferri, lapidis Emathitis ℥ quatuor, ſalnitri tantum quantus eſt cumulus totus, pulveriza, ac probè inter ſe permiſce, diuide cumulum in 3 partes, atque ex vnâ parte fac aquam fortem,quam ſuper pulverem alterius partis fundes: deſtilla iterùm aquam fortem, eam ſuper tertium pulverem funde, ac aquam illam fortem ſuperdeſtillato,quo facto omnia tria capita mortua pulveriza.

Aqua fortis ad rubrum.

"alius codex, croci Martis.

Item aquam ſalis armoniaci ſume, quam infrà te docebo conficere, quâ tam ſubtiliter prædictum pulverem contere, vt eo pictor pingere queat: tùm ſiccandum in tua ſtupha ſicca pone, ſicceſcere ſine in patinis vitreis: ſiccatum contere ſiccè ſuper lapide, ac ollæ vitreæ indito, atque aquam fortem ſuperfundito,deſtilla primùm igni lento 24 horas,tùm auge adhuc horas 24, tùm etiamnùm augeas, donec candere incipiat: 24 horis elapſis,retine in eodem candore etiamnùm ad horas 6, pòſt ſinas refrigeſcere; ab igni remoueas; receptaculum probè obturans. Tùm caput mortuum pulveriza, ac contere ſuper lapide cum aceto deſtillato,ac educito ſal, aut elementum terræ

ex fæcibus, vt alio loco bene doctum eſt, ac ſerua. Item tùm ſal ollæ vitreæ indito, aquam tuam fortẽ ſuperfunde, alembico ac receptaculo probè operto, vitrum in arenâ pone in cacabo cum aqua: deſtillato quicquid deſtillari vult balneo tepido: cùm amplius non deſtillat, ſinas balneum bullire diem ac noctẽ, ſiue ſtillet, ſiue non: tùm ſinas refrigeſcere, remoueas ab igni, ponas in cineribus: adhibe primùm ignẽ puſillum ad horas 12, tùm ignem adhuc auge horas 12. Pòſt ſinas modicè candere, atq; ita ad 6 horas ſinito: deinde refrigeſcat, remoue ab igni, ac probè operi: ac ſumptis fæcibus, aut ſale, contere ea minutim cum aceto deſtillato, inde amphoræ lapideæ, ac bonâ parte aceti deſtillati ſuperfuſâ, pone in balneo, ita faciens, vt ſuprà doctũ eſt, vide an adhuc fæces habeat, ac ſal clarũ facito: ollę vitreæ rurſum inde, iterùm aquã ſuperfunde, facito modis omnibus, vt ſuprà, ter quaverve, atq; omnis materia tua, aut terra cum aqua forti deſtillabit: tùm ab igni remoue, probè obtura, ac benè ſerua: aquã enim pretioſam habes præ omnibus aquis de quibus vnquam audiui. Ac mihi crede bona fide, de hac aquâ mira vidi, atq; etiã ipſe mirâ feci. Hanc aquam ad rubrum lapidem cryſtallinum reduxi, qui noctu lumen emitteret, vt frequentes conuiuę conuiuium eo peragerent. Serua benè ad vſum, ac pro ſecretiſſimâ aquâ omnium quas habes, habeto.

Item

Cap. 45.

ITEM nunc ſume Mercurium à ſua aquoſitate præparatũ, vt alijs locis doctũ eſt, & vitrioli ana ℔ 2, & per id ſublima, contere rurſùm ſuper fęces, iterùm ſublima. Tùm id denuò bis ſublima per recens vitriolum. Hoc itera ter quatérve, quò ſæpius eò meliùs: tùm Mercurius tuus præparatus eſt. Tùm ſumito marcam 1 puri Solis deducti, & in partes minutas inciſi, ac immiſſi in aquá forti in vitro: pone in pelui cum arena, ac pelui eâ ſuper cacabo poſitâ cum aquâ, ac balneo verè calido facto, ſtatim Sol tuus ſoluetur. Huic aquæ de tuo Mercurio ſublimato prædicto inde, atq; etiam ſtatim ſoluetur. Tùm ſolue etiamnum marcã 1 Mercurij ſublimati, tùm adhuc marcam 1 eiuſdem Mercurij ſublimati. Tùm 4 marcę ſimul in ea ſolutę ſunt. Hoc facto, aquã per alembicũ detrahe in balneo, ac identidé denuò ſuperfunde, donec iam non ampliùs deſtillet in balneo: tùm refrigeſcere ſinito, ac pone in cineribus: ſinas per eos deſtillare, ac rurſum ſuperfunde. Id itera, quandiu deſtillare velit, ac mira inter deſtillandum videbis in alembico. Omnes colores orbis cernes, nam ſpiritus corpus ſecum ſurſum trahunt per alembicum, ac colores conſpiciuntur in ſpiritibus illis, ac pòſt corpus apud ſe ſpiritum retinet: ac tùm colores illi in corpore teguntur, vt in opere vegetabili ritè doceris, in quo de coloribus agitur: ſi de

Mercurij ſublimatio ad rubrum

Colores

Cõiunctio ſpiritũ ac corporis

ſi de his verũ ſenſum ſcire cupis, cap. 93 quære, ibi de coloribus plenè docetur. Cùm non amplius ſtillat, ſinas refrigeſcere, ac alembico ablato vitrum tuum probè obtura; pone in tripode diem ac noctem, calorem ſubdens talem, vt manum tuam tenere poſſis, dimidio temporis ſpatio quo Aue Maria recitari poſſet, inter parietes & cõclaue, in quo vitrum tuum ſtat: atque intereà temporis materia tua fixa erit: ac cùm eſt frigida, dura eſt; cumque tàm calida ſit vt cera liqueſceret, liqueſcet in oleũ. Iſque eſt verus lapis compoſitus, nulla tamen res extranea adhibita eſt, quæ non ſit de genere eius.

Lapis cõpoſitus.

Cap. 46.

Proiectio.

SCIET filius meus, Lapidem iſtum facere proiectioné minimùm 1 in 1000, aut amplius, atque ipſe confeci; atque ipſemet perfeci: eſtque lapis admodum inſignis viſu; lucet enim noctu, ita vt cãdelis non ſit opus: verùm aliud lumen adiunctum eſſe non poteſt: ac proptereà nobilis eſt lapis ac medicina: habe pro magno ſecreto.

Sequitur præparatio Salis armoniaci.

Cap. 47.

RECIPE Sal armoniacum, ſublima ipſum per vitriolum Romanũ, lib. 1 Salis armoniaci in 2 lib. vitrioli: tùm contere denuò ſuper fæces, iterùm ſublima, tùm fæces abijce: tùm

tùm ſublima rurſum 2 lib. vitrioli recentis, fac vt ſuprà, ac itera novies. Iſtud ſal armoniacum pulveriza; pulverem vitro inde; ſuperfūde acetum deſtillatum, vt tantummodo ſolvatur, nec amplius, quam vt ſal armoniacum ſolūmodo aqua fiat, tam crocea quam Sol, quia ſal armoniacum per vitriolum erat ſublimatum, atque id tincturam producebat. Eſtque hæc ea aqua ſalis armoniaci, qua caput mortuum contereretur, cuius cōfectionem ſuprà pollicitus ſum, me docturu m .

Vulgares Regales ex aqua forti.

Cap. 48.

ITEM ſumito vitrioli lib. 3. Salis communis lib. 1, ſalnitri lib. 4, ſicca ſimul vt pulvereſcant, ac ſpiritus ſuos tamen contineant: & ſi vas tuum ſatis amplum eſt, omnia ſimul igni admoue: ac ſi non eſt ſatis capax, ſume dimidium; atque tibi aquam fortem bis facito ad modum ſequentem: primùm igni puſillo, ac paulatim intēſiore, donec materia modicè cādeat: ac in eo candore retine ad horas 45, donec omnes ſpiritus deſtillarint, vt alibi doctum eſt. Eam aquam fortem funde ſuper lib. 2 ſalis communis pręparati, ac ſiccati, vt pulvereſcat, ac deſtilla cum cineribus primùm igni puſillo, ac paulatim intenſiore aquam tuam fortē deſtilla, atque ad extremum vas tuum ruptum reperies. Eam aquam rurſum funde ſuper 2 lib. ſalis communis præparati vt puluereſcat:

destilla per balneum probè lutatum, destillato primùm calido balneo, pòst bulliente, cumq; non amplius destillat, sine etiamnùm 3 dies & noctes in feruenti balneo: nam etiã tunc spiritus invisibiles destillabunt, tùm ab igni remoue, obtura, ac sal illud infrà ex olla sumito: ac eam nitidam ac siccam facito, atque calidam aquam fortem immittito in eandem, alembico probè superlutato, tùm per balneum primùm per calidũ, ac pòst per fervens destillato, donec omne destillarit. Tum sinas adhuc per diem ac noctem in ferventi balneo, donec omnes spiritus destillarint: purga iterum ollam, aquam rursum inde, destilla vt suprà: hoc itera donec nullas amplius fæces habeat, aut remaneant in olla vitrea: tum aqua tua fortis rectificata est, ac præparata ad opera tua.

Aqua fortis rectificanda.

Atque hoc pacto omnes tuas aquas fortes quibus vti in arte vis rectifica, quamvis id sigillatim non semper doceatur, ita opus tuum immundũ non fit, hæc vna ratio: altera ratio est, cùm aqua fortis non est rectificata in balneo, non potest omnes spiritus metallorum in se attrahere, fæces enim aquarum fortium impediunt, ac corrumpunt, atque immũdum reddunt. In hac aqua forti solve Mercurij ex mineris ac non ex metallis lib. 1 aut 2. Tum sumito vitrioli clarificati, ne fæces amplius relinquat, sicca vt pulverescat igni pusillo vt spiritus retineat: ac super hunc pulverem, so-

Duę rationes cur aquæ fortes sint rectificandæ.

lutum

lutum illum Mercurium ſimul confunde in amplam ollam vitream, ac moue ſpathula lignea, vt probè inter ſe miſceantur, luta amplum alembicum ac magnum receptaculum, deſtilla per cineres primùm igni admodum puſillo, ac paulatim maiore, donec aqua fortis deſtillarit, ac videas Mercurium album in alembico ſublimãdum. Tùm adhuc paulo magis ignem tuum auge, retine in ſublimando identidem ignem augens, donec omne ſurſum ſublimatum fuerit: denique ollam tuam infrà ad horam candere ſinas, tùm ſenſim refrigeſcere. i. ignem tuum ſponte interire ſinito, atq; alembico dempto ac receptaculo probè obturato, Mercurium ſublimatum ex alẽbico ſumito. Eum Mercurium ſublimatum, iterum in aqua forti ſolve, tàm facilè ſolvetur quàm priùs. Tùm rurſum ollæ indito vitriolum recens clarificatum, pulveriza ac ſicca vt pulvereſcat, ita tamẽ vt ſpiritus ſuos retineat, ac prædicto ſoluto Mercurio ſuperinfuſo p obè agitato & miſto, ac pulveri immerſo ac rurſum deſtillato, & ſublimato, vt ſuprà. Ac iſtas deſtillationes ac ſublimationes quater itera, ſingulis vicibus vitriolo Romano recenti. Tùm Mercurio ad eum modũ ſublimato, ac ollę vitreæ nitidę immiſſo, alẽbico vnâ cũ receptaculo ſuperimpoſito, ac ſublimato cũ cineribus de more. Eas ſublimationes itera, donec nullas fęces amplius in fũdo relinquat: tũ purè paratus

Quando Mercurius purè paratus ſit.

 eſt

eſt ad opus noſtrũ, ſerva in pyxide vitrea clau-ſa, ad vſum.

Lunæ cæmentatio.

Sumito Lunam admodum ſiccè in teſta purgatam, ac pòſt reflatam de Saturno in crucibulum bis terve, donec crucibuli non amplius inficiantur: eam Lunam redige in laminas ſpiſſitudine coronati aurei, ſeca in fruſta quadrata: tum habe crucibulum cæmentarium quadratum ex terra forti quæ facilè ignem ferat: pone primùm ſal commune præparatum in fundo ſpiſſitudine dorſi cultri, tùm ſtratum laminarum Lunæ, tùm iterum ſal, &c. atque alterum ſuper altero colloca, donec crucibulus plenus ſit. Luta probè ex eadem materia forti operculum, ſinas ſiccari probè: tùm igni imponito primùm puſillo ac paulatim vehementiori, donec crucibulus tuus ſenſim candeat, ita tamen ne ſal aut Luna liqueſcat. In eo candore retine ad horas 24, tum refrigeſcere ſinas, ac crucibulum confringas, ac in teſta imponito cum aqua munda, ac ſal omne ſimul ſolvetur ſuper cineres, ac laminæ lunæ ſubſident: aquam ſenſim effundas, laminas exime, ſicca: ſunt enim fragiles vt vitrum, ac nigræ. Eas pulveriza in mortario ferreo, ac nõ in æreo; cribra, ac ſi quid ſupereſt quod nõ eſt calcinatum, pone denuò calcinandum, vt ſuprà, donec omne ſe ſinat in pulverem redigi. Tùm pulverem cum aqua communi aut melle cum fauo intangibiliter contere: eum pulverem

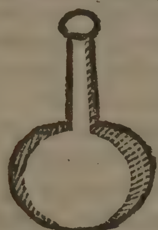
verem contritum pateris vitreis, pelvibus, aut ollis indito, atque aqua munda calida infuſa, agita ac probè miſce; ſine ſubſidere; effunde calidè ſenſim supernè, infunde rurſum aquam calidam mundam, agita, ſine ſubſidere, ſenſim supernè clarè eounde: aut aquam mundam frigidam ſuperfunde, ac ſinas calefieri ſuper cineres, fac vt ſuprà: confundito omnes aquas ſimul, idq́; tandiu facito, donec aqua tam nitida defluat, quam infuſa eſt, ac Luna munda alba & clara eſt inſtar nivis: tum fæces omnis aquæ effuſæ ſinito ſubſidere, effundito aquam ſenſim supernè, fæces exicca, ac in crucibulo ſolvito ſuper fornace cum parte ſalis alcali: ac ſiquid tuæ Lunæ transfuderis, denuò reperis, tantò minus amittis, &c. Puram Lunam lotam ſicca igni puſillo in patera vitrea, tùm eũ pulverem ſolve borace, & puſillo ſalis alcali in crucibulo ſuper fornace; ac funde iuxta Virgã; tum denuò in laminas, vt ſuprà, redige; in fruſta quadrata ſeca, cæmenta aut calcina, vt ſuprà; Laua ac munda vt priùs ex ſale: id opus perſequere, donec Luna tua clara, alba, ac pulchra ex ſale prodeat: cûmq́; nulla amplius nigredo ſequitur, ac Luna clara ac munda eſt, Luna ab omnibus fæcibus liberata eſt, ac nigredine, ita vt non amplius ærugine obducatur, vt Sol, ac clara erit, ac pondere gravis, & ſono ſurda, ac in aqua forti ſolui nolet, in qua Luna ſolvitur, ac colores retinebit. Atque ad

opus noſtrum præparata eſt, ſerua in pyxide vitrea ad vſum.

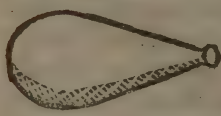
Cæmentum Solis.
Cap. 49.

SVME Solem purum inſtar coronati tenuem, cementa in cemento Regali ad horas 24, idque ter ſemper in cæmento recenti, aut toties donec in pōdere tuo nihil amittis. Tùm Sol tuus præparatus eſt ad opus noſtrum perficiendum. Nunc ſume ac ſolve tui Solis præparati lothones 3, Lunæ lothones 9, rectifica vt ſolvendum in aqua clara. Tùm 8 lothones tui Mercurij præparati etiam in vitro ſeorſim ſolve in aqua nitida. Has 3 aquas confunde in

Sol quomodo cæmētandus.

eiuſmodi vitro quale hîc depictum eſt, ac probè inter ſe agita: tùm vitro leuigato ori impoſito, pone in balneo tepido, donec probè coierint. i. cùm probè inter ſe permiſta fuerint, turbantur & immūda fiunt: nam Sol, Luna, ac

Mercurius nolunt ſeſe tam facilè inter ſe permiſcere in aqua pura, quare in balneo tepido ponenda ſunt, donec miſta ac in aqua pura ſoluta fuerint, ita vt nullas fæces in fundo relinquant: cùmque ita ſoluta fuerint, alembicum

cum vitro tuo impone, ac ſubtrahe balneo tepido aquam fortem, donec materia tua ſicca eſt: tùm ſinas refrigeſcere; pone in cineribus: leni calore quali Sol medio Martio lucet, atque ita retine, donec materia tua tam alba eſt quam nix: tumque ignem auge eo calore quo Sol media æſtate lucet, retine in eo calore, donec materia lutea fit, vt maſtix: tùm ignem auge, donec materia fit crocea inſtar croci: tùm adeò augebis, vt materia tua rubra fiat inſtar rubricæ, atque iterum, donec rubra fiat inſtar minij. Pòſt inſigniter auge, donec materia tua puniceum colorem induat aſpectu cæruleum: tùm materiam ad horam aut amplius candere facias, ſine refrigeſcere; exime, ac Sol tuus fixus eſt. Tùm ſumito tantum tui Mercurij præparati, quantum eſt pondus materiæ vniverſæ; liquefacito in aqua tua forti rectificata: eum Mercurium ſolutum infunde in vitrum tuum, ac materiæ tuæ adde, agita, ac probè inter ſe miſce; pone in balneo roris, ac operi vitro rotundo levigato ſuper os, ac ſuper id pondus Saturni, ad vitrum ſæpè aperiendum, ſi quid fortè Mercurij aſcenderet ad margines, vt id rurſum penna deorſum abſtergas. Sinas hoc pacto in balneo ad horas 24: tùm alembico ſuperimpoſito, deſtilla ex balneo Mariæ omnem tuam aquam fortem. Tùm rurſum fornaci impone in teſta cum cineribus; ignem, vt prius, adhibens.

Calor quis adhibēdus

Materia enim tua quæ prius rubra erat, denuò subnigrè cana fiet, ac penè alba, deinde crocea, ac pòst rubra, proinde ignem vt supra adde. Sed facilè fiet: cùmque materiam tuam colore sanguineo rubere vides, tum ferream aut æream laminam candefacias, huic granū istius pulveris impone, ac si in modum ceræ liquescat, nec fumet, ac penetret laminā illam candentem, vt oleūm corium siccum, medicina tua perfecta est. Sin id non facit, iterum aqua clara paradisi perfundēda est: tum Mercurij tui præparati inde, quantum materia tua appendebat, antequam Mercurium adderes: ac in tua aqua præparata solve: tum vitro super medicinam inde, ac pone in balneo, vt suprà: facito modis omnibus vt suprà: id faciendum tibi, donec materia tua tam sit fusibilis, quam cera, ac fixa. Tum gratias Deo age. Habes enim medicinā omnia metalla in verum Solem transferentem, atque altitudinem proiectionis facilè te experientia docebit. Estque medicina, quandiu metallum frangibile est.

Proba.

Multiplicatio.

Cap. 50.

ITem ad medicinam tuam multiplicandam, vnam partem ex vitro sume, eâ lucrum fac, atque alteram in eo fine, eâ facito modis omnibus, perinde ac si de integro ponere velles, scilicet: Recipe 9 lothones Lunæ, 8 lothones Mercurij, ac 3 lothones Solis, quæ 3 ad opus no-

noſtrum parata ſunt, vt ſuprà, liquefacito in aqua forti rectificata, ſingula ſeorſim: tùm omnia 3 ſimul confundito, ac in balneo ponito; donec clara ſint abſque fæcibus in fundo: tum infunde in vitrum in quo dimidia pars tuæ medicinæ ineſt, ac probè inter ſe permiſce: tum aquam fortem deſtilla in balneo Mariæ, ac ſuper fornace ponito in teſta cū cineribus, ignē addens vt ſuprà, donec materia tua omnis rubra fiat, quod ſpatio 6 hebdomadū fit, tùm rurſum aqua paradiſi vt ſuprà, perfunde, ac ſpatio 3 hebdomadum omne ſimul medicina eſt. Ac tum denuò partem dimidiam eximere potes, altera in vitro relicta, atque vt ſuprà, multiplicare.

Aqua paradiſi.

Cap. 51.

NVNC verò dilectus meus audiuit partem vnam magni operis, primùm circa amalgamationes: atque item paululum de alijs, ac de oleis quomodo ea ex metallis ſint conficienda. Deinceps te docebo ex omnibus metallis ſal conficere, quod ſal eſt Elixir perfectum, æquè ac oleum. Sed proiectio eius nō eſt tam alta. Verùm ſal ex metallis extrahere non eſt res, quæ magnum laborem requirat: cito fit, brevi tempore. Ac tum filium meum docebo, conficere lapidem, quem pro maximo meo ſecreto habeo.

Tranſitio.

Cap. 52.

SCIES dilecte, ex omnibus metallis ſal elici poſſe, ac omne ſal metalli eſt Elixir: ac tenebis

Ex omnibus metallis ſal elici poteſt: ac id omne eſt Elixir.

Quatuor sunt elemẽta quorum 2 extrema sunt ac fixa ignis & terra 2 media ac Volatilia, aqua & aer.

tenebis in sale metalli, elementum terræ latere ac elementum ignis. Scies ac intelliges esse 4 elemẽta, vt ignem, aërem, aquam & terram. Ac ignis & terra sunt vtraque extrema elemẽta, aqua & aër media sunt elementa: duo illa extrema sunt fixa, videlicet, Ignis & Terra: duo media sunt volatilia, scilicet, Aqua & Aër.

Cap. 53.

In metallis oleum aut ignis à terra separari non potest

NVNC scies in omnibus rebus quæ sunt combustibiles, Ignem aut oleum earum à Terra separari posse: preterquam in metallis, in ijs oleum aut ignis separari à terra non potest: fixa simul in igne manent. Quare omne sal metalli est Elixir, & liquari potest. Tenebis sale ad Elixir perducto, proiectionem exiguam esse, tùm idem illud Elixir salis in oleum converti potest, ac tum interius eius foràs inuersum est, ac exterius intrò. Priùs faciebat sal proiectionem vnius in 100, ac Lunam efficiebat. Eo verò in oleum converso, ac interiore foràs, ac exteriore intrò inverso 1000 in proiectione facit. Ac cùm priùs Lunam efficeret, existens sal, iam in oleum redactum Solem efficit. Ita, mi fili, vbi sal hoc metallorum ad Elixir perduxeris, vt nunc te docturus sum: opus persequere, vt ipsum ad oleum perducas. Id verò facilè fit, vt te sub finem huius operis sum docturus. Scies verò pro magno secreto,

Sale metallorum ad Elixir perducto, opus persequendum, ipsumque ad oleum perducendum.

to, non esse certiorem aut breviorem viam ac rationem, quam operari in sale metallorum. Nam in id nullum vitium incidere potest. Nulli enim hic spiritus, qui ascēdere valeant, ac non facilè per ignem negligitur: atque hîc nihil fixatur, materia fixa est. Ita dilecte, omne secretum consistit in sale, & oleo metallorum. Ac ob eam causam solebant Veteres Philosophi adiurare alij alios, ne duo hæc abdita arcana cuiquam manifestarent, præterquam filijs suis, quos ad eam rem aptos cernerent: vtq; etiam eo pacto scriberent, vt nullus mortalium intelligeret, nisi soli filij scientiæ. Itaq; mi fili, omnes libros Veterum perlege, omnesque Philosophorum libros: nusquam reperies solidam ac veram rationem de sale, nec de oleo metallorum, quam tibi in opere possis proponere. Scribunt quidem omne sal ac oleum metalli certò esse Elixir: dicunt etiam in eo cōvenire omnes turbas Philosophorum, quod omne sal ac oleum metallorum sit perfectum Elixir. Scribūt item ex metallis sal facilè educi posse, per reverberationem metallorum. Item, sal ex fæcibus suis esse extrahendum, & ad lapidem crystallinum perducendum. Sed posteà nullam amplius rationē operis addunt. Scribunt vlteriùs tam obscurè ac rectè, vt nemo veram mentem eorum capere possit, nisi qui nôrunt. Hoc pacto ars salis ac olei metallorū secreta permansit supra omnes artes alias.

Omne secretum cōsistit in sale & oleo metallorum.

In Libris Philosophorū nusquā reperitur solida ac vera ratio de sale & oleo metallorum.

Ac tibi, mi fili, bona fide dico, iſtam artem ſalis ac olei nunquam ante hac palam fuiſſe, ante Parentis mei tempora, ac tibi iam euidenter ſcribo. Quare per Deum viuentem te adiuro, vt iſtam artem ſecretam nulli reueles, niſi vbi certò ſcias eam ſecretam manſuram: ob magnum malum quod indè oriri poſſet: ac quod nobilis ars in peccatis conſumeretur, ac non in gloriam Dei, ac ad opem ferendam pauperibus, ac in inopiæ ſolatium, ac omnium hominum, ad liberandos captivos innocentes, & ad confirmationem fidei Chriſtianæ. Ita probè circumſpice, cuicunque Deus hanc artem largitur, is eam habiturus, nec quiſquã alius. Nam provt propoſitum alicuius bonum aut malum fuerit, ita eam nanciſci poteſt, ac Deus ei eſt daturus: ac miraculoſè eam conſequetur. Dictum intelligenti ſat eſt.

Dictũ intelligenti ſat eſt.

Cap. 54.

SVMES Solem aut Lunam, ac ſolues in aquâ forti, quemadmodum ſoluere conuenit: ac ſoluta præcipitare facito, eam calcem laua aqua communi deſtillata, ac ſicca in ſole. Tùm calx parata eſt ad opus tuum, vt ponas in fornace calcinatoria ad reſolvendam & aperiendam, vt poſt Mercurium ex ea ſublimes: calcem ſerua. Scies autem, quamvis tibi ſcribam de Sole & Luna, potes etiam extrahere ex Saturno, & ex Venere, ac etiã Iove, & ex Marte, æque ac ex Sole & Luna. Sed Sol ac Luna proxi-

Sol & Luna in aqua forti ſoluẽda, ac ſoluta præcipitanda. Ea calx aqua cõmuni deſtillata lauanda Mercurins ex ea ſublimandus, calx ſeruãda.

proxima ſunt & perfectiſſima, ac altiorē proiectionem faciunt, atque etiam optima ſunt, ac facile ad Elixir, ſal, & oleum perducuntur. Item ſumes calcem illam, quam tibi ſervare iubebam, àc immittes pateræ vitreæ lato ac plano fundo, donec ad duos digitos calx emineat, nec amplius, nec ſpiſſius: atque hoc pacto in fornace calcinatoria pones in qua ſpiritus calcinantur aut Athanare, aut in tripode, ac tantum ei calorem adhibebis, vt ſi plumbum retinere velis liquefactum vt non concreſcat, 21 dies continuè, ita vt ignem non tollas aut ipſum refrigeres: ad corpus Lunæ probè operiendum ac reſolvendum: ad Mercurium pòſt indè extrahendū. Ac ſcies quodcunq; metallum operari voles, ita faciendum eſſe, ſiue Sol fuerit, Luna, aut vllum aliud metallum. Sed vbi quodlibet prædictorum metallorum ſtat 21 dies: Solem 6 ponere debes hebdomadas. Sol enim ſolidum ac compactum corpus habet, quod Luna nō habet, nec reliqua metalla. Quare Sol tantò diutius in fornace reverberatoriâ eſt relinquendus.

Sol ſolidū ac cōpactū corpus habet.

Cap. 55.

Calce alicuius metalli aperta ea in cineribus cribratis ponenda ſuper fornace ſublimatoria in olla vitrea latū fundū habente.

ITEM vbi iam calx alicuius metalli aperta fuerit, ollam vitream lato fundo ſumito, ac ei calcem tuam immitte, ac pone æquali ſpiſſitudine, ac alembicum ſuprà luta, amplo capite, atque ita pone ſuper fornace ſublimatoriâ in cineribus cribratis, ac receptaculum luto

Ignis pusillus primùm ſtruendus.

to affige: ac primùm ignem pusillum substrue, deinde gradatim ipsum auge, donec olla cui calx inest, candere incipiat. Ipsa verò iam candente, retine ollam hoc pacto candentem eodem statu ad dies 8 aut 10. Ac quicquid agas, ne nimium calcem tuam cãdefacias, ne liquescat. Ac 8 aut 10 illis diebus exactis, respice ad ollam vitream, an nullus amplius Mercurius ex ea ascendat. Ac si nihil amplius ascendat, sine refrigescere, ac deme alembicum, ac tùm Mercurium tuum sursum sublimatum habebis in formam niuis candidę. Hunc exime, & probè serva.

Videndum ne nimiũ calx candesiat.

Materia frigefacta, eximendus Mercurius

Cap. 56.

ITEM sal tuum aut terram reperies in fundo ollę tuę vitreæ redactam in pulverem colore inter cinericium & album, ac intumuit in morem spongiæ, adeò apertũ est Mercurio ei detracto. Id verò omne dictum de omnibus metallis, vt Luna, Saturno, Venere, &c. Sed calx Solis facilè 16, aut 20. dies stare debet. Ac Solem fortiùs potes candefacere, quam reliqua metalla: Sol enim non tam facilè quam reliqua metalla liquescit. Atque etiam flãma vehementior Soli est adhibenda, quia Sol solidius ac magis compactum habet corpus, præ Luna aut alio quovis metallo, alioqui idem opificium est.

Sal aut terra reperitur in fũdo ollæ vitreę redacta in pulverem.

Cap. 57.

ITem sal ex ollâ vitreâ eximes, ac amphoræ lapideæ indes, ac ei bonum acetum ex vino de-

Sal prædictum ex olla eximen-

destillatum superfundes, atq; eam amphoram in balneo pone, bulliat dies noctesq; 4, ac move amphorã quater aut sexies singulis diebus spathula lignea. Ac semper amphoram denuò tegito tegula aut scãdula leuigata quæ ori amphoræ quadret. Quatuor illis diebus exactis sine refrigescere, ac fæces in fundo subsidere: ac diffunde in aliam amphorã aut vas, ac obtura, & serua. Tùm denuò aliud acetum infunde, vt priùs, ac rursùm amphoram pone in balneo ad horas 24: ignem subde: ac moue vt priùs. Tùm sine frigefieri, ac fæces subsidere: diffunde sensim sine agitatione in aliud acetũ quod primùm effundebas, ac operi. Ac si fęces nihil valere videantur ampliùs, ac nullum sal ampliùs inesse: aufer, nihil est præter cineres.

dũ, eiq́ue acetum superinfundendum in amphorã lapideam evacuatũ.

Cap. 58.

ITem nunc sume acetum tuum defusum, in quo iam sal tuum solutũ est, luta alembicũ super amphorã, ac pone eã in balneo, receptaculo ei addito. Ac indè acetũ destilla, ita remanet sal tuũ in amphora mundũ, clarũ ac candidum: post funde super illud sal cãdidum quod inest amphorę, aquam cõmuné mundã destillatam, ac in balneo bulliẽte pone ad horas 24, ac sal tuum in aquã claram solvetur: tùm sinas refrigescere. Ac si quę fęces insunt, subsident: clarum superne diffunde in vas mundũ: ac aliquantum etiamnùm aquæ communis destillatæ: funde super fæces, si fortè quid salis in eo re-

Aceto destillato, remanet sal in amphora mundũ, clarum, ac candidum.

remansisset: pone in balneo ad horas 3, vt bulliat, sine refrigescere, ac rursùm cõfunde cum primò, vti priùs faciebas, ac fæces abijce.

Cap. 59.

Aqua destillanda, vti priùs acetum.

Solutio & congelatio toties iteranda, atq; item diffusio, donec nullæ amplius fæces remaneant.

ITEM sume amphoram cui nunc sal tuum inest, ac alembicum probè lutatum superimpone, receptaculo ei luto addito: ac aquam tuam destilla, quemadmodum priùs aceto fecisti. Tùm reperis album, ac lucidum sal multo mundius & lucidius quam priùs habebas. Idque opus facito, ac itera toties, solvendo & congelando, & diffundendo, donec nullæ ampliùs fæces remaneant. Tùm sal tuum paratũ est, ad proiectionem faciendam super Mercurium. Ac sal extrahere ex Sole, Luna, aut alio metallo, idem opificium est. Scies autem metalla imperfecta qualia sunt Venus, & Mars, cum ex ijs sal extrahere volumus, admodum minutim limari, ac ponuntur reverberanda in fornace reverberatoriâ ad dies 6, mediocri calore, aut candore. Atque ita eodem modo sal extrahitur, vt priùs doctum est ex Luna, & ex reliquis.

Cap. 60.

Quomodo Sal ex Saturno aut Ieve educendum.

ITEM cum Sal ex Saturno aut Ioue habere vis, solvere ea debes in aquâ forti, ac calcem à sua salsedine abluere, vti doctus es: ac ita pones in fornace reverberatoria, vti antè dictum est. Item cum sal ex Saturno, aut Ioue habere cupis, ac cum eo Mercurium eius probè sinere volare,

volare, pone in fornace reverberatoriâ in patellâ terreâ plano fundo, donec ad digitum vnum emineat, ſed non ampliùs. Nam in morem ſpongiæ admodum intumeſcit. Ac calcinare debes ad dies ac noctes 12, temperato calore & candore, ne vitrum fiant: quemadmodùm alijs in locis ſatis docetur. Tùm id refrigeſcere ſinito; ac ſal eius indè educito, vt ſuprà ſatis doceris. Eſtque hoc ſal tam probum, tamq; altam proiectionem facit ſuper Mercurium, quam ſal Solis. Item ſi Iovi, & Saturno Mercurium ſeruare vis, præparare debes ſublimationibus, vt de Sole & Luna dicitur: idem modus, idem opificium eſt. Niſi quod Iovem & Saturnum dies viginti in fornace calcinatoriâ, aut in athanare aperiendum ponere non debes. Nam Mercurius eorum eſt etiamnùm crudus, ac non fixus vnâ cum corporibus, idcirco facilè à terrâ ſuâ, aut corpore ſeſe ſeparat. Scies autem primam rationem optimam eſſe, ad Mercurium indè ſublimandum. Tùm quodque elementum virtutem ſuam retinet. Ac ſi ſal cupis extrahere ex Venere aut Marte, ea ſubtiliter limare debes, ac limaturam ponere in patellis terreis, ſpiſſitudine vnius digiti, eamque in fornace reverberatoriâ poſitam vres ad dies 35, ac Martem 95 dies. Item hęc duo tandiu reverberanda ſunt, quòd tam impura ſint. Nam continuò vitrum fierent, eam ob cauſam lentè candefieri debent,

Quomodo ſal ex Venere aut Marte extrahendũ.

 ac

ac proinde diu ac lentè vri, antequã Mercurium suum à se dimittant, &c. Vbi verò in hunc modum vsseris, vt ante doceris: tùm habes Sal Veneris & Martis: verùm id denuò reverberandum ponere debes, ad dies 3, in fornace reverberatoriâ: tùm denuò acetum destillatum superinfunde, vt priùs fecisti. Cùmq; sal tuum ita paratum est, facito proiectioné super Mercuriùm. Nam omne sal metallorum proiectionem super Mercurium facit, ac super aliud nihil, quia parũ aut nihil spiritus apud se habent. Item sumes Mercurium in crucibulo ac calefacies donec incipiat candere, ac superinijcies sal tuum metalli præparatum, salis vnam partem in partes centum Mercurij: ac ignem tuum vehementem facito: ita vt materia tua fluat, vt Luna super testam aut cupellam: ac sinas eo pacto donec se in Regulũ statuat, tùm extingue vt decet. Tùm habes puram Lunam. Ac omne sal metalli siue rubrum, siue album, Lunam puram efficit. Verũ metalla perfecta altiorem proiectionem faciunt, quam imperfecta: id te ipsa proiectio facilè docebit. Cùmque inversum fuerit interius foràs, ac exteriùs intrò, tùm omne oleũ est: ac tùm omne simul proiectionem facit ad rubrum, vbi priùs faciebat Lunã, efficit iam Solem purum in omnibus probis, ac examinibus. Ac si priùs proiectionem faciebat in 100, nunc facit proiectionem in 1000. Ac priùs proiectionem faciebat

Metalla perfecta altioré faciunt proiectionem quam imperfecta.

in Mercurium, sed iam non facit proiectionem in Mercurium, sed tantùmmodò in metalla: quemadmodum infrà docebimus, cùm de proiectionibus quæ oleo fient, nobis sermo erit.

Cap. 61.

ITEM nunc te docere volo oleum ex metallis conficere, ac interius foris ponere. Est enim vnum ex nostris maximis secretis. Tùm enim solem efficiet, vbi priùs tantùmmodò Lunam efficiebat, in proiectione. Ac si priùs in proiectione centum faciebat, cum est oleum facilè 1000 in proiectione faciet.

Modus cōficiendi oleū ex metallis.

Cap. 62.

SVMES magnam quantitatem vitrioli Romani, 10 aut 12 libras plus minus, quantum voles: ac solues vitriolum in aqua communi. Cumque omne solutum fuerit, sine fæces subsidere. Tùm omne clarum supernè diffunde à fæcibus: atque id congelandum pone in vase lapideo, aut alia cucurbitâ aut amphorâ, in arenâ, aut cineribus ad congelandum tuum vitriolum super quodam balneo Mariæ, donec pellicula superveniat: tùm sine refrigerari, ac stare triduum, ac vitriolum lapillabit in insignes lucidos lapillos crystallinos, claros pellucidos, colore viridi. Ac color viridis optimus hac in parte est.

Sumendū docet Vitriolū Romanum, ac soluendū in aqua communi, ac deinde cōgelandum, donec pellicula superveniat.

Pôst vitriolū frigefactum lapillabit in insignes lapillos crystallinos virides.

Cap. 63.

Lapilli illi eximendi, corumque humiditas evaporãda Denuò alij lapilli excreſcent: prioribus adiungendi, & aqua rurſùm, vt priùs evaporanda.

LApillos illos virides exime, ac pone in puſillis pateris vitreis, ac ſerva, etiamnùm humiditas in ijs remanſit in teſta: ea evaporabitur, donec denuò vellus ſuperveniat: ac ſines rursùm refrigeſcere ad dies 3: ac tùm denuò alij lapilli lapillabunt, vt priùs: eos rurſùm exime, ac pone denuò in paterá ad priores: ac rurſùm aquam evapóra, vt priùs. Ac facito, vt priùs, donec omnes ſimul habeas in mundo vitro, aut paterâ. Ac pone in mundo balneo ſiccandos; ac balneum accendas eo calore, qualis eſt Solis mediâ ęſtate. Ac lapilli tui in album pulverem convertentur: quem pulverem ſolues in aqua communi deſtillata, vti priùs dictum eſt: ſinito fæces ſubſidere, ac clarè ſupernè diffundas in teſtam mundam, vt priùs. Ac pone denuò congelandos, vt ſuprà, donec pellicula quędam ſuperveniat, vt priùs. Ac ſinas refrigeſcere triduum, ac denuò lapilli excreſcent, vt priùs, qui dimidio etiamnùm mundiores, ac lucidiores erunt, quàm primi, ac dimidio pulchrior color viridis, ita vt nunquam pulchrior color viridis viſus ſit. Idcircò Geber & Hermes inquiunt: viriditatem tuam probè ſerva: nam ſi eam amittis, operã ludis. Humidum denuò evapora, donec pelliculâ operiatur: & facito iterùm modis omnibus, vt priùs feciſti. Ac vbi rursùm omnes lapillos cõgregaueris, iterùm in balneo illo ſicco pone

Iterum lapilli excreſcent dimidio mundiores ac lucidiores, quã primi, ac colore viridi pulchriore. Humidum rursùm evaporandũ, donec pellicula operiatur.

ſicut

ſicut prius, donec mundus pulvis candidus fiant. Tùm ſolue iterùm in aqua communi deſtillata, vt ſuprà: tùm ſine ſubſidere, ac a fæcibus diffunde: ac facito modis omnibus, vt ſuprà feciſti. Id toties facito, donec nullas amplius relictas fæces vides. Item vbi albũ tuum pulverem hoc pocto laveris, ac operatus fueris: certus ſis vitriolum tuum ritè præparatum eſſe. Tùm pulveré tuum album à vitriolo profectum ſerva, donec eo vſus fuerit. Quæras item dilecte, poſtquã vitriolum ſolveras, quare ipſum evaporare non ſinebas, ita vt lapillare non ſineres, id verò multum temporis exigit, antequam ad album pulverem reducas.

Vitriolum ritè pręparatum.

Cap. 64.

NVNC ſcies vitriolum in ſeſe habere quendam ſpiritum ſubtilliſſimum, quemadmodum in opere vegetabili abundè docetur, vbi agitur de ſubtili ſpiritu, qui eſt in parte exteriore omnium herbarum; ea eſt viriditas omnium earum rerum, quibus foris viriditas ineſt. Nam ea eſt flos earum, virtus & quinta eſſentia. Ac ſi viriditatem eam amittis: dico tibi verè, quintam eſſentiam amiſiſti. Ac omnis opera quam impendis ei rei, quæ viriditatem amiſit, fruſtra impéditur. Animam enim eius, vitam, ac quintam eſſentiam amiſiſti. Corpus eſt mortuum, ſiue ſint herbæ, folia, ſpecies, radices, ac quicquid viriditaté foris habet. Quare vide, vt eã ſedulò cuſtodias. Viriditas enim

Viriditas omnium quibus foris ea ineſt, eſt eorum flos, virtus & quinta eſſentia, qua amiſſa, quinta eſſentia amiſſa eſt.

adeò ſubtilis eſt, inviſibiliter eam amittis, quẽadmodum in vegetabili manifeſtè demonſtratur; vbi dicitur, quo pacto viriditas ex omnibus herbis, folijs ac radicibus, ac rebus omnibus ſuam viriditatem habentibus foràs educetur. Qua eductâ, & viriditate eâ in inſignem rubedinem converſâ, qualis vnquam viſa fuit: vide in opere vegetabili, ac facilè doceberis, quid ſit ea viriditas. Itaq;, mi fili, viriditas vitriolo conſervanda eſt. Nã ſi ipſum initio congelares, partẽ viriditatis ei adimeres, ita vt croceum fieret: nam viriditas eſt quinta eſſentia eius, quã ex vitriolo quęrimus. Dilecte ita ſenſim fieri debet lapillãdo. Ac cùm iam fæcibus exutum eſt, ac in ſtupha ſicca pulverizatũ, viriditas albedine tecta eſt: ſed cum iterùm humiditatẽ acquireret, viriditas eius denuò foràs prodiret. Idcircò exterius eius intus, ac interius foris ponendũ eſt, ad retinendã animã eius, ſpiritum, vitam ac quintam eſſentiã: idq́ magnum myſteriũ in arte noſtra eſt. Ac cùm vitriolũ hoc pacto paratum eſt, rubrum eſt, inſtar roſæ rubræ, aut Rubini: Tùmq; in ſe 4 elementa perfectè habet. Eſtq; tùm lapis is quem Deus nobis eſt largitus.

Viriditas vitriolo cõſeruãda eſt

Magnum myſterium

Cap. 65.

IAm ſumes, mi fili, album puluerem vitrioli quem tibi ſervare iubebam, eumq́ue indes ollæ vitreæ oblongo collo: ac collum ſigillo Hermetis munias, ita nullus aër eſpirare aut ingredi

Sumẽdum' albũ pulverẽ vitrioli, & quid eo agendũ docet.

gredi valet: ac tùm in testâ cum cineribus cribratis pone super fornace: ac ignem subijce:& sub fornace lampadem ardentem pone: calorem addens, qualis est Solis medio Martio. Atque hoc pacto retine, donec vides materiã tuam flauescere: ac ita retine in eodem calore donec perfectè ruffa fuerit. Cumque hoc pacto insigni colore ruffo fuerit, ignem paululum auge.i. adhuc vnam lampadem suppone: atq; hoc pacto retine ad octo aut decem dies, ac tùm vide, an materia tua non incipiat rubere: si rubere incipiat, ignẽ tuum auge, sine hoc pacto in eo calore etiamnùm ad dies 8 aut 10. Si verò in rubedine nihil proficis, ignẽ tuũ adhuc vnâ lampade auge: ac si tùm in rubedine tua proficis, hoc pacto relinque tandiu, donec nõ amplius proficis in rubedine. Item cùm vides te octo aut 10 diebus nihil amplius in rubedine proficere, ignẽ singulis vicibus lãpade vnâ auge: atq; ita prosequere gradatim semper accensa lampade vnâ, donec materia tua tam altè rubra fuerit, quã rosa aut Rubinus. Iã vbi tàm altè rubra fuerit, vti dictũ est: sinas etiamnùm hoc pacto ad dies 8, aut 10 in eodẽ calore: ac vide an color nõ mutetur. Ac si nõ amplius in rubedine mutetur, materia inversa est, ac interius foràs versum est. Ac iam viriditatẽ nõ amittes: quippè iã in rubedinẽ conversa est, ac iã in intimis partibus eius locata est: nec iam, nec vllo vnquã tempore foràs produci potest.

Ignis substruendus qui secundum colores lampadibus erit augendus.

Cur fixa esse non possit materia.

Materia ista in æternum rubra permanebit, & nõ fixa. Nam si fixa esset omnino esset corrupta: nam in aqua soluenda & congelanda est, ac destillanda per alembicum.

Cap. 66.

SCIES autem me nunquam maius secretum tibi manifestasse quã hoc, per Deum iuro, hoc arcanum nunquam ab vllis Philosophis memoriæ proditum, quàm à me solo. Ac tibi affirmo, non esse maius secretum in arte quàm hoc. Quare te omnesque qui hoc intelligent, adiuro, vt nunquam palàm faciant, nisi vbi decet, per Deum viventem. Est enim secretum secretorum. Hac enim ipsa ratione omnia metalla in oleum reduci possunt, vbi in aquã forti soluta fuerint: ac calx præcipitata, ac lota, vt audiuisti, ac de vitriolo satis doctus es.

Secretum secretorũ.

Cap. 67.

OMNIA metalla rubra fient in morem sanguinis, etiam Iupiter, ac Luna: nam omnibus metallis interius rubrum est, vnum magis rubrum alio. Cùm igitur ad rubedinẽ perducta fuerint, tùm solvenda tibi sunt, ac denuò congelanda, donec ab omnibus fæcibus munda sint, & tamen elementa sua simul contineant perfectè. Nam cùm eò perducta sunt, nihil præter fæces remanet. Nam Terra subtilis ac liquida effecta, ea itidẽ soluitur cũ eam subtilem effecisti soluendo & congelando, vt nullæ fæces ampliùs remaneant. Ita destillare

Metalla ad rubedinẽ perducta soluenda sunt ac denuò cógelanda, donec ab omnibus fęcibus munda sint.

ſtillare per alembicũ potes in oleum rubrũ. Quemadmodũ hic de vitriolo doceberis, ita etiã de omnibus metallis faciendũ erit, atque etiam Mercurio. Vbi ſolutus fuerit in aquâ forti ac præcipitatus, ac ſalſedine abluta, ſiccatus, ac tum vitro inditus, vti dictũ eſt de vitriolo: atq; ita porrò factum, vt priùs doctum eſt de vitriolo. Aut poteris Mercurium ſublimare, ac ſublimationem illam vitro indere. Ita etiam Mercuriũ illum in aquâ ſoluere potes, ac à fæcibus mũdare, retinere ipſi ſimul 4 eius elementa, ac pòſt deſtillare in rubrum oleum. Quid cenſes? nonne hoc magnũ ſecretum eſt? Nunquam ſimile auditum fuit, nec audietur: iſto pacto interius eius foràs producere, ac exterius intrò, ac mundare ab omnibus fæcibus, abſq; elementorum ſeparatione: ac quod ampliùs eſt deſtillare in rubrum oleum, vt infrà docebimus. Ac quod hîc de metallo dictum eſt, id etiam de antimonio facere potes. Aures aperi, & auſculta, ac mentem aperi, nunquã auditũ eſt, vt tale opus tam exiguo labore factum fuerit. Nunc ad opus noſtrum revertamur.

Omnibus metallis atque etiã Mercurio idem poſſe fieri quod vitriolo.

Idem antimonio fieri poteſt.

Cap. 68.

VBi videris materiã tuam eodem ſtatu permanere, exime ex teſta cum cineribus, ac vitrũ tuum aperi, materiamq; tuam in aliud vitrum forte evacua, aut in amphoram, lapideam, ac bonam quantitatem aceti deſtillati

Redit ad opus.

ſuper

ſuperfunde, ac pone in balneo, bulliat, ac moue ſpathulâ ligneâ ter quatérve ſingulis diebus: ac identidé denuò operi: atq; hoc pacto retine ad dies noctesq; 4, tùm ſinas frigeſieri: ac ſupernè clarũ effundito de more. Ac rurſum acetum deſtillatũ infunde, modis omnibus, vt dictũ eſt de vitriolo ſuprà, trib⁹ vicibus. Tùm fæces abijce. Item alembicum amphoræ impone: ac acetum deſtilla, donec materia omnino ſicca fiat: ita in fundo amphoræ vitriolũ remanebit tibi multo mũdius, quàm priùs erat: ſuperfunde denuò acetum recens, ac facito vt priùs factum eſt. Idque tandiu itera, donec nullę amplius fæces in ſolutione remanẽt. Tùm congela in ſiccum puluerem, ac habe vitrum bonum, ac ſpiſſum; ei puluerem tuum inde: ac alembicum magno capite ſuperimpone: ac deſtilla vt primùm acquiras croceos ſpiritus, tùm oleum rubrum: tùm albos ſpiritus: tùm ſine frigeſieri, vt antè ſatis doctum fuit. Item receptaculum deme, ac quod ei ineſt, eſt verò oleum illud benedictũ, ſerua, donec eo vſus erit, ad ſal tuum. Alembicũ deme, ac in olla reperies materiã inſtar niuis candidã, ac inſtar çryſtalli lucidã. Eſtq; ea terra vitrioli ſine fæcibus, ac rectificata. Hanc pulverizare potes, ac ſinere imbibere oleum rubrũ in ſuo corpore. Hoc ampullæ vitreæ inde, ac ſuſpende in tripode ad dies 40, calore temperato, ac coagulabit in lapidem Philoſophorum omnia metal-

Solutio hæc toties iteranda donec nullæ amplius fęces in ſolutione remanent. Tùm vitriolum congelandum in ſiccum pulverem.

metalla in verum Solem transferenté. Sed hic id ipſum eo efficere nõ volumus,ſed cupimus oleo vti ad opus noſtrum de ſale ac oleo metallorum. *Cap. 69.*

SCIES cùm ſal metallorum ad oleum vis perducere eo modo vt de vitriolo,elementum terræ metallorum vnâ cum oleo deſtillabit, rubrum inſtar ſanguinis. Id verò terra vitrioli non facit: oleum ſeſe à terra ſeparat. Tametſi Deus talem benedictionem conceſſit,vt ex eo ſolo lapis Philoſophorum confici poſſit abſq; additione, transferens omnia metalla in verùm Solem.Sed oleum eius cum terrâ priùs fixandũ eſt,vt priùs. Id verò ita non fit de metallis.Terra vnâ deſtillat per alembicum igne. Ac totum corpus in oleum convertitur,transferens omnia metalla in verum Solem. In eo omnes turbæ Philoſophorum conueniunt. Idque fit, vt hîc docetur de vitriolo, & eodem modo.

Cap. 70.

CONFICITVR etiam oleum ex Mercurio, & ex antimonio:ac terra eorũ vnâ tranſit, ac totum corpus fit oleum,ac manet oleum in ſecula,ac iſto oleo mira efficere poſſis,quæ hîc recenſere nimis longũ foret. Noſti item quid de antimonio ſcribatur, ac de oleo eius. Sciet tamen filius meus,oleum Mercurij multò eſſe præſtantius in omnibus operibus in quibus oleum antimonij ſeruit. Hoc ſecretum eſt.

Confici etiam oleũ ex Mercurio & Antimonio.

Item

Cap. 71.

Ex sale oleum conficere docet.

ITem nunc denuò ad opus noſtrũ redire volumus: ex prędicto ſale, quod conficere docuimus, ac proiectionem faciebat ad album, faciamus oleum quod proiectionem faciat ad rubrum. Ac quæ prius faciebãt 100 iam 1000 faciunt ope olei vitrioli, ac Mercurij ſui qui ex ijs ſublimatus eſt, quem tibi in pyxide vitrea ſervare iubebam. Sume iſtum Mercurium ac ſolue in aquâ forti vitrioli & ſalnitri ana, cũq; ſolutus fuerit, id quod ſolutum eſt, inde ollæ vitreæ ac alembicum ſuperimpone: & pone in cineribus cribratis. Ac primùm ignem puſillum ſubde, & ei aquam fortem deſtillando ſubtrahe: tùmq; Mercurius ſurſùm ſublimabit in alembicum: cumq; amplius ſublimare reſpuit, aufer: ſume Mercurium ex alembico, ac inde vitro longo gutture, ſicuti vitriolo faciebas: ac pone in teſta cum cineribus cribratis. Lampadẽ tuam ſub ea accende. Atque ita relinque, donec perfectè rubeat, ſicuti de vitriolo doctum eſt: Solue, congela: cumque mundus fuerit, deſtilla in oleum rubrum, vt de vitriolo dictum eſt, ſed Mercurius totus in oleũ deſtillat, ita vt nullam terram relinquat.

Cap. 72.

MErcurio & alijs metallis nihil aliud adhibetur, vt oleũ ex ijs conficiatur, quãid quod tibi dixi. Cumque oleũ ex Mercurio deduxiſti: Sal tuũ quod Elixir eſt amplæ ollæ vi-

treæ inde ac ſuper fornace pone igni puſillo ſubdito, vt ſal tuũ aut Elixir liqueſcat. Id verò facile fiet: nã ſal iſtud liqueſcit, vt cera ſuper ignẽ. Cumq; liquefactũ fuerit, oleũ illud Mercurij ſuperfunde, ſenſim ſtillando guttatim, ac ſtatim ſimul coibunt: quemadmodum die nouiſſimo anima ac corpus congregabuntur: ab omnibus enim maculis pura ac mũda ſunt. Nunc animam, ſpiritum & corpus ſimul cõiunxiſti, quæ nullo vnquam tempore ſeparabuntur: ibi corpus proprium ſpiritum ſuſcipit: ac momento temporis fixantur.

Nunc anima, ſpiritus ac corpus ſimul coniuncta, quæ nullo vnquam tempore ſeparabuntur.

Cap. 73.

NVnc vitrũ tuũ ſuper fornace relinques ad dies 16, calore puſillo, vt ſi ceram retinere velles liquefactã, vt non cõcreſceret. Atque hoc ſpatio 16 dierum omnis materia in oleum conuertetur, in morem mellis cum favo rubrum inſtar purpurei cruoris: ac in æternum ita manebit. Exulta dilecte, habes ſecretũ ſecretorum totius mundi. Nam oleum hoc iam 1000 in proiectione facit. Ac ſcies: cùm proiectionem voles facere, eam facies ſuper aliquod corpus, ac non ſuper Mercurium. Nam oleum hoc corpus ex Mercurio facere minimè poſſet. Multæ ſunt rationes, breuitatis cauſa hoc loco omiſſę. Satis in opere proiectionis recitatur ac docetur. Sumenda tibi eſt lamina Martis, Veneris, aut Lunæ, eam cãdefacito, ac ſuper ipſam oleum illud deſtilla,

Secretum ſecretorũ.

la, ac impones carbonibus calidis: ac oleum imbibetur, ac penetrabit laminam, vt aqua ſpongiam: ac diffundet ſe ac penetrabit per eam, ac convertet in optimum Solem omnia examina, ac probas tranſeuntem quaſlibet.

In Ioue & Saturnum proiectionem non eſſe faciendam, ac quare.

Sed in Iouem & Saturnum proiectionem non facito: nam medicina priùs corpora, vt corpora non eſſent efficeret, ac ad ſuam naturam perduceret, quam corpus indè efficeret. Quâ de re non eſt hic dicendi locus, ſatis id alibi docetur. Quid tibi de hoc magno ſecreto videtur? Nunquam huius ſimile in Orbe repertum fuit.

Cap. 74.

Anacephalæoſis.

ITem audiſti quomodo, & quibus rationibus metalla ſolues, & quomodo ea denuò facies præcipitari in calcé, ac quopacto calci aquam fortem ablues, ac exiccabis, ac ſublimanda pones, ad Mercurium eorum indè detrahendũ, ac tùm ſal illud quomodo ſolues in aceto deſtillato, ac ſal rectificabis à fæcibus, ac perduces ad Elixir. Prætereà audiſti quî, & qua ratione vitriolum clarificabis, ac à ſuis fæcibus rectificabis, ſoluendo, ac denuò ſenſim diffundendo, ac congelando, donec ab omnibus fæcibus mundum ſit. Audiſti inſuper, quo pacto igni admoueatur in vaſe clauſo calcinandum, ſimul retinendo quatuor eius elementa: ac doceri quomodo viriditas eius quæ foris ſtabat, intus, ac rubedo quæ intus, foràs

ſit ponenda. Ac deinde quomodo denuò ſoluatur in aceto deſtillato, vt fæces ab eo remoueantur quas in albedine interiore habebat:& quas initio à ſe dimittere nolebat, quandiu interius eius foràs non eſſet inverſum. Scies res omnes habere duplices fæces, à quibus ſeparãdæ ſunt, ac rectificandæ, videlicet primùm in ſua craſſitie cum adhuc crudę ſunt. Quemadmodũ primùm ſoluebatur & denuò congelabatur cum viride eſſet: tùm dicebam: viriditaté eius probè ſerua, aut fruſtrà ſudas, idque eſt quod ei fæces detrahuntur quæ in eius exteriore ſunt, eæ tùm illi detrahuntur, vt ſuprà. Ac cùm iã exterius intrò, ac interius foràs inverſum eſt: tùm res iterum ſoluenda eſt, & cõgelanda, donec amplius fęces nõ relinquat. Atq; hoc pacto acquiruntur aliæ eius fæces ab ea, quę prius cùm in interioribus latebãt, acquiri non poterant.

Cap. 75.

Quæſtio, cum ſolutione.

NVNC verò quæras. Quî fit vt natura interior fęces ſuas nolit dimittere, cùm tota materia aqua ſit? Sciet filius meus ac intelliget: quamvis omnino aqua ſit, frigiditas eius foris eſt, ea verò ita cogit & cõcludit caloré, vt calor qui intus eſt, ita ſię cõcluſus, vt nihil de ſuis fęcibus à ſe dimittat, antequã ipſe foris ſtet. Ac tùm ſolutus ſemetipſe aperit, ac fæces dimittit: tùm enim à frigiditate non conſtringitur. Ac è contrario, vbi calor alicuius rei foris ſtat,

ibi frigiditas ita intus retinetur ac cõcluditur, vt ſe aperire nolit, ac fæces apud ſe retineat. Imò tametſi aliquis calor ac humiditas eſſet in calore interiore: calor exterior foràs expelleret: quemadmodũ quotidie cernere poſſumus in deſtillationibus ex balneo, atque etiam ex igne: nam ibi aſcendit aqua, aër & ignis, ac frigida ſicca terra in fundo remanet, ac ibi concluditur ob calorem qui foris vaſi accedit.

Cap. 76.

Bis rectificandum ei qui verè Elixir aut quintã eſſentiam ſit facturus.

ITa bis rectificandum ei, qui verè Elixir, aut quintam eſſentiam ſit facturus, in quacunque materia id fuerit, ſiue in ſpeciebus, herbis, radicibus, ſaccharo, melle, & id genus alijs. Ac iuro tibi per Deum, nunquam huiuſmodi ſecretum manifeſtatum eſſe, quàm à me ſolo. Ac etiam nunquã deſcriptum, quam mea ſolius manu. Pręterea audiſti quomodo, & quâ ratione vitriolum poſitum fuit deſtillandum, ac ex eo oleum eductũ inſtar ſanguinis rubens: ac terra in fundo vaſis permanebat. Ac quomodo oleum illud in terra ſua imbibebatur, ac ponebatur in tripode, in ovo vitreo aut ampulla 40 dies, ac in lapidem Philoſophorum mutabatur. Iubebam tibi inſuper ſervare oleum vitrioli: ac Mercurium ſublimatum in aqua forti ſoluere, ac præcipitare, ac aquã fortem ei abluere, ac ſiccare, ac vitro indere, ac ſuper fornace ponere, donec ruber eſſet, ac interius eius foris. Ac deinçeps facere vt cum vitrio-

vitriolo, ac oleum ex eo extrahere, ac rursum corpus eius eo imbuere: ac totum illud corpus ad oleum reducere, vt proiectionem faceret. Dixi insuper omnia metalla in oleum reduci posse eodem modo, absq; elementorum separatione, sicuti res sese habet.

Cap. 77.

NVNC tibi dico, scrutare omnia verba mea quę te in hoc opere de sale & oleo docui. Peropus tibi ritè intelligere. Nonne te etiã docui quo pacto omnia metalla per alembicum trahes, ita vt omnino destillent in oleum, vt nihil relinquant, aut quicquã remaneat. Id verò solũ facit fortis spiritus aceti: ac efficit vt perfectè sint separata & rectificata à fæcibus suis intus & foris, vt te docui, ac vt interius foris stet, ac exterius intus. Ac tum adeò resoluta ac subtilia sunt, ita vt elementa à se invicem non sint separãda. Quamvis omnia media quæreres quæ in orbe reperiri possunt ad hæc elemẽta separanda, non posses efficere, ob eorũ subtilitatem, munditiẽ, ac resolutionem. Cumque tùm apud se habent subtile acetum penetrans, omne simul per alembicum cum aceto transibit. Si verò igni admoveres, ac nullus spiritus aceti adesset, statim simul fixarẽt: ac quia acetum copiosè in eorum mundo, aperto, subtili corpore est, destillant in oleum, & spiritus aceti apud ipsum fixant.

Cap. 78.

Spiritus aceti præ omnibus quç in mũdo sunt, subtilis est.

SCIES spiritũ aceti præ omnibus rebus quæ in mundo sunt, subtilem esse. Imò millies subtilior est quam quinta essẽtia aquæ vitæ: nullis vasis contineri posset: sed facilè dimidia ex parte fixus est: ideò facilè fixat rem ad quã adhibetur. Quemadmodum in vegetabili demonstratur, vbi de vino eiusque natura sermo est, ibi satis docebere, quid acetum sit, eiusque spiritus, quomodo omnia vt solvantur, & ascẽdant, efficiat.

Cap. 79.

Multiplicatio nobilis olei Philosophorum.

NVNC videre volumus, quo pacto nobile hoc Philosophorum oleum multiplicare poterimus. Sume nobile hoc oleum Philosophorum, ac amplæ ollæ vitreæ inde, cuiusmodi suprà figurata habetur. Ac super vnam partem 100 partes funde illius olei quod ex vitriolo eduxisti, quod te suprà conficere docui: ac ollam operculo vitreo operi leuigato, vt quadret: ac luta, & super fornacem in cineribus cribratis pone: ac ignem sub ea accende lampade, eo calore, vt si ceram liquefactam servares, vt non concresceret. Ac in eo calore retine ad 6 hebdomadas. Atq; interea temporis oleum vitrioli vnâ cum nobili oleo Philosophorum fixatũ erit. Ac tam bonam & altam proiectionem faciet quam oleum priùs. Itaq; dilecte istam lectionẽ sæpius perlege, ac memoriæ manda. Nam tibi inprimis necessarium est, ac fundamentum cui tota ars innititur, est.

Lectio hęc sępius perlegẽda, ac memorię imprimenda.

Sed

Cap. 80.

SED si vulgare oleum ex metallis velis educere, vt de vitriolo doctum est, metallum tuum in aqua forti solues, ac facies præcipitari, ac falsedinem ei aqua communi ablue, eoque siccato, in vitro oblongo gutture, immisso, ac congelato, ac posito super fornace in cineribus cribratis: ignem subijce talẽ qualem vitriolo, donec metallum omnino rubeat, ac donec interius eius foris sit. Tùm solue in aceto destillato, vt vitriolum, ac congela donec nullæ fæces amplius remaneant. Tùm destillandum pone: ac metallum omninò destillabit in rubrum oleum, estque oleum perfectum Philosophorũ. Verùm proiectio eius non tam alta est, quàm olei, quod priùs sal fuit. Atque omne oleum metalli oleo vitrioli multiplicabis, vt antè doctum est. Ac admodum facile oleum conficitur ad eundem modum ex Saturno, eiusque proiectio admodum alta est. Age gratias Deo, operare, ac pauperum memento, Dei dona in tuam salutem moderare.

Quomodo vulgare oleum ex metallis educendum

Oleũ perfectum philosophorum.

Modus purificandi ac separandi materiam à fæcibus.

Cap. 81.

SCIES dilecte 3 esse vias ac rationes mundificandi aut separãdi rem aliquam à suis fæcibus

3 rationes sunt mũdificãdi aut

Separandi ré aliquam á suis fæcibus.

·Omnia quæ in terra defodiuntur in terrã convertuntur.

cibus. Prima ratio de qua dictum est, iuxta naturam vel per naturam. Natura enim repellit à se quicquid imperfectum est. Quemadmodum quotidie cernimus in omnib⁹ quæ in terra defodiuntur, omnia simul in terram convertuntur, quæ est ipsorum mediũ. Ac intuere quicquid quotidie aëri expositum est, siue sit ferrũ, chalybs, plumbum, cuprum, lignũ aut lapis: ac omne quod die nocteq; aëri expositum est, perit, ac conteritur, & cõsumitur diuturno tẽpore. Propugnacula, arces quamlibet fortes, pereunt diuturnitate temporis, ac in terrã medium earum gradum calcinantur.

Cap. 82.

Quare omnia côuertantur in terram, ac non in aërem, aquã aut ignem, egregia ex plicatio.

Elementũ aliud alio impurius est, terra auté omnium immundissimum.

QVæras autem: qui fit vt omnia convertantur in terram, ac nõ in aërem, aquam aut ignem? Scies: quicquid hîc infrà sub circulo lunari existit, id ex quatuor elementis compositum est. Ac 4 elementa omnia immunda, ac fæcibus plena sunt. Vnum elemẽtum alio impurius est, vt in Vegetabili opere docetur. Ac terra immundissimum est, ac maximè siccum elementum, plurimas fæces habens. Ita omnia primùm in terram convertenda sunt, antequam in aërem, aquam, aut ignem converti possint. Id ita esse debet, quod Natura operatur sine artis adminiculo. Natura enim non mouetur vlteriùs quàm ad operãdum de gradu in gradum. Ac ideò Natura diu operatur. Pervenire enim a principio ad finem non potes,

tes, nisi prius ſpatium intermedium tranſeas: neq; etiam iter 100 miliarium potes abſolvere, quin prius iter intermedium tranſeas. Ad quartum gradum pervenire nõ potes niſi primo, ſecundo, & tertio præteritis. Ac qui hoc non intelligit, ei vt operetur in noſtrâ arte author non fuerim. Ita, mi fili, ex ratione prædictâ liquet, omnia quę curſu naturæ purgantur in terram converti: nam cùm quid in terram convertitur, tum apertum & reſolutum eſt, vt quodque elementum ſui ſimile ad ſe trahat, quemadmodum in opere vegetabili ſatis demonſtratur. Ac vt rem ex primo gradu in alterum perducam: vt in aliam naturam convertatur neceſſe eſt: ac in aliam naturam cõverti nõ poteſt, quin prius terra fiat: ob fæces quas in ſe habet. Aſpice plumbum, quicquid moveatur ad ignem in olla, prius in cineres aut terram converti debet, quã figulus eo vitrificare poſſit. Plumbum enim vitrum fieri non poteſt, antequam in aliam naturam transferatur: nec in aliam naturam converti poteſt, quin prius terra fiat, ob fæces, quas in ſe habet. Nec potes ex plumbo argentum conficere vi, quin priùs vitrum ſit: ſicuti multis in locis ritè docetur: quamvis aliâ quidem ratione ad argẽtum perduci poſſit, ſenſim ei fæces adimẽdo, quemadmodum ſuo loco docetur. Nam plumbum in exterioribus argentum eſt: ita plumbo nihil aliud deeſt vt ad argentum perducatur, quã vt

ei fæces detrahantur, sulphur eius terrestre, ac tùm argentum est. Quemadmodum Natura quotidie convertit, sicuti videre est. Intuêre arces veteres quæ olim plumbo tectæ fuere, ac super quibus ad annos quingentos aut sexcentos iacuit, ita vt omne plumbum illud in terram cõvertatur, aut in cerussam, sicut quotidie etiamnùm in veteribus tectis plumbeis reperitur, quod ramentis desilit: ac si diutius iacere posset, Natûra tandem in argẽtum percoqueret, ac mundaret. Quemadmodum egomet vidi, cùm huiusmodi vetus tectũ plumbo tectum quod facilè per bis aut ter mille annos iacuerat, demeretur, tectũ illud plumbeum in micas à se invicẽ frãgi, perinde ac si fuisset calcinatum. Cùmq; diffringeretur micabat quasi limatura argenti in eo fuisset, ac album erat sicuti cerussam esse cõvenit: sed apparebat quasi cerussa illa argento conspersa fuisset: ac plumbũ illud in testis ponebatur, ac aliud plumbum & purgabatur per cupellam ac omne simul erat pura Luna, ita Natura mundauerat longâ digestione. Ita constat per rationẽ prædictam, Naturã operari, mundare, ac fæces omnes à se repellere, ac in nihilum redigere ac in pulverẽ, medullam Solis. ℞. amphoram amplam capientem 10 aut 12 mensuras, eam aquâ imple, ac die noctéq; in aëre pone, vbi Sol splendet, ac solidè obtura, vt neque pluvia, neq; aër ingrediatur; aqua illa fœtida, immunda, gluti-

nosa,

nosa, limosa, ac mali amarique saporis erit: ac progressu tẽporis fœtor ille cõsumetur, atq; abolebitur. Ac fęx aut materia terrea, quę aquæ inest separabit se à materia aqueâ, ac in fundo subsidet, atq; ibidem permanebit, ac aqua illa munda ac nitida fiet, quasi destillata esset, ac fiet dulcis ac fragrans, ac boni saporis. Aquam illam à suis fæcibus diffunde in vitrum mundũ, ac diu etiamnum stare sine, ac denuò fæces residuum facient: iterum effunde. Idque iterà donec nullas amplius fæces in fundo reperis. Aqua illa rectificata est per cursum Naturæ. Quamvis aqua illa staret in diem vsq; novissimum, nunquam corrumperetur, si probè eam obturatam servares. Par iudicium de oleo. Nam si quod oleum seruaretur in amphorâ lapideâ, aut vase aliquot annos, ipsum fæces suas à se repelleret in fundũ, ac fieret clarum ac tenue, sicuti de aquâ dictũ est. Ac vide vinum vetus, aut cervisiam probè seruatam, ac firmiter obturatam, quomodo fæces à se repellat in fundũ; vide vina illa vetera & clara, quæ sæpè à fæcibus clarificata sunt, quã efficacia & clara fiant: Imò si ad aliquot annos ita sinerentur ac probè obturata, ita sese mundarent, vt ad extremum nullæ fæces in ijs reperirentur, ita ad extremum rectificarentur: ac quamvis destillarentur, nullas fæces relinquerent. Tum quod rectificatum vltra esset, rubrum foret, ac lucidum instar crystalli. Sed longo tempore

opus eſſet, antequam Natura vinum eò perduceret: verùm id ad extremumm fieret. Atque hoc modo ſe res habet in omnibus quæ fæces habent, vti prius dictum eſt. Ita liquet ratione iam dictâ, Naturam ipſam curſu naturæ omnes fæces à ſe repellere. Ac ſi hac de re clariùs doceri cupis, quære in opere vegetabili, ibi manifeſtò doceberis.

Cap. 83.

2 Mundificandi ratio quæ fit arte, ſoluēdo ac congelando.

EST præterea etiam alia ratio mundificandi quicquid in natura fæces habet: id verò arte fit: in eo ars naturam iuvat: ac fit ſolvendo & congelando: quemadmodum in magno opere partim declaratur. Quare de eo. i. de mundificatione aut ſeparatione fæcum pfectè ſcribere nolo. Si de eo planè intelligere cupis, quære in opere vetetabili, vbi de rectificatione elementorum agitur, vbi elementa mundificantur ad extremum abſque elementorum ſeparatione, ibi ꝓlixè & planè de his doceberis.

Cap. 84.

3 Mundificandi ratio quæ igni fit, vſtióque dicitur.

SCIES deinceps eſſe aliam rectificationem, ad fæces omnium metallorum ac rerū mineralium, queq́ue igni fiunt. De eá rectificatione aliquantum agemus, ac docebimus quantum opus ſit, ac ſi planius de ea doceri cupis, quære in vegetabili, vbi agitur de effigiandis lapidibus pretioſis, deq; pretioſis amauſis cōficiendis: ibi prolixè & planè doceberis: hic de eâ nec prolixius nec pluribus agere volumus,

quàm

quàm neceſſe ſit, atq; ad opus noſtrum requiritur. Scies omnia metalla poſſe purgari à ſuis fæcibus igni: ac elementa perfectè ſimul manebunt abſque ſeparatione, ac deinde ſine fixione. Ac omne fiet igni. Iſta verò vſtio fit varijs modis. Atque aliter Sol vrendus aut cæmentandus eſt, quam Luna, aliter Luna, quam Saturnus, Aliter Venus vrenda eſt, quam Mars.

Cap. 85.

SCies porrò duplicem eſſe vſtionem quæ in metallis adhibetur: vnam cæmētatione, de qua infrà etiamnùm nobis ſermo erit, ac vna cæmentatio fit ſale ac ſpiritibus mineralibus, abſq; metallorum in vitrum converſione: atq, vna aliter fit, quam alia.

Duplex vſtio in metallis adhibetur.

Cap. 86.

NVNC quæras; Poſſunt-ne omnia metalla converti in vitrum abſque vllius additione, ac denuò reduci in metallum? Scies omnia metalla poſſe converti in vitrum abſq; vllius additione, Sole vno excepto, is in vitrum converti non vult, quamvis vſq; in diem iudicij vreretur: aliquid ei addendum, quod in alijs metallis non eſt neceſſe. Sol enim natura purus eſt, ac tametſi aliquas fęces in ſe habeat, nō tot ſunt, vt corpus eius poſſint tegere. Ita quamlibet valdè Sol vratur, fæces vitrum non fiunt, ſed purè comburitur præ multa & forti cōbuſtione, ita vt non fiat vitrū. Id verò de alijs metallis fieri nō poteſt, ea vitrum naturale fiunt.

Quæſtio cum ſolutione.

Dicas

Dicas verò iam: cùm quid vitrum eſt factum, ad extremum perductum eſt. Nam cùm quid vitrum eſt, ad nullam materiam perduci poteſt: quia vitrum omnium extremum eſt, ac poſt iudicium quicquid ſub firmaméto comprehenſum eſt, omne in vitrum diuinâ ordinatione convertetur. Liquet igitur vitrum omnium extremum eſſe: ac vitrum ad nullam rem aliam arte deduci poſſè, quam ad vitrum, aut ad materiam combuſtam, aut ad fæces. Nam ſępè vidi vitrum longa, ac vehementi vſtione reduci ad nigros colubros, vt carbones fabriles, ac etiamnùm longa vſtione albos fieri cineres, leues in moré pulveris, ac pulvereſcebãt: atq; ita vitrum illud redigebatur in nihilum. Atq; hoc pacto ratione liquet, vitrum eſſe extremum, ac poſtremum omnium, neq; ad rem vllam aliam arte reduci poſſe. Natura enim arté non habet, ſed ars ſequitur & iuvat naturam. Scies proinde vitrum eſſe extremum ac vltimum omnium, excepto metallo, ac rebus metallicis. Ratio hæc eſt: In omnibus rebus combuſtibilibus ſeparatur oleum, ac humor naturalis vehementi ac diuturna vſtione à terra ſua: niſi in metallis ac metallicis mineralibus rebus, in ijs oleum à terra non ſeparatur: ſed ſemper in igni terræ adhæret, quamvis in æternum vrerentur. Nãm ſi oleum à terra metallorum ſepararetur, ex terra Elixir confici minimè poſſet, ac ſal metallorum lique-

Vitrũ omnium extremum eſt, quod probatur.

Natura arté non habet: ſed ars ſequitur & iuuat naturam.

quefieri non posset: quomodo igitur in corpora imperfecta ingressum darent, aut tincturam?

Cap. 87.

QVæras autem: an sal tincturam metallorum dat? Scies: sume oleum metalli, id tincturam dat. Scies cùm sal extrahitur ex metallo ac præparatur vt oportet, ad proiectionem faciendam, nõ fit vlla tinctura, sed proiectionem ad album facit. Atque res hæc est: Oleum inclusum eius interioribus, vt in ouo albumini vitellus. Verùm cùm rubram proiectionem facere volumus, ignis aut oleum foris ponendum est, ac sal eius aut terra intus: atque ita hoc ipsum proiectionem ad rubrum faciet, sicut priùs ad album faciebat. Priùs erat sal metallorum, ac faciebat vnum in 100: ac cùm ignis aut oleum foris positum est, tùm est metallorum oleum, ac facit 1 in 1000. Ac quamvis eadem sit materia, tamen interius eius foris positum est, ac exterius intus.

Quæstio cũ respõsione.

Cap. 88.

QVÆRAS etiam: cùm sal aut terra metallorum cum oleo ipsorum sunt educta ex metallis vstione ignis, tùm Mercurius eius aut aër separatur à terra, ac ab oleo, quomodo sal illud aut oleum ingressum dare potest? Dicunt enim Philosophi; aër ingressum dat, ignis tinctu-

Alia quæstio.

Aer ingressum dat, ignis

tincturam, oleum liquescere facit, terra fixat. Atque hîc aër avolauit, diuturnâ ignis vstione. Scies, satis aëris oleo remansisse in igne, quantum ei possit sufficere. Nam elementa ita conglutinata sunt, vt nunquam à se invicem separare possis, quin permista inter se maneant. Non reperitur ignis absque aëre, nec aër absque igne. Hæc vna ratio: altera ratio hæc est: Terra & ignis sunt 2 elementa fixa, atque apud se retinét multùm fixæ partis aeris, quãtum eis satis est, vt ingressum dent.

tincturam, oleũ liquescere facit, terra fixat.

2 Rationes.

Cap. 89.

Alia item quæstio.

QVæras autem: Qui fit vt omnia metalla vitrum fiant Sole excepto? Hoc ita intelliges. Omnia metalla immũda, ac fæcibus plena sunt, ideò facilè calcinãtur. Omnia enim membra metallorum sunt plena immũdis sulphureis fæcibus, quas in mineris nacta sunt: cumque in vehemens incendium perveniunt, facilè calcinantur: atque humiditas crassæ fæcis sulphureę comburitur. Nam sulphur eorũ fixum non est, quemadmodum sulphur Solis. Ac pinguedine sulphuris cõbusta, fęx sulphuris tam sicca fit, vt totum metallum in calcem aut terram cõvertatur. Atque ideò omne metallum in calcem, aut terram convertendum est: In vitrum enim transferri non potest, nisi prius sit calx. Nulla res ex naturâ ꝓpriâ transferri potest in aliam naturam, sine medio. Nam prius metallum erat, ac fit vitrum. Iam metallum

Nulla res ex natura ꝓpriâ trãsferri potest

lum & vitrum duæ naturæ ſunt: ac vt id fiat, per terram aut calcem fieri debet, quæ mediũ eſt. Ac tum etiamnum vehementiore vſtione ac tempore diuturno terra illa aut calx in vitrum convertitur: vt ſatis docetur, vbi lapides effigiari docentur. Lapides enim effigiati facilè decies ſpecioſiores ſunt ac lucidiores Orientalibus, atq; multo gratiores aſpectu. Vide enim amauſa quibus encauſto pingitur quàm ſpeciosè viridia ſint, cærulea flava, rubra ac alba. Ac vnum dimidio ſpecioſius eſt alio, quãvis eiuſdem ſint coloris, atque etiam facilè vigeſies præſtantius. Et tamen ex vno metallo facta ſunt.

in aliam naturam abſq; medio.

Cap. 90.

QVæras autem: Qui fit vt vnum ſit pretioſius alio, cùm ex eodem metallo ſint cõfecta? Scies, cum metallũ redactum eſt in calcem au terram, ac tùm in fornace camerata ponitur, aut in fornace reverberatoria, in quá vitrum vritur: vehementiſſimum calorem habere debet, antequam mundum, clarum, ac pellucidum vitrum fieri velit, ac priuſquam fęces in vitrum converti. Scies vitrũ hoc quod ita conficitur, ſimile eſſe corpori glorioſo: quia fæces metalli vitrum fiunt, quæ prius nigrum, immundum, impurum corpus erant. Ac ſub eo corpore latet quinta eſſentia metalli, quæ incombuſtibilis eſt, ac lucet per corpus vitreum, ſuo pretioſo colore: quemadmodum anima

Cũ amauſa alia alijs ſint pretioſiora, cũ ex eodem metallo ſint, confecta.

Anima die nouissimo in corpore glorificato lucebit velut lucerna posita in laterna crystallina.

ma die nouissimo in corpore glorificato lucebit, velut lucerna posita in laterna crystallina: ac vna anima multò clariùs lucebit quam alia, prout Deo placebit. Ac alius alio multo elegantius ac clarius corpus habet. Eodem modo se res habet in Amausis de quibus hîc nobis sermo est. Scies enim quintam essentiā metallorum, eorum oleum incombustibile aut ignem, suo pretioso colore ornatum, cum claro illo sole esse permistum, per omne illud vitrum quod ab omnibus metallis vstum est, aut fæces eorum, ac nobilis ille color olei incombustibilis lucent per corpus vitreum, quemadmodum lucerna lucet per laternā, vt prius dicebatur. Ac quod vnum pretiosius sit alio, vnum etiā speciosius sit, ac facilius liquescat, hac ratione fit.

Cap. 91.

Metallum calcinatū, calx aut terra est.

SCIES, cùm metallum calcinatum est, calcem aut terram esse: ac si artifex insigne amausum viride velit conficere, id ex calcibus Veneris vtere debet. Ac si tùm velit habere insigné viriditaté, quæ colore ac claritate omné viriditatem superet: calces supermarmore terere debet cum aqua salsa impalpabiliter, ac tùm abluere aquâ cōmuni munda, donec aqua à calce munda ac pura defluat: ac terere, vt priùs, donec nullæ ampliùs sordes terreæ proveniunt, indè vitrum vstum fit multo speciosius & præstantius amausum, atque etiā mul-

to faciliùs liquescit: quàm si ex eo vitrum cõfecisses absque terendo, ac repurgando à suis fæcibus terreis. Atque ita se res habet in alijs calcibus Saturni, atque etiam Martis, eæ efficiunt vitrum fuluum. Iupiter album amausum, Luna cæruleum, Sol rubrum: ac si alios colores cupiant vnum colorem cum alio miscent.

Cap. 92.

NVNC quærat filius meus: Amausis iam factis ex metallis, vtrum possibile sit ea denuò in corpus suum reducere: cùm vitrũ sit omnium extremum, vt priùs cõmemoratum est? Scies rursùm indè corpus effici posse, cùm ista vstio fiat igne vehementi, ac facilè. Nam spacio 12 horarum facilè cõfici potest, siue vitrũ, siue amausum, ex calcibus metallorum in fornace reverberatoriâ. Et calces metallorum non sunt resolutę, est materia sicca, in qua terrestritas aut fæces foràs sunt productæ, estque sicca. Nam quò metallum immũdius ac impurius est, vt Venus, eò calces sicciores sunt, ac nobilitatem metallorum sua siccitate foras exire compellunt, cùm calorem ingrediũtur, ac incendium flammæ, ita vt nihil aut parum eius quod metallicum sit, avolare possit. Atq; etiam corpus non est apertum: ac sicca illa terrestritas calcium cõponit se præ vehementi incendio ad coagulandum ac liquandum in vitrum. Ita Mercurius metallorũ ad volandum

Quæstio de amausis, an denuò in corpus suum reduci possint.

venirę

venire nō poteſt: antequam ſe ex aridis illis ac compactis fæcibus tollere poſſit, fæces calces factæ ſunt. Quare in multis operibus, in quibus vſtiones adhibentur, iubetur, vt verè candeat nec amplius. Nam ſi ignis vnicâ flammâ maior ſtrueretur, omne in vitrum converteretur.

Cap. 93.

Plura de Amauſis.

ITAQVE ſume ac pulveriza Amauſa ſubtiliſſimè, ac ſume bonum acetum deſtillatum, in quo ſal armoniacum ſolutum fuerit, in ſingulis libris aceti lothonem ſalis armoniaci: cum eo cōtere pulverem ſuper lapide tam tenuiter, vt ſi pictor eo vteretur. Ac illum cōtritum vitro inde aut amphoræ lapideæ, ac bonā quantitatem aceti deſtillati ſuperfunde, ac pone in balneo, ac balneo ignem ſubde vt bulliat, ac moue quater aut quinquies de die, ſpathula lignea: atque hoc pacto retine 4 dies, ac noctes: tùm ſinas frigefieri, ac fuñde feces aceti in mundam amphoram lapideam. Ac ſuper fæces denuò acetum recens funde, ac fac vt priùs. Idque tertiò itera: ac ſemper acetum primo adde. Tùm corpus illud omne ſolutum eſt ex fæcibus illis, aut ex vitro. Tum acetum euapora, aut per alembicum deſtilla: ac in fūdo corpus metalli permanebit in puluere ſubtili: cum eo aliquantum boracis permiſce, ac crucibulo inde, ac liquefacito in igne vehementi cum corpore. Si fuerit Mars aut Venus, munda ac pura ſunt, ita vt non amplius ſitu

aut

aut rubigine infestentur, ac à suis fæcibus vacua sunt. Si verò Iupiter fuerit, fætor ac stridor ei ademptus, estq; mundus, ac fortis vt Luna. Si Luna, fixa est: si Sol, medicina, ac si Saturnus fuerit, Luna est. Sed non est vtile hoc facere, nisi ad naturam investigandam. Vidi enim ego ℥ rubri amausi venire 20 ducatis, ℥ cęrulei 8 atq; aliud 2 ducatis. Itaq; dilecte, cómodum nó fuerit iterum in corpus reducere. Ars insignis est, amausa facere. Nam facilè fit, cùm fiunt impolitè tãtummodo ex calcibus. Impoliti, Veneris, Martis, Iovis, Saturni libra facilè venditur ducato. Verùm cùm calces mundificantur, quemadmodum docetur in opere vegetabili, ex eo conficiũtur lapides pretiosi qui in vasis Principum ponũtur: & ex eo vasa Regum conficiuntur. Ita metalla mundificantur vrendo, aut reverberando, aut calcinando, ac calces identidem lauando, ac calces denuò in corpus reducendo: ac tùm denuò calcinando, atque iterùm abluẽdo aquâ communi: donec nullæ ampliùs fæces proveniant.

Ars insignis est amausa facere.

Cap. 94.

ITEM scito mi dilecte, esse & aliam vstionem quę Cęmẽtatio dicitur: quæ vstio altera calcinatio est. Verum est discrimen. Cùm vulgaris calcinatio instituitur, ea fit sale communi temperata: ac laminę metalli cuduntur, ac sumitur crucibulus, aut vas aliud terreum, ac ponuntur stratum super stratum, donec crucibu-

Esse itẽ aliam vstionem quæ cæmentatio dicitur, quęque altera calcinatio est. Discrimen earum.

lus plenus ſit. Tùm crucibulo probè lutato, ac in igne poſito, ac candore naturali adhibito: Si Venus fuerit ad 2 dies, ſi Mars 6 dies, ſi Luna horas 24, ſi Iupiter 8 dies, ſi Saturnus 2 dies: atq; ita deinceps. Hæc ratio calcinandi. Itē ratio cæmētationis fit eodē modo, quo calcinatio. Verùm hoc eſt diſcrimen. Quòd iuvatur quibuſdam ſpiritibus mineralibus, qui igni opitulātur ad metallorum vſtionem iuvandam, ac ea in pulverem cōminuenda, atq; etiam ad corporibus aliquam tincturam addādam, atq; ad efficiendū vt denuò facilius liqueſcant. Ac ſpiritus cum ſale præparato commiſcentur: ac parantur eodem modo, vt de calcinatione dictum fuit. Scies me hæc omnia dixiſſe, vt ſcias ac intelligas, quomodo purgatio metallorum, quæ per ignem fit, inventa fuerit. Sunt item etiamnùm plurimę rationes, metalla per ignem ad perfectionem reducendi, quæ nobis hic ad opus noſtrum neceſſaria non ſunt, ſatis de ijs in opere vegetabili traditur, vbi docetur quid igni fieri debeat atque aquâ. Invenies hoc ſexto & octavo capite, ſi melius & planius de eo doceri cupis, ibi quære.

De lapide Philoſophorum.

Cap. 95.

Sequitur explicatio operis ſemel manu authoris facti.

NVnc dilectum meum docere volo opus quoddā quod ſemel manu meâ feci: eſtque opus facilè factu ſine cura ac multa ſollicitudine: eſtque vnum ex maximis meis ſecretis.

tis: Nam qui hoc opus præparare non novit, nunquam quicquam in arte proficiet. Hîc enim docetur, qué Mercurium Philoſophi putent, ac quomodo ex corporibus ſit extrahendus, ac multa alia ſecreta quæ in opere cómemorabuntur. Item quomodo Soli ac Lunæ omnes fæces adimentur, ac fixabuntur, ac ponentur cum Mercurio in amalgamatione, ac cogemus in vnum brevi tempore in lapidem Philoſophorum. Ac primùm Solem ac Lunã parare docebimus in opere, ac Mercurium ex corporibus extrahere, ac deinde ſimul in opere coniungere.

Luna fixa.

Cap. 96.

SVmes primùm Lunam puram cupellatã, ac purum Solem provt libebit, eaq; in tenues laminas contundes ſpiſſitudine ducati, ac latitudine 1 palmi. Ac Lunæ tuæ addes ſal commune pręparatũ, ac arſenicũ ad albũ ſublimatum. i per calces corticum ovorum, ac lapidis calaminaris ſingulorum ana: ac per 3 libras iſtorum librã 1 arſenici ſublima ter quaterve, ſemper ſuper fęces conterens: tùm arſenicum paratum eſt. Tùm ſume lib. 1 ſalis præparati, ℥ prædicti arſenici, ac ij ℥ tartari albi calcinati probè clari ac pellucidi: ac tartarũ & arſenicũ ꝓbè inter ſe miſce cũ ſale: tùm habe crucibulũ ac cæmẽtanda pone ſtratũ ſuper ſtratũ, vt noſti, ſpiſſitudine digiti. Cũ crucibulũ plenũ eſt,

Sumẽdam primũ Lunam purã cupellatã, ac purum Solem.

Lapis calaminaris Plinio Cadmia.

id firmiter luta, ac finas benè ſicceſcere, ac pone cæmentandum, moderatam flammam adhibens, ita vt Luna tua non liqueſcat. Ac ſinas leniter candere ad horas 36: tùm ſinas refrigeſcere. Tùm crucibulum tuum effringe, ac Luna tua calcinata erit, eritq; Luna tua nigra ac fragilis, in morem vitri. Tùm aquã communem mundam habe, deſtilla, ac Lunę tuę omnem ſalſedinem ablue, ac ſine ſicceſcere. Tùm ſubtiliter in mortario contunde, eumq; pulverem ſuper marmore contere cum aquâ cõmuni deſtillatâ, ſubtiliſſimè. Tùm pateram vitream habe, eiq; Lunam tuam contritam inde, atque aquam mundam deſtillatam ſuperadde: ac pulverem tuũ laua, ac ſine ſubſidere. Id quod bonum eſt, fũdum petet; atq; id quod nihil valet, in aquâ manebit. Id verò leniter diffunde in aliam pateram vitream, ſuper pulverem iterùm aquam mundam deſtillatã funde, ac move, ac denuò laua, ac rurſùm ſine ſubſidere, ac aquam denuò leniter ſuper effunde in aliam pateram ad primã aquam. Tùm denuò aquam deſtillatam ſuper pulverem funde, laua, ac fac vt priùs. Hoc opificium tandiu itera, donec aqua tua omnino clara à pulvere redeat, ſicuti eam infundebas. Tùm probè ablutus eſt, ac inſtar niuis candidus. Tum vapora omnem aquam tuam, quam à pulvere tuo fudiſti, ſi fortè quid tui pulveris diffuſum eſſet, vt nullum damnum feras, ac liquefacito, quod in

in fundo reperis: ſi quod ineſt corpus, facilè liqueſcet, ita nihil damni accipis. Tùm ſume Lunam tuam candidè ablutam, ac reducito cũ borace, ac denuò in tenues laminas tunde. Ac cæméra, pulveriza, laua, ac liquefacito, vt priùs. Atq; id itera, donec Luna ex ſale munda ac candida prodeat, imò candore nivali: ac cùm eam lauas aquá deſtillatâ, nullæ ſordes indè veniant, ac aqua tua munda ac pura defluat: quemadmodũ eam ſuperfũdebas. Tùm Luna tua mũda eſt, ac à fæcibus ſuis omnibus exonerata: atq; eleméta abſq; ſeparatione rectificata ſunt. Proba: ſolve parté 1 de iſto pulvere albo in aqua vitę rectificata, aut aceto deſtillato, ac denuò congela, atq; iterùm ſolue: fęces nullas reperies, quãvis id centies faceres. Ipſemet ſum expertus. Quid cenſes de hoc ſecreto? Magnum myſterium in arte eſt, maius quam ritè comprehendi poſſit. Quia eleméta rectificantur abſque ſeparatione. Profectò bonâ fide tibi dico, eſt maximum perfectum myſteriũ quod ſit in arte, ad elixir ex ſolo metallo conficiendum. Habet enim propriam ponderis proportionem. Cùm elementa purgãtur ſolvendo ac congelãdo, optimum eſt. Sed iſtud multò certius eſt. Nam cum ſolvendo ac congelãdo fit, aut geritur, elementum terræ ſeparatur cùm fæcibus à tribus elementis reliquis. Bonum eſt cùm rectè fit, ac ſedulò cauetur vt fæces benè ſerventur, vt nihil ex ijs pereat: igniſq; regatur

Proba.

Magnum myſterium

in reverberando eo quo decet modo. Et in re-ctificanda terra trahere ex fæcibus, ignem, a-quam & aërem, est valdè periculosum, nimis enim strictè cavendũ est: semper aliquid amit-titur, ac si quid amittitur aut negligitur, iustam proportionem ponderis tui nõ habes, ac quod de elementis tuis habere debes. Atq; ita nũn-quam voti cõpos fies. Istud benè memorię im prime, vt nũquã obliviscatis: nullus enim de-fectus esse potest. Elemẽta propriam ꝓportio-nem habere debent. Quare admodum pericu-losum est facere opera in quibus vlla elementa separantur: bonum est cum ritè fit: atq; etiam infinitam proiectionem facit, multò altiorem, quam vbi elementa non separantur. Itaq; di-lecte, nostri Maiores multum errârunt, ac mul-tum temporis frustrà impendêrunt, antequam de elementis rectificandis absque separatione cognitioné habuêre. Istud verò hic apertè in-dicatur. Quare ne cõmittas te periculo, vt quic quã facias, in quo vlla elemẽta à se invicẽ sint separanda. Timeo ne errares, ac quicquã ele-menti terræ amitteres: ac tùm omnis impensa, ac opera perijsset: sicuti ad extremũ facilè com-perires. quare dilecte hęc serva, ita errare mini mè poteris. Potes quidé aliquãtulũ tui pulveris in lavãdo amittere, sed quicquid remanet, per-fectum est: Natura enim non errat. Elementa ibi simul colligata manent, nam in opere etiã-nùm fortiùs colligantur, quã prius. Cum enim à suis fæcibus pura ac munda sunt, ac tùm eti-

amnum 3 dierum ſpatio, cęmētāda ponūtur, ita tùm ſimul fixantur, vt Luna fixa fiat. In aquâ forti probatur, nec ſolvitur: Colores retinet, eſtq́; ſono ſurda, omné enim ſonum amiſit: ac antimonium tranſit. Itaque fixa eſt. Ac quicquid factum eſt de calcinatione aut cæmentatione, id omne quidem ſale communi pręparato fieri poteſt, ſine arſenico aut tartaro. Sed diutius durat. Nam cum ſolo ſale cōmuni calcinatur, laminæ Lunæ nolunt denuò tam facilè calcinari. Aliquando facilè bis terve imponendę ſunt, antequam omninò calcinentur ad pulverizādum: hæc vna cauſa eſt, quòd arſenicum & tartarum admiſceantur: ſunt enim tam ſęva & acria cum ſale, facilè laminas corrodunt, ita vt prima vice facilè pulverizari poſſint. Deinde fæces conſumunt, ita vt calcinationem ſæpiùs repetere, opus non ſit. Tertiò albam tincturam dant, cū in opere albo ijs vti volumus. Sed ſi opus rubrum foret, præſtaret loco arſenici ſumere Mercurium ad rubrum ſublimatum, quemadmodum fit in cæmentatione Solis. Ea ratio eſt, quare hæc adhibeantur. Sed cùm quis vellet, ſolo ſale præparato id facere poſſet. Egomet ſæpè expertus ſum. Scies inter cæmentationem Solis ac Lunæ non eſſe aliud diſcrimen, quam hoc, ſumes loco arſenici Mercurium ad rubrum ſublimatum: Ac Solem in pulverm contundere non debes, nec lauare, vt de Luna dictum eſt.

Cur arſenicum & tartarum adhibeantur.

Inter cæmentationem Solis ac Lunæ quod diſcrimen.

Nam Sol nigredinem non habet in se quæ ei sit abluenda. Mercurius, sal ac tartarum omnes eius fæces exedunt. Ac non diutius cæmentare debes, quam donec in pulvere non amplius amittis. Tùm Sol à fæcibus suis exoneratus est. Ac si ipsum melius cæmentare vis: cæmenta ipsum spatio trium dierum, vt Lunam. Mi dilecte, nullam aliam præparationem, aut mũdificationem adhibe, quam ego adhibeo per ignem, vt hîc te docui. Ipse vide vt elementa tua simul perfectè habeas: quamvis altera illa ratio solvendo ac congelãdo optima est, ac quãvis elementa multò subtiliora fiant, ac proiectio multò altior, nihil refert tantum cõmodi accipere. Hæc mundificatio est via certa, ac sine curâ. Nunc Sol tuus & Luna ad opus nostrum parata sunt, quod operabimur.

Cap. 97.

Quomodo Mercurius Philosophorũ extrahendus.

NVNC, mi fili, docere volumus, quomodò extrahemus Mercurium Philosophorũ. Scies primùm me multa opera tibi dixisse quę alij artifices fecêre, ac ab alijs fieri ipse vidi; quædam perfecta & quædam imperfecta sunt. Siue verò perfecta, aut imperfecta sint, Mercurius Philosophorum habendus est, vt ad finem perveniatur. Nam Mercurius ex mineris veniens, nihil aliud est quam crudum sperma, nondum satis in mineris excoctum: fortassè facilè adhuc ducentos aut trecentos annos iaceret, antequam congelaret. Cumq; iam omnino

ninò cõgelatum esset: ad annos aliquot etiamnùm iacere deberet, antequã materia in pulverem subtilem converteretur: cùmq; iam in pulverem conversum esset diuturna coctione caloris naturalis, etiamnùm rubrum fieri deberet. Nam cùm Mercurius primùm in exhalationem convertitur, evaporat per aperturam mineræ, ac si tum sulphur Philosophorum reperit cum sua spirituali natura, ita vt vnũ corpus fiat: ac si tùm sulphur ritè separatum fuerit à sua pinguedine cõbustibili, fit corpus perfectum siue album, siue rubrum. Ac sulphur illud ignorantibus est spuma, & fæces, ac pinguedo combustibilis vitrioli: atque ea ab illo separatur, quia res omnes naturâ sese à fæcib[9] exonerare cupiunt. Ita crudum est sulphur, spuma vitrioli: ex crudo vitriolo provenit sulphur rubrum, atque ex albo, sulphur album: vt in vegetabili docetur, vbi agitur de sulphuribus quę omnibus rebus insunt. In rebus omnibus in quibus 4 elementa insunt, in ijs sulphur cõbustibile, ac incombustibile inest: sicut ibi manifestò ostéditur. Cumq; tùm prædictus vapor congregatus est cùm sulphure Philosophorũ, ac vnũ corpus factũ est: multo tempore coqui debet in vẽtre minerarũ calore temperato, antequã iste Mercurius ac sulphur fixa fiant: idq; fit ab hinc 1000 annos, vt Deus & Natura ista operantur. Itaque dilecte, Mercurius ex mineris veniens, crudus sanguis ex quo

In rebus omnib. in quibus 4 elemẽta insunt, sulphur combustibile ac incombustibile est.

ope

ope naturæ ſperma metallorum coquitur, antequam vapor ſiat. Ac ob eam cauſam non reperitur metallum in Mineris Mercurij: nec reperitur Mercurius in mineris metallicis. Cruda eſt materia, nec arti noſtræ vtilis eſt. Sed eſt inſtrumentum ac malleus ad operandum in noſtrâ arte. Inſtrumentum eſt ad omnes colores eliciẽdos ex omnibus rebus metallicis. Sed vt eo vtamur in arte, cruda eſt materia, ac proſus invtilis eſt, per rationem prædictam. Quare hæc dilecte dixi? vt ſcias omnes illos errare qui tali Mercurio operantur.

Mercurius eſt inſtrumẽtum, ac malleus ad operãdum in noſtra arte.

Extractio Mercurij è Luna, &c.

Cap. 98.

NVNC diſcet filius meus Mercuriũ ex corporibus extrahere. Principio aquam fortem ex vitriolo & ſalnitro ana conficies, ac in ea Lunam de more ſolves. Tùm facito præcipitari cum aqua communi. Tùm calci tuæ aqua munda ſalſedinem aquæ fortis ablue. Tùm calcem ſicca, ac inde vitro plano, fundum planum habenti. Tùm pone in tripode, aut athanare, ac pone calcinandum in fornace in qua ſpiritus tuos calcinas: ac ignẽ temperatum ſubde, perinde ac ſi plumbum retinere velis liquefactum, abſque concretione. Atque in eo calore retine ad hebdomadas 6; ac intereà temporis Luna tua ita reſolvetur, vt Mercurius eius à terra ſeparetur, ac ab oleo

Ignis tẽperatus adhibendus.

quod

quod apud terram manet. Atque eodē modo Sole facere poteris. Sed calx eius facilè ad 18 hebdomadas ſtare debet, aut 24, aut interdum 32, antequam Sol Mercurium ſuum ſinat ſeparari à terra, ac oleo, quæ ſemper coniuncta manent. Nam oleum & terra metallorum à ſe invicem ſeparari nō poſſunt, vt antè dictum eſt. Ac quia Sol vnitum ac ſolidum corpus habet, calx eius tandiu ſtare debet ad aperiendum, antequam Mercurium à ſe dimittere velit. Itaque præſtat ſinere 32, aut 40 hebdomadas, in fornace. Nam quò diutius in fornace tenetur calore temperato, vt oportet, eò corpus ſit apertius in morem ſpongiæ, ac intumeſcit, atque adeò leuis fit, vt ſit incredibile ijs qui non vidêre. Item ſume ℥ 1 calcis Solis, ac pateræ vitreæ inde tres quartarios liquidi continentem. Paterà tam plena fiet, ita vt calx facilè latitudine 2 aut 3 digitorum ſupra margines pateræ ſtet, adeo corpus illud aperitur. Sed facilè per annum ſtare debet, vt vſq; adeò aperiatur. Ac ſi ita reſolutum eſſet, Mercurius facilè ex eo ſublimaretur, exiguo igni, queadmodum ſal armoniacum ſublimaret. Atque hoc pacto omnia metalla aperire potes, vt ex ijs poſſis habere aut trahere Mercurium eorum, ſublimando. Quemadmodum docetur, vbi agitur de ſale. Ac ſcies, cum Mercurius ex metallis educitur ſublimatione, Mercurium tùm aſcendere, vt dictum eſt.

Clari-

Clarificatio Mercurij.

Cap. 99.

AC si ipsum denuò sublimas etiamnùm ter quaterve per vitriolum aut arsenicum, ascendet clarè instar crystalli, qua de re non est quod hic plura tradamus. Scies cùm Sol & Luna ad eum modum resoluta sunt in fornace calcinatoria, aut in athanare, aut in tripode: subtiliter cōteres super lapide cum sale armoniaco, in calcis Lunæ lib. 1, quartam partem libræ salis armoniaci, quod clarum ac pellucidum sit tanquam crystallus, absque humore, ac ita contrita amphoræ lapideæ inde. Tùm acetum sume destillatum quinquies aut sexies à suo phlegmate, ita vt nullas amplius fæces relinquat. Ac acetum in aliam amphoram lapideam evacua, ac alembico superimposito in balneo colloca. Ac amphoram cui calx contrita inest, luta probè ad rostrum alembici, ac sine lutamentum benè siccari. Tùm ignē sub balneo strue, ac acetum sensim destilla super calces Lunæ. Ac quot libras calcis Lunæ habes, tot 4 lib. aceti super eam destilla. Cumque acetum omne destillatum fuerit: sinas facilè per 3 dies refrigescere, antequam amphoram removeas. Nam si citius removeres acetum, Luna & sal armoniacum tibi elaberentur, ac nihil retineres, tàm vehemens illa est materia: nam frigidum & calidum simul veniūt. Cùmque removere vis, operculum vitreū habe paratum,

Quare tam diu refrigescere sinendum.

ratum, ad os amphoræ, levigatũ, quod illi ſtatim luto agglutinabis, ne virtus illa tibi elabatur. Tùm amphoram in balneo pone: nec calidiorem ignem adhibe, quam manus tua cõmodè ferre poſſit in aqua vſque ad condylos; aut quam bibi poſſit abſque vſtionis periculo. Atque hoc pacto retine ad hebdomadas 6. Tùm ſine frigefieri: Ac effringe, ac alembicum luto ſtatim affige amphoræ admodum ſolidè: ac receptaculum ad roſtrum pone. Ac deſtilla balneo temperatè calido, quicquid deſtillare vult. Cùmque iam non amplius deſtillat, tùm exime, ac in teſta cum cineribus pone. Ac iterùm receptaculum ad roſtrum luta: ac initio puſillum ignem adhibe: pòſt vehementiorem aliquoties, donec Mercurius tuus cum ſale armoniaco ſurſum ſublimare incipiat, tam candidus quam nix: ac claris fibris ad albam materiam pendens: ac tum ita retine, donec videas non ſublimare, in eodem candore, ad Mercurium probè ex terra extrahẽdum. Pòſt ſinas frigefieri, ac alembico ablato, Mercuriũ ſublimatum exime, cũ ſale armoniaco, quæ ſimul ſurſum ſublimata ſunt, in maſſam: ac maſſam tuam pondera, ita ſcire poteris quantum Mercurij ex calcibus Lunæ ſublimâris: noſti enim quantum ſalis armoniaci amphorę indideras. Tûm ſublimatum iterùm vitro inde, ac denuò ſublima etiam ſemel, vt videas, num quæ fæces remaneãt: nam ſiquæ fæces remanent, toties

ties tibi sublimandum est, donec nullæ fæces remaneant. Serua istum Mercurium, donec ego te doceam, quid eo sis acturus.

Cap. 100.

SCIES in illâ amphorâ, ex quâ Mercurium cum sale armoniaco sublimasti, esse corpus aut elementum terræ cum suo oleo aut igni. Hoc exime, ac pondera, ita etiamnùm melius scire poteris, quantum Mercurij ex eo sublimaris: sciebas enim quantùm calcis Lunæ in amphorâ habebas. Ita certò sciri potest, quantum ex eo habeas. Tùm sal tuum aut terram vitro inde, ac superfunde acetum destillatum, ac solve in aquâ pura, ac vide an vllas fæces ponat: ac si quas ponat fæces, sensim supernè effunde, ac denuò congela tandiu donec nullas fæces amplius relinquat. Tùm rursum cõgela. Tùm habes sal tuum præparatum à terra tua clarum instar crystalli. Tùm Mercurium tuum sublimatum, & sal armoniacum, & clarum tuum sal accipe, ac simul super marmore siccè contere. Tùm omne cõtritum pateræ vitreæ inde, ac pone in tripode, aut fornace calcinatoria, ac ad sex hebdomadas ibidem stare sine: ac calorem adhibe, perinde ac si plũbum retineres liquefactum absque concretione. Ac sex hebdomadis illis exactis, sine refrigescere, ac tùm in cella frigida colloca, ac pannum lineum superimpone, ne quis pulvis incidat. Spatio 6 aut 8 dierum omnino in aquã claram solvetur.

Qualis calor adhibendus.

Acc-

Acetum Philosophorum.

Cap. 101.

SCies autem istud esse Philosophorũ clarum acetũ. Nam cum scribunt, nostrũ acetum, aquam istam volunt. Cumq; dicunt Mercuriũ Philosophorum, aquam istam volunt. Estq; eorum acetum, ac est illud de quo tam mirabiliter scribũt, aut loquuntur, qua de re nihil hîc cõmemorare opus est. Scies quòd aquam istam ollæ vitreæ indes, ac sumes 3 partes Lunæ in igni præparatæ, vt te hîc docui, atq; vnã partẽ Solis etiam in igne præparati, vt te etiam antè docui, ac singula in aqua forti solue, ac facito præcipitari, ac ijs salsedinẽ ablue, atq; exicca. Ac sufficientẽ quantitatẽ solues, non enim scis quãta tibi opus erit. Cumque duas istas calces habes, tùm dilecte vitrum cum aceto Philosophorũ prædicto pones in testa cum cineribus cribratis. Ac ei ignẽ pusillum subdes, qualis ad Solem, aut Lunam soluendam adhiberi solet.

Mercurius prædictus, acetũ Philosophorũ.

Mixtio.

Cap. 102.

TVM ℞ 3 partes calcis Lunæ, ac vnam calcis Solis, ac miscebis inter se, ac in ista aqua pones 1 ℥ aut ij ℥, provt multum aquæ habes; aut provt opus tuum magnum habere vis. Ac vitrum subere aut alio operculo quod solidum sit, obtura: ac sinas solui ac aliquando reline, ac solui sine: ac vbi fere solutum fuerit, aliquantũ amplius adde, 1 ℥ aut minus, provt tibi

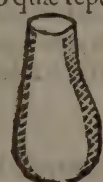
Prędicta quomodo miscenda.

tibi videbitur in eo ſoluturum. Cùmque denuò ferè ſolutum fuerit: aliud rursùm adde. Idq; itera, donec nihil ampliùs in eo ſolvi velit vt in eo remaneat. Tùm ſufficit, ac aqua tua ſuo ipſius pabulo ſatiata eſt: ac lacte matris pota eſt.

Cap. 103.

SCiès item hanc eſſe optimam ſolutionem quæ vnquã in orbe reperta fuit, in hac nullus error, proportionis, ponderis. Natura enim non errat. Nam cum Mercurius ſolutus eſt, alia metalla porrò ſoluit, vt alijs in locis ritè docetur. Nec amplius ſoluet, quam poſſit, nec plus corporis in ſe recipiet, quam natura eius ferre poſſit. Nam quicquid ei opus nõ eſt, ſoluere minimè poteſt. Eſtq; optima amalgamatio quæ reperiri poſſit. Tùm aliud vitrum in

Natura nõ errat.

hunc modum conſtructum ſumes, ac in illud infuude ſenſim materiam ſolutam à pulvere, qui in fundo non ſolutus iacet. Tùm vitrum iſtud ſuper fornace pone, in teſtâ cum cineribus cribratis tam profundè, quam materia alta eſt, ac non profundiùs. Ac calorem tantùm adde talem, qualis eſt Solis meridiani ſplendentis in Ariete, nec maiorem. Ac duplicem panniculum lineum vitro ſuperimpone, ac congelatur in pulverem cinericium, aut maſſam. Cumque congelatum eſt, puſillũ vitrum rotundũ habe, quod

quod ritè ori vitri quadret, ac vtraq; ad os levigata sint, eaq́; simul luta lutamento forti. Ac in eo calore retine, donec pulverem tuum cinericium albeſcere videas: Tùm ignem tuum auge paululum, perinde ac Sol lucet in Iunio. Atq; ita ignē in eo calore retine, donec pulvis tuus tam ſit candidus quam nix. Tùm ignem tuum auge tantū, vt Sol lucet in Leone, ac per eum calorē ex tua materia aut pulvere naſcuntur exiguę fibræ cryſtallinæ, perinde ac ſi vitrū foret, aut acus, ac reſplendent inſtar cryſtalli. Ac retine ignē in eo calore, donec videas nullas amplius exiguas fibras enaſci. Tùm materia tua fixa eſt.

Cap. 104.

SCies item exiguas illas fibras ſeſe interdū non manifeſtare. Cùmq́; ſeſe non amplius manifeſtant, materia fixa facta eſt, pręcedenti calore. Hoc te nihil moveat. Præſtat opus fixū fieri exiguo calore, quam magno. Si initio calorem adderes, qualis eſt Solis media æſtate ſplendentis, exiguę fibrę exorirētur latitudine manus: ſed hoc vtile non eſſet. Præſtat lapidem coctum eſſe tali exiguo calore, ac nullę exiguæ fibræ exoriantur. Nam cùm fibræ enaſcuntur, ſi tùm maiorem calorem adhiberes, tùm omnis ſpiritus aſcenderet, ac in morem fumi albi in ſuperiorem partem vitri ſubvolaret. Ac ſi fortè id contingeret, vitrum aperi, ac in vitro materiam albam infrà abſterge, ac denuò vi-

Commendat ignem puſillum.

 trum

trum obtura. Ac caue ne ampliùs tantũ calorẽ adhibeas, alioqui materia tua nigra, aut rubra fieret, in morẽ pulveris lateritij. Ac tùm corrupta esset, ac denuò ab integro tibi incipiendũ esset. Itaq; vide, vt ignẽ tuum ita modereris, ne colorẽ croceũ loco albedinis acquiras: nec rubedinẽ pro colore croceo. Præstat ignẽ esse nimis paruũ, quã si nimis magnus esset. Cùmq; iam perfectè albũ est, ac eo calore nullę exiguę fibræ exoriuntur, materia tua fixa est. Tũ materiã in 2 partes partiri poteris, vt vnã partẽ ad rubrum coquas, ac alterã ad album. Tùm alteram partẽ in aliud vitrum evacua: ac compressè luto obtura, ac in eãdẽ fornace pone, in cineribus, ac ad rubrum trahes. Ac quod ad albũ trahere vis aquâ paradisi pfundes, ac pones in eâdem testâ cum cineribus, eodẽ calore, donec lapis ad album perfectus sit: antequam rubro plus ignis adhibeas, albus facilè perfectus est. Iam scies ac probè intelliges aquam istam paradisi ex Luna debere esse eductam, quam super lapidem album fundes: 9 partes aquæ super vnam partem materiæ fixæ. Ac in ea lapis lixabitur, donec satis sit.

Præstat errare in paucitate quã in vehemẽtia ignis.

Extractio Mercurij viui.

Cap. 105.

NVnc disces extrahere ex Lunâ aquam paradisi. Ac scies duobus modis Mercuriũ ex Lunâ educi: rationẽ te in opere docui. Sed istam aquã paradisi alio modo educere debes.

Modus extrahendi aquam Paradisi ex Luna.

Nam

Nam Mercurius iste vivus transcendere debet. Ac scies eodẽ modo fieri, nisi quod loco salis armoniaci sumes, album, clarũ, ac pellucidum tartarum calcinatum, eodem pondere quo Sal armoniacum. Ac vbi calces Lunæ contriveris cum tartaro; non multum opus habes materiam resolvendã in fornace ponere. Verum amphorę inde aut vitro, ac super id acetũ, vt antè, ac modis omnibus vt antè doctum est, facito. Ac Mercurius per rostrum alembici destillabit viuus: atq; id efficit natura Tartari, quam in se habet. Istum Mercurium ollæ vitreæ inde, ac phlegma ei subtrahe, vt alio loco te satis docui

Inceratio.

Cap. 106.

Quomodo inceratio instituenda.

TUM exime, ac super lapidem tuum fixum funde ad album, 9 partes super vnam, ac strictè obtura: ac pusillum tuum vitrum luta super os vitri maioris; ac rursum in testâ illâ cum cineribus pone, iuxta alterum vitrum, in quo lapis ad rubrum coquitur: ignem subijciens paulò maiorem, quam Solis media æstate lucentis est calor, aut si aqua rosarum destillaretur. Id q; tandiu facito, donec lapis tuus satis coctus ac lixatus sit, in suo ipsius succo .i. cum suum ipsius sudorem imbiberit: ita vt in æternum non sitiat: hoc est, cum lapis omnem illam aquam paradisi imbiberit, vt omnino pulvis sit. Tùm ignem exauge paululum, donec lapis tuus albescere incipiat.

 Nam

Nam cùm aqua illa paradisi imbibita coagulata est ac in lapide cõsumpta: pulvis est colore inter cinericium ac nigrum, adeò aqua paradisi album lapidem fixum transmutauit. Ita lapis augmentatione ignis paulatim magis magisq; albescere debet per gradus: ac aliquoties ignis paululum augendus, donec lapis ad perfectam albedinẽ perveniat, adeò vt eius albedo splendida candorem nivis superet: imò vt magis cœlestis albedo, quàm mundana videatur. Ea verò albedine cõspectâ, gaude, ac Deo de suis donis naturalibus gratias age, quæ naturæ concessit. Sume igitur in nomine Dei, vnam partem ex vitro, eamq; crucibulo inde: ac super ignem pone; ac materia tua, ac lapis liquescet in morem ceræ. Ac simulatq; liquefactum videris, in vas ligneum funde, axũgia ovilla illitum: eritque in eo clarus, durus ac pellucidus in morem crystalli. Ac 1 pars eius projecta super 2000 partes Iovis, convertitur in optimam Lunam, quam vnquam oculi hominum viderunt. Age gratias Deo, ac pauperibus propitius esto.

Multiplicatio alba.

Cap. 107.

Multiplicatio quomodo instituenda.

IAM partem in vitro relictam in hunc modum multiplicabis. Medicinã tuam eximes, ac ponderabis, ac addes vni parti centum partium tuæ Lunæ præparatæ, quæ in igni præparata fuit, ac soluta in aqua forti. Eam calcem ni-

nitidè lotam ac ſiccatam, ac cũ medicina contritam ſuper lapide aridè, tùm rursùm vitro immitte; ac ſuper partem illius contriti, funde 9 partes illius aquæ paradiſi, ex Luna eductæ, vt nuper doctum eſt: ac vitrum tuũ ſtrictè ac ſolidè ſigillo muni: ac rege ignem tuum eodem modo, quo regebas cum primùm aquam paradiſi ſuperfunderes. Ac perſequere ſolùm, donec omnis aqua paradiſi in lapide tuo fixa eſt, ac candore nivem ſuperat, vt ſuprà dictum eſt. Tùm iterùm dimidiam partẽ eximere potes, ac eá lucrum facere: ac rursùm alteram illam partem multiplicandam ponere, vt antè doctum eſt. Atque ita poteris ſemper 2 vitra retinere ad multiplicandum, vnum ad album, alterum ad rubrum. Sed vtraque ſuper vnã fornacem ſtare non debẽt. Lapis enim ruber ignẽ vehementiorẽ habere debet, quam albus. Sed idem opificium eſt. Verum aliud diſcrimen eſt in aquâ paradiſi educenda. Aqua paradiſi ad album è Luna educta eſt: ac aqua paradiſi qua ruber lapis perfunditur, ex Sole educenda eſt. Alioqui idem opificium eſt. Sed ſinguli ſuper ſingulas fornaces ſtare debent, quia non eodẽ modo accenduntur. Ita dilectus meus ſemper duobus vitris multiplicare poterit ad album & ad rubrum, ad finem vſq; vitæ eius : ac cõmoda quæ inde proveniunt, conferre poterit in gloriam Dei, atque ad opem pauperibus ferẽdam.

Lapis ruber vehemẽtiorem ignem habere debet quã albus.

Rubificatio Lapidis.

Cap. 108.

SCies, cùm te iuberé sumere partem dimidiam ex vitro, vndè primam tuam medicinã confecisti, me tùm tibi dixisse: serva alteram parté dimidiam ad rubrum. Tùm sumebas illam parté dimidiam, eamq; aqua paradisi perfundebas: ac ponebas iuxta vitrũ illud, in quo lapis ad rubrum stabat. Ac dabas vnum igné, donec lapis albus perfectus esset: atq; interea materia crocea fiebat. Cùmque vides, mi fili, materiam croceam fieri, instar pulveris croci, ignem tuum augere debes paululum, 8 aut 10 dies. Ac vide an color tuus non fiat obscurior. Id indicium est, lapidem ad ignem illum nolle progredi, ac ignem tuum satis vehementé non esse. Itaq; ignem tuum etiamnùm paululum auge: ac vide an nondum etiam quicquã in colore proficias. Itaq; igné tuum adhuc paululũ auge. Idq; tandiu facito donec in colore proficias. Atque id facito gradatim tandiu, donec lapis tuus omnino rubere incipiat. Tùm igné tuum singulis 5 aut 6 diebus augebis, donec lapis perfectè ruber sit, vt Rubinus, ac radiet in vitro, vt oculi piscium: tùm ignem nimis augere non potes: tametsi lapidem omnino candefaceres: nam cùm hoc signum conspicitur, lapis confectus, ac fixus est. Hæc tibi dixi, vt modum in igne struendo adhibeas. Nam si nimis ferventem ignem adhiberes, vt rubrum

Ignis secundũ colores est augendus.

colorem

coloré acquireres pro croceo aut albo: rursùm ab integro incipiendum esset: Aut albedinem loco nigredinis, de integro incipiendum esset. Quare præstat ignem initio, ac semper, minorem quam maiorem struere: ac vt eum persequamur gradatim, quemadmodum per gradus colores mutantur, ac magis magísque alti fiunt: ita ignis augebitur. Ac modus ignis non tantum in hoc opere servandus est, sed in omnibus operibus quæ in opere fiunt. Nam regimen ignis ritè moderari, est altera pars nostræ artis. Cùm proportiones ponderum non ritè in opus introducuntur, omnis opera, & impensa perijt. Itaque modum in struendo igne serua, potiusque in defectu quam excessu pecca. Nunc porrò cùm materia tam fixa ac rubra est, quam vllus Rubinus, ac resplendet instar oculorum piscium: ab igni remove, ac aquâ mundâ paradisi incerabis: quam ex Sole extrahes, quemadmodum de Luna doctus es. Tùm 9 partes aquæ funde super vnam partem lapidis rubri fixi: ac vitrum tuum suprà limo forti sigillabis: ac denuò super fornacem in cineribus pone, ignem adhibens talem, vt si plumbum retineretur liquefactum, sine concretione: donec omnem suam aquam paradisi imbiberit. Ac tùm reperies pulverem cinericium, magis ad cinericium quam ad nigrum colorem tendentem. Ac tùm igné etiamnùm in eodé calore retine, donec pulvis

Modus ignis non tantum hîc sed in omnibus operibus chymicis servandus.

ille verè albeſcat. Cumq; tũ perfectus fit,ignẽ tuum auge paululum,donec videas pulverem tuum ſubcroceum apparere. Tùm auge ignẽ tuum etiamnùm paululum, donec ruffus ſit, per gradus. Cumque pulvis tuus omnino fuſcus eſt inſtar croci,vt altior color croceus eſſe non poſſit: ignem tuum inſigniter auge , donec videbis colorem rubrum foràs ſeſe prodere: tùm augmentationẽ perſequere,donec pulvis tuus perfectè rubeat, in morem Rubini. Tùm gaude,lapis ad rubrũ perfectus eſt. Tùm ſinas frigeſcri:ac partem dimidiã exime,ac alteram partẽ dimidiã in vitro relinque ad multiplicandum : atque alteram medietatẽ crucibulo vitreo inde,ac liquefacito,ac inſtar ceræ liquefiet. Tùm ſume vitrũ puſillum ac axungia ovilla invnge, eiq; infunde, ac in morẽ vitri durus erit,ac vt Rubinus ruber erit, ac inſtar cryſtalli pellucidus . Item partẽ huius ſume,ac 1 partẽ ſuper 2000 partes Saturni liquefacti proijce,in optimũ Solem tranſmutabitur qui vnquã viſus ſit: tam alti coloris. Ac patietur omnes probas & examina,quę in orbe ferre poſſit. Age gratias Deo de donis ſuis quæ in amicum ſuum dilectum confert.

Multiplicatio.

Cap. 109.

Multiplicatio alterius medietatis

TVm alteram medietatem multiplicandam pone, ſumes in vnam partẽ lapidis tui 200 partes Solis tui cæmẽtati. Ac ſine ſolvi, lavari,

ac ſiccari. Tùm contere cum pulvere tuì lapidis ſiccam. Ac rursùm vitro inde, ac ſuperfunde aquæ tuæ paradiſi ex Sole educti nouies tátum, quantum tua materia contrita eſt. Ac vitrum tuum ſtrictè luta, ignem addens, vt ſi plũbum retineretur liquefactũ, vt priùs doctum eſt, modis omnibus vt priùs. Ac ne quid erres vide, alioqui omne perditur. Hoc fac modis omnibus, donec lapis tuus perfectus ſit. Gratias age Deo. Ac rurſum medietatem ſumere potes, eáque vti: atq; alteram denuò multiplicandam pone, vt prædictum eſt. Hoc facere poteris, ac pauperibus impartiri.

Aliud opus in labore 12 menſium in expenſis 100 *Florenorum, proiectio infinita.*

Cap. 110.

NVNC te fundamentum artis, ac omnium operum perfectorum docebo. Quamvis vnus artifex ita operatur, alius ita: ac tametſi quiſque habet opus peculiare quo occupatur; ſecundum libros Veterum, & quiſque habet opinionem peculiarem, ac opificium peculiare. Ac omne ad bonum finem pervenient. Verùm vnum breve, aliud longum eſt: atque aliud alio altiorem proiectionem facit. Ac omne bonum eſt. Alind facilè, abſque multo labore geritur, ac aliud magno labore, pro ſubtilitate artificis. Quare te docebo verum fundamentũ omnis

Subtilitas in operando.

omnis operis, vno opere pręcipuo, ac multâ ratione, quam in opere commemorabo. Ac ſcies quod ego Iſaac pater tuus ipſe hoc opus meâ manu egi, ac plura alia. Ac multa etiam vidi, ac plura adhuc audiui. Et inter omnia nunquam feci, nec vidi, nec audiui, cui tã firmiter fidam, quam huic, & in quo tàm altam proiectionem reperi. Itaq; opus hoc funditùs intellige.

Cap. III.

Incerare.

SCies ſine magno labore ad magnam artem perveniri poſſe, vt te antè docui, amalgamationib⁹, Mercurio viuente, Sole & Luna ſimul coniungendis, ac tùm vitro indendis, & longo tempore coquendis, ita vt ſimul cõmoriantur in pulverem impalpabilem, ac fixentur ſimul: ac tùm aquâ paradiſi perfundendis, ad incerãdum, ac liquefaciendũ. Ac tibi ratione oſtendi, quomodo omnes fæces eorum conſumantur verâ naturâ: coctione cõmoda exigui caloris.

Natura per naturam operatur.

Id tãtundẽ revera abſq; dubio valet. Natura enim per Naturã operatur, vt ſuprà ſatis demõſtratum eſt. Ac ſi pleniorem demonſtrationem deſideras, quære in vegetabili, vbi de operibus naturæ ſermo eſt. Scies porrò Naturam facilè iuvari poſſe, ſubtilibus opificijs, ſecundum captum artificis, ac tempus abbreviari, ac opus ſui ſimilibus confirmari; atque opus adduci ad tàm altam proiectionẽ, vt infinita ſit.

Opificij ſubtilitas tẽpus abbreuiat.

Itaque ſcies omnia metalla ac ſpiritus, abſque elementorum ſeparatione, rectificari poſſe, ac

omnia

omnia inferiora in quibus 4 elementa insunt, omnia facilè rectificari possunt, ac elementum terræ ex ijs acquiri, ac etiam quodque elementum particulatim, ac effici dura ac clara, instar crystalli pellucida: idque omne absque destillatione & alembico, omne fieri potest in vase aperto, duplici panno lineo suprà tecto. Ac si id planè intelligere cupis, & quo pacto omnia elementa separentur à metallis, herbis, animalibus, ac quicquid hic in terris est, ac id omne in vase vno fiat, quære in capite 312 operis vegetabilis, ibi perfectè doceberis, quo pacto quodque elementum in lapidem crystallinū perducatur. Sed in hoc opere tantummodo fæces cū terra sublatas volumus, ita vt elementa reliqua 3 perfectè à suis fæcibus rectificentur, ac in lapidē crystallinū perducantur. Id verò non fit nisi solvendo & cōgelando.

Vas apertum.

Separatio elementorum.

Lapis crystallinus.

Cap. 112.

SCies: cùm corpora nuda sunt ab omnibus fæcibus suis, ac mundata sunt ab ijs, ac separata ab omni sua terrestritate, ac omni sulphure combustibili, & ad lapidē crystallinum sunt perducta, ita vt nullas fæces amplius relinquant, ritè præparata sunt ad spiritus recipiendos: cumque spiritus vicissim ab omnibus sordibus mundi sunt, sicuti de corpore dictum est, & ad lapidem crystallinum perducti sunt, spiritus itidem parati sunt, vt descendant in corpora. Ac cùm fermentū etiā est mundatum

Corpora nuda.

Recapitulatio operis prędicti supra docti.

tum, & in lapidem cryſtallinum redactum, ita vt fæces non relinquat, paratum eſt, ad deſcẽdendum in corpus præparatũ cum ſpiritu illo, vt anima ad corpori vitam impertiendam cum ſpiritu, & ad naturam ſuam perducendum. Ac quæ prius 3 erant in natura, vnũ fiunt. Id verò qui fiet, hic docebimus: illudq; opus perfectè quomodo fiat, ac quo pacto meá ipſius manu operatus ſum ope Dei omnipotentis, abſq; elementorum ſeparatione. Ac meo opificio ſubtili tempus multũ abbreviavi, ac proiectionem infinitam reddidi. Nam quò opus fervẽtius, ſubtilius, ac altioris tincturæ eſt, eò proiectio eius nobilior, ac altior eſt.

Spiritus, anima & corpus.

Cap. 113.

RECipe igitur in nomine Dei ac omniũ turbarum cœleſtium 4 libras vitrioli Romani cærulei, optimi, ac clariſſimi, ac 4 libras ſalnitri: ac ſimul vapora tam ſicca vt pulvereſcant, movendo ligno quodã in patella terrea. Tùm ſume vnam ℔ Mercurij, cui humiditas ſuperflua ſubtracta eſt. Ac ſume dimidium materię quam ſiccaſti, ac Mercurium cum eo contere ſiccum quam ſubtiliſſimè poteris. Ac commodiſſimè fiet in ſtupha ſicca, ac lapide & piſtillo paululum calefactis, ne qua humiditas materię accedat. Tùm magnę ollæ vitreæ inde, amplo alembico ſuperimpoſito ad aquam fortem indè extrahendam. Ac magnum alembicum luto ollæ affige, ac receptaculum alembico, ac

Aqua nubium.

ſinas

ſinas probè exiccari. Strue initio ignem puſillum, eum aliquoties magis magiſque augẽdo, vt noſti, ſingulis 4 horis, donec materia candeat. Atq; hoc pacto candentem retine ad horas 4, tùm ſine frigeſieri. Iam ſcies quòd aqua fortis tranſcendet ſpatio 16 horarum, aut 20, aut amplius, prout ignem tuum regere nóris. Ac pręſtat horas 36 aùt 40 eo opere occupari, quã ſi accelerares, ac ſpiritus non benè tranſcenderent: atque etiam ob nimium periculum vaſorum, quod ea minus calore temperato findantur.

Cap. 114.

ITaque vulgarem regulam ſequere ad aquã conficiendam: cùmq; omnis aqua fortis deſtillauit Mercurius furſum ſublimabit in alembico, atque etiam duriuſculè: ac ſecum rapiet omnem tincturam vitrioli. Cùmque non amplius ſublimat, ſine frigeſieri, ac receptaculo ablato, aquam tuam forté vaſi vitreo inde, atq; arctè obtura. Ac tùm Mercurium tuum ſublimatum accipe ex alembico, ac contere denuò cum altero dimidio materiæ. Cumque omne ritè permiſtum fuerit, vt priùs, rurſùm olę vitreæ inde, ac denuò deſtilla vt prius, iiſq; omnibus peractis, remove: ac ſume etiamnùm 4 ℔ vitrioli, ac ſalnitri ana, ac facito vt priùs. Ac tùm ſatis aquę fortis habes: ac Mercurius quater ſublimatus eſt, totumque corpus plenum tincturis habes.

Sublimatio Mercurij.

Tinctura vitrioli.

Nunc

Proportiones.

Cap. 115.

NVNC scies ac intelliges pondera Solis, Lunæ ac Mercurij. ℞. 8 lothones puræ Lunæ cupellatæ, 4 lothones puri Solis cæmentati, efficiunt 12 lothones. Ac 6 lothones Mercurij quem sublimasti, faciunt simul 18 lothones. Hæc vera proportio ponderum. Quæstio: Quare bis tantũ corporis datur quãtũ spiritus? Scies cùm corpus est fortius ac subtilius quam spirit⁹ atq; igni admouentur, tùm corpus optimã ac subtilissimã spiritus partẽ apud se retinebit: ac convertet, ac perducet ad sui simile, ac ad suam naturam: & tùm partes crassas aut fæces exedet, expuet, ac in nihilum rediget. Ac si spiritus est in maiori quantitate, ac subtilior quam corpus: spiritus ascendet ac secum rapiet optimam partem corporis: ac partes crassas aut fæces relinquet in fundo: non enim sunt naturæ eius. Ea est ratio vna. Altera ratio est: si plus esset spiritus quam corporis, aut vtriusque ana, cùm poneretur fixandum, ægrè fixari vellet: ac tempus valde longum esset. Itáque ob 2 istas causas factum est. Spiritibus vero ac corporibus iam simul fixis, tùm satis spiritus addi potest. Nam quicquid cum eo ponitur, facile fixatur Nam cum corpora ac spiritus simul fixata sunt, Elixir sunt. Ac si multa pondera spiritus apponantur, facilè fixatur. Hæc est tertia ratio. Quarta ratio est, si plus

Vera ponderũ proportio.
1 Ratio.
Nota de proportione.
2 Ratio.
3 Ratio.
4 Ratio.

detur ſpiritus quam corporis, aut etiam ana: ſpiritus aquarum fortium manent apud illos in opere: ac illi ſunt admodum pingues volatiles ſpiritus, tales etiam ſunt ſpiritus aquæ vitæ, ac admodum difficulter fixantur: atque iſti maiore ex parte apud opus manent. Nam tantummodo ex tepido balneo educitur in congelando. Ac ſi iam tantum ſpiritus eſſet quantum corporis, quoniam omnes alij illi ſpiritus apud opus manerent, fixari minimè poſſet: aut tempus nimis longum foret. Iam proportio ponderum ratione demonſtrata eſt.

Spiritus aquæ vitæ.

Solutio Solis, Lunæ, & Mercurij. Cap. 116.

RECipe tria receptacula, vni Lunam, alteri Solem, tertio Mercurium inde. Ac ſuper Lunã 16 lothones tuæ aquæ fortis fundes, quã antè paraſti: ſuper Solem 12 lothones funde: ac inter eos lothonem ſalis armoniaci pulveriza: ac ſuper Mercurium tuum aut ſpiritum fundes 6 lothones aquæ fortis, aut ana. Hæc vera proportio aquæ fortis, ad materiam ſoluendam. Quæras verò iam, mi fili, ſuper 8 lothones Lunæ fudiſti 16 lothones aquæ fortis, & ſuper 4 lothones Solis, 12 lothones aquæ fortis, ac ſuper 6 lothones Mercurij, 6 lothones aquæ fortis, ea mihi inæqualis proportio videtur. Scies ſingula ſuam proportionem habere. Super 8 lothones Lunæ fudiſti 16 lothones aquæ fortis, atq; hæc eius proportio. Nam

Demõſtratio à proportione. Luna quid

Nam Luna est crudum ac frigidũ, & apertum corpus : ideò facilè solvitur in duplo pondere. Idque Sol facere non potest, is ter tãtum ponderis aquæ habere debet, quam sit gravis. Nã corpus eius nimis graue & solidum est, ac partes eius in mineris solidè in vnum compressæ sunt, sulphurque eius fixum est. Ideò in vulgari aqua forti solvi non vult, vt Luna, sed sal armoniacum aquæ eius addendum est. Ergo ter tantum aquæ habere debet, quam sit gravis. Nunc Mercurius spiritus est, eiusq; natura in sublimatione resoluta est: atque apud se spiritum vitrioli ac salnitri habet. Ergo non plus aquæ exigit, quam sit eius pondus. Nam spiritus vitrioli, ac salnitri efficiunt, vt facilè solvatur. Ita liquet singula propriam proportionẽ aquæ habere. Item porrò 3 ista vitra in pelvi cum cineribus cribratis pone, super balneum, ac solvi sine, vitra parte corticis obturans, vt aqua aliquantulum aëris habeat spõgiositate. Aliquid aëris habere debet. Ac aliquoties operculum aperiendum est, singulis 2 aut 3 horis semel, vt spiritus aërem habeant, ac tùm continuò denuò obturandum.

Mercurius quid.

Cap. 117.

Cõfert aquã fortem cũ struthio camelo ferrũ ac chalybẽ cõcoquente.

SCies in solutione hac latere magnũ secretum, ac præcipuum artis. Nam aqua fortis cum suis spiritibus est velut struthiocamelus, qui in ventriculo ferrum, ac chalybem concoquit: ita deglutit quicquid in eam immittitur,

ac

ac omne in nihilum consumit. Quare aquam istam cum materia eius nutrire debes bono alimento, quemadmodũ infans in vtero matris nutritur. Nam si infans in vtero matris nutrimentum non haberet, postquã vitam accepit, moreretur, ac redigeretur in nihilum. Ita etiã ista materia quæ in aqua forti est, nisi nutriretur: aqua suo ardenti calore materiam consumeret, ac deglutiret, ita vt in limosam materiã conuerteretur, vt nunquam vllum cõmodum indè rediret. Nam Lunã proba in aquâ forti, ac in ea 10 aut 12 dies sine, facito tùm præcipitari, aut vapora aquam illam; ac calcẽ tuam aqua recẽti laua: ac eam de more liquefacito: indè nunquã denuò Luna fiet: adeò aqua fortis illam corrosit ac consumpsit. Sed remanebit tibi quasi esset sulphur liquefactum: sæpè expertus sum. Aut est materia quasi esset sal vitri. Atque eo falluntur multi, qui aquâ forti operantur. Nam cùm diu multumque operati sunt, materia eorum exesa est, estque velut sulphur, aut pinguedo vitri. Fit quidem rubra, crocea aut alba, sed nihil inest, est fimus, nec reperiunt id quod quærunt. Nunc scies quod materiam bono alimento ales, .i. ad album alimento sui simili naturâ. Ac de hac nutritione Philosophi mirè locuti sunt parabolis artis, ignorantibus nimis reconditis. Id quod nunc omitto, vt in proposito maneam. Satis in Vegetabili opere demonstratur.

Aqua fortis cũ materia nutriẽda, est velut infans in vtero matris. Ratio.

Nutritio.

Cap. 118.

Nutrimenta quæ sumenda.

SVMES mi dilecte, puram Lunam tenuiter contusam, vt manu lacerari possit. Ac purū Solem etiam eodem modo contusum: ac de tuo Mercurio sublimato, eo omnia tria pasces, quodque suo ipsius alimento, in vitro suo, donec satiata sint, videlicet, cùm vides Lunam tuam, Solem ac Mercuriū ferè soluta esse. Tùm pasces vnumquodque suo ipsius alimento. i. in vitro in quo Luna tua stat, 2 aut 3 frustula Lunæ frange, ac denuò vitrum citò obtura. Atque itidem Sole tuo facito, ei adde de tuo contuso tenui Sole. Ac de tuo Mercurio sublimato similiter interdū aliquid immitte, cùm vides frusta penè soluta esse: sine denuò alia incidere, vt priùs. Atque id persequere, donec frustula tua integra maneant ad 10, aut 12 dies, nec ampliùs solvantur: ac vides aquam tuam fortem ampliùs vim non habere ad solvēdum. Tùm satis nutrita est: ac tene semper super cineres calidos, quemadmodum solvi solet. Ac tùm ei omnis vis corrosiua adempta est, nam ampliùs solvendi vim non habet. Estque hoc vnum ex maximis secretis, quæ in arte sint. Iam cùm ad eum modum nutrita est, fundes seorsim de eius frustulis in ollā vitream. Nam singula seorsim ac per se fixari debent, ac separari à sua terrestritate. Ac in vitro

Omnis vis corrosiua aquæ forti adempta. Secretum magnum.

tro Lunæ tuæ in fundo eius reperies infrà apud frustula reliqua pulverem nigrum, isque est Sol. Nam in omni Lunâ soluta, pulvis Solis reperitur. Nam omnis Luna Solem continet, parùm aut multùm. Hunc serva. Ac vbi hoc pacto singula in ollam vitream fuderis, singulis alembicum superimpone, ac in pelvi cum arena in balneo colloca, ac cuique rostro receptaculum luto agglutina, ac destilla aqua tepida sensim omnem humiditaté, donec tam siccum fiat vt pulverizari posset. Cumque tam siccum est, bonam aquam vitæ rectificatam superfunde, donec aqua emineat tres digitos latos supra materiam. Atque ita omnibus 3 vitris facito. Dixi vt alembicum singulis vitris imponeres. Sed præstaret te vitra in ventre rostra habentia habere: ac cõmoda essent suprà cum exiguo foramine, ac pusillo vitro rotundo ad id levigato. Ita singulis vicibus alembicum imponere, nec deponere opus esset: sed tantummodò materia soluta ex vno in aliud evacuaretur, ad nimium de spiritu amittendum, atque itidem est minimum negotium. Itaque huiusmodi vitra tibi compara duodecim aut plura, parua & magna. Nam quãvis in fornace stent, aut super cineres, nõ multum destillat. Nam quicquid ascendit, rursum in fundum subsidit, ac non multum per rostrum destillat. Nam nullus est delapsus, quo humiditas congregari possit.

In omni Luna soluta puluis solis reperitur.

Ita hæc vitra admodum bona ſunt ad ſolvendum, congelandum, ac rectificandum. Nam lutare nihil opus eſt: tantummodò ex vitro in vitrum transfunditur, ac ſuprà ſubere obturatur, aut puſillo vitro rotundo, quod ei quadret, ac levigatum ſit. Itaque ſuadeo tibi vt opus tuum in eiuſmodi opere opereris, donec congreges. Tùm vitro fixatorio indi debet. Ac inde tùm materiam vitro, quamque per ſe, ac quamque in peculiari fornace, aut balneo, in pelvi cum arena, aut cineribus cribratis, ac aquam tuam vitæ ſuperfunde, vt ad 4 digitos emineat ſuprà materiam, ac luta receptaculum ad roſtrum receptaculi, ac ſine ſolvi calore exiguo, ita vt manum tuam in balneo tenere poſſis. Ac ſolvetur: ac infrà in fundo vitri fæx quædam remanebit. Tùm alia 3 vitra habe eiuſdem compoſitionis: ac funde clarum ex omnibus 3 vitris, quodque in vitrum peculiare: ac ſtrictè obtura. Ac denuò aquam vitæ ſuper fæces cuiuſque vitri funde, tantùm videlicet, vt rurſum ad 4 digitos tectę ſint: occlude, ac rursùm in balneo pone, vt ſuprà, receptaculo ad roſtrum lutato: ac vbi ad tres aut quatuor dies in balneo ſteterit, ſiquid etiamnùm in fæcibus eſſet, vt ſolvi poſſet. Tùm ſinas refrigeſcere, ac tùm rurſum clarum ſupernè diffundas è fæcibus, in eadem vitra in quæ prima infudiſti. quodq; in ſuum vitrum. Tùm 3 ollas vitreas habe, in eas fæces evacua, ſingu
las

las in vitrum peculiare, aut ollam; ac depone donec plures fæces confundes. Tùm omnia 3 vitra in quibus materia est soluta quodq; sup balneum suum pone, vt priùs doctũ est: ac rursum aquã vitę destilla, donec materia tua omninò sicca sit. Tùm denuò recentẽ aquam vitę superfunde, vt priùs à te factum est. Ac aquam illam vitæ deductã effũde, nihil amplius valet. Luta vitra vt priùs, ac denuò materiã vt suprà solve. Cumq; omne solutũ fuerit, quod quatriduo fiet, rursum fęces in vitro remanebunt. Funde denuò solutũ in vasa peculiaria, vt priùs. Ac funde rursùm super singulas fæces recẽtẽ aquam vitę 4 digitos supra materiã, vt priùs fecisti, ac pone iterũ super balneũ, ac sine tũ denuò stare ad 3 aut 4 dies, si quid adhuc in fęcibus nõ solutũ esset, vt solvi posset: ad omnino ex fæcibus solvendum. Tùm sine frigefieri: ac clarum à fæcibus supernè diffunde, quodq; in suum vitrũ: ac adde fæces singulas suis ꝓprijs, quas prius in singulis ollis servaveras. Materiã tuam solutam denuò congelandam pone, ac humiditatẽ ei vt suprà detrahe, donec materia sicca sit, ita vt pulverizari posset. Istudq; opificium repete toties, donec nullæ ampliùs fęces tibi remaneant, ex nullo horum 3, sed omnia tria solvantur, ita vt fæces non relinquant. Ac saltẽ fæces semper eidẽ ollæ inde, singulas per se, nam in illis fęcibus elemẽtũ terrę inest. Istas fæces omnes tres adhuc calcinabis; ac terram

Opificium prædictum repetendũ donec nullæ fæces amplius remaneant.

extrahes ex ſingulis fæcibus, ac ſingulas ad propriam materiam adduces, antequam congregabuntur.

Cap. 119.

Quomodo terra calcinanda.

IAm ſcies, mi fili, 3 materias tuas ſubtiles eſſe, ac rectificatas, 3 nempè elementa: ac elemẽtum terræ adhuc in fæcib⁹ iacet, quodq; in ſuo vitro. Nunc 3 materias tuas ſerua ſolidè obturatas, donec fæces calcinatæ fuerint. Ac poſt calcinationem omnium trium terrarum ex ijs eductarum ac rectificatarũ: ac tum quaque terra in ſuam ipſius naturam perducta: Tùm opus cõferemus ac fixandum ponemus, vt pòſt docebimus.

Calcinatio terræ.

Cap. 120.

REcipe dilecte 3 ollas tuas vitreas quibus fæces inſunt, ac vaporabis, vt omnino ſiccæ ſint. Tùm habe ſuper ſingulas ollas vitrũ rotundum, ac olla ſuprà æqualiter levigata erit, atque etiam operculum, vt ſibi invicem quadrent. Tùm operculum ſuper ollam luta, ac pone ſingulas in pelvi cum cineribus, ſingulas ſuper fornacem peculiarem. Nam Sol diutius calcinari debet quam Luna. Fæces Solis facilè ſpatio 6 refectionum calcinari debent, ac Luna facilè calcinatur 30 horis. Ac fæces Mercurij facilè 18 horis calcinantur. Ergo quodque vitrum ſuper fornacem peculiarem ſtare debet: ac ſingulis tantum ignem addes, vt fæces

Sol diutius calcinãdus quam luna

com-

communi candore candeant. Fæces Solis retinebis 6 dies in candore naturali, tùm ſine frigeſieri: ac fæces Lunæ 30 aut 32 horas in vno candore: Ac Mercurij 18 aut 20 horas in vno cādore: tùm ſine frigeſieri. Tùm remove omnia 3 vitra: ac ſi quid in operculo aut ad margines ollæ ſursùm ſublimatū eſt, id penna abſterge. Tùm ſuper ſingulas fæces aquam communem deſtillatam ſuperfunde, atq; ollas ſuper fornacem in teſta cum cineribus pone: ac aqua bulliat per horā, tùm ſine frigeſieri. Tùm habe alias 3 ollas vitreas, ac funde quamq; aquam per ſe ſenſim à ſuis fæcibus, aut per philtrum deſtilla. Tùm rurſum aliam aquam cōmunem ſuper fæces funde quæ in olla remanſêre, ac rurſum per horam facito: tùm denuò ſinas refrigeſcere: ac rursùm ſubtiliter effūde ſingulas in ſuam aquam, vt priùs. Tùm iterum aquā recētem ſuperfunde. Ita elemētum terræ ex fæcibus eduxiſti. Tùm fæces abijce, prorſus enim inutiles. Tùm 3 ollas tuas congelandas pone, ac in quoque ollæ fūdo reperies ſal quod eſt inter albū ac cinericium: aquam deſtillatā ſuper id funde, ac denuò per horam bulliat: tū ſinas frigeſieri, ac ſubſidere, ac à ſuis fæcib⁹ diffūde, & fæces abijce. Tùm aquā tuā ex ſingulis ollis evapôra, ac denuò tibi in quaq; ollâ ſal remanebit, idq; iam paulò cādidius erit. Fundo denuò aquam ſuper ſal tuum, vt priùs, ac facito, vt prius. Idq; opificium itera toties, donec

Extractio Salis.

 ſal

ſal tuum non amplius fæces relinquat. Tùm terra tua rectificata eſt, ac mundificata ab omni immunditie: ac ſunt terræ Philoſophorum.

Terra recti ficata ac mundata.

Coniunctio terræ cum elementis.

Cap. 121.

IAm adde omnem terram ſuis ipſius elemẽtis rectificatis. Ea iam probè ſimul rectificata ſunt ac ſubtilia effecta, abſque elemẽtorum ſeparatione: atque hactenus ea perduxiſti, vt iam medicina ſint præ magnâ eorum ſubtilitate: nam exterius eorum intus poſuiſti, & interius forâs, atque ab omni immunditie nudaſti. Ideo Morienus Philoſophus ait: Niſi corpora immunda pura, & munda efficias ab omnibus fæcibus, nihil in arte noſtra inveniſti. Hermes inquit: Corpus ſolutum eſt aquâ æterna, atque ea aqua Mercurium æternum cõgelatione coagulat. Ariſtoteles inquit: Præpara corpora ac ſolue, ac deinde ea cum ſpiritibus lotis, ac mundatis coniunge, ac fit æterna congelatio ac fixatio. Geber ait, Pòſt cõiunge ei animam præparatam, ita ei imprimitur æternus color, quem in æternum retinebit. Raſis ait: Converte corpora in aquam, atque aquam illam ab omni ſua immunditie mundifica, atque ex ea denuò terram facito, & ex terra aquam: ac tùm ei ſpiritum adiunge, ac animam, tùm rectè feciſti in noſtra arte. Danthynus ait: Purga corpora, ac albifica, ac ijs ſpiritum præparatum adiunge, atque eis vi-

Medicina. Morienus. Hermes. Ariſtoteles Raſis. Danthynus.

tam siue animam infunde: ita fit æterna conglutinatio ac fixatio æterna. Ac Plato: Corpus imperfectum destrue ac in aquā redige, ac lepram ei ablue, ac mūdifica, atq; spiritum preparatum ei adiunge, ita ignis ea non separabit: ac tum ei animam præparatam adiunge, ita omni examini resistent, ac transibunt. Hermes præterea ait: Solue corpora ac albifica, ac nuda ab omni immunditie, spiritus ablutos ad corpora adducito, ita separari non possunt. Tùm fermentum illis adde: ita illis æterna tinctura imprimitur, vt ignis ea separare non possit. Kalid Morienum interrgobat: Quænam optima congregatio est? Morienus respondebat: Perfectum corpus fixum solutum in aquam æternam, ac spiritus præparatus ei immersus, est opus perfectum ac firma coniunctio, ita vt postea ab igni minimè separentur.

Plato. Hermes. Kalid ad Morienũ.

Recapitulatio.

Cap. 122.

NVNC oculos & aures aperi, ausculta, ac speculum artis inspice. Mentem aperi, ac intellige, quomodo, ac quà ratione hæc coniunctio fiet. Dixi tibi in opere minerali multa opera diversa, quædam cum separatione elementorum, ac etiam alia opera in quibus elementa non separantur. Quædam aquis fortibus fiebant, alia aquâ nostrâ ardente benedictâ: alia ad oleum conficiendum: ac omnia simul Elixir sunt. Demonstraui etiam tibi mul-

Anacephaleosis.

tis rationib⁹, ita debere fieri. Præterea te etiā in magnis operibus docui, quomodo Solē ac Lunā amalgamabis cū Mercurio viuo præparato: ac quomodo igni admovebis. Ac quo pacto pusillo regimine ignis ignē tuum moderareris, vt simul morerētur ac fixarentur: ac quomodo omnes eorum fæces consumerentur, ignis pusilli constanti directione. Ac quo pacto Natura adminiculo ignis exigui operaretur, vt omnes fæces consumeret, ac in nihilum redigeret, ac ad extremū perfecta fieret. Nam Natura aliquantulum iuvatur arte artificis, ac constanti decoctione. Idque manifestis rationibus demonstraui, ita esse debere: quemadmodum in veritate ita est: sicuti etiam in vtroq; opere demōstratum est. Dilecte est etiamnum aliud secretum in arte ac firma cognitio, ac pręcipua notitia huius coniunctionis operis, in quo nunc versamur, ac de quo loquimur.

De coniunctione operis recapitulati.
Cap. 123.

DOCVI te præparare ac rectificare corpus imperfectum, quod est Luna, ac spiritum qui Mercurius est, ac fæces aut terram ab ijs separare: quod fit perfectè soluendo, ac denuò congelando. Idcircò Morienus ait: Ars nostra nihil aliud est, quam perfectè soluere, ac congelare. Ideò Hermes inquit: Ars nostra nihil aliud est, quam opus mulierum, ac puerorum ludus. Ita Lunam tuam, Solem, ac Mercurium

Morienus.

Hermes.

per-

perfectè rectificásti, ac eius elementum Terræ cum fæcibus ſeparaſti à ſe invicem: ſolummodò ſolvendo & congelando. Ac terram tuam calcináſti, ac prætérea terram tuam ex fæcibus eius eduxiſti ſoluendo, ac congelando. Ita vt terra tua etiam probè rectificata ſit, vt nullæ fæces relinquantur.

Cap. 124.

IAM omnia ſimul nudaſti ab omni redundantia corruptionum, abſque elementorũ ſeparatione, vt antè oſtenſum eſt. Iam cuique terram elemento ſuo addidiſti: Terram Lunæ, Lunæ, terram Solis, Soli, terrã Mercurij, Mercurio, quamq; in ſuo vitro. Nunc quærat F. M: Quid iam faciendũ eſt, ac quomodo iam cõiungentur?

Cap. 125.

SCies in iſtâ coniunctione maximũ ſecretum latere, quod ſit in arte vniuerſâ. Verũ quidẽ eſt perveniri quidẽ tandem ad perfectionẽ diuturnitate temporis, ab ijs qui operantur amalgamationib⁹, corporibus vt Lunæ ac Mercurij coniungendis in vitro vno, ac coquendis ſuper ignĩ puſillo, donec perfecta fiant. Scies ac ritè intelliges, omnes qui ita operantur ſtultos eſſe, amalgamationibus Lunæ ac Mercurij: aut qui aquâ forti ea deſtillant, aut partem deſtillant, ac partem manere ſinunt: ac breui tempore ex ijs medicinam conficere putant, ſtulti ſunt, nec artem intelligunt, nec etiam ſe ipſos. Ac quamvis materia fortè ad extremũ perfecta eſſet,

Maximum ſecretum in coniunctione latet.

Amalgamatio Lunæ cum Mercurio.

esset, sicuti esset, vt suprà multis in locis ostensum est: tempus adeò longum esset, vt pigeret ipsos tã diu expectare, ac opus desererent.

Ratio. Ratio: Luna est frigida & humida, non fixa, sordida, immunda, ac volatilis: ac Mercurius etiamnùm magis. Hæc duo iungunt: vtrũ alterum perfectum efficiet? vtraq; enim imperfecta sunt. Dico tibi, multos viros doctos in opere sedentes vidi, qui huiusmodi opera facerent: ac multos annos eiusmodi operibus occupati fuerant: ac nunquam quenquã eorum perfectionẽ habere vidi. Quamvis ad extremũ perfectio sit expectanda, tempus expectare nõ poterant: tùm opus suum igni corrumpebant, aut aliquod mirum consilium quærebant, vt ad finem pervenirent: ac quamcunq; rationem inirent, ad extremum omnia corrumpebant. Sed si ad aliquot annos stare siuissent, ac persequuti fuissent die nocteque igni pusillo, tandem perfectum euasisset, vt ipsi vel eorũ posteri artem eius videre potuissent. Ratio, dilecte, cur multos annos stare debeat, est hęc: Natura non operatur nisi per naturam, quamvis paululum igni pusillo iuuetur, qui illi die nocteq; cõtinue additur. Luna est imperfecta, ac Mercurius etiamnùm imperfectior, vtrum alterũ perfectum faciet? Neutrum eam vim habet. Quomodo vestis immunda lauari mundariq; posset in aqua sordida? Profectò nemo id potest. Ita se etiã res in Luna, & Mercurio habet,

cum

cum coniuncta ſunt, neutrum horum iuvandi alterum poteſtatem habet. Sed Natura fæces conſumit, ope conſtantis decoctionis ignis exigui. Ac iam omnibus fæcibus conſumptis, etiamnùm vtraq; non fixa ſunt, vtrum alterum fixabit? Natura igni puſillo ac conſtanti decoctione Lunã fixat: ac etiam poſt longum tempus, ac cõſtanti decoctione fit Luna medicina. Atq; ita longo tempore, ac continuâ decoctione exigui ignis, Luna Mercurium in ſuam naturam pertrahit, atque alterum cum altero fixat: ac etiam longiore tempore ac conſtanti decoctione, Mercurius cũ Luna perfecta medicina fit. Sed antequam id fieret iſthoc pacto, fortaſſe tempus 17 aut 20 annorum dilaberetur. Quare illi qui ad hunc modum operantur amalgamationibus, corporibus imperfectis & amalgamationibus & Mercurio cõiungendis, artem non intelligunt, nec ſeipſos. Quemadmodum etiam omnes illi, qui aquis fortibus operantur, ad Lunam & Mercurium coniungenda. Nam ſi artem intelligerent aut ſeipſos, facilè perciperent, ac intelligerent, debere inprimis Lunam ab omni impuritate mundificari: Eáq; mundificatâ, ſubtilis efficienda eſt .i. aſcendens ac deſcendens debet retineri in vitro fixatorio. Ita tam ſubtilis fit, vt poſt medicina fiat. Nam 3 illa elementa quæ in ſe habet, aſcendunt ſurſum, ac deſcendunt infrà, ac terram adeò ſubtilem reddunt, vt vna aſcen-

dat

dat in caput vitri fixatorij, ac rursùm descendit cum aëre, aqua & igni. Ac tùm elementa ita congregantur simul, atq; ita maritantur, vt in æternũ separari nequeant. Atq; vbi hoc pacto congregata fuerint, cõstanti ascensu ac descensu fiunt paulatim crassiora, ac simul fixari incipiunt. Ac quæ antè quatuor erant in naturâ, vnum fiunt; ac simul fixa manent in fundo vitri fixatorij. Ideo Hermes ait: Facito inferius ita vt superius, ac superius vt inferius, tùm rectè operatus es. Ac Luna quæ corpus imperfectum erat, iam fixa est, ac medicina. Cumq; hoc pacto parata est, corpus paratũ est ad spiritum paratum recipiendum. Ideo Plato & Aristoteles inquiunt: Para imperfectum ac albifica, ac cõtinuò spiritum paratum illi adiunge. Ac Ignorantes verba ista non capiunt. Ac tùm debet spiritus paratus in parato fixo poni, vt simul fixentur, ac deinde illis adiungere debes fermentum præparatũ, quod etiam parari debet: vt partim doctum est, atq; etiamnùm docebitur. Quod fermentum vtrisque vitam donabit, ac trahet & perducet in suam naturam. Ac talis congregatio fieri debet, si alioqui ad magnum lapidem perveniemus, spatio vnius anni, aut breviore, provt artifex acutus est. Si Naturam nossent, atq; hoc intelligerẽt, quod hîc docetur, atque etiamnùm docebitur, circa eiusmodi amalgamationes non operarentur, nec aquâ forti, ad Lunã & Mercurium in sua crassi-

Hermes.

Plato, Aristoteles.

Naturam nosse.

crassitudine coniungenda. Quamvis ad extremum lapis indè aliquando proveniat, vt ostensum est. *Cap.* 126.

PErlege hoc sæpius ac benè memoriæ insige, vt nunquã cõgregationẽ facias, corpore im pfecto, ac spiritu parato, quin priùs corpus mũdifices, ac albifices, fixum ac medicinale efficias: antequã spiritum paratum ponas, ac spiritũ apud corpus fixum effice, antequam illi addas præparatã animam viventẽ, ne aberres à rectã viã. Nã in ponderibus, ac in cõiunctione, ac in ignis constructione, omnis nostra ars cõsistit.

In ponderibus, coniunctione ac ignis constructione omnis ars chymica cõsistit.

Congelatio, siue Coagulatio.

Cap. 127.

NUnc ad opus nostrũ reuerti volumus. Meministi cùm terrã tuã rectificasses, vt nullas amplius fæces relinqueret, me tibi præcepisse, vt vnamquamq; terrã adderes elemento suo proprio, quamq; in suo vitro. Nunc omnia 3 vitra pones super fornacem, ac lutabis probè singula, ac singulis receptaculũ ad alembicũ: ac destillabis pusillo tepido igni, aquã illã vitę, ita vt paululũ incipiat tantũ spissescere: sed siccè minimè destilla: vt tantũ soluta maneat, Idque facilè videbis. Cũ materia ferè destillauit, fit aliquãto obscurior quàm priùs erat, ac spissior ac aspectu aliquantũ oleũ referens. Tum sinas refrigescere: ac materiã ex singulis vitris in paterã vitreã effũde: interim quòd etiãnùm calida est, alioqui omnino evacuare nõ posses, nam

Ratio, cur materia effundenda, dum calida est.

nam cũ omnino frigida eſt, melle eſt ſpiſſior. Tùm ſingulas pateras ſolidè operculo vitreo operi. Aut pateras ad id confectas habe, quæ arctè ijs quadrent: nam ſedulò tibi cauendum eſt, ne quæ ſordes ab aëre accedát. Ac cùm pateræ illę vitreę admodum arctè opertæ ſunt, pone ad dies 4 in loco mũdo frigido, aut cella. Ac interea temporis in fundo paterę reperies exiguos lapillos excretos in morem cryſtalli. Tum etiam 3 alias pateras habe, quę etiam arctè claudi poſſunt ac ſuper illos lapillos excretos ſtabit etiamnũ de aqua vitæ, eam ſuperne in alia illa vitra effundes; ac lapillos illos tribus diſtinctis vitris inde, quæ tegi poſſunt. Tùm ſume tres illas patereas quib⁹ aqua vitæ deducta ineſt, ac pone denuò vaporãdas, donec ſpiſſeſcat, vt ſuprà, ac ne iſthinc diſcedas, (nam eò ſpatio quo decies, aut duodecies oratio dominica recitari poſſet, fit) ne ſicceſcat, ac ne ſpiritũ aquę vitę amittas. Sed cùm aliquãto ſpiſſius eſt quam oleum, ſinas refrigeſcere: ac rursùm pateras tuas arctè operi; ac denuò ad dies 4 in cella frigidâ pone: ac ſine rursùm lapillare, atq; iterùm ſingulas lapillis ſui ſimilibus adde: ac rursùm evapôra vt priùs: atq; id repete, donec nihil amplius aquæ vitæ ſuper lapillos reperis, ac materia tua omnis congelata eſt. Tùm 3 materiæ tuæ cryſtallus ſunt, Sol tuus, Luna, Mercurius, ac præparatæ ſunt & ſubtiles effectæ. Quærat filius: Quare in lapillos redegiſti,

Lapilli excreti in more cryſtalli.

ac

ac non in pulverem. Scies ſpiritum aquæ vitæ eſſe mediatorem inter corpus & Mercurium, æquè ac lapis quem nobis Deus gratis dat. Ac ſi aquam vitæ omnino deduxiſſem, vt pulvis fuiſſet: tùm ſpiritum aquæ vitæ iterùm addere potuiſſem: ac ſi pòſt in vitrum fixatorium fudiſſem, quomodo proportionem ſcire potuiſſem: ſi quid nimis multũ infudiſſem, tùm ſpiritus aquæ vitæ opus impedijſſet, quominus fixaretur. Eſt enim pinguis volatilis ſpiritus, qui ægrè fixari vult, niſi longo tempore. Ac ſi quid nimium infudiſſem, tempus admodũ longum fuiſſet. Præterea ſi nimis parum infudiſſem, opus nimis ſiccum evaſiſſet: ita vt ingreſſum dare noluiſſet. Spiritus enim vini eandem habet naturam, quã habet ſpiritus antimonij. Nam vbicunq; ſpiritus antimonij ad opus adducitur, opus amabile ac fuſibile efficit, vt ingreſſum det, vt facit aqua paradiſi, aut ſpiritus arſenici aut ſulphuris: Imò magis quàm omnia ſimul præſtare poſſent; quamvis omnia ſimul in ſuâ quinta eſſent eſſentiâ.

Spiritus vini eandem naturam habet cum ſpiritu antimonij.

Cap. 128.

HOc animo imprime pro maximo tuo ſecreto. Quærat autẽ filius meus, Quomodo iuſta proportio ſcietur? Cùm in opere aquę vitæ aut ſpiritus vini ſatis eſt, id ſcies: vbi perfectè ab omnibus fæcibus eius repurgatũ fuerit. Tùm ſpiritum vini ſuperfundes, ac deſtillabis, donec incipiat ſpiſſeſcere, in morẽ olei. Ac

tùm desines, ac sines omne excrescere in lapillos, vt priùs doctum est. Ac materia illa rectificata, siue spiritus sit, siue corpus, non ampliùs in se attrahet, quam fixari possit, quamque ei ad dandum ingressum opus sit. Atque hoc Natura operatur. Ita dilecte lapillos omnes excrescere siui, ac permisi in se attrahere tãtum spiritus vini, quam ijs opus esset. Nam proportionem vini dare, id captum hominis superaret. Natura supra captum hominis operatur. Nam Deus potentiam suam in primis rebus ostendit: vt Creatorẽ nostrum cognoscere disceremus. Ac Deus in naturá supra captum hominum operatur. Ac scito non multos Philosophorum pervenisse ad intelligentiam spiritus vini. Id tibi suprà ostendi: Maius secretum non habeo, quam spiritus vini, in opere vegetabili vbi sermo est de Elixire, vbi mira traduntur de spiritu vini. Vix tres fuêre qui ad veram intelligentiam spiritus vini pervenêrunt. Itaque dilecte hoc ostendi, quare lapillos illos simul excrescere siuerim.

Proportionem vini dare captum hominis superat.

Pauci Philosophi pervenerunt ad intelligentiam spiritus vini.

Coniunctio operis, fixando.

Cap. 129.

NVnc sumes vitrum fixatoriũ, eiq; lapillos illos Lunę indes, ac sigillo Hermetis obsignabis, ac pones super fornacẽ in cineribus, ac ignem adde tàm calidũ, vt tantummodo digitum tuum tenere possis in cineribus absq; cõbustione. Cùmq; vitrũ calorẽ sentit, statim lapilli illi liquescent in morẽ olei, ac ascendent

facilè 1000 exiguis fibris: ac denuò deorſum deſcendent. Ac in dies ſingulos magis ſpiſſeſcent, quo materia magis fixa fit. Ac ad extremū tàm ſpiſſæ fiunt, vt vix denuò reverti poſſint. Ac cùm priùs facilè 1000 videbãtur eſſe, vix iam ſunt 15 aut 16. Eo ſigno conſpecto, ignē tuum auge tantum, vt digitum tuum vix ſpatio, quo aue Maria recitari poſſet, in cineribus tenere poſſis. Cumq; iam vides nullos amplius lapillos aſcēdere ac deſcendere, ignē tuū auge, ita vt digitū tuum in cineribus nullá ratione ferre poſſis. Atq; hoc pacto retine ad horas 24: ac ſi intereâ temporis nihil amplius aſcendere ac deſcendere cōſpicis, materia tua fixa eſt. Atq; id 40 diebus fiet: ac tùm perfectū corpus tuum paratum eſt, abſolutum, ac medicina: hic iam nō amplius corpus imperfectū eſt: ſed corpus glorificatum, atq; alta medicina: vim enim habet omnia corpora imperfecta in Lunam perfectam cōvertendi. Ac quod plus eſt, proijce ſuper purum Solem, convertet ex naturâ propriâ in veram Lunam. Quare Hermes ait: Qui ex Sole Lunam conficere nequit, is ex Luna Solem conficere non poteſt. Geber ait: Qui ex rubro album neſcit conficere, is nec ex albo rubrum novit cōficere. Ac ſcies hac ipſâ ratione, ex omnibus metallis imperfectis Elixir poſſe fieri: ac deinceps ſcies lapides cryſtallinos Solis etiā vitro fixatorio indi debere, ac fixãdos poni, vt de Lunâ dictum eſt.

Luna fixa.

Medicina.

Corp⁹ glorificatum.

Hermes.

Geber.

Confectio Elixiris.

Idem opificium, eadem cõstructio fornacis, idem vitrum fixatoriũ eſt. Ac ſi fornax tua ſatis ampla fuerit, omnia illa 3 vitra ſimul ſuper eâdem fornace ponito: ac omnibus idem regimẽ ignis da. Scies itẽ Mercuriũ coquẽdum vbi ab omni immunditie clarificatus fuerit, antequã corpori præparato apponatur. Nam etiamnum ſpiritum vini apud ſe habet, quem aſſumpſit, atq; etiam ſpiritum vitrioli, ac ſalnitri, quẽ in ſublimatione ſubvexit: atque etiam ſuam terram rectificatam: atque omnia hæc fixa non ſunt, ac congregata in rem vnam, ac nondum res ſimplex ſunt, ſed compoſita. Itaq; Mercurius etiã coqui debet, donec ſimplex ſit, vna pars fixa in naturâ: atque etiam vna pars non fixa. Id ita accipies. Multa audiſti de Lunâ, cùm non ampliùs lapilli aſcẽdunt, tùm ſatis eſſe, ac Lunam fixam eſſe. Ac cùm nulli amplius lapilli in Mercurij vitro aſcendunt, tùm itidem ſatis eſt. Ac tùm partim fixus, ac partim non fixus eſt. Hoc ita accipies, ſpiritus vitrioli, ac terra, Mercurij partem 1 fixarunt, ita vt calore vim non habeat aſcendendi, ac lapillos conficiendi. At ſi in teſta cum cineribus poneretur, ac magnus calor ei adderetur, partim quidẽ adhuc aſcenderet, aut ſublimaret: ſed non totus: maxima pars in fundo fixa remaneret. Ita cùm Mercurius non ampliùs aſcendit in vitro fixatorio, aut lapillos non conficit, per talem calorem quem de Lunâ diximus; partim fixus, partim

non

non fixus eſt, iuxta rationem prædictam. Ac cùm talis eſt, paratus eſt vt Lunæ apponatur. Ait enim Ariſtoteles: Præpara corpus, donec perfectum ſit, tum ei ſpiritum præparatũ adiunge: ac ſimul vnum fiunt, vt ignis ſeparare non poſſit.

Ariſtoteles

Cap. 130.

SCies iſtos lapillos Solis etiam parari debere. antequam corpori apponi poſſint. Nam habet etiam apud ſe ſpiritum vini, ac terram ſuam, ea nondum fixáta ſunt apud 3 elementa. Atque hoc pacto nondum fermentum eſt, nec anima, etiamnùm compoſitum eſt. Ideo lapilli Solis etiam in vitro fixatorio indi debent, ac fixari, vt Luna facta eſt. Cùm Sol fixus eſt, etiam perfecta medicina eſt, vt Luna, atque etiamnùm multò perfectior. Nam quantò Sol Lunam ſuperat, tantò medicina perfectior eſt. Tùm hæc medicina vim habet omnia metalla imperfecta in Solem transferendi.

Sol multò perfectior medicina, quam luna

Cap. 131.

NVNC ſcies: Cùm Luna, Mercurius ac Sol in hunc modum pręparata ſunt: tùm demùm parata ſunt vt ſimul ponantur, & vt lapis ex ijs conficiatur. Atque omnes illi qui alias vias quærunt, fallentur: ac omne illud corrumpent quod ponunt ad lapidem ex eo cõficiendum. Multę ſunt fixationes, ac alia exigua opera, ex quibus quidẽ ad extremũ fructus aliquis redire poſſet, cũ attingunt ac lõgum tempus ritè poſſunt expectare: ſed ſimiles ſunt co-

Luna, Mercurius ac Sol in hunc modum præparata, demũ parata ſunt, vt ſimul ponantur, & lapis ex ijs conficiatur.

Similitudo coqui om. nia genera ciborũ in vna olla coquere volentis.

quo qui omnia genera ciborũ in vnâ olla coquere vult, vt olus, lardũ, pisces, &c. Hoc sordidum pulmentarium fieret. Tale fieret si quis Lunã, Merc:, Solẽ, cũ alijs spiritibus & aquis fortibus, simul conferret: ac id putaret omne simul coquere in vno vitro, ei idem quod coquo accideret. Nam aliud quidẽ naturâ frigidum est, aliud calidum, tertium humidũ, quartum siccum, quintum fixum: aliud mundum, aliud immundũ, aliud cõbustibile, aliud incõbustibile. Atq; omnes istæ materiæ sunt simul in vno vase. Atq; istud putant stulti perducere ad rem vnam, aut ad lapidem, aut ad aliã bonã medicinam, breui tempore. Ipsis impossibile est. Materias limosas coquunt. Verba obscura Philosophorum nõ capiunt, omne eorum inceptum, delirium est. Itaque dilecte, istam lectionem sæpè perlege, ne in eiusmodi errorem incidas.

Cap. 132.

NVnc ad opus nostrũ redire volumus. Dilecte, cùm Luna tua Mercurius, ac Sol ad eum modum præparata sunt: vitrum fixatorium aperies, cui corpus Lunæ tuę inest, ac Mercuriũ in id infundes, dum adhuc calet: nam si frigidus esset, nimis spissus foret. Atq; eodem modo Sole faciendum est: vbi iam spiritus superfusus corpori, vitrum tuũ forti luto obtura, ac pone denuò in cinerib⁹, atq; ignẽ adde dies 7 tam calidum, vt vix digitum in cineribus tenere possis, ad spiritum cum corpore probè cõgregan-

gregādum, ac cōmiſcendum, atq; vniendum. Tùm ſinas frigeſieri: Tùm corpus cum ſpiritu paratum eſt, ad animam recipiendam, aut fermentum. *Cap.* 133.

Corpus & ſpiritus parata ad animam recipiendā.

TVm ſume in nomine Dei fermentū, ac calidum in vitrum cum Luna & Mercurio infunde, ac forti luto operi, ac ſuper fornace pone, ignem addens ad dies 7, vt ſuprà, vt cum aliis probè incorporetur. Ac quæ prius tria fuerant, iam vnum ſunt. Tùm ſine vt refrigeſcat, ac calidum etiamnùm in ampullam vitreā effunde, aut in ouum vitreum, ac ſigilla: ac pone in fornace ſecreta, athanare, aut tripode dies 40, ignem addens tam calidum, vt manū tuā commodè tenere poſſis, orat. domin. ſpatio inter conclaue, in quo lapis ſtat, ac parietes fornacis exterioris. Diebus verò 40 exactis exime ac reperis medicinam tuam coagulatam in lapidem lucidum inſtar cryſtalli, rubrum in morem Rubini obſcuri. Age gratias Deo, theſaurum terrenū habes: vide vt iſtum ita regas, vt tibi in gloriā Dei cedat, ac animæ tuæ ſalutē: Sin aliter feceris, ſcire debes te hic in terris hæreditatē cœleſtē habere: ac poſtremū eſſe donū quod à Deo accipies. Iſte lapis infinitā proiectionem facit, ob magnā eius munditiē, ac ſubtilitatem. Ac proiectionē non facies niſi in Lunam, aut Saturnum: ſuper ea altiſſimā proiectiōē facit. Ac pulcherrimū Solē efficit, quem vnquā vllus homo vidit, tā grati coloris.

Regimen ignis.

Theſaurus terrenus.

Multiplicatio.

Cap. 134.

Mercurius parandus.

ITem para Mercurium tuum ad eundé modum, vt in hoc opere doctum eſt, vſq; in lapillos cryſtallinos: atq; huius adde 100 partes ad vnam lapidis tui pulverizati, ac ſimul vitro fixatorio inde, ac firmiter obtura, & pone ſuper fornacem, ignem addens talem, vt vix digitum tuum in cineribus tenere poſſis. Ac in eo calore ſtare ſine 15 dies: tùm in ampullã vitreã aut ovum evacua: ac ſigillo Hermetis obſigna, ac pone in tripode ad dies 40, calorem addens talem, vt manum tuam illic tenere poſſis, aut durare orationis dominicę ſpatio, à pariete interiore fornacis vſq; ad exterioré. Diebus verò 40 exactis, exime, ac vitrum confringe. Nobilem lapidem exime: atq; hic tam altam proiectionem facit quam prior. Gratias age Deo de omnibus ſuis mirificis donis, quæ in ſeruos ſuos, & filios contulit.

Aliud opus.

Cap. 135.

SCies dilecte pro ſecreto: cùm fixationem aliquam, aut multiplicationem vis perficere, vt citò fructum percipias & ad finem pervenias: primũ ſpiritus mũdificare debes ſublimatione: ac corpora ſiue Sol aut Luna priùs mũdificari debebãt. Sol cęmẽtãdo ac luna calcinãdo, vt infrà docebo. Nulla etiã cõgregatio fieri poteſt

teſt animę &corporis, vt ſimul maneant: quamdiu vlla immūdities eſt in anima, aut corpore. Ac anima nulla ratione in corpore manere poterit abſq; ſpiritu. Ac ſcies ſpiritū eſſe mediatorem inter animam & corpus, qui vtraq; ſimul nectit, vnit, ac ita miſcet ſeipſum cū illis duobus, vt tam firmum vinculum amoris ſit inter hæc 3, vt neq; iam, neque vllo vnquam tempore ſeparari poſſint: ac quæ prius 3 fuerant, iam niſi vnum ſunt. Sed quādiu vlla immunditiès eſt, nulla congregatio accidere poteſt vllà arte. Ac ignorantia huius efficit, vt omnes errent. Si eam cognitionem haberent, omnia eorum opera benè ſuccederent, nec errarent. Nam ſi fixationem ponerent, citò fixarent. Ac ſi multiplicationem ponerent, Mercurius ſeſe cito in corpus vniret. Ac quamlibet parū Mercurij apud corpus manet, cum iterùm amplius apponitur, citò cum eo fixatur: nam vna pars aliam porrò fixat; ac ſingulis vicibus magis magiſque, ac citius. Spiritus enim ſemper in corpore creſcit: nā quò corpus magis magiſq; augeſcit, eo ſubtilis ſpiritus magis accreſcit, ac fit fortior, ac plus Mercurij apud ſe retinet, ac citò. Imò facilè tandiu multiplicatio poneretur, atq; in igni haberetur, vt materia tam ſubtilis eſſet, vt in morem ceræ liqueſceret, ac vitrum penetraret, non ſecus quam oleum corium penetrat: ac perfectū Elixir fieret ad tranſferenda metalla in Solē aut in Lunam. Idque omne

Spiritus mediator inter animam & corpus.

Spiritus ſemper in corpore creſcit.

omne efficit ſpiritus ſubtilis, qui mediator eſt inter animam & corpus. Nam ſpiritus ſubtilis tam copioſè in corpore creſcit, vt omne medicinam faciat. Ac creſcit in metallis, quemadmodum aër creſcit in malo. Pone malum in mundo, aëri expoſito, ac ſicco loco, cùm primùm ex arbore decerpis, ac ſinas ibidē iacere per annum integrum, quò diutius iacuerit eò fragrantius eſt. Quâ ratione hoc fit? Pomum vnum aut duo magna non ſunt, ac tamen per totum cubiculum odorē emittunt. Odor iſte à nobili ſpiritu provenit, qui pomum in ſua eſſentia retinet, qui quotidie magis in eo creſcit: imò donec corpus corrūpi incipit, tùm ſpiritus nobilis ex eo excedit: ac pomū prutefit ac puteſcit: quomodo igitur nobilis ſpiritus creſcit in opere vbi ſpiritus & corpus omnino munda ſunt? Itaq; dilecte omninò animam ac corpus mundifica, antequā ſpiritum eis apponas, aut adiungas.

Comparatio mali.

Cap. 136.

SCies porrò pondera omnium multiplicationum ac fixationū: Ac in eo multi errant. Nam ſi nimium materiæ volatilis fixæ addideris, pars volatilis optimū fixę partis ſecum ſubvehet. Ac ſi pars fixa fortior eſt volatili, apud ipſam optima pars volatilis permanet. Ac in eo omnes Alchymiſtæ errāt. Scies igitur porrò, tibi in ponendis multiplicationibus aut fixationibus, ſumendas 3 partes corporis, atq; vnam animæ, ac vnam partē ſpiritus, ac miſcebis ꝓbè

Pondera omnium multiplicationum ac fixationum tenenda.

inter

inter se, ac talem ignẽ addes, vt corpus animam ad se trahat, ac spiritus vtriusq; horum particeps fiat. Ac spiritus & corp⁹ spissa ac crassa fiant, ac corpus subtile, ita opus tuum probum erit. Sed si ignẽ addis vt spiritus & anima subtiliora fiant, quã priùs erant, ac corpus crassius atq; obscurius, omne corruptum est. Id ita accipies. Ignẽ lentum adhibe, vt corpus animam ad se trahat, ac spiritus vtrisq; participet, penetrans per corpus ac animam, ac vtraque calefaciat, vt vtraque vnum corpus fiant.

Cap. 137.

SCIES quare spiritus animæ ac corpori adiungatur: ratio hæc est. Luna est corpus, Mercurius anima, vtraque frigida & humida in exterioribus, ac in interioribus calida & sicca. Ac cum simul cõponuntur quomodo coniunctio fieri posset? Contrariũ adesse oportet, si generatio aliqua fieret: id verò stulti capere nequeunt. Turbę tamẽ Philosophorũ dicunt naturã esse sequendam, vt infans in matre concipitur: manifeste loquuntur absq; verbis tectis. Tamẽ percipere nec intelligere queunt. Ponũt Lunã & Merc: simul amalgamãtes, ac putãt illa duo simul fixare: nec animaduertere possunt vtraq; eiusdẽ naturę esse frigida, ac humida, ac ea sine medio simul maritare volunt. Citius ignis igni extingueretur, quod impossibile est. Ita se res habet cũ Luna & Mercurio: antequã ea simul fixares, priùs vtraq; volatilia efficeres.

Vt generatio fiat cõtrarium adesse debet.

Nam

Nam Luna est adeò frigida, & humida cum non est fixa, vt Mercurius eius à terra trahi possit sublimãdo, ita vt nihil prẹter terram, ac sal reliquum sit. Ac cùm tùm magna quantitas Mercurij ei additur, ac tùm aliquis ignis vehementior adhibetur, vnum cum altero volatile fit. Partes volatiles terram, aut sal secum subuehunt, ac nihil præter fẹces in fundo vasis relinquunt. Stulti verò eam ratioñe capere nequeunt, nec animaduertere 2 similia coniungi non posse sine medio, qui spiritus est. Spiritus est extremè calidus & siccus: Mercurius & Luna in exteriorib⁹ frigida & humida sunt. Cum verò iam spiritus proportione his apponitur, frigus vtriusque horum calefacit suo calore, ac sua siccitate humiditatem temperat, ita vt per ipsum alterum in alterum ingrediantur: ac spiritus fit vnum cum vtrisq; corpus: atq; etiam his addi debet proportione. Si enim nimium spiritus esset, vt nimis calida aut sicca efficeret, generatio etiam non fieret. Nam intus calida ac sicca sunt: ac si etiam extrà calida ac sicca efficerentur, vtraque ruber pulvis fierent, in morem terræ quæ humiditate exuta est. Ac si nimis magnum ignẽ adhiberes, etiam corruptum esset. Etiam dilecte hoc pacto regere debes, vt quietè inter se quiescere absque separatione possint: ita vt in se inuicem ingredi possint, quiescendo absque separatione. Ignẽ non magis augebis quam vt digitum Aue Maria spatio

Quid spiritus efficiat corpori & animę adiunctus.

ſpatio durare poſſis. Si Alchymiſtæ hanc rationem funditus intelligerent, omnia eorum opera ſine obſtaculo procederent, ſiue amalgamationes, fixationes, multiplicationes, aut in lapide aut alijs medicinis, omnia bonum ſucceſſum haberent, ſine magno labore, ac ſine magno ſumptu. Iſtud memoriæ imprime, ac ſæpè perlege, ac quodq; verbum funditus intellige, antequam vlla opera incipias, ita nec errabis, nec falleris.

De Sulphuribus.
Cap. 138.

NVNC tenebit dilectus meus loco magni ſecreti, tam multa eſſe Sulphura quā metalla. Ac quodque provt mundum, ac purum eſt, etiam metalla pura ſunt. Ita fit, vt plumbum, ferrum, cuprum tam immunda ſint: nam eorum ſulphura immunda, pinguia, ac fœtida ſunt. Quare immunda, æruginoſa, nigra, fœtentia, ac plena ſulphuris ſunt combuſtibilis. Ac ſcies in omni re eſſe ignem combuſtibilē, vt pluribus in locis doctum eſt, atque is corrumpit omnes res quæ in rerum natura ſunt. Nam cuicunq; pinguedo combuſtibilis ineſt, id imperfectum eſt, ac citò perire debet, ac in nihilum redigi. Spiritus enim in eo diutius requieſcere nequit: locum enim mundum ibi non reperit, in quo requieſcere poſſit. Quare metalla immunda imperfecta ſunt: nam in iis tàm eſt ſulphur cōbuſtibile aut oleum, quàm in

Tam multa ſulphura ſunt quā metalla.

in omnibus creſcentibus, ſiue in vegetabili, ſiue in animali. Imò in Luna eſt ſulphur combuſtibile, aut oleum. Idcircò nullum cæmentum tenet, nec colores, nec antimoniũ: Id facit ſulphur cõbuſtibile, aut oleum, quod ei ineſt. Ac cùm Luna repurgata eſt à ſuo ſulphure cõbuſtibili, Luna fixa eſt, colores tenet, ac cæmẽtum patitur, ac per antimonium tranſit, atque eſt albus Sol. Itẽ Sol in ſe nullum ſulphur cõbuſtibile habet, ideò fixus ac purus eſt, ac omnes probas tranſit. Itaq; ſciet dilectus meus, vbicunq; ſulphur combuſtibile eſt, ſpiritum requieſcere nõ poſſe. Quare errant omnes qui ſulphure combuſtibili operantur. Ideò Morienus inquit: Noſtrum ſulphur vulgare ſulphur non eſt: noſtrũ ſulphur incõbuſtibile ac mundum eſt.

Morienus.

Cap. 139.

Multa genera ſulphurum.

SCies eſſe multa genera ſulphurum, vt ſulphur cõmune, ex quo pulvis tormentarius conficitur, id ad opus noſtrum prorſus inutile eſt, ob odorẽ eius, ac redundantem pinguedinem: tamen in eo nobilis eſt ſpiritus noſtro operi prorſus vtilis, ſed is arte ex eo eſſet educendus, vt ſublimatione, per res quæ infrà dicentur. Eſt præterea & aliud ſulphur multum olei cõbuſtibilis in ſe habens, ac auripigmentum dicitur: eſtq; melius priore. Hoc vero in ſe nobilẽ habet ſpiritum, qui itidem ſublimatione extrahendus foret. Eſt & aliud, eſtq; melius

lius illis duobus, ac arſenicum rubrũ vocatur, ac habet itidẽ in ſe ſpiritum valdè nobilẽ. Eſt item etiam aliud ſulphur, ac arſenicum album dicitur: eſtque optimum omnium noſtrorum operum: verùm etiam melius ſublimatione mundificandum eſt, vt poſtea docebitur.

Cap. 140.

NIhil porrò eſt à Deo cõditum quin ei ſulphur inſit, in quo ſulphure nobilis eſt ſpiritus, qui ſeruit in animali aut vegetabili, vbi ex oleo combuſtibili aut igni eductus fuerit. Ac ſine eo ſpiritu nullus lapis vegetabilis aut animalis perfici poteſt, nec opus vllum. Ita ſulphura noſſe diſces. Nam ſi ſulphur accipis crudum, ac cõbuſtibilitatẽ in ſe habens, opus tuum corrumpet. Aut ſi ſumis in tuis operibus albis rubrum ſpiritum ex auripigmento venientem, aut ex rubro croceo arſenico, opus tuum corrumperes. Ac ſi etiam ſumis in opere tuo rubro album ſpiritũ ex arſenico albo profectum, aut ex lapide calaminari, aut ex vitriolo albo, quæ omnia ſulphur album in ſe habent, etiã opus tuum corrumpes. Ideò Geber ait: Ne permiſceas rubrum ſpiritum cum albo corpore: alioqui cõbures, ac nimis fervens efficies. Ac ſi miſces ſpiritum album cum rubro corpore, omne vaſtabis. Ideò prudẽs ac circũſpectus eſto. Ac porrò cum lapidem parare vis, aut vllas fixationes, aut multiplicationes, vt ſaltem ſpiritus tuos, cuius ſint generis cognoſ-

Omnibus à Deo creatis ſulphur ineſt.

cognoſcas. Itaque omnes illi errant qui arcana Philoſophorum non intelligunt.

Alia mixtio ad fixandum & multiplicandum.
Cap. 141.

Ratio proportionis.

RECipe 6 partes corporis, animæ & ſpiritus ſingulorum partem 1. Ratio hæc eſt: Luna non eſt fixa, ac multum Mercurii in ſe habet, qui vnum eſt corpus cum corpore Lunæ: ac vnum corpus non libenter ſeparatur, quamvis ſuper teſtam purgatur, apud ipſam manet. Sed in cęmento aut antimonio ibi evolat cum antimonio, qui ſpiritus eſt, ac vrendo corpus Lunæ in nihilum redigit. Quare nimium de ſpiritu ſumunt, ac vnam partem animæ, quæ Mercurius eſt, atq; 1 parté ſpiritus. Ac parum eſt, quod volatile ſit. Nam ſimulatque Mercurius ad Lunã accedit, Mercurius qui in Luna eſt, ſe miſcet cum Mercurio, qui nunquã corpus fuit. Ac inter ſe permiſcentur: ac ſpiritus qui inter hæc 3 mediator eſt. i. inter Mercuriũ ac corpus Lunæ, ſeſe cum illis permiſcet. Si iam multum Mercurii ac ſpiritus ad Lunam adductum eſſet: ac ea ſe ſimul miſcerent, atq; igni admouerentur, ſimul avolarent: ac ſecum optimam parté corporis raperent, ac nihil prę- ter fæces relinquerent. Ideo 6 partes Lunæ ſume & animę & ſpiritus ſingulorũ parté vnam, vt corpus forte ſit, ac animam & corpus in ſe ſugat. Idcirco Danthynus Philoſophus ait:

Danthynus.

Cum

Cùm corpus animam & ſpiritum ſecum, aut in ſe trahit, exulta: nam opus tuũ ad optatum finẽ perveniet. Sed cùm anima, & ſpiritus corpus trahunt, nihil præter cineres retines. Nam cùm Mercurius Lunę tuę apponitur, ambo illi iam dicti Mercurij congregantur, atq; vnum fiunt. Tùm venit ſpiritus, qui mediator eſt, inter duos illos Mercurios & corpus, ac miſcet ſe cum illis tribus, vt priùs. Mercurius Lunæ vnum corpus fuit, ac iam cõgregatus eſt cum Mercurio qui nunquam corpus fuit. Atq; hoc illud eſt, quod Hermes ait: Cũ Mercurius corpus eſt, porrò corporat, cum ſolutus eſt, porrò ſoluit: cũ fixus eſt, porrò fixat. Quare Mercurius Lunę pertrahit ad ſuam naturã Mercurium qui ei apponitur ac crud⁹ eſt, nunquam enim corpus fuit. Luna ex eo corpus efficit. Tùm accedit ſpiritus, ac miſcet ſe cum duobus ſui ſimilibus, ac cum corpore: eſtq́; medium inter animã & corpus, ac ſimul retinet, ita vt vnum cum altero fixetur. Ac Luna fixa evadit, quod Natura operari nequit, ad tale enim opus non præparatur. Quare hìc ars Naturã ſuperat. Sed ſi Natura ad tale opus præpararetur: artẽ ſuperaret diuturnitate temporis. Verùm ars brevi tẽpore operatur, quod Natura minimè poteſt. Quare duo diſſimilia cõgregari non poſſunt, ſine medio. A primo enim gradu ad tertium pervenire nõ potes, niſi ſecundo prætерito, qui medium inter primũ ac tertium eſt. Atq; hoc

Hermes.

Duo diſſimilia coniungi non poſſunt ſine medio.

ſtulti intelligere nequeunt. Quomodo ré duram] mollé reddes, atq; è ſua natura perduces in aliam naturam? Id per medium fieri debet. Vt aliquid quod durum ſit ſoluere in aquam, fieri debet per frigidam humiditatem: ac rem frigidam humidã efficere duram, per calidam ac frigidam ſiccitatem fieri debet. Scies porrò quomodò ſpiritus tuos aut ſulphura, animam tuam aut Mercurium, corpus tuum ac tuam aquam ſiccam, ad opus tuum præparabis.

Cap. 142.

Recipe principio Mercurium vt ex fodinis venit, ac non adulteratus eſt, ac quem ad album operari vis, atque ipſum ſublima per hæc infrà ſcripta. Recipe primùm lapidem calaminarem, alumẽ rupeum, vitriolum album, ovorum cortices, calcem ana ſingulorum libram 1. Salis marini lib 2, ſimul inter ſe confunde. Tùm ℞ Mercurij ℔ 2, ac ſimul ſuper lapide cõtere cum ſalis marini aqua tenuiſſimè. Tùm vaſi terreo inde; ac alembico ſuperimpoſito, pone ſuper fornacẽ ſublimatoriam receptaculo addito ſimul benè ſolidè claudente ac lutato. Ac pone ſublimandũ primùm igni puſillo, ac deinde magis magiſque aucto, vti decet, auctiore ad horas 12. Ac 12 horis exactis, paulatim materiam tuam cãdefacito, atq; ita retine ad horas 4: omniſque aquoſitas in receptaculum tranſibit, ac Mercurius tuus in alembicum ſublimabitur: ac maiore ex parte

Vulgo alumen de rocca.

viuus

viuus aſcendet. Exime ac denuò cum materia recenti contere, ac cum aqua illa quæ in ceceptaculum deſtillauit. Atque ipſum iterùm ſublimandum pone modis omnibus, vt priùs factum eſt. Atque iſtam ſublimationem itera, donec omnis Mercurius mortuus fuerit: ac 4 lothones in tuo pondere viceris. Tùm Mercurius tuus paratus eſt, ad tuum opus album: ſerua ipſum donec eo vſus erit.

Mercurius paratus.

Cap. 143.

RECIPE iam Arſenici albi vt ex mineris venit libras 2, ac contunde in pulverem, ac contere in pulveré ſuper lapide cum ſimili materia, ac pondere, vt de Mercurio dictum eſt. Ac ſublima per ſe, donec itidem 4 lothones viceris. Nam omnes albæ materiæ iam dictæ habent ſulphur album. Item porrò aquam tuam ſiccâm para eodem modo, ac pondere, donec itidem 4 lothones lucrifeceris ſuper duas libras, vt de Mercurio ac Arſenico doctum eſt. Tùm recipe ſal armoniacum quale Venetijs adfertur, clarum ac pellucidum arte ex operibus animalibus effectum, ac ſerua in vſum. Prætereà corpus tuum præparabis in hunc modum.

Præparatio.

Cap. 144.

RECIPE Lunã cupellatã admodum ſiccè purgatam, ac tùm etiamnùm in crucibulum à plumbo reflatã: ac tùm in laminas contuſam,

ac tùm cæmentatam cum ſale cõmuni ſtratum ſuper ſtratũ, ac lutatã ac tùm calcinatã, ſicuti noſti: primùm igni puſillo, deinde aliquanto auctiore, vt crucibulus rubeſcat, ita vt Luna nõ liqueſcat. Ac ita relinq; ad horas 24 in vno candore, aut calore. Tùm crucibulum aperi, ac ſal à laminis tuis ablue, donec tota munda ac pura ſit. Ac laminas tuas ſuper lapide contere, ac laua, vti conuenit. Tùm Lunã tuam denuò in corp⁹ reducito, ac rurſum laminas, vt priùs effice, ac cęmenta vt priùs. Idq; facito, atq; itera tandiu donec Luna tua munda ac clara ex cæmento prodeat: Ita vt aqua ſuper fuſa munda ac clara indè defluat, ſicuti infuſa fuerat. Tùm ſepone, donec eâ tibi opus erit.

Regimen ignis.

Cap. 145.

NVnc te docui Lunã tuam, Mercurium, arſenicum, ac ſal armoniácum præparare, ad lapidẽ albũ, aut fixationẽ. Scies, mi dilecte, ſi quas fixationes velis ponere, te debere omnes iſtas materias præparare, ac ponere ijſdẽ ponderibus, vt priùs, ac fixabis ſemel: ac vna fixatione factâ, ſemper Mercurium viuum apponere debes, ac denuò fixabis ſemper breui tẽpore, eximens & imponẽs. Sed ſi ſemper Mercurium apponeres, nec quicquã eximeres, fixatio tua fuſibilis fieret vt cera, ac medicina: ac faceret proiectionem ſuper Mercurium vitam habentẽ, vt in proiectione dictum eſt, ac pòſt docebitur.

Ad

Ad rubeum.

Cap. 146.

REcipe ſalis communis partẽ vnam, vitrioli Romani partẽ 1, ac 3 partes tegularum, ea inter ſe contunde, ac lamina Solem tuum tam tenuem quam ducati aut coronati ſunt, ac cæmenta ſtratum ſuper ſtratum, vti noſti, horas 24 vti conuenit cæmentare. Hoc quater itera, ſemper per cæmentum recens: tùm reducito, ac ſubtiliter lima, ac contere ſuper lapide impalpabiliter, cum melle aut gummi, ac ablue tãtummodo mundè & clarè: idq; ad opus tuum ſerua. Tùm ℞. 2 libras boni Mercurij, atq; in hunc modum ſublima. ℞. ſalis communis partẽ 1, aut ℔ 1, vitrioli Romani ℔ 2, contunde & ſicca ſimul, vt pulvereſcant. Tùm miſce, ac ſuper lapide cõtere cum Mercurio illo cum aceto deſtillato tenuiſſimè. Tùm vaſi inde terteo, vt in albo docetur, ac omnis humiditas in receptaculum deſtillabit: ac Mercurius ſurſum ſublimabitur in alembicũ in morẽ niuis candidus: ac in ſe ſpiritũ vitrioli habebit, & ſalis. Tùm denuò contere bis, tantũ recentis materiæ ſumens, cum aqua quæ in receptaculũ deſtillauit: Idque denuò ſublima. Hoc facito ac iterato ſeptẽ aut octo vicibus, identidẽ per recentẽ materiam: aut donec in quamq; librã 2 lothones lucrifeceris, vt priùs. Tùm ſume 2 ℔ arſenici rubei, vt ex mineris prodit, ac ſublima ipſum vt hic de Mercurio docetur. Tùm accipe

2 libras ſalis armoniaci, aut aquæ tuæ ſiccæ, ac-itidem ſublima, vt de Mercurio doctum eſt, ac ſerua. Iam te præparare docui omne, quod tibi ad opus tuum neceſſarium eſt.

Cap. 147.

Modus cõiũgendi animã, corpus ac ſpiritum.

NVnc docere volumus quomodo, & qua ratione, animam, corpus ac ſpiritum ſimul coniungemus, vt in ſe inuicem ingrediantur. Nam contrariorũ congregatio eſſe non poteſt, vt ſimul maneant ſine medio, de quo ſuprà doctũ eſt aliquid & poſt aliquid docebitur, cùm de herbis in vegetabili ſermo erit.

Cap. 148.

Exemplũ tinctorum.

CApe exemplum à tinctoribus qui pannos tingunt. Habent rubram, ac pannum quem rubra imbutum cuperent, ac habent alumẽ. Pannus corpus eſt, rubra anima, ac alumen ſpiritus, qui intermedius eſt inter vtrumque. Nam ſi alumen non accederet, rubra in pannum non ingrederetur, ac fixa maneret: Inviſibiliter avolaret, ac pannus palleſceret. Nam color rubræ. ſpiritus eſt: alumẽ vtriuſq; particeps eſt, adeò vt congregata alterũ in alterum ingrediantur. Aut aquã nubium habere debes in qua hæc 3 omnia bulliãt, cùmq; bulliendo alterũ in alterũ ingreſſum eſt, ac probè congregata ſunt: pannus ſiccãdus ſuſpenditur, atq; aqua recedit, ac color fixus in pãno remanet. Ita ſe res cũ noſtro lapide habet. Quamvis corpora ritè præparauim⁹, & animã, & ſpiritũ: niſi

nisi in se invicē ingrediantur, neq; iam neque vllo vnquā tempore simul manebunt sine medio aquæ. *Cap.* 149.

ITem iam dilecte vbi nam nunc aquā illam reperiemus? Nam Geber ait: Aqua nostra nō est aqua nubium. Aristoteles inquit: Aqua nostra est aqua sicca. Hermes ait: Aqua nostra ex sordida ac fœtida mēstruali materia colligitur. Danthynus dicit: Aqua nostra inuenitur in veteribus stabulis & latrinis ac fœtidis cloacis. Ac Morienaus: Aqua nostra crescit in montibus ac vallibus. Ac stolidi verba ista non intelligunt: ac putant Mercurium esse: Non est Mercurius, est aqua sicca, quæ ingredi facit ac cōgregare omnes spiritus minerales, animam & corpus. Atq; vbi ea congregauit, recedit ab illis, ac fixa simul manere sinit. Atq; hæc aqua reperitur in omnibus rebus quæ in mundo sunt. Nam nisi hæc aqua esset, frustrà lapide efficere niteremur. Nam quo pacto efficeremus vt nostræ materiæ præparatę alia in aliam ingrederetur? Quemadmodum Pharmacopolæ herbas suas simul congregant. Atq; eodem modo facere debemus, siue in vegetabili, aut animali, aut minerali, ad opus perfectum faciendum, aut quintam essentiam, ex rebus singulis distinctis aquam siccam habere debemus. Itaque in rebus omnibus aqua sicca inest, vt seipsæ perfectas efficiant. Ideò Galenus ait: res omnes suam propriam habent

Geber. Aristoteles. Hermes. Dāthynus. Morienus. Rebus omnibus aqua sicca inest. Galenus.

medicinam ad lapidẽ conficiendũ, siue in minerali, animali aut vegetabili, absq; vllarũ rerũ peregrinarum additione. Quare cùm lapidem conficere volumus, aut vllam fixationẽ, coniunctionẽ illam aqua nostra sicca facere debemus, sicuti de tinctore & Pharmacopóla dictũ est. Ideo fit, mi dilecte, vt tam multi in errores incidant, quòd naturam nõ intelligant, nec sequantur. Idcircò tibi de tinctore & Pharmacopôla mentionẽ feci: vt per eam rationẽ rudem, naturam intelligas, vt tua ipsius mente capias, nullam coniunctionẽ absq; medio fieri posse. Quare omnia opera quę suprà habẽtur, proba sunt. Sed duo illa ibi non nominantur spiritus videlicet atq; aqua sicca, pondera, ac congregatio, in quibus ars nostra tota cõsistit. Quare te adiuro, vt secretum istud nunquam patefàcias, nam huic omnis ars quæ in oĩbe sit, inclusa est, ad brevi tempore ac exiguo labore opus perfectum faciendum.

Coniunctio albi operis.
Cap. 150.

RECIPE 6 partes tuæ Lunæ præparatæ, atque spirit⁹ tuĩ sublimati & animæ, singulorum partẽ vnam, ac aquæ tuę siccę partẽ dimidiam. Hoc ita intelligendum est 18 lothones Lunæ, Mercurij, Arsenici, singulorũ lothones 3, salis armoniaci lothonem cum dimidio: faciunt simul 25 lothones $\frac{1}{2}$. Hæc omnia dilecte simul sicca miscebis super lapide, ac paterę vitreæ indes,

des, ac cauebis ne qua humiditas aëris accedat. Præſtaret in ſtupha ſicca fieri. Tùm habebis dilecte aquā vitæ probè à phlegmate liberatam, vt nullum ſal armoniacum pulverizatū in eâ ſolui velit, ac cum eâ materiā tuam tenuiſſimè ſuper lapide contere. Ac munias te aduersùs aëré, nocere tibi poſſet. Atq; vbi cõtritum fuerit, inde eiuſmodi vitro Venetico, ac operi vitro quod illi quadret: ac firmiter luto bono obducito; tùm in fornace ſecreta ponito, aut tripode, atq; igné adde tãtũmodo eo tepóre quo eſt halitus hominis 25 annos nati. Atq; hoc pacto relinq; ad dies 16: ea eius putrefactio eſt. Tùm ex fornace remoue, ac ad ſtupham ſiccam accede, eam eo calore accẽde quo Sol in Ariete ſplendet, ac ollam in ea pone patenté: atq; ita poſitam relinque ad dies 3. Ac tribus diebus, ſpiritus ſylueſtres pingues ex materia extrahentur, tùm denuò operculũ ollæ impone abſq; lutatione: ac pone rurſum in tripode aut fornace, in quâ vnâ lãpade accẽdi poſſit. Ac talé caloré adde, vt exterius manus tuæ durare poſſis ad vas in quo opus eſt, ſine combuſtione. Atq; ita poſitum relinque 21 dies. Tùm vide numquid ſurſum ſublimatum ſit, nec ne. Si quid eſt ſurſum ſublimatũ, infrà abſterge, ac miſce eiuſmodi ſpathula lignea inter ſe. Ac ſi quid ſublimatum eſt, perſequere eundé caloré etiamnùm ad dies 6 aut 8: donec videas

Aqua vitæ probè à phlegmate liberata.

Regimen ignis.

videas, eo calore nihil ampliùs ſurſum ſublimare. Cumque non ampliùs ſurſum ſublimat, ignem auge aliquantulum ſingulis octo diebus, donec materia tuà fixa ſit. Tùm ignẽ vehementem adhibe. Ac ſal armoniacũ ſublimando deme, ac pondera. Si iuſtum tuum pondus habes, quemadmodum primùm apponebas, nec amplius, materia tua fixa eſt. At ſi ampliùs reperis quam initio apponebas: materia nondum fixa eſt. Miſce iterùm cum materia, ac adde ignem procedendo, donec fixa ſit. Tùm ſublimando denuò aquam tuã, ſubtrahe ſiccam, ac materiam tuam exime, ac pondera an omne põdus tuum habeas. Ac ſi tum indè medicinam facere vis, dimidium tantum Mercurij viui adde, quàm materia gravis eſt, atque etiam dimidium tantùm aquę ſiccæ: videlicet vbi 2 partes fuerant, etiam vnam adde, eæ efficiunt 3, ac ſimul ſuper lapide contere cum aquâ vitæ, vt priùs dictum eſt: ac rurſùm ollæ vitreæ inde, omnibus modis, vt ſuprà, donec materia tua fixa ſit. Ac denuò aquam tuam ſiccam ſublimando ſubtrahe, ac materiam tuam pondera. Ac ſume dimidium tantum Mercurii quàm materia tua gravis eſt, ac 5 lothones aquæ tuæ ſiccæ: contere denuò ſuper lapide cũ aqua vitæ, vt priùs. Ac facito vt priùs, donec materia tua fixa ſit. Sublimatione denuò aquam tuam ſiccam ſubtrahe, ac tertiò materiã tuam pondera: ac dimidium Mercurii

Ignis vehemẽs adhibendus.

vivi

vivi accipe: & 6 lothones aquæ ſiccæ:miſce & cōtere cū aquá vitę,atq; facito vt priùs,donec materia tua fixa ſit. Ac fit fuſibilis vt cera,antequā omnino fixa fiat. Ac tū non amplius aquā tuam ſiccam ſublimatione ſubtrahere potes. Nam cùm lapis in aliqué magnum caloré devenit,liqueſcit, ac in ſe aquam illam includit, vt amplius ſubvolare nequeat. Tamé aqua illa ſicca fixa non eſt, nec fixari poteſt. Atque ita medicinam partim fixam,partim nō fixam eſſe oportet. Sed ignorātes id intelligere nequeūt. Semper nituntur materiā ſuam fixam reddere. Cumq; iam fixam habent, æquè ac prius profecerunt:cùm enim iam proiectioné facerent, nihil ꝓficiebant. Ac omnis eorū opera perierat: verba enim Philoſophorū nō intelligebāt. Opus omittebant, vbi de integro erat incipiēdum: vt ſuprà demonſtratum eſt. Nunc igitur poſt quam dilecte medicinam tuam fuſibilé effeciſti, medicinā tuam vitreo crucibulo ex vitro Venetico conflato indes,ac liquefacies. Ac medicina tua iā liquefacta: lapis eſt clarus, albus & pellucidus in morem cryſtalli,in ſe retinens aquam illam ſiccā quę fixa nō eſt , ac ita eſſe debet. Nam ſi aquā illam ſiccam in ſe non haberet, ꝓiectioné nō faceret. Nā cū proijceretur ſuper Merc.viuum factū,aut ſuper mortua,immūda, impura metalla etiam vivificata, ꝓiectioné nullā faceret. Nā nihil eſſet quod medicinam aut Mercur. congregaret, ſicuti antè de

Aqua ſicca in lapide non fixa ac volatilis eſſe debet.

de tinctore & pharmacopôla oſtēſum eſt. Itaque dilecte, aqua ſicca in lapide nō fixa, ac volatilis eſſe debet, ſi proiectio ſit futura.

Cap. 151.

Quid efficiat aqua ſicca.

SCies mi dilecte, cùm proiectioné facis aqua illa in lapide eſt, ac cùm lapis liqueſcere incipit ſuper Mercur. aut ſuper metalla immunda, tùm aqua illa ſicca medicinā & metalla in vnum contrahit, ac vt alterū in alterum ingrediatur efficit. Ac cum ea coniunxit, avolat in fluxione. Nam in ꝓiectione medicina cū Mercurio aut metallis impuris fluere debet, in quę ꝓiectio fit. Ac tum opus perfectum eſt. Quid cenſes dilecte? Nónne magnum ſecretum eſt cunctis hominibus abſconditum? Scies porró opus ad rubrum idem eſſe cum albo, quoad opificium: niſi quod fornax, ac pondera, ac tempus aliquāto longius ſit. Ac qui alias vias quęrit ad lapidē mineralé conficiendum, errabit. Multæ ac variæ ſunt viæ, ſed firmæ non ſunt, multa vitia in eas incidunt. Tamen hic modus adeſſe debet, vt opus perfectum evâdat.

Modus fixandi & multiplicandi.

Cap. 152.

FIxationem facito vt priùs, atq; ex vaſe exime, ac pondera. Eſt exépli gratia libra tuæ materiæ fixæ: ſume itaq; libram 1 tuæ Lunæ calcinatæ, vt priùs, facit 2 libras. Tùm ſume ℔ 1 Mercurij calcinati, vt priùs, facit 3 ℔. His adde 3 lothones aquæ ſiccæ ſublimatæ, vt priùs:

ac ſimul tere ſuper lapide cũ aqua vitæ. Ac facito modis omnibus, vt priùs doctum eſt, donec materia tua fixa ſit. Tùm ſublimando aquã tuam ſiccam ſubtrahe, ac pondera materiam tuam. Si tum 3 ℔ fixi habes: ſume denuò 3 ℔ Lunæ tuæ iam dictæ, & 2 lib. tui Mercurij prædicti. Facĩt 8 lib. ſimul. Tùm ſume 8 lib. aquæ tuæ ſiccæ iam dictæ, ac cõgrega, ac fixa vt priùs. Tùm aquam tuam ſiccam ſublimãdo ſubtrahe denuò. Tùm 8 lib materiæ fixæ habes. Item ſi 4 lib. demere vis, licet: Habes album Solem, ac facere aquam rubram, ac tingere, ac commodum eá facere: Ac ex alijs 4 lib. medicinam facere, modis omnib⁹, vt priùs doctum eſt. Sed in duobus vitris pone, in ſingulis 2 ℔. Nam ſi in vno vitro poneres, materia nimis magna eſſet: nam aquam paradiſi ei addis. Ac ſi ex 8 lib. omnibus medicinam facere voles, in quatuor vitris pone, ac medicinam para, vt antè doctum eſt. Ac ſcies, te in ſingulas libras quas congregabis additurum libram vnam aquæ ſiccæ.

Aqua Rubificans.
Cap. 153.

Recipe crocum Martis, antimonium, vt ex mineris venit, arſenicum rubrum ſingulorum vnam libram, auripigmenti lib. 1. vitrioli Romani 3, Salnitri, quantum eſt pondus reliquorum omnium. Contunde omnia ſimul, & ſicca vt pulverent. Ac libram 1 Salis armonia-

niaci immisce. Cùmque probè permistum fuerit, inde vasi terreo, quod ignem facilè ferre possit, nec intus vitrificatũ sit. Ei alembicum superimpone, ac firmiter luta super id, ac compressè, pone super fornace, receptaculo addito, atque aquam fortem, vt oportet, destilla: primùm igni pusillo, ac semper ipsum augendo. Ac tibi aqua alba destillabit, quæ vbi destillârit, alembicus rubere incipiet, aut croceus fieri. Tùm receptaculum citò aufer, ac aliud adde: ac solidè luto operi: ac ignem tuum auge, donec spiritus albus transeat, is est sal armoniacum, quod vltimum omnium transit: ac tandiu ignem strue, donec alembicus omnino lucidus fiat. Cùm iã ruber spiritus transit, nihil cum eo transit. Ac simulatque transierit, spiritus atque aqua simul transeunt. Tùm alẽbicus intus albus fit, quasi niue plenus esset. Ac tùm ignem strue tandiu, donec spiritus ac aqua exhalatione per rostrum educta sunt: quemadmodum homo vi halitum exhalat: ita spiritus ac aqua sicca per fistulam expirant alembici, in receptaculum, ac ignem augent. Cùmque spiritus & aqua sicca transiere: alembicus fit mũdus, clarus & albus, ac pellucidus. Tùm sinas frigefieri, ac remoue ab igni, atque aquam vitro inde: ac arctè obtura. Ac sume caput mortuum, ac tenuissimè in pulverem cõtunde, ac in aqua munda clarâ pone ad horas 2: sine subsidere, ac clarum supernè diffunde:

Regimen ignis.

Aqua alba

Similitudo hominis halitum exhalantis.

de: ac denuò aquam mundam claram ſuperfunde, vt priùs. Ac ſine etiamnùm per horam bulliat, vt priùs. Tùm ſine denuò ſubſidere, ac rursùm priori adde. Tùm fæces abijce. Atque id quod effudiſti evapôra: ac pulvis croceus tibi remanebit, eum pondera, ac tùm tantundem ſalnitri adde, ac inter ſe miſce, ac ollæ vitreę inde: atque aquam tuam deſtillatam ſuperfunde, ac alembicum ſuperimpone, ac ſolidè luto operi, ac pone ſuper fornacem, receptaculo addito, ac per dies 3 ſuper fornacem relinquito, antequam ignem ſubijcias. Tùm ignem tuum accende, ac primùm igni puſillo deſtilla, ac poſt interdum auctiore, donec ſpiritus albus tranſierit. Tùm deſine, atq; aquam rubram habes interdiu ac noctu lucentē, quæ Lunam fixam ſolvit, ſicuti Luna ſolvi ſolet, ac tincturam aſſumet perinde ac Sol mundiſſimus, qui vnquam viſus ſit: imò omnia metalla alba colore Solis tingit.

Aqua rubra interdiu ac noctu lucens.

FINIS.